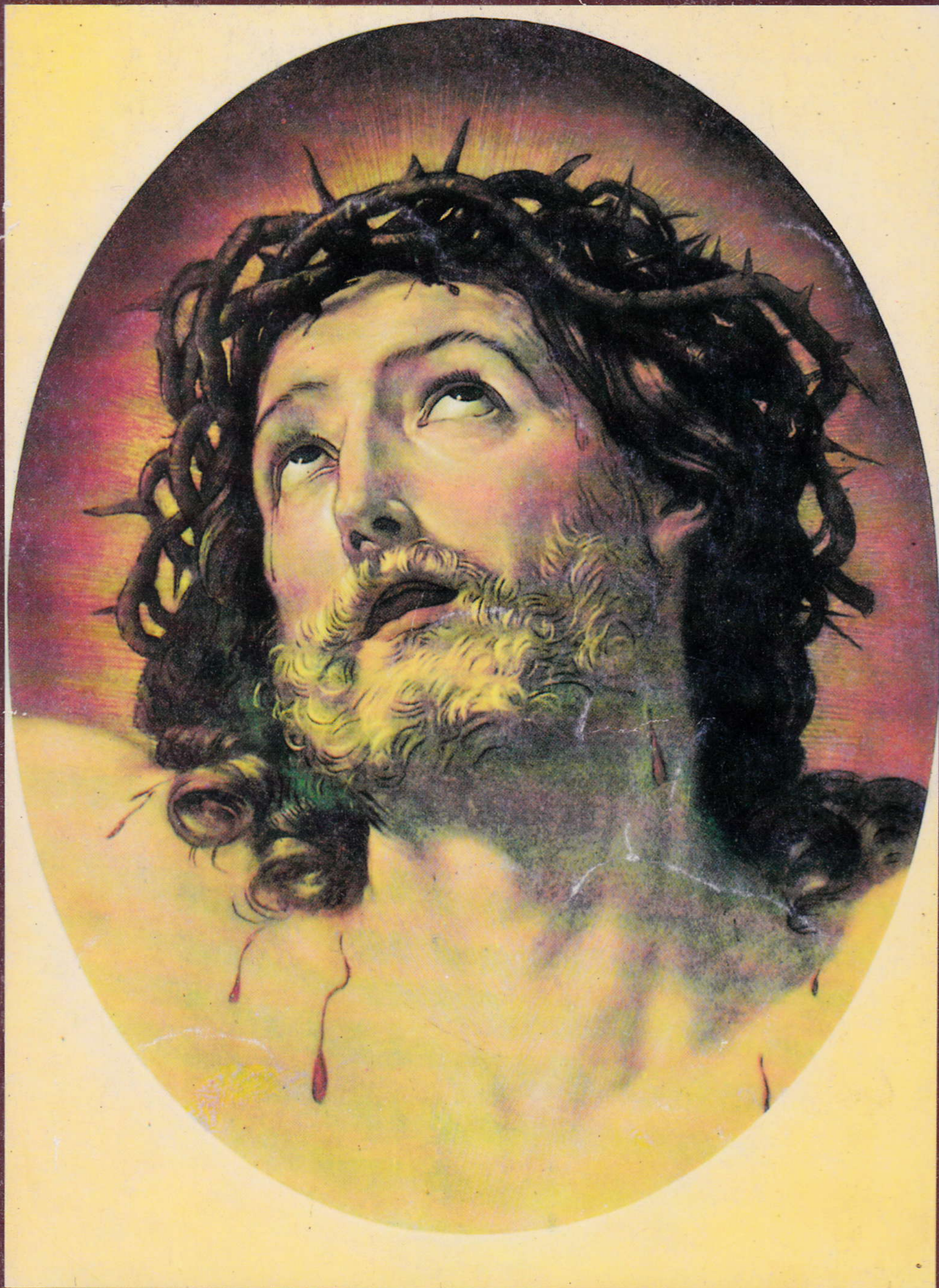
ŽELJKO
RUDOLF
PAVLIČIĆ

RAZAPETA

DOMOVINA

Željko Rudolf Pavličić:

RAZAPETA DOMOVINA

Tisak: GRO »Plamen« – Slavonski Brod

† † †

Izašlo od istog auktora:

1. Obrazložena pokornost – Rasprodano.
2. Predbračna čistoća – Rasprodano.
3. Ljudska riječ o Božjoj riječi – Rasprodano.
4. Porođaj, pobačaj, pilula – Rasprodano.
5. Dođi Duše Presveti – Rasprodano.
6. Ispovijed: Odakle? Kako? Zašto? I., II., i III izdanje – Rasprodano.
7. Sv. Pričest Kruh Života – Rasprodano.
8. Stvoritelj vidljivog i nevidljivog svijeta – Rasprodano.
9. Četvrta zapovijed – Rasprodano.
10. Dužnosti odgoja – Rasprodano.
11. Roditelji odgojitelji – Rasprodano.
12. Ispovijed: Odakle? Zašto? Kako? – manja naklađa na raspolaganju.
13. Muško i žensko stvori ih (Ženidba) – narudžbe: na adresu Ž. P.
14. Alojzije iz Slavonije – životopi – narudžbe na adresu Ž. P.
15. Razapeta domovina – narudžbe: Željko Pavličić, Strossmayerov trg 5. 54400 Đakovo.

Sadržaj

A. Matasović: »BABA PAKLENJAČA«. Prokletstvo pobačaja 9

»BIJELA KUGA« 18

Slavonija: nerođeni mrtvaci, Hrvatska u smrtnoj opasnosti, natalitet u Evropi, briga za život, brakovi bez djece 20

Brojna djeca: Djeca najjača veza u braku, lijek protiv rastave, starost kao predvorje smrti, bogatstvo i neplodnost, društvo-prijatelj djece 30

Blagoslov rađanja: Bogati darovi materinstva, blaženstvo poroda, porođaj pomlađuje, transformira 33

POBAČAJ 34

Kajinov grijeh i prokletstvo, ubojstvo ljudskog bića, ubojstvo fetusa – pravo ubojstvo čovjeka, opasni pobačaji, opasne posljedice, nerođeni ljudska bića od početka, nikada bez posljedica, smrt majke ubojice, muškarci i pobačaj, djevojke, maloljetnice i pobačaj 35

Krivci za pobačaj: Majke, svekrve, okolina, šport i pobačaj, fetusi i kozmetika, fetusi i presađivanje organa 52

KONTRACEPCIJA 83

PILULA: Zašto reći: Ne! piluli? pilula ne rješava problem, opasna pilula, pilula i teške posljedice po žene, pilula i djeca, pilula i natalitet 88

SPIRALA 91

Spirala nije kontraceptivno, nego abortivno sredstvo, opasnosti koje donosi spirala po žene 91

»PRIRODNO ČUVANJE« 92

Prirodno ili neprirodno čuvanje. Štetne posljedice za oboje 93

PLANIRANJE OBITELJI 93

Predgovor

Knjižica »Razapeta domovina«, nastala je u ovoj korizmi, i velikoj korizmi hrvatskog naroda zadnjih mjeseci, kao i u Korizmi od mnogo stoljeća. Povijest je našeg naroda slavna ali i krvava«, kako reče u jednom nagovoru papa Ivan Pavao II.

U toj dugoj i krvavoj povijesti, hrvatski je narod bio razapet. Borio se za »Krst časni i slobodu zlatnu«. Na tom krstu, križu, on je krvario u obrani i svoje slobode, i cijele Evrope, koja ga je sve do naših dana prepustila vlastitoj sudbini. Od tatarskih pustošenja, turskih haračenja i uništavanja ljudstva, sela i gradova, preko mletačkog nasilja, germanizacije i ungarizacije, pa sve do tragičnih događaja naših dana. Uza sve to, mi smo preživjeli, ostali na ovom dragom dijelu zemlje, zahvaljujući životnoj snazi naših pređa. Jedni su ginuli, drugi se rađali, s ljubavlju prihvaćali svoje potomstvo, unatoč najtežim okolnostima u kojim su se neopisive nevolje sručile na njih. Danas doživljavamo tisuće mrtvih, srušene crkve, sela, teško oštećene gradove i dragocjene sadržine višestoljetne kulture.

Uza sve to, ne možemo mimoići najtragičniju sliku naše narodne nesreće, a to je naše izumiranje zadnjih nekoliko desetaka godina. Stara kulturna Evropa postala je najsiromašniji dio svijeta u najvrijednijem blagu, dragocjenom potomstvu, tako da se piše o pravom srtanju u samouništenje. U Evropi je pak Hrvatska pala po broju rođene djece na zadnje mjesto. Od Matije Antuna Reljkovića koji je načeo pitanje »bijele kuge«, izumiranju radi bjega od djece, piše se već dva puna stoljeća. Nemamo pravo, kraj svih okrutnih zbivanja, prešutjeti činjenicu, da se sada u domovini otvara više grobova, nego što se rađa novih članova drage zajednice. Uz sva zla koja se godinama suprotstavljaju natalitetu, jedno je od najtežih: sve brojniji pobačaji. Broje ih već blizu sedamdeset tisuća godišnje. Zdravstveni radnici javno iznose da se u nekim bolnicama više djece ukloni, nego porodi. Čitali smo izvještaje da ima i takovih gdje se na tri ubijena života, tek jedan prihvati. Šutiti o tome, ništa ne učiniti, gotovo je ravno izdaji. Moramo naglasiti da to nije plod najnovijih nevolja nego da to zlo eskalira već mnogo godina, unatoč tome, da Hrvatska nije niti najsiromašnija, niti kulturno najzaostalija u ovom dijelu svijeta. Pitanje je nadasve bolno i žalosno, no što ćemo postići, ako iz lažnog humanizma šutimo i svoj narod prepustimo njegovom samouništenju. Samo radi toga je u knjizi iznesen obilni materijal iz svijeta i iz naših krajeva.

Knjiga započinje pričom A. Matasovića »Baba paklenjača«, napisana prije šest decenija otprilike. Stavljena je na početak, da otvori uvid svim dobronamjernima, da je zlo odavno započelo, da nema isprike za mnoge »razloge«, nego da valja svima ozbiljno pregnuti da dragoj zemlji osiguramo sretnu budućnost.

Na Veliki Petak 1992. godine

Autor

Antun Matasović:

SLAVONČICE »BABA PAKLENJAČA«

Izdaje se:
Dopuštenjem HKD sv. Ćirila i Metoda
Dozvolom obitelji Matasović

Baba paklenjača

Četvero ih je Barica imala i još se jednom nadala. Ona i njen Jozo imaju svoga, rade i tuđeg nešto, pa bi se dalo poživjeti lijepo i lagano, ne gospodski, ali ne baš ni sirotinjski. Doduše treba uraniti i zakasniti, ali posao ne bi Baricu ubio, da nije djece. Nema ih na kome ostaviti, pa dvoje dovede, a dvoje donese. Ostavi ih u hladu, a kad red odmakne, i radi i ne radi, samo misli na djecu. Najmanje se rasplače, a drugih troje za njim. Dok s dalekoga kraja dođe do njih, mogli bi pomrijeti.

Donekle je bila sretna sa svojim Jozom. Nije joj pokazivao nikakve osobite ljubavi, kako to drugi ljudi čine svojim ženama, ali gdje je teško, pomogne joj. Djecu bi s njom donio na njivu, a dok bi ih ona umirivala, istjerivao bi i svoj i njen red. Bio je jak čovjek, pa što potegne, to i povuče. S njim je bila i ona potpun poslenik. On jedino noću, kako legne, tako se ujutro probudi. Njen san svaki čas prekidaju djeca, pa više drijema, nego spava. Drukčije je on bio nebriga kao dijete: niti je znao čime upraviti, niti što šta stoji, niti što za čim ide, pa je ona morala voditi svoju i njegovu brigu.

Zato se za nju bojala strina Eva, njena majka. Barica je kao djevojka bila slaba zdravlja, pa se majka bojala, da će je ubiti djeca, kad je potpete. Radi toga joj je govorila, kad se udavala: »Budi kao i druge žene, jer koja danas želi djece.« Ali Barica je bila zbožna, pa se bojala grehote. Rodila je jedno, pa drugo. Eva je šutjela, ali kad će doći treće, uplašila se za nju. Nije znala, što su djeca. Imala je samo nju jedinu, a jedno kao nijedno. U poslu se nije umorila. Bogzna-što nijesu imali, ali živjeti se dalo. Tako bi mogla i Barica promladovati mladost svoju. I savjetovala je kćerku, neka bude kao i toliko druge u selu, ali Barica je rekla:

– Kako bih, majko, mogla braniti život onom, komu ga Bog daje?

Ona se nije bojala djece. Doduše teret je to i briga, ali poslije svakog djeteta bila je zdravija i krepča. I od one slabe djevojke postala je jedra i jaka žena. Vidi to mati i znade, da žene, koje imaju djece, nakon svakog djeteta bivaju jače. Bog je to odredio ženi, pa joj daje i snage. Ali Eva misli na drugo. Mnogo truda stoji, dok se dijete na noge ne postavi. Ona je znala, koliko briga čeka njenu jedinku. Te se brige sa svakim djetetom povećavaju, a ne umanjuju. Žalila je svoju kćerku, pa kad je čula, da bi moglo biti i četvrto, rekla joj je:

– Sinko, što misliš? Kud će tvoj život, kud će tvoja mladost? Ti si žena u cvatu, a djeca te obasipaju. Imat ćeš s njima brige i pokore i križ preteški.

Ali Barica nije slušala majčinih riječi, jer je volila djecu, kako ono najveće, tako i ono, što tek očekuje. Ona mu se radovala kao dijete kakvom daru, za koji još ne zna, kako izgleda. Pitala se, hoće li biti muško ili žensko, kakve će oči imati, kakvu kosu, i samo je molila Majku Božju, da ga sretno donese.

No njena je mati dolazila dan na dan i nagovarala je, da se ugleda u druge. Slala je i druge, neka je savjetuju, da to nije strašno, da to nije teško. U selu nedaleko crkve imade stara žena, baba Polka, koja se u to razumije, pa je tolike i tolike žene oslobodila. Neka i ona ide k njoj.

Kad je Barica čula njeno ime, protrnula je, kao kad se govori o ljutoj zmiji. Kakvu ju je upamtila, takva je i danas: savila se, u zemlju utonula. Bez zubi je, pa između brade i nosa nema ni tri prsta. Oči su joj mutne kao u mrtve ribe, a nikada ne pogleda čovjeka u lice. Kažu, da je u mladosti svakako živjela, pa je od toga oguravila. Svoj zanat tjera već trideset godina. Dolaze žene k njoj, i ona sebi svake godine natovari na dušu do trideset, četrdeset, a možda i više dječjih dušica. Radi njena zanata i njena života kloni je se svatko, a ne zovu je nikako drugačije, nego baba paklenjača, jer svi znadu, a i ona sama, da je čeka pakao. I zato niti ide u crkvu, niti se Bogu moli, pa ni sada, otkako je ostarila. Za ljubav novca predala je vragu dušu. Ona se daje platiti kao doktor. No slaba joj korist od cijelog njena zanata, jer što dobije, sve utroši na lijekove. Ali i od njih joj slaba korist, jer nikako nema zdravlja, tog najvećeg Božjeg blaga. Što nije stečeno s Božjom voljom, to ne može imati blagoslova.

I premda je svijet prezire, idu lude žene k njoj i plaćaju je, a da traži, i više bi joj davale. I cijelo selo za nju zna, ali nitko joj ne će ništa, jer nema gotovo kuće, iz koje nije ma tko došao k njoj. Župnik je htio povesti sud protiv nje, ali nije nitko htio svjedočiti. Jer kako se ona zadala vragu, tako ima i mnogo naših slavonskih sela, koja su se prodala đavlu. Majke ne će da rađaju djecu, oci ne će da odgajaju sinove i zato umiru bez svoga roda i plemena, zatire im se trag, a na grobovima raste im kopriva i korov.

Barici je teško bilo, što je rođena mati tjera na zlo, tjera na ono, što ne bi mogla učiniti. Jer kad pogleda po svojoj dječici, po onim malim glavicama, po slatkim ručicama i očima, od dragosti joj zaigra srce, pa šapne sama za se: »Kako bi to majka mogla smaknuti?« – i izljubi sve glavice i očice.

Kad joj opet mati govorila, rekla joj je:

– Majko, ja ne mogu. Duša mi moja ne da, nek ih bude, koliko Bog hoće.

– Ali kćeri, djeca mnogo stoje. Kad odrastu, rastočit će vam kuću.

– Nek rastoče! – odgovori Barica. – Koja je bogatija postala, što ih nema? A sretnija nije nijedna!

II.

I četvrto dijete raslo je i cvalo kao proljetni cvijet. Barica ga dojila, pa je malo oslabila. Ali tako je bilo kod svakog djeteta, a kad ga odbije, brzo se oporavi i uljepša kao rumena ružica. Imala je doduše sitnu dječicu, ali dobro je bilo, jer su bila zdrava.

No kada je četvrtome bilo šest mjeseci, poboljela joj se sva djeca. Najprije najstarije, ono od pet godina, onda sva redom. U selu vladale ospice, pa ni njenu kuću nijesu prošle. Imala je tri mala bolesnika i jedno na prsima. Tada je osjetila, što je pravi teret i pokora. Djeca stenju, plaču, ne zna, koje bi prije umirila. Dan-dva bi se dalo podnijeti, ali to se oteglo skoro dva mjeseca. Najgore joj bilo noću. Joso se uvali u krevet kao klada i do zore se ne miče. Ona malo prilegne, ali čim zaklopi oči, jedno se javi. Tek što ga umiri, zaplače drugo. I tako je to trajalo noć na noć.

Patila se Barica kao sveti Job, ali nikada tužbe nije bilo na njenim ustima.

– Proći će i to, – govorila je. – Majko Božja, samo daj im zdravlje!

Ali zdravlje dolazilo sporo. Jedno dijete smetalo plačem drugome, pa koliko ih nije ubila bolest, izjelo ih nespavanje, i to kako djecu, tako i Baricu. Za ta dva mjeseca ništa nije ni željela, nego da joj je samo jednom zaspati i odspavati mirno makar četvrt noći. Činilo joj se, da bi joj onda odlanulo i da bi nova snaga ušla u nju.

Istina, nekoliko je noći noćila kod njih strina Eva, da kćeri pomogne. Ali čim bi se dijete javilo, Barica je bila na nogama, a nitko nije ni mogao utišati male bolesnike kao ona.

U to se vrijeme nadala i petom. Kad ju je njena mati pogledala onako slabu i izmučenu, a pomislila, da će još jedno doći, u njoj bi zamrla duša. Jedinu je nju imala i mislila je, ona će je dodvoriti, u ruke utisnuti svetu marinsku svijeću, kad bude umirala.

Ona će joj zaklopiti oči i zasaditi cvijeće po grobu, neka se vidi, da je nekog imala. Ovako se bojala, udarit će stara slabost u nju, te će je svaliti na krevet i u grob, pa će nju majka spremiti u crnu zemlju.

– Kćeri, nemoj, odviše je! – govorila je mati dan na dan Barici.

– Majko, ne mogu! – branila se.

A i njen muž je govorio:

– I nas je puno bilo, pa smo svi postali ljudi.

Ali mati nije prestajala, nego je sve jače navaljivala na svoju kćer. Od nespavanja i slabosti postala je Barica, kao da ne zna za sebe. I što dalje, sve je manje mogla da odoljeva majci. Ne, nikada ne bi mogla uništiti svoje dijete, ali ovo, što dolazi, ne bi moralo sada doći. U svom teškom jadu Barica je tako mislila, ali nije tekla ni majci ni mužu.

Tih se dana razbolila komšinica preko puta Staša. Bolest se vukla, a nitko nije pravo znao, što je. Barica i ona bile druge iz djevojačkih dana, pa kad su djeca malo prizdravila, pošla je k njoj. Staša je ležala kao težak bolesnik i na njoj se vidjelo, da užasno pati. Iznurila je i skrpnjela, da nije imala ni lica ni života. Otanjila se kao daska, a lice joj se svuklo, kao da je nožem obrezano. Ona je imala jedno dijete, već veličko, a govorilo se, da je išla tri-četiri puta babi Polki.

Kad je Staša ugledala Baricu, rasplakala se. Uzela je njenu ruku u svoju i rekla:

– Sestro i drugarice, teško je, sve trune u meni.

Bile su same u sobi. Kad se malo smirila, podigla se malo na krevetu i šapatom je rekla Barici:

– Mnogo ih imaš, sestro, ali nemoj ići k Polki da ti ne bude kao meni. Jedamput ili dva puta uspije, a kad se ponesreći, zlo je, da se ne može iskazati. I grijeh je to, veliki grijeh ubiti svoje ni krivo ni dužno.

Barica je gledala drugu, i bilo joj je jako žao. Još je mlada, a pod njom se grob otvara. Da je išlo sve po redu, imala bi djecu svoju, pa da i umre, što Bog dade! Ovako gine, umire, pa kud je bolest muči, tu je savjest grize, podnijeti se ne da. Dva puta je župnika zvala, da se ispovjedi, ali mira nije našla. Kušala je, da rekne svoj veliki grijeh, ali ga nije rekla, stid ju je bilo, a kad usta otvori, da ga kaže, kao da joj neka ruka zaustavi riječ u grlu. Krila ga je i pred svojima i pred samom sobom, kao da se nešto može sakriti pred Bogom. Jedina je Barica znala, ali kad je njoj to rekla, spopali je grčevi i počela vikati kao da je kolju.

Uplašila se Barica i tri je dana bila kao izvan sebe. A njena ju je mati i dalje nagovarala:

– Bit će ti lakše. I ne moraš nikada više, samo sada se oslobodi!

Djeca prizdravljuju, ali svoju majku i dalje muče. Oslabila je, da se jedva na nogama držala.

– Kud ću ja, – počela je Eva drugačije, ako tebe mladu u grob povale? Kud će djeca tvoja, siročad tvoja? On će ženu sebi dovesti, ali tvoja djeca nikad majke ne će dobiti!

Tako je jadovala Eva, a Barica sluša i boji se. Kud je izmučena, muče je bolesna djeca, a ovo, što će doći, to će je tek izmučiti. Ljeto dolazi, dolaze poslovi. Slaba je, morat će na posao, makar da pod srcem nosi. Zbilja, što će biti s njom?

Bojala se Barica smrti ne radi sebe, nego radi djece. Najstarije ima tek pet godina. Sitna su djeca, komu bi ih ostavila? Boji se Barica bolesti, boji se smrti, ali boji se i grijeha, i Stašine riječi kao da joj neprestano u ušima zvone.

Istina je, voli djecu, njihova tereta nije dosad osjetila i ne bi joj ni bila teška, samo da nije bilo bolesti. Da nije oslabila, ne bi joj ni ovo teško bilo, ali ovako Bog zna, što još može biti. Noću leži, nit spava, nit je budna, muče je misli. Samo ovo peto da sada nije! Mati ima pravo, ali taj je grijeh veći i teži, nego ubiti čovjeka, jer ubijaš svoje, što ni krsta nema, niti može riječ izustiti.

– Sinko idi što prije, to bolje! Kasnije će biti jako teško! – nagovarala je mati.

Barica ne može da pristane, ali mati joj ne da mira. Kako bi bilo, pita sama sebe, da ode do Polke, a da joj ne da ništa uraditi? Mati bi se umirila. Ta se misao svidjela jadnoj ženi, pa je odlučila, da će tako učiniti. No ako dođe Polki, ona je ne će lagano pustiti. Barica se toga boji, ali je odlučila, da pođe.

I jedne večeri opet se rasplakala Eva kao kišna godina, sve suza suzu goni.

– Ako umreš, kud ću ja s tvojom siročadi? Tražit će majku, ali majke ne će biti. Ja sam stara, djeca mnogo trebaju, a što ću im moći? Kćeri, kad ne misliš na se, smiluj se materi svojoj!

Bila je večer, mračak se hvatao, a Eva plakala. Barici se srce cijepalo i tada je smislila, da pođe. Nitko je vidjeti ne će.

Pošla je uz kuće. Žurila se, kao da po trnju gazi, i ogledava se, da je tko ne vidi. Ne zna, što će reći Polki. Ali ide, ne ustavlja se, da što prije prođe.

III.

Nije još daleko, par kuća do crkve, a onda treća, četvrta je Polkina. Preko puta ide neki čovjek. Barica ne zna, tko je, jer je daleko i jer je mrak. Ali doći će blizu, a nju je stid, da je prepozna i da vidi, kamo ide. Zato se požurila, da dođe do crkve, pa da se u nju sakrije. Sva se uplašila, a srce joj što od straha, što od žurbe jako udaralo. Sreća, crkva je bila otvorena, pa je mogla ući u nju. Mrak je bio, samo je kroz velike prozore dolazilo nešto blijedoga svjetla, ali u crkvi je svejedno bilo tamno. Jedino je pred velikim oltarom bilo svijetlije od vječnoga svjetla. U crvenom svjetlu vidjela je Barica veliku oltarnu sliku Majke Božje, koja je držala maloga Isusa na ruci. Lice je Majke Božje bilo blago i sveto, a sada se učinilo Barici, da je tužno i žalosno. Klekla je pred veliki oltar, da se pomoli, ali se nije mogla moliti, samo je prošaptala:

– Majko, Marijo, ti znaš, da ne idem od svoje volje.

Da li je bila dugo u crkvi ili ne, nije Barica znala, ali kad je izlazila, bilo joj je, kao da ne staje na svoje noge. Za ono malo puta do Polkine kuće došlo joj u glavu, da se žene, koje to čine, predaju vragu. Od te misli Barica se opet uplašila, ali već je bila pred Polkinom kućom, pa nije mogla natrag. Kad je ušla u dvorište i pogledala, ima li koga, učini joj se, da je nešto strašno dotrčalo pred nju. To niti je pas niti mačka niti čovjek, a veliko je i jako strašno. Barica ne zna, da li vidi ili joj se samo čini, a to je stalo skakati oko nje, kako pas skače oko čovjeka, kad mu se raduje. Barica se od toga uplaši, pa skoči prema kućnim vratima, da pobjegne u kuću. Ali u kući se množina takvih gadnih stvorova valjala i natezala, kao kad se mačke igraju. Ona je ostala ni živa ni mrtva na kućnom pragu, i Bog zna, što bi s njome bilo, da se nije javila jedna bijela ruka, koja se ispriječila ispred nje i izvela je na ulicu.

Od Polkine je kuće potrčala kroz cijeli sokak, kao da je ne nose noge, a sve joj se činilo, da za njom trči cijela vojska i viče. Kad je došla pred svoju kuću, pala je preko praga kao bez života.

Svijet je vidio, kako u mraku bježi žena, pa su mislili, da je poludila. Komšije su se strčali u Baričinu kuću. Digli su je s praga i položili u krevet. Nitko nije znao, je li mrtva, je li živa, niti što je bilo s njom.

IV.

Ali Barica nije bila mrtva, samo se obeznanila. Ležala je neko vrijeme bez svijesti, a onda joj se učinilo kao kroz san, da čuje večernje zvono. Htjela je izmoliti pozdrav Gospi, ali nije mogla ni ruke maknuti ni otvoriti usta. Iza toga joj se učini još jasnije, da zvoni zvono na mrtvaca. »Tko je umro?« pitala se. Žensko, sigurno je žensko umrlo. Tada je čula glas: Baro, Barice, drugarice moja!

Otvorila bi oči, a ne može, ali ipak vidi, kraj nje stoji žena. Tko je to? Staša!

– Došla sam, drugo, da se oprostim s robom, – govori Staša, ali ne ustima, nego nekako drugačije. – Ja sam mrtva! – zajaukala je Staša, a bila je strašna, tako strašna, da Barica nije vidjela ništa strašnije osim onih stvorova u Polkinoj kući.

Jaučući pošla je Staša od nje brzo i nekud daleko, visoko, kuda ljudska noga ne može da pođe. I gle, ona lijepa, bijela ruka pojavi se opet i povede Baricu. Ide Barica, kuda je ruka vodi, a ne staje nogom, nego se diže lagano, kao da tijela nema. »Bože, jesam li ja umrla?« pitala se i ide za bijelom rukom.

Došla je nekud, izgleda kao sud, ali nikoga nema, samo Staša stoji. Stoji Staša i dršće kao prut. To je sud, strašni Božji sud.

– Stašo! – zovne veliki glas, a nikoga nema.

– Čujem! – odazva se ona.

– Poznaš li to? – pita glas, a jedan mali oblačak, velik kao dijete, kad se rodi, stane pred Stašu i zagrli joj noge kao dijete, kad hoće, da se majci popne u krilo. I plakalo je, plakalo dijete, da u kosti reže.

– Ne poznam, – odvrati ona.

– To je duša prvog tvojeg djeteta, koje si uništila. Ono plače za svetim krstom, bez kojega si ga ubila, prije nego se rodilo. Ono plače za životom, a ne bi ti teško bilo, jer bi živjelo samo tri godine i bilo bi anđelak nebeski, koji bi molio za tebe. Znaš li sada?

– Znam! – jauče Staša.

– A poznaš li ovo? – pita opet glas, a drugi oblačak dođe i stane pred noge nesuđene majke svoje.

Došao je i četvrti oblačak njena djeteta . . .

– To je drugo, – uzdiše Staša.

– Da! I ono plače za svetim krstom, a živjelo bi ti pet godina i bilo bi tvoj drugi anđelak u rajskome carstvu.

– Bože, Bože! – zacvililа je Staša.

I treći je oblačak došao, a to bi dijete živjelo sedamnaest godina. S njime bi se majka napatila i veliku žalost imala, ali Bog bi uzeo njenu bol, da joj se oproste grijesi. Došao je i četvrti oblačak njena djeteta, od kojega je umrla, kad ga je uništila. To bi bio gospodin. On bi dohranio majku svoju, a njeni anđelići izmolili bi pokoj duši njezinoj. I još bi djece imala i sa svima bi sretna bila i veliku starost dočekala.

Tako je govorio Staši nevidljivi Sudac, a ona je plakala i vikala, podnijeti se ne da. Jer to je sud pravedan i zato strašan. Četvero jadne njene nekrive djece, što plaču bez krsta, obilazi oko nje kao djeca oko majke svoje. Osim toga nekoliko malih sjena sve oblijeće oko nje poput leptirića oko svjetla. I te sjene zalijeću se sve u nju, kao da bi nešto htjele. I pitao ju strašni glas:

– Znaš li, što je to?
– Ne znam, – dogovori Staša.
– To su sjene djece, kojoj si priječila začetak, jer i to je grijeh strašan i težak kao i onaj prvi.
Protrnula je opet Staša od grozote, koju je počinila. Samo zato, da joj lakše bude, nije dala život onima, kojima ga je Bog htio dati, premda je sama primila od Boga život i sve, što je u životu imala. Ona bi sada svu tu djecu privila na srce i tisuću bi puta htjela podnijeti sve muke, da se može vratiti natrag na zemlju, no sada je sve kasno, a Vječni Sudac sudi strogo, ali pravedno.
I glas Suca vikne:
– Odlazi!
A Stašine duše nestane iz sudnice. Propala je duboko, duboko u tminu i tamu, gdje se vragovi roče.
Barici je bilo, kao da nje same nestaje, a neki blagi joj glas rekne:
– Pođi, da vidiš!
I bijela ruka je povela i ispred njenih očiju kao da je odgrnila zastor. Ispod sebe vidi Baricu i svoje selo, kako leži u snu, jer je noć. Ali malo ih je, koji mirno spavaju, jer oko kuća igraju vragovi. Nedaleko crkve stoji kuća babe paklenjače, a oko nje najviše vragova igra. Kadgod dođe koja žena k njoj, povede vraga sa sobom u kuću, a s njim i prokletstvo i propast, pa zato nemaju naša sela sreće ni Božjega blagoslova. Gleda to Barica i žao joj svoga sela, što bi moglo cvasti i napredovati, a ovako Bog mu šalje zlo i pokaranje, dok se ljudi jednom ne sjete Boga i Njemu obrate, da izmole milost za krivice svoje. Oko kuća igraju vragovi, a iznad sela kao laki oblačići janjci poredale se sjene nerođene djece i plaču za životom i za svetim krstom i kunu majke svoje. Njihove kletve nose nesreću, razgone mir i svaki blagoslov. I mnogo, mnogo malih sjena poput vodenog cvijeta lijeću iznad sela i zalijeću se u kuće.
Strašno je Barici gledati to, što vidi, a blagi onaj glas joj govori:
– Nema za ženu veće zasluge, nego da ima što više djece. Što ih više ima, to joj je vrijednija duša pred Bogom, jer muke su majčine blagoslov duši.
Baričina se duša napunila neiskazane sreće, jer čini ono, što Bog od nje traži, a on hoće, po ženi da napuni raj sretnim dušama. I u toj sreći nestalo je svakoga straha iz njezina srca.
A bijela ruka povela ju je dalje i pokazala mjesto, pripravljeno za babu Polku dolje, gdje paklene vatre gore, po kojem gmižu vatreni crvi i gadne se zmijurine u klupko pletu.
– Te zmije, – govori glas, – čekaju nju, da joj oči ispijaju, da joj kosti lome, a crvi da joj tijelo rastaču. Užasna je kazna čeka, jer je vragovima i prokletstvom zasijala selo.
Od užasa se Barica zgrozila. I jedva da je to sve podnijela, ali bijela ruka pokaže joj malo dalje od toga mjesta, gdje je vidjela Stašu, kako po njoj zeleni plamenovi ližu: četiri zmije sišu joj prsa, a peta joj se promiče kroz srce, koje nije htjelo da ima poroda. Staši oči od muke da iskoče, ali iskočiti ne mogu. Vatra je pali, zmije grizu, a to ne će trajati sat-dva, nego godine i godine, hiljade i hiljade godina kroz svu vječnost, i nikada ni čas ne će biti oduška. Luda žena! Ubila je svoj život i život svoje djece, a ni zašto, za par onih noći, što ih ne bi prospavala radi dječjeg plača, i za ono malo blaga, što bi ga na djecu potrošila, i za ono nekoliko sati pjesme i veselja, što bi joj djeca oduzela. Za to i ni za što drugo unesrećila je dušu svoju. Da se bar iskreno ispovjedila, nekada bi joj se duša poslije čistilišta ipak smirila. Ali ni to nije, nego je godine i godine lagala svećeniku, kad ju je pitao, da li ima takav grijeh, zato će patiti kroz sve vijekove vijekova.

V.

Nestalo je bijele ruke, a Barica ništa više nije vidjela. Počela joj se vraćati svijest i čula je neki razgovor. Kad je malo oči otvorila, vidjela je svjetiljku. Bila je još noć, a u sobi sjedi njen muž, njena mati i žene iz susjedstva. Djeca ne spavaju, nego ono troje

većih sjedi na posteljici kao ostavljene sirote. Jedna žena pripovijeda, kako je umrla Staša.

I treći put je Staša zovnula župnika, da mu kaže zatajeni grijeh, ali je bilo kasno, jer kad je došao, bila je već hladna. Kada su nastupili smrtni časovi, dugo se mučila, a nije mogla umrijeti. Škropili su je svetom vodom, a ona se previjala kao zmija, kad je vatrom pospeš. I kad joj je snaga popustila, pa joj utisnuli u hladnu ruku marinsku svijeću, bacila ju je i viknula: »Eno ih, eno ih, došli su po mene!« Zatim je ruknula kao zvijer, kad je živu nožem ubodeš, i bila je gotova.

Barica otvori oči i pridigne se na krevetu. Svi priđu k njoj.

– Druge moje, vi ne znate, što sam ja vidjela! – reče Barica, a najmanje njeno dijete zaplače. Eva pođe do koljevke, da uzme dijete, a Barica je zaskoči i otme čedo svoje iz majčinih ruku.

– Bježi, majko, ti si htjela..... – ali ništa nije više rekla, da ne oda svoje majke pred tuđim svijetom.

Siromašno dijete, koje još ništa nije znalo, prepozna majku svoju, pruži joj male ručice i nasmiješi se. Barici kao da se nebo otvorilo, privine dijete na grudi svoje, a pogled joj pade na sliku Majke Božje. Marija drži dijete na lijepoj bijeloj ruci. Barica prepozna tu ruku, koja joj je zapriječila, da ne dođe do zla, i koja joj je pokazala sve, što je vidjela. I sva puna sreće skine Barica svoju djecu i dovede je pred Marijinu sliku, klekne pred nju i blažena progovori:

– Majko Isusova, hvala Ti!

»*BABA PAKLENJAČA*« je jedna od pripovijetki iz zbirke »SLAVONČICE«, koju je izdalo Hrvatsko književno Društvo sv. Jeronima godine 1926. Zbirku je napisao Antun Matasović, uz V. Deželića i Petra Grgeca najuspjeliji pučki pisac. Izdao je cijeli niz knjiga u kojima priča o dragoj, rodnoj Slavoniji. Iznosi u svim svojim djelima i lijepe strane Slavonije, zemlje plemenite, ali i teške rane koje su je ozbiljno rastakale, dok ju nisu konačno i rastočile. Jer, među zlim pojavama u rodnom kraju, spominje i žigoše najčešće »bijelu kugu« i pobačaj, kojima su mislili stari sačuvati bogatstvo i umnožiti imetak, ali su skrivili vlastitu propast i »mrzost opustošenja« koja je zavladala u tim plodnim i bogatim krajevima.

Uz knjižicu je Dr. Josip Andrić, nezaboravni radnik na duhovnom i kulturnom dobru domovine, napisao nekoliko redaka. Među ostalim, veli za Matasovićev način pisanja: »U pripovijesti »Baba paklenjača« otkriva nam pisac zašto u Slavoniji biva sve manje djece. To je strahovita nesreća za hrvatski narod, jer naša hrvatska seljačka korenika po mnogim slavonskim selima izumire... Kako je strašno, kad vidiš u kojem takvom selu, gdje tolike hrvatske seljačke kuće imaju samo po jedno ili nijedno dijete, a doseljenici po šestero, sedmero i više djece. To nam, eto, otima našu dragu Slavoniju. Zato je Matasović mislio, da ne bi prikazao vjerne slike Slavonije, kad se ne bi i toga zla dotakao.«

Tako piše učeni tumač Matasovićeve plemenite zamisli da oživi svoj rodni kraj, budeći narodni ponos i ljubav prema vlastitom potomstvu i domovini. I ako je knjiga tiskana gotovo prije sedamdeset godina, kada se u Hrvatskoj rađalo djece otprilike 12,5 na tisuću stanovnika, očito je da je pisac »Slavončica« imao jasnu viziju o propasti hrvatskog sela. Danas, naime, ne rađa se u prosjeku u Hrvatskoj niti dvoje, nego imamo već više grobova nego kolijevki. Nakon drugog svjetskog rata, (Matasović govori o stanju nakon prvog rata) u opustjela slavonska sela došli su novi ljudi. Braća iz Bosne, Hercegovine, Dalmacije, manje iz Like i Banije. Opazio se novi dah života, jer oni koji su sjeli na ugasla ognjišta Slavonaca, nisu se bojali djece; mnoge su obitelji brojile i četvero i petero, a nerijetko i više od desetero djece. Od starosjedilaca je ostao tako neznatan postotak, da se u mnogim razredima ne nađe niti jedno, ili samo jedno ili dvoje djece. Većinom su to starci i starice, čijom će smrću biti izbrisan svaki trag starosjedilačkom elementu.

Vizionar Matasović se toga bojao, pa zato, kako kaže dr Andrić »prikazuje više i šiba ono što vidi da je u slavonskim selima zlo, nego li što nam kazuje o lijepim i dobrim njihovim stranama«. On veli: »Možda će se nekom tako učiniti« – i u nastavku tumači: »Matasović je izabrao neke značajne događaje, zbio ih i zgusnuo, te je u borbi između dobra i zla, uvijek nastojao da zlo učini odvratnim, a ono što je dobro da uzveliča«.

Uz opisanu priču, na nekoliko desetaka stranica, nastojati ćemo vidjeti što se zbilo u tih nekoliko desetaka godina. Jer Matasović ide putem Reljkovića, oba Kozarca, Korajca, A. Radića, Marije Švel i drugih, koji su se zgrozili nad nesrećom svojeg naroda, koji je išao kroz gotovo dva stoljeća, barem što se tiče Slavonije, putem samouništenja i zatiranja. Da je to i danas nadasve važno, vidljivo je iz prežalosnog stanja u kojem se nalazi cijela Hrvatska, jer je umanjeni broj rođene djece, što se ponavlja konstatno kroz desetke godina – sada – ne samo plod bijega od djece – bogatih Slavonaca, – nego su u mnogim novonastanjenim selima, prihvatili manje ili više, zlokobni način života u sumanutom bijegu od života.

Poznato je i u onim krajevima koji su bili životni izvor domovine. Od toga teško pati Hrv. Zagorje, Prigorje, Dalmacija, a niti Bosna s Hercegovinom nije sačuvana od toga teškog i smrtonosnog zla. I u nas, i u svim zemljama u kojima se natalitet srozao na umiranje, pa je smrtnost veća od životnosti, navodi se kao glavni razlog – želja da se podigne standard života. Da to nije istina, i da izbjegavanje potomstva vodi u raspad obitelji, nesređeno stanje u njima, loš odraz na malobrojnom potomstvu, porast kriminala, i kao najstrašnije: porast pobačaja, to ćemo nastojati prikazati u ovom djelcu i potvrditi primjerima iz Slavonije, cijele Hrvatske, kao i cijelog svijeta.

»BUDI KAO I DRUGE ŽENE«

Tako govori majka mlade Slavonke Barice, koja voli djecu, te se za par godina našla okružena s troje djece, a očekuje već četvrto. »Budi kao i druge žene«, veli njezina majka i navodi glavni razlog Slavonije na početku stoljeća, ali znamo da je to samo nastavak javnog mišljenja iz prošlog pa i pretprošlog stoljeća. Zato, savjetujući svoju rođenu kćerku da ukloni dijete koje nosi pod srcem – služi se opće uvriježenim sloganom: »Koja danas želi djece?« Odmah u nastavku razmatranja iznijeti ćemo analizu stanja u slavonskom selu, nakon rata, prije tri i pol desetljeća. On pohađa slavonsko selo, gleda, sluša što govore majke i očevi, što selo misli, što je u tom razdoblju Slavoncu glavna briga, i kako on rješava sudbinska pitanja svoje obitelji. Članak je napisan u eri ateizacije. Osjeća se neskriveni žalac protuvjerskog pisanja, ali on iznosi činjenice koje se ne mogu nijekati, a o kojima su ne samo Matasović, neki i drugi hrvatski pisci, govorili istim jezikom, i istim načinom.

NEROĐENI MRTVACI

»Đenka ili Tena ili koja druga, i crni teški sanduci po slavonskim kućama, to se je zajedno zvalo »bijela kuga«... Stvari su se uvijek iznova ovako razvijale: Djevojka Đenka, pa udana žena Đenka, pa bab' Đenka, i... ništa više! Ostala je kuća »na front«, i crni sanduci Đenke nerotkinje s rekljama zlatom protkanim, sa skutima, opleććima, ostale su svilene nabušene suknje i zlatare i skuti od šotoša, i čarape »s gombicama«, i obrubići, šlinge s kačkama, izvezene ptice, srca i tulipani. I bijeli čipkani i šlingani i bordirani jastuci, njit će poslagani do stropa u kiljeru i komori. Zauvijek, ili dok ih ne raznesu »došlje«, tj. doseljenici. Možda ćemo žaliti Đenku, a možda i nećemo. Jer, sve su seoske »babice« imale posla da bi Đenka ostala jedinica, talaruša i dukatara jer su i snašu Đenku tresle groznice, kad bi se i ona »riješila tereta«, kad i ona poroda nije tila...

Jer, nekate zamirit, naše čiče iz naših sela umiju i pljuckajući duvan divane: »Dite? Daješ mu, ali ti ono ne može uzvratiti, ili ono što ti vraća nije dosta«. A ti panonski mudrijaši i škrci djeci nisu ništa dali, jer poroda nisu ni imali. Možda su rodili jedno, koje se opet uvrglo u očeve i nije se plodilo, tako dao od Reljkovića i Kozarca, Ivana i Josipa (»Gnjila krv«, kaže pisac na usta Đukina, a on govori o sebi i drugima), pa preko Antuna Radića (»Tko hoće imati kapital – taj neće djece«), i Matoša i Mare Švel i Nade Sremec sve do današnjeg dana... u hrastovim sanducima, kiljerima, komorama, dukatima i dugačkim jutrima livadišta i masne zemlje, leže u stvari nebrojeni sinovi i kćeri, i sinovi njihovih sinova – i sretan koji se između njih rodio! Neželjeni i nerođeni sinovi, zamotani u šlingane krpe. Nerođeni mrtvaci spavaju tako s tulipanima u hrastovini, najslavnijem našem drvu. Jer mnoge začeše, a ništa ne rodiše... Jer zlo potiče od početka svijeta, a da tako radimo, učio nas je već Onan iz Biblije (koji pogibe jer se čuvao djece).

»Jer ljube više svoju stoku, negoli svoju djecu«, kako je zapisano prigodom biskupskog pohoda selu u povjesnici župe. Kraj toga nečija opaska: »Žalosno!« »Žalosno«? Vikao mi je nagluhi stari učitelj. »Žalosno! Šunka im pljesnivi u odžaku, a dica im žvaču masni kruh i krastavce. A kuće im »na front« (u dužinu), s kićenim kapijama; oko pendžera su gizdavi užljebljeni stupići i čipkani zastori, koji lepršaju na vjetru. Avlije se protežu u dubinu kao nogometno igralište i kolnice krcate. Štagljevi, pojate i ambari ni sada ne zjape prazninom, a osim kuće je kao ladanje (vikendica) i ljetni »stan« negdje u polju pod šumom. I sve je to bogato i ogromno, ogromno pusto. Na pročeljima su gazde ispisali svoja imena i godinu građenja, a pokoji je i ime Kristovo napomenuo na zidu u cementu: »Hvaljen budu Isus«... Pogled mi lutao po bogatstvu, što domaćinu i njegovoj kćeri nije smetalo, jer gizda jest zato da se pokaže, i zbog gizde se ljudi ne rađaju i ne može... pa kad u selu zazvone zvona za mladom ženom, onda pitaj: Jel' sušica?, pa ako ti kažu da nije, onda znaj da je »utrošila«, pobacila. Ne usuđujem se sam nabrajati, pa ih redam po knjizi N. Sremec »Nismo mi krive«: od guščjeg pera, do vrbove kore, kukolja, baruta... A babica je išla nekima i dvadeset puta.

»Dice neće«, priča bać' Tuna. Reći će druga drugi: »Ta nisi luda?! Jer kako ćeš uz dite na divan, u crkvu ili u kolo. Glavno se lipo obuć i biti komotan. Što bi svekrva rekla da mora ninanati? Ljudi rade kao mava i steču i neće da rađaju siromahe... I sada? – I sada! Smrću se bogate. Ili su se bogatili dok se moglo!... Baj' Tuna je rekao, kao što je govorio i njegov otac, i didak, i šukundidak: »Neću da me svaka šuša pretekne, i pazit ću da mi se kći ne uda u kuću punu čeljadi. Nek' je samac, ma bio pijanac!, kako kaže pisma. Oči Đenke, i svih njenih druga kroz desetke godina su govorile: »Treba da budem lipa, i da mi dukati vise pod vratom, i da mi otac dade tal (dio) miraz u zemlji, da nađem dobra ženika. I da uživam dok živim!«

Jedna od najpotresnijih slika koja se usjekla u pamet novinara, jest »otarak«, vezeni ručnik, na kojem je izvezeno jarko crvenim slovima: »Srce Isusovo, smiluj nam se«! Novinar to ponavlja između redaka kao refren. Ime Isusovo, ili barem tri slova njemu na čast IHS, urezana na pročelju cementom, izvezena crvenonom svilom na »otarku«, veoma su često bila urezana i na kolijevkama u kojima su se, ali rijetko njihali i odnjihali štovatelji imena Isusova, novi stanovnici bogatih kuća, avlija, stanova, posjednici mnogih jutara zemlje, polja, voćnjaka goniči brojnih stada goveda i krda svinja. I dakako, da zazivanje imena Isusova, nije spasilo dragu nam Slavoniju, koja nije prihvatila nauku Isusovu. On je u svojoj molitvi »Očenašu« proglasio sve ljude djecom onog Oca nebeskog, koji je stvarajući prvog čovjeka i prvu ženu, prvog oca i prvu majku, dao njima i prvu zapovijed, prije svih drugih: »Rađajte se i množite se!« Svakako, oni koji tu zapovijed života odbace, odbacuju s njom i najveći dar Božji: život!

Vidjeti ćemo u nastavku ovog djelca, da su svi elementi koje nabraja i Matasović s ostalim znalcima Slavonije, kao i promatrači naših sela iza njih, sadržani u »filozofiji« žena koje i danas ne žele djecu. Služe se potpuno istim »razlozima« i opravdanjima što ne žele djecu. Sačuvati imetak, umnožiti ga, biti lijep, pohađati zabave, priuštiti sebi što više, a da to mognu dati i svojem potomstvu, treba ih imati što manje. Ono što reče Barici njezina majka: »Tko hoće danas djecu?« ponavljalo se i ponavlja se u povijesti u mnogo slučajeva, u raznim razdobljima, na isti način. Svi su otišli, ili odlaze u nepovrat. Kao ustuk njihovoj životnoj filozofiji, javljaju se u svjetskom tisku natpisi s istim, sadržajem: »Evropa, ova ili ona zemlja – na samrtničkoj postelji«!

SELA BEZ MLADOSTI

I to je jedan od naslova, u kojem se javlja novinar koji proučava izumiranje slavonskog sela, u najbogatijim djelovima Slavonije! Ono što je Matasović zaodio u priču, on razotkriva nemilosrdnim činjenicama:

»U selu M. (vukovarski kraj), koje ima oko tusuću stanovnika, posljednjih je godina zabilježen ponajčešće samo po jedan porođaj na godinu. Danas beremo plodove takove »narodne svijesti«.

Duboki korjeni. Počeci bijele kuge datiraju kod nas otprilike još od stoljeća, pa i više unatrag – kako u kojem dijelu zemlje. U Slavoniji, u Baranji, svugdje su to bili razlozi ekonomske naravi... Veličina obradive zemlje, nakon dioba starih zadruga, sve je više postajala sinonim, znak napretka, prosperiteta svakog gospodarstva. A kad bi se došlo jednom do izvjesnog »ranga«, onda se on nastojao očuvati pod svaku cijenu... Odatle i razlozi »kontrole rađanja«, odatle i sistem jednoga ili dva djeteta« – a mi možemo dodati: i nestanka cijelog niza sela kraj svega njihova »prosperiteta« građenog kroz desetljeća...

»Opadanje nataliteta dovelo je do znatne depopulacije«, nastavlja novinar i nabraja poimence: »Neki dijelovi Slavonije su izumrli, ili smanjeni na neznatni postotak, kao sela vinkovačkog kraja i Đakovštine, Baranje, Bačke, Podravine, Posavine i sl. Pobačaj je bio jedan od vidova »kontrole rađanja. »Kada se pojavilo u selu mnogo mladih udovaca, bio je to siguran znak da je i u tom selu počeo proces »kontrole rađanja«. Žene »stručnjaci«, koje su vršile taj posao, a takovih je bilo u gotovo svakom selu, piše novinar, »dovele su svojim radom do velike smrtnosti među ženama i djecom. Takove »babice« su kako naš narod kaže »svaka ubile puk vojnika«. – To se zbilo i u prastarim

selima iz predturskog vremena (kao u Đakovštini), koje nisu mogli uništiti Turci – uništiše sami sebe. U baranjskim, slavonskim i drugim selima »bijela je kuga« (dakako zajedno s pobačajem), ostavila iza sebe mnogo mrtvih kuća i pustih sokaka. Ostavila je u mnogim krajevima svoje obilježje: u Drenovcima, Otoku, Privlaki, Strošincima, Đurićima i drugim selima izumiru stotine obitelji, raspadaju se stotine gospodarstava starosjedilaca. »Ovom članku starom preko trideset godina, možemo samo dodati: taj je proces gotovo završen. Na koji način? U jednom selu u okolici Slav. Broda, na 220 kuća doseljenih obitelji, životari samo petnaestak kuća starosjedilaca. U susjednom, na tristo kuća, ostade nešto preko dvadeset obitelji.

Dolaskom obitelji iz Bosne i Hercegovine i ostalih krajeva, stanje se je u zadnja dva desetljeća znatno poboljšalo. Spomenuti Otok, svake godine bilježi sedamdesetak rođenih više nego umrlih. Selo Ivankovo kod Vinkovaca, na oko 6.000 stanovnika, kroz zadnje dvije godine imalo je gotovo istu sliku obzirom na natalitet. Rodilo se je 1989. godine 128 djece, a umrlo je svega 64 osobe.

Potrebno je uz sve te pozitivne primjere, a ova dva sela nisu jedini, naročito naglasiti, da su daleko brojnija naselja u kojima su se u roku dva ili tri desetljeća novodošle obitelji tako »prilagodile« mentalitetu malih obitelji, da nema između tih obitelji, i onih na čija su ognjišta došli baš nikakove razlike. Jedno, dvoje, iznimno troje djece, postalo je opet životno pravilo. Zbroj tih svih tragičnih činjenica je katastrofalni demografski položaj Hrvatske. Stoga će brojni podaci koje donosimo, imati jednu jedinu svrhu, da se dođe do spoznaje o potrebi najhitnije intervencije i Crkve, i državnih ustanova, da se poduzme sve što je moguće kako bi se stanje popravilo i zaustavilo neminovni put u samouništenje.

HRVATSKA U SMRTNOJ OPASNOSTI

Kakovoj? Odgovor je u članku »Vjesnika« pod naslovom »Demografska implozija. Tu se može pročitati slijedeće: »Ako ništa ne učinimo, već na kraju tisućljeća mogli bismo se suočiti s vrlo nepovoljnim kretanjima u broju stanovnika u cijeloj zemlji... Neki naši demografi ne ustručavaju se reći da je situacija katastrofalna... U Hrvatskoj nije više osigurano obnavljanje stanovništva, jer je broj rođene djece što ih prosječno rađa jedna žena u životu, pao ispod 2,15, koliko iznosi u našim uvjetima da bi se stanovništvo naprosto održalo. (Dio žena ne rađa, dio djece i žena umire, pa bi najmanji postotak morao biti viši od navedenog, a ne manji – da se naprosto održimo). To je podatak iz 1984. godine. – Godinu nakon toga čitamo: »Produžetak života imperativ je svake zajednice, ali u tome ne treba zaboraviti podmladak... Zašto imamo sve manje djece a sve više ljudi treće dobi«? U situaciji kada imamo sve više djedova i baka a sve manje unuka, »starost neće biti lagana«. Na takove često spominjane podatke se uvijek nadovezuje prijetnja: »Neće biti dovoljno mladih da uzdržavaju stare.«

»Kretanje stanovništva u Hrvatskoj krajnje je nepovoljno, pa se može reći da takovo stanje nije zabilježeno gotovo nigdje u svijetu. Naglo se diže broj koji govori o produženju života starijih osoba, a još se naglije smanjuje broj rođene djece«! – Ako naglasimo da je sedam godina nakon tog izvještaja opet opao broj novorođenih, onda se opomene kao »katastrofalno stanje u Hrvatskoj« ili »starost bez nade«, te »demografska implozija«, mogu i moraju još ozbiljnije uzeti u obzir. Svaki plemeniti čovjek, kao pripadnik jednog naroda, mora osjetiti svu težinu zla u koji njegov narod srće. O tome se iza suhih statističkih podataka, uz malo truda mora osjetiti neskrivena briga i strah za našu budućnost. Pa iako nema literatno izraženih osjećaja, u srcu svakog čovjeka se bude i osjećaji tuge i želja da se pruži sva moguća pomoć. Donosimo jedan članak pun osjećaja, koji u Matasovićevom stilu, oplakuje ognjišta koja se gase i obitelji koje umiru.

Vatra na ognjištu

Ognjište je simbol doma. Ako ono ugasne, propala je kuća. Bračna i roditeljska ljubav jest vatra što plamti na ognjištu čovječnosti. Kad ona ohladi, ozebe čovječan-

stvo. Ako ona utrne, strada cijelo ljudsko društvo. Žar vatre na ognjištu danas nažalost stalno opada. Gdje ste naša draga ognjišta, oko kojih je cijelo jato djece s rumenim obraščićima veselo cičalo? Na njima su se zrcalila kako nevinost, tako i životna sreća. Mjesto plamtećih očiju nevine mladosti, da nas zure u vas ugasle oči staraca i starica bez unuka. Zanijemila ste. Bijela vas je kuga otrovala.

Gdje ste nestala stara kršćanska ognjišta, na kojima su se grijali vjerni supruzi sjedinjeni u ljubavi i slozi, okruženi vijencem dječjih glavica, koje žare srećom pod okriljem roditeljske ljubavi? Raspukla ste, razrovana draga stara ognjišta neslogom, nevjerom i rastavom. Ugasila se bračna ljuba, ugasili ste se i vi.

O dobra, nezaboravna ognjišta djetinjstva naših, na kojima je veselo plamsao badnjak zaliven vinom i uljem i koja ste odjekivala božićnim pjesmama i zdravim mladenačkim smjehom. Badnjak je već davno dogorio, jer se ugasio plamen vjere, a zajedno s njim i vi.

Ne bruje više oko vas radosni »očenaši«, ne čuje se zveckanje krunica, niti šapat molitava. Rasplinuo se zvuk bakinih pobožnih priča i djedovskih doživljaja. Utihnula ste stara ognjišta i opustjela. Onoga časa kada se je ugasila u vama vatra kršćanske vjere, čeljad je osjetila studen, razišla se i napustila vas. Raspale su se drevne obiteljske zadruge, a bračni prstenovi leže polomljeni oko ugaslih i zapuštenih ognjišta. Staro zaboravljeno raspelo visi negdje u kutu prašno i začađeno, a Gospina slika prašnjava i požutjela, opletena je paučinom. Ne razabrire se dobro jeste li ognjišta ili zgarišta, istrunule kolijevke ili grobnice?

O sveta i draga naša ognjišta! Kako da sa vas razgrnemo pepeo, upalimo iskru vjere i ražarimo žar obiteljske ljubavi? Kako da vas oživimo dječjom cikom i majčinskim tepanjem?

Tom plaču nad ugaslim ognjištima, ne bismo imali mnogo što dodati, doli vlastite suze nad tolikim ognjištima čija je sudbina jednaka: raspucana, ugašena, zapuštena i napuštena. Uzrok? I slaba vjera, i nevjera, i izgubljena zrnca krunice i zaboravljeni križ. Ti su križevi po našim kućama kroz stoljeća podsjećali stanovnike naših domova na njihovo dostojanstvo i vrijednost svakog u obitelji, i žene, majke i muža, oca i svakog djeteta – jer je za njih sve Otac žrtvovao jedinog Sina, da svu posinjenu djecu, opere uz cijenu Kristove krvi od svega što je nedostojno čovjeka. Čovjeka koji je slika Boga živoga, pa stoga svako rađanje označuje ponovljenu sliku, ne samo materina ili očeva lika, nego i Božjeg, koji stvori čovjeka »na svoju sliku, sebi slična«. Zaboravljena, oslabljena vjera, ili potpuna nevjera uz sva druga zla, dodala je još jedno. Radi vlastitog ugodnog života, smije se uništiti tuđi život. Život vjerne žene, odnosno muža, rastavom i nevjerom, pa i sam život djece kojoj su uz Božje sudjelovanje podarili početak života. I ne postoji drugi način da se obnove obitelji, ožive ognjišta okružena djecom, doli povratak vrijednotama vjere, bračne vjernosti, ljubavi prema vlastitom potomstvu. Ako to i domaći i svjetski tisak označava kao katastrofalno stanje – nestanak djece, rastavljeni brakovi – onda, dok još ima vremena, treba besplodno jadikovanje pretvoritiu snažni polet prema dobru, i svestrano, uporno nastojanje da se spasi što se spasiti može.

Kuda lete rode?

»Što se to događa sa stanovništvom Hrvatske«? – Pitanje se moglo pročitati u dnevnom pisanju sociologa. Vraća nas nemilosrdnoj stvarnosti, jer se iznose okrutni podaci o domovini: »U desetak godina, od 1976 do 1986. g. u Hrvatskoj se više nego udvostručio broj općina u kojima je zabilježen pad stanovništva. Sa 26 takovih općina, narastao je broj izumirućih na 55. Više umrlih nego rođenih bilo je 1986. godine u svim općinama GO Gospića, Bjelovara, gotovo svim općinama ZO Zagreba, a tih je velik broj, u većini općina ZO Karlovac, a najgori su podaci koji se odnose na jadranske otoke... ukupno priraštaj, natalitet, iznosi svega 13 promila, što je upola manje od optimalnog«.

U nastavku se tvrdi: »Prema popisu iz 1981. godine u Hrvatskoj je živilo 4,601.000 ljudi, a ako stvari ne krenu na bolje, 2027 godine biti će ih skoro 100 tisuća manje...

Hrvatska ima najstarije žitelje u zemlji (cijeloj bivšoj državi). Osim toga iz godine u godinu udio stanovništva Hrvatske u državi opada neprestano, te je tako pao na samo 20 posto.«

»Zov za rode«, piše dalje, »neće biti dovoljno glasan, budu li se zaboravili stimulativni (poticajni) elementi socijalne, zdravstvene, kulturne i napose ekonomske politike, koji će omogućiti ravnomjerniji regionalni razvoj i aktivnu populacijsku politiku«.

Što se tiče te populacijske politike, ili poziva roda da lete k nama, tj. da se popravi »katastrofalno demografsko stanje u domovini« možemo s radošću ustanoviti da se u nezavisnoj Hrvatskoj ponavlja i sa strane vrhovništva naglašava »duhovna obnova«. Biti će mnogo žrtava potrebno da se nebrojene kuće, crkve, sela i gradovi obnove ili ponovno izgrade. No, poznato je da su nakon zadnjeg rata – svjetskog – Nijemci u kratkom razmjerno roku podigli sve iz ruševina, i da su već nakon petnaestak godina sve stavili u red, materijalno toliko napredovali da su i strane radnike mogli uposliti i pružiti im egzistenciju. Među ostalim i našim zemljacima. Biti će mnogo teža duhovna obnova, posebno u pogledu nataliteta, jer itekako važno ekonomsko poboljšanje prilika kao uvjet za brojnije obitelji, nije u isto vrijeme niti u Njemačkoj, niti na ostalom Zapadu, ostvarilo bolje demografsko stanje. To pokazuju statistike koje i u drugim zemljama govore o nevjerojatnom nazadovanju stanovništva u Evropi i ostalim bogatim zemljama svijeta. Evo nekoliko podataka.

Poticanje nataliteta

»Evropski parlamenat je upozorio Evropljane da bi njihova politička uloga u budućnosti mogla biti ozbiljno dovedena u pitanje, zbog primjetnog zaostajanja u priraštaju stanovništva u usporedbi »s ostatkom svijeta«. Ako se nastavi sadašnji pad nataliteta, evropsko će stanovništvo 2025 godine činiti samo 2,5 posto svjetskog stanovništva, a 1950. g. je iznosilo 8,6 posto. Evropski parlamentarci zalažu se za organiziranje propagandne kampanje i izdvajanja financijskih sredstava, kako bi podstakli evropski »baby boom«. Podstakli porast nataliteta.

EZ, evropska zajednica naroda, sastoji se od najimućnijih zemalja stare kulturne Evrope. Njihovi predstavnici, političari iz dvanaestak zemalja imaju presudnu riječ u zbivanjima u Evropi, pa i u svijetu. U evropskom parlamentu se rješavaju sudbinska pitanja Evrope i svijeta. Nije li značajno, da se ti, uglavnom muškarci političari, smatraju obveznim, da uz redovna politička pitanja, stave na dnevni red pitanje nataliteta, rađanje djece, odnosno izumiranja pojedinih nacija, pa i cijele Evrope, koja će prema tome, za tri decenija pretstavljati samo 2,5 postotka cijelog čovječanstva. Jasno je i iz njihova zakljčka, i iz jednostavne računice, da tada neće imati nikakvu političku ulogu niti u Evropi, pa niti u svijetu. Uz to, ako je Evropa u roku od 40 godina izgubila toliko od svoje udioništva po broju stanovništva u svijetu, hoće li biti teško sračunati, kako neće trebati mnogo godina da sama sebe i izbriše iz same biološke prisutnosti na zemlji?

Moskva – fakultet za demografiju

I u Sovjetskom Savezu (sada već bivšem) politički rukovodioci te velike zemlje, proučavajući zabrinjavajući pad na području nataliteta, došli su do uvjerenja, da uz filozofski, medicinski, prirodno-matematički, i ostale fakultete pridodaju na svojim sveučilištima još jedan fakultet. Fakultet koji će se proučavanjem demografskog stanja u Rusiji, baviti samo nastojanjima kako pomoći toj velikoj zemlji da se spriječi daljnje izumiranje pučanstva. Suradnici će te znanstvene ustanove, stalno pratiti priraštaj stanovništva u toj zemlji, ali i u ostalim dijelovima svijeta. – Kakove li ozbiljnosti u pristupanju tom problemu. O kako se teškoj opasnosti radi, kada se zemlje Zapada i Istoka laćaju kraj svih ostalih teškoća, najozbiljniji zahvat na području opstanka vlastitih zajednica, cijelih naroda.

Natalitet u offsajdu

»Kakovi su izgledi da se nepovoljna kretanja u broju novorođenih zaustave? – postavlja se pitanje u dnevnom tisku. Ako se pođe odlučnijim putem popravka demografske situacije, izgledi su za to vrlo mali, Majke neće drugo dijete. O trećem da i ne govorimo. Natalitet, istina, opada u cijelom svijetu: neće više mnogo djece ni Švеđanke, ni Francuskinje, ni Engleskinje: stanovništvo Norveške je ispod granice prirodnog priraštaja, održanja u osnovnom smislu riječi«. – Ta se tužbalica, polazeći od naših prilika, povezuje sa stanjem »u ostalom svijetu«, a ostali svijet, sa spomenutim i nespomenutim zemljama je na vrhuncu svojeg materijalnog uspona. Kao i u cijelom spisu, naglašava se da kraj sve važnosti ekonomskog faktora, kao motiva i podsticaja za rađanje, taj faktor nije nikako na prvom mjestu. Potrebna je u tom smislu duhovna obnova, u punom smislu te riječi. Promjena mentaliteta, odnosno shvaćanje o vrijednosti djeteta, o smislu materinstva, o žrtvi za obitelj, obzirom na sudbinu svojeg naroda. Najjači će biti svakako argumenat sama duhovnost u smislu nematerijalnog gledanja na probleme braka, djece, i s tim povezane jedino moguće bračne sreće. Iz pojedinih stavaka, vidjeti ćemo kako manjak djece rađa izvanredno teškom pojavom u bogatom svijetu: život starosti koja se provodi u krajnjoj osamljenosti, pa kraj produženog doba života, produžuje se staračka tuga i besmislenost takova života. Da se i ne govori o prijetećoj opasnosti, kako »neće biti dovoljno mladih« da prehrane stare, što se dokazuje znanstveno ispitanim kretanjima u najimućnijim regionima.

BRIGA ZA ŽIVOT

Biskupska Sinoda u Rottenburgu. Opredjeljenje za život.

Ta Sinoda, skup svih biskupa iz Njemačke, održana je prije tri godine u njemačkom gradu Rottenburgu. Među ostalim, u dokumentu izrađenom na temelju izvještaja svih nazočnih biskupa, pod naslovom »Opredjeljenje za život«, biskupska Sinoda iznosi:

»Zalaganje za ljubav i cjelovito prihvaćanje partnera, temeljna je briga za prihvaćanje života koji roditelji prenose. Život je temelj naše egzistencije, preduvjet ostvarenja svih drugih dobara i moralnih vrednota... Osobito poštovanje osjeća Sinoda prema roditeljima koji su spremni prihvatiti više djece. Istodobno žali zbog podcjenjivanja obitelji s brojnom djecom i zahtjeva za njih, uz izdašnu materijalnu pomoć, podizanje njihovih vrijednosti (obitelji s brojnom djecom) i u našim crkvenim zajednicama«. – Ovdje ćemo samo na čas prekinuti i podsjetiti na manjak poštivanja brojnih obitelji, prezirni odnos prema rađanju, što je žigosao i A. Matasović i već spomenuti brojni hrvatski pisci, te podvući, kako je takav način mišljenja u prvom redu prouzrokovao i pad nataliteta i nestanak cijelih sela u Slavoniji, Baranji, itd. Stoga je važno neprestano taj momenat naglašavati, jer se prema sudu sociologa, često tek kroz dvadesetak godina, upornim djelovanjem, može stvoriti novi nazor i novi pogledi na materinstvo i rađanje.

»Sinoda biskupa zahtjeva diskusiju o braku i obitelji u raznim organizacijama, naročito vjerskim kao i diskusije o pravu na život, i o temeljnim ljudskim vrijednotama. Pri tome treba odgovorne u politici, na području zakonodavstva i pravosuđa, u medicisnkim i prirodnoznanstvenim istraživanjima neprestano poticati da se obaziru na zahtjev neporecivih etičkih vrednota.« – To je baš ono što se nastoji istaknuti uz različite izvještaje, da je došlo do izmjene, da ne kažemo propasti ljestvice vrednota, jer se ekonomski uspjeh, lagodni život, lišavanje žrtava pojavljuje kao uzročnik negativnog odnosa prema etičkim vrijednotama ženidbe i posebno rađanja.

»Na temelju humanističko-znanstvenih spoznaja«, vele dalje sinodalni oci, »i obzirom na strahovito velik broj pobačaja u Saveznoj Republici Njemačkoj« (tada još neujedinjenoj). Sinoda se zalaže, da dijete u majčinoj utrobi treba štititi od samog

početka«. – U nastavku se govori o problemu prekida trudnoće, o čemu će biti govora na drugom mjestu, a sada iznosimo onaj dio zaključka Sinode u kojem se govori o odnosu zajednice koja mora svim sredstvima i neprestano djelovati na pozitivnu atmosferu i u pojedinim slučajevima kod svake trudnice, ali i općenito obzirom na cjelokupni stav okoline prema pitanju trudnoće ili materinstva uopće.

»Župske su zajednice prvenstveno pozvane da se založe za poboljšanje uvjeta u socijalnom smislu... Župe se moraju ujedno pojačano truditi oko promjene shvaćanja, kako žene udate ili neudate, ne bi morale svoje dijete shvaćati odnosno doživljavati kao nepodnosivi teret. Stoga treba u roditelja, rodbine, susjeda, razbijati predrasude zbog kojih bi se one morale bojati roditi dijete. Muškarci često napuštaju žene u teškom položaju, ili čak vrše na njih pritisak (protiv rađanja djeteta). Tako im treba neprestano objašnjavati zajedničku odgovornost za omogućavanje i razvitak novoga života. Roditelji, rodbina, prijatelji žena u takvim situacijama zbog trudnoće, a posebno suradnici u savjetovalištima, imaju presudnu ulogu; oni moraju ohrabrivati i stvarati atmosferu, solidarnu i bez straha, u kojoj dijete i majka imaju prednost pred obzirom za tobožnju čast obitelji.«

Na temelju ovih redaka, više je nego li jasno, da katastrofalno stanje u Njemačkoj obzirom na opasni pad nataliteta i uvećani broj pobačaja, biskupi Njemačke pripisuju duhu koji vlada u Njemačkoj. Mentalitet, neorujateljski odnos prma brojnoj djeci u obitelji, samo je jedan od faktora, ali glavni koji je doveo do toga stanja. U jednom od članaka ćemo iznijeti stanje u toj zemlji u pogledu demografije, ali je jedna od potresnih slika koje o tom svjedoče, anketa po staračkim domovima, gdje stare dame daju izjavu, kako im nije žao što nisu imale djece, kako žele doživjeti »barem« osamdeset godina, te da se osjećaju posve ugodno. To bi bila druga strana slike takvog stanja, koja je u našem tisku – prepisna iz Njemačkog tiska, oblikovana u sloganu: »Manje djece, više novaca«. Dakle, da zaključimo razmišljanje o toj stvari obzirom na donesene podatke. Nikakav ekonomski razlog, nikakovi psihološki ili bilo koje druge vrste razlozi, nego jednostavno težnja da se ispuni ono što govori Đenka – slavonska snaša u ime tolikih drugih: »Moram biti lijepa, i da mi dukati vise pod vratom, i da mi otac dade tal miraz u zemlji, da nađem dobra ženika. I da uživam dok živim! »U slučaju stanja u zapadnim zemljama, mogli bi samo promjeniti stanovite nazive: dukate u dolare ili marke, livade i zemlje u vikendice, pa bankovne knjižice, automobile i slično. – Opet se nameće jedan jedini zaključak: Radi se samo o mentalitetu krajnjeg egoizma, i hedonizma. Jedna stara slavonska pjesma ima kao stalni pripjev uzvik: »Haj, haj, uživaj!« Taj povik objesti i samoživosti je star koliko i ljudski rod, ali je isto tako stara istina, da su cijele kulture, pojedini narodi koji su materijalno došli do neslućenih mogućnosti prema svojem vremenu – svi završili u samouništenju. Kada im je krv postala gnjila kako govori Kozarac na usta svoga pustopašnog Đuke. Ili kako je to formulirano u novinskom izvještaju, a na temelju župske povjesnice: »Kada su ljubili više svoju stoku, nego svoju djecu!«

Kako tomu pomoći, za prilike u Njemačkoj, sinodalni oci savjetuju u nekoliko rečenica, koje bi imale zadaću da se u mislima vjernika stvori novi odnos prema pitanju bračnih obaveza. Iznosimo ih kako slijedi:

»Sinoda ohrabruje bračne drugove da s pouzdanjem i odgovornošću prihvaćaju novi život i moli ih da »planiranje obitelji« shvate u punoj odgovornosti kao postavljeno pitanje: žele li imati još djece«, a ne kao mogućnost da se njihov broj što više ograniči i spadne na razinu opasnu za održanje naroda«.

Pri tome treba uzeti u razmatranje slijedeća gledišta:

– Norme kako ih predlaže nauka Crkve

– Ozbiljnost odluke savjesti »slobodne od subjektivne preuzetnosti i nepromišljenih, sebičnih stavova.

– Odgovornost za brak, pa tako i zdravstvenu situaciju bračnih drugova

– Dobro obitelji kao cjeline, osobito djece.

– Gospodarske i socijalne prilike u obitelji

– Preispitivanje vlastitog životnog stava u odnosu na vrednote evanđelja pogotovu na široko zastupanom »egoističnom konceptu samoostvarenja«. U naše vrijeme

može volja za djetetom biti ispovijest vjere u Boga koji nam je blizu i koji našem životu daje smisao«. – Tako biskupi Njemačke, poneseni brigom za sudbinu svojeg naroda, s mudrošću, toplinom ali i odlučnošću, bez prikrivanja i uljepšavanja govore cijeloj zemlji za koju vode brigu.

Da stvar pojednostavnimo i za ponekoga možda pojasnimo, naglasimo glavne misli izrečene u tom izvanredno sročenom dokumentu.

Biskupi, gledajući izvanredno opasan pad nataliteta, te kako navode veliki broj pobačaja (250.000 godišnje), što je uz kontracepciju uzrok tome zlu, daju kao duhovni vođe i učitelji Crkve u Njemačkoj savjete za izlaz iz opasne situacije. Crkveni poglavari, u želji da zaštite obitelji i njihov zdravi razvoj, naglašavaju i ekonomske i socijalne momente u borbi za poboljšanje života i demografsko poboljšanje u zemlji. Zahtjevaju suradnju vjerskih zajednica, roditelja majki i rodbine, kao i muža, ipak na više načina traže da se u raspravama, neprestanim objašnjavanjima, konstantno djeluje na promjenu shvaćanja uvriješenog u zemlji i u svijetu, po kojem je rađanjem, prihvaćanjem većeg broja djece, u pitanju »čast obitelji«. Poziva vjernike da prihvate nauku Crkve u pogledu prihvaćanja novoga života, te opominju vjernike da si ne stvaraju u preuzetnosti, samouvjerenosti »nepromišljne, egoistične stavove« u pitanju od životne važnosti. Pozivaju se ne samo na ljudsku mudrost, znanstvena dostignuća, očite podatke službenih statistika, nego u prvom redu traže da svi »preispitaju vlastiti životni stav prema evanđeoskim vrednotama«. – Od kakove težine su ti pozivi upućeni zajednici vjernika, vidi se po najozbiljnijoj i najodgovornijoj izjavi, da je danas prihvaćanje djeteta ravno ispovjedanju vjere u Boga. Drastično, i dramatično, ali utemeljeno na nepobitnim činjenicama. A što bi mogli drugo i reći i učiniti poglavari Crkve, kada i svjetovne vlasti stručnjaci u demografskim problemima, najozbiljnijim i alarmantnim pozivima zahtijevaju da se poradi baš na tome što i biskupi savjetuju. Temeljita promjena u shvaćanju koje je zavladalo u velikom dijelu svijeta, a koje vodi krajnje fatalnim posljedicama. Propasti nacija.

Argumenti brojki

Netko od sociologa, iznoseći neoborive dokaze o sve manjem broju djece, stavio je ovaj naslov: Tvrdoglave brojke. Neposredno nakon iznesenog dokumenta biskupske sinode u Njemačkoj, kao dokaz alarmantnog stanja u zemlji, prilažemo jedan izvještaj: Zapadna Njemačka 2030 godine neće imati više od 42 milijuna stanovnika za razliku od sadašnjih 56,2 milijuna. Tu procjenu iznijela je Lydia Till-Thouet, generalni sekretar zapadnonjemačkog društva za demografska istraživanja u Njemačkoj«. – »Vjesnik«, 23. 3. 1987.

U vezi s tim izvještajem moramo upozoriti na dvije stvari. Prvo da se radi o vrhunskom stručnjaku za pitanja demografskog stanja u zemlji, te se ne može govoriti o problematičnim podacima. Drugo, da iznesene brojke nagovješćuju pravu katastrofu koja prijeti Nijemcima. Jer, ako je pedesetak godina (od 1987 do 2030), dovoljno da se Njemačka smanji za gotovo petnaest milijuna stanovnika, onda bi se moglo izračunati kada će nestati s lica zemlje. Dakako ako se stvari ne poprave. Kako pak ima sve manje obitelji pa i djece, i brzina izumiranja u drugoj polovici vremena koje je navedeno, bila bi znatno povećana. U vjerskom smo tisku mogli ovih godina čitati komentare iz Njemačke, u kojima prognoziraju vrijeme u kojem bi trebao nastupiti žalosni i tragični kraj. Iz toga razloga je shvatljiva briga i crkvenih i svjetovnih vođa da se toj nesreći stane na kraj.

Za život je dovoljno dvoje

Još jedan, podatak, koji će ponovno potvrditi, kako i sam naslov ističe krivicu nastranog i protuprirodnog života glede rađanja djece. Evo potresnih podataka, starih nepune dvije godine, koji su to više zastrašujući, što pokazuju u odnosu na izvještaje starije dvije tri godine, koliko je zlo u konstantnom porastu, te poprima vrlo crne konture u sudbinskom pitanju: biti ili ne biti.

»Zašto je na Zapadu prisutan bijeg od djece? Stanje je takvo, da se »panično reklamira materinstvo kao juhe iz vrećice«. Ovaj tragikomična usporedba, zaista govori o pravoj panici, što se i obrazlaže konkretnim podacima:

»U Italiji je pad nataliteta shvaćen kao pravi predznak katastrofe. U Engleskoj nema samo oglasa sa slikama menadžera, nego i reklamne slike »tatica« sa baby alarmom u ruci. U Njemačkoj (pod naslovom: Živi se predobro) alarmantne opomene o padu nataliteta. Razvijene zemlje listom se mogu pohvaliti niskim natalitetom. Računa se će za svega par godina u jednoj zemlji biti dva milijuna stanovnika manje... Izumiranje prijeti cijelim nacijama – »iako gotovo svako dijete u tim zemljama ima i ptičjeg mlijeka«, i »živi pod staklenim zvonom beskrajne roditeljske skrbi«. O tome nitko ne razmišlja«, piše izvještač, pa dodaje: »A i zašto bi? Živi se predobro, a da bi se dragocjeno vrijeme života trošilo na razmišljanje o budućnosti. Treba proputovati svijetom, naužívati se blagodati neobaveznog života, biti vječno mlad... I tako se vrtimo u krugu u kojem umiruće nacije uživaju, a starice u tim zemljama nepodnošljivo uživaju drugu starost, osamljene i lišene ikakve i ičije prisutnosti. U Parizu npr. ima više od pedeset posto samaca. Ovaj jezoviti prikaz koji priča o najnižoj vrsti samoživosti je već sam po sebi dovoljan da svima razjasni kako ne žele djecu jer su sami sebi i svojem nedostojnom načinu života – dostatni. No ipak se u nastavku mogu naći veoma ozbiljni fakti, koji samo uvećavaju tragičnu situaciju bezumnog uživalačkog mentaliteta, koji svršava na štetu onih koji su se njemu odali.

Vaganje razloga

»Zašto one neće djecu. »Obitelj?« – »Ne! Najprije u mladosti školovanje, karijera, želim imati vremena za sebe, dokazati svoje sposobnosti, vlastitu stručnost«. To su klasični odgovori, koji su doveli u tako nesretnu situaciju zemlje prosperiteta, da su postale jedna od glavnih predmeta raasprava u velikom dijelu svijeta. Nabrajajući sve razloge koje navode Evropljanke zašto ne žele djece, popraćuje pisac članka daljnjim komentarom: »Sve su to izazovi kojima se je teško oduprijeti, te nastavlja standarni dijalog s mladim ženama, kako se on redovno formulira tijekom razgovora. »Dijete? – Ne, hvala!« – »Nisam ja od onih koje bi ostale kod kuće ljuljajući djecu... Treba misliti na sve, a time obiteljski prihodi nisu presudni: slinava dječja gnjavaža majku potpuno veže uz kuću, traži mnogo vremena i brige, trudnoća uništava stas...« To nije mišljenje pojedinaca piše komentator, i nastavlja potresnim svjedočenjem na temelju opširnih anketa »da, to nije mišljenje pojedinaca, nego se na temelju socioloških istraživanja i pokazane prakse, otkriva u takvom načinu razmišljanja sveopći mentalitet u bogatom svijetu«. U čemu se sastoji taj mentalitet, da saberemo ukratko: Mlade žene nisu one, koje će sjediti kod kuće ljuljajući djecu, koja pretstavljaju za njih »slinavu gnjavažu, vezanje uz kuću, gubitak vremena, a trudnoća uz sve to uništava stas«. – To bi uz prije navedene razloge: svršavanje škole, postizavanje položaja u društvu, putovanja bili za golemu nijansu odvratniji razlozi koji, kako svjedoči »sveopća praksa« odvraćaju žene od materinstva. Mnoštvo je umjetnika kroz stoljeća opjevalo, u kamen ili drvo urezalo, kistom uzvisilo drage likove majki uz kolijevke njihove djece. Znamo da su mnogi umjetnici prikazujući najsvetiju Majku, Majku Mariju, uzeli za uzor majke iz njihova vremena. A one su kroz sva vremena bile drage upravo stoga što je svako ljudsko biće svjesno svojeg dolaska na svijet preko krila majke, uz brigu nad kolijevkom svoje djece. Kao da su blazirane dame našeg vremena izgubile računicu u kojoj su upisane njihove majke koje se nisu gadile nad njihovim slinjenjem, i žalostima, brigama i vremenom koje su te njihove majke utrošile da ih rode, odnjihaju i postave na noge. Zaista toliko crna, toliko i nedostojna slika majki našeg vremena. Da se, pak bolja budućnost ne sprema niti slijedećih desetljeća, snažnim riječima svjedoči pisac.

»Materinstvo sigurno nije ideal tinejdžerke, koja »u bijesnim tajicama pleše raspomamljeni rap«. Na spomen muža, braka i djece, njoj pada mrak na oči jer su to za nju nezamislive uloge, iza koji više nema za njih »života«. Ali ni on, njen dečko, ne može nju zamisliti kao brižnu majku svoga djeteta. Od malih nogu, očiju uperenih u fasci-

nantni video i TV ekrane, kojima defiliraju do savršenstva stilizirana lica ljepotica i ljepotana, jednako djevojke kao i mladići, bivaju nužno upravo opsjednuti svojim izgledom. Oni, dakle, imaju mnogo mogućnosti za razna uživanja i zadovoljstva s jedne strane a s druge viziju djeteta. Nije teško zaključiti što će u takovom ozračju, takove »kulture« odabrati«. Slijedi zaključak: »No, nije to ništa nova. Iz istih razloga čuvale su se djece i patricijske žene staroga Rima i zato je malih Rimljana bilo sve manje i manje«. Povjesni zaključak je poznat: Zato su i nestali, kao i stanovnici Ninive, Babilona, i prastarih kulturnih naroda, koje je njihova »kultura« odvela ravno u propast. (Prema »Vjesniku« 6. 9. 1990)

Da i tu žalosno predviđanja sociologa dokažemo, još jedna vijest iz toga svijeta gdje se žene »gade« nad djecom, a u kojem najodgovorniji muškarci vapiju za njima.

EZ – BEZ DJECE

Naslov ispisan gotovo najvećim slovima koja se rabe u novinama. I ne bez razloga. Jer što je EZ i kakova je njegova politička i financijska moć momentalno u svijetu, svima je poznato. Anketa provedena pred par godina, obzirom na materijalno stanje i zadovoljstvo pučanstva kaže: osamdesetpet posto građana tvrdi da je njihovo novčano stanje odlično, deset posto da je vrlo dobro, dok tek pet posto tvrdi da bi »moglo biti bilje«. Neće biti na odmet da navedemo i drugi odgovor na pitanje: što misle o vjeri. Odgovor glasi da je čak 94 odsto vjernika – odraslih, mladih 92 posto, ali da je više od polovice mladih angažirano u aktivnom sudjelovanju u krilu župskih zajednica. Kolika je vrijednost, i kakav je plod onoga što anketa svjedoči, biti će očito iz slijedećeg podatka.

Bruxelles-Evropa »dvanaestorice« ušla je u ovu godinu (1990) sa 327 milijuna stanovnika. To je točna procjena evropskog statističkog ureda Eurostat, koji je i izračunao da je lani u zemljama EZ živjelo milijun osamsto tisuća ljudi više nego li godinu dana prije. Povećanje u najvećoj mjeri (67 posto) duguje imigraciji, useljavanju iz drugih zemalja, pogotovo useljavanju u Zapadnu Njemačku iz Istočne«. (Opaska: Najviše su djece, dakle, imali Nijemci iz krajnje siromašne Istočne Njemačke, koju su doveli sa sobom u bogatu Zapadnu – a bez djece).

Čitamo dalje o EZ-u bez djece: »Mnogi drugi podaci Eurorastata predviđaju sumornu demografsku budućnost Evropskoj Zajednici... Samo prosječna Irkinja, (zemlja s najvećim postotkom vjernika, najvećim brojem porođaja, najmanjim postotkom pobačaja i rastava brakova), rađa više od dvoje djece. Najmanje rađaju Španjolke i Talijanke«. (Upravo nakon pravog ekonomskog booma, a iza velikog siromaštva – za vrijeme kojega su rađale brojnu djecu).

Više od 17 posto djece u EZ rađa se danas izvanbračno. U tom prednjači Danska s 45 posto izvanbračnih poroda, a na začelju su Italija sa 6 i Grčka sa 2 posto takove djece.« (Svi podaci iz »Večernji list, 13. VI. 1990)

Na kraju tog odlomka koji daje podatke iz najbogatijih zemalja svijeta, odnosno Evrope, očito je da niti bogatstvo – koje olakšava život, pa i rađanje i izdržavanje djece, pa niti visoki postotak »vjernika« – nije nikakova garancija za povećanje, a protiv pada nataliteta u tom dijelu svijeta. Zašto? Jasno se stavlja naglasak na stvoreni mentalitet neprijateljstva prema rađanju, a iz najnižih motiva egoistične težnje za bogaćenjem, uživanjem, obožavanjem tijela, kako neki već stvaraju pojam Kult ili liturgija tijela. Sve to rađa prezirom čak, kako smo čuli, gađenjem prema materinstvu, pa i očinstvu kod oženjenih sada, a po načinu života i kod mladih u budućnosti. Da to opet povežemo s pisanjem Matasovića, te ostalih hrvatskih pisaca. Najniži motivi i razlozi koji su djelomično uništili cijele krajeve domovine, nadvijaju se kao najozbiljnija opasnost koja prijeti našoj domovini i u budućnosti.

Velika šteta!

Desilo se podavno, u poratnim godinama, ali je stalno aktualno, te potvrđuje već spomenuta otkrića. Poznata svjetska glumica, okružena štovateljima i novinarima daje

izjave. Među ostalim na pitanje što misli o djeci, rekla je: »Svaka majka je glupa, koja se odluči za više od dvoje djece. Kada je vrijeme poodmaklo, u toku razgovora jedan novinar je postavio »divi« pitanje: »Koliko je vas bilo u obitelji djece?«. Ona je odgovorila »četvero«. Na slijedeća pitanja koje je ona dijete po redu, ne sluteći zla, odgovorila je »četvrto«. Novinar je proslijedio: »Šteta što i vaša majka nije mislila kao i vi! »Pa zašto, zapitala je sada ona?« Jer tada ne bi ni vas rodila, pa bi bila jedna glupača manje na svijetu!«

Koliko i takovih ograničenih stvorova, a koliko i umnih, vrijednih i od svih cijenjenih osoba ne bi nikada došlo na svjet, da su njihove majke mislile kao ova bjednica.

Da je moja majka mislila...

Na kraju duhovne obnove u jednoj katoličkoj župi, misionar je zamolio nadbiskupa koji je došao na završetak misija, da i on kaže koju riječ okupljenim vjernicima. Povezao je svoj nagovor s jednom od gorućih tema – rađanje djece, pa je rekao. »Po pravilima koja vladaju danas u mnogim brakovima sa dvoje djece, i ja ne bih trebao biti danas ovdje. Ja sam naime trinaesto dijete svojih roditelja.« Uz njega danas među svojim vjernicima, u našoj domovini žive još trojica biskupa, odnosno nadbiskupa koji su iz obitelji sa više od desetero djece. Nitko od njih ne bi bio danas na svijetu – da su njihove matere mislile »da ne treba više od dvoje«.

Nije pozvan da govori

Poznato je da je Robert Kennedy, brat predsjednika SAD Johna, imao jedanaestero djece. Jednom je prilikom pozvan da na nekom sveučilištu održi predavanje o »prenapučenosti« svijeta. Odgovorio je sa smješkom: »Nemam kvalifikacije da o tome govorim, jer ja ih imam desetero, a očekujemo jedanesto. Međutim, kakove kvalifikacije takav čovjek može dobiti pred svojim sugrađanima i pred svojim Bogom, nije teško zaključiti. Koliko je potrebno umnog napora, da se odgovori na pitanje: dali je bolje, plemenitije, ljepše sa stanovišta općeg dobra, roditi ili ne roditi, imati više ili manje djece. Ponovno se možemo i moramo pozvati na najstručnije izvore statističara, i to vrhunskih iz današnjeg svijeta, čija istraživanja svjedoče o katastrofi svjetskih razmjera, koju su prouzročile majke – nemajke, koje vole više sebe, nego svoju djecu, domovinu, i kako vele njemački biskupi, više nego svojega Boga.

Tko je najljepši?

Različiti su kriteriji ljepote. Postoje mjerila svih vrsta. No upravo spomenuti primjer Roberta Kennedy-a, oca jedanaestero djece, povezujemo s obitelji iz koje je on ponikao. Veliki francuski tjednik donio je svojevremeno sliku obitelji Josepha Kennedy-a, oca Roberta i Johna. Iako multimilioner, iz kruga u kojem se ne cijene brojna djeca, imao je sa suprugom Rosom devetero djece. Svi su na slici, sinovi i kćeri, svi već odrasli. Ispod slike kratak natpis: »Obitelj pobožnih Kennedy-jevih«. To je odgovor na pitanje: zašto tolika djeca. Mentalitet katoličke obitelji, porijeklom iz katoličke Irske. Mentalitet vjere, iz kojega izvire nepogrešivo uvjerenje, o Božjoj zapovijedi rađanja. To je prava ljepota nadnaravnog »tipa«, koja očarava ljude koji razmišljaju, kao što s druge strane, čovjek osjeća odvratnost prema onima koji javno svjedoče da im se »gadi i rađanje, i kolijevka, i dječje sline i izgubljeno vrijeme«. U jednom starom katoličkom kalendaru, pročitao sam odgovor na pitanje tko je najljepši. Odgovor je sročen na temelju usporedbi koje čovjeka sile na određen zaključak i sud o ljepoti.

– Tko je ljepši? Ciganka s djetetom u naručju, ili objesna filmska diva s kitom ruža u naručju? Kada bismo dali na glasanje, sigurno bi majka Ciganka pobjedila!

– Koji je muškarac vrijedan divljenja? Športaš koji poput strijele leti preko igrališta, ili zabrinuti otac koji žuri u ljekarnu da bolesnom djetetu kupi lijek. Onaj prvi može izmamiti pljesak gledalaca, ali požrtvovni otac može izmamiti suze iz očiju onih koji ga promatraju.

– Tko je bolji pjevač? Operna pjevačica o kojoj govori mnoštvo, ili majka umorna od posla, koja nad kolijevkom čeda pjeva uspavanku? Koliko je slikara naslikalo operne pjevačice, a koliko je prikazano majki nad kolijevkom djeteta, nije teško pogoditi!

– Tko je veći mudrac? Neoženjeni profesor koji tumači tajne svemira, ili nepismeni otac, koji uči dijete životnoj mudrosti. Neki veliki čovjek rekao je da bi mogao naučiti sve ono što nauče i drugi ljudi, ali mudrost svojega oca ne može dostići!

– Djevojka može imati najljepše lice, ali je ljepša od nje svaka majka s djetetom u naručju, jer je donijela najljepši rod!

– Profesori posjeduju veliko znanje i mudrost, ali nijedan ne zna tako mudro savjetovati kao otac, koji to čini zabrinut radi dobra svoje djece!

– Mladići i djevojke mnogo vremena troše da sačuvaju svoju ljepotu, ali njihovi roditelji troše mnogo više i vremena i novca, kroz mnogo godina, da sačuvaju i poboljšaju njihov život!«

Zaključak:

Sva vrijednost, sva ljepota, sva uzvišenost žene i muža izvire iz njihova materinstva, odnosno očinstva. Svakako da to ne posjeduju oni koji bježe od materinstva i očinstva. Gube i ljepotu i vrijednost i uzvišenost priznatu od cijelog čovječanstva – sada i kroz milenije ljudske povijesti.

BRAK BEZ DJECE – OZAKONJENI BLUD

Tako netko reče prije mnogo vremena, a to doslovno proizlazi iz naučnih istraživanja i to u vrijeme kada takva naučna dostignuća na svim područjima ljudskog života, a posebno na području obiteljskog života, otkrivaju razloge nestabilnosti raspada i – kako neki prorokuju – propasti same institucije braka. Postoji bogata literatura koja govori o spašavanju braka, o njegovom liječenju i revitalizaciji. Evo što otkriva kao zlo, i što preporučuje kao lijek, jedan učenjak:

»Djeca terapija modernog braka« i *»Djeca braku donose puninu i sklad«*. Dr. Hamilton je u Americi kroz četiri godine istraživao bračne prilike stotina muškaraca i žena. Stavio je na njih oko 400 točno određenih pitanja. Rezultate je iznio u stručnoj knjizi pod naslovom: »Od čega boluje današnji brak?« – Njegova je osnovna misao: »Najveći dio smetnji u braku mogao bi se riješiti, kada bi se bračni drugovi harmonizirali u braku u spolnom pogledu... Mnogi prvaci istraživanja to isto tvrde... Glavni razlog spolne neskladnosti u današnjim brakovima izlazi iz toga što se brak, pošto poto, pretvara samo u instituciju seksualnog iživljavanja, a sve manje u brak – obitelj. Najviše literature govori o braku pod vidom seksa, a premalo od vidom *rađanja i odgajanja djece.*

Previše se tumače različiti načini sprečavanja začeća pod zajedničkim imenom kontracepcije. Svi su ti načini *protuprirodni, protumedicinski* i *protupsihološki.* Oni u sebi nose *otrov nezadovoljstva i otrov bolesti i smrti.* Istina je da baš sklad u seksualnom životu, ima veliku ulogu u braku. I žena i muž moraju nastjati oko toga, da ne budu neznalice u tom pitanju. No brak nije samo seksus. *Brak je još manje varanje prirode. Seksualni život traži kao plod djecu. Priroda traži djecu. I ako se jedno traži bez drugoga, spolno zadovoljenje u braku bez rađanja djece, taj barak ide nužno svojoj propasti.* Postoji jedna nužda karakteristična evolucija kod takvih brakova u kojima je sve postavljeno samo na seksualnu bazu, uz upotrebu kontracepcije, da ne dođe do rađanja djece.

a) Ponajprije žena ne može razumjeti što njezina muža privlači samo u spolnom zadovoljstvu. Ako muž ne posvećuje dovoljno pažnje i poštovanja bračnom činu, i odbija uzvišenu svrhu očinstva i materinstva, a često radi upravo protivno prirodi toga čina, ako ne pristupi s dovoljno ljubavi i počitanja, sa potrebnim smislom i sadržajem, žena tokom vremena izgubi i ono malo što osjeća, te postaje hladna, frigidna družica.

b) Takova žena ne može shvatiti što njezina muža može privući spolnom životu, kada ona ništa ne osjeća, ili naprotiv smatra da je taj čin u najmanju ruku *puka sebičnost, ako ne i nešto odvratno. Ona žali što je njihova ljubav uprljana...* Bilo bi za nju

mnogo zgodnije kada bi se mogli ljubiti i bez toga. Ona se ipak predaje jer je to predviđeno bračnim ugovorom i jer drugačije ne može. Ali ona takvog sebičnog muža, koji sve postavlja na seksualno zadovoljenje, smatra *grubim čovjekom, koji ne zna svladati svoje instinkte*... Često joj dolazi misao da se udala za razvratnika«. (Ozakonjeni blud).

c) Slijedeća pojava u takvom braku: ženi postaje takav muž – sebičnjak – nepodnošljiv za vrijeme bračnog čina. Ona se sve više odvraća od svega što je u vazi s bračnim općenjem ili s onim što k njemu vodi. Da čujem odgovor jedne mlade žene kojoj su postavili pitanje: »Jeste li sretni kada vas vaš muž poljubi?« »Svakako, jesam« slijedio je odgovor, ali je iza toga proslijedila: »Osim ako mislim da je to samo uvod u bračni čin i ništa drugo«! Ova primjedba vrlo dobro pokazuje vezu između seksualnog života i još nečega što treba unijeti u brak. *Muž može postati ženi odvratan sve vrijeme: i po danu i po noći.* Sve u njegovom životu, vladanju, riječima, činima, ogorčava ženu. Ona uvijek iznova otkriva sve više pogrešaka na svojem mužu, krivo tumači svako njegovo djelo... život postaje pravi pakao... *I eto rastave, koja postaje, ljudski govoreći, neminovna.* Nema više načina da se ostvari ponovno ljubav, kada je žena cijelim svojim bićem usmjerena protiv svojega muža...

Nije riješenje ovih pitanja samo u tome, da se proučava seksualna psihologija muža i žene, načini bračnog općenja, u izazivanju međusobnog zadovoljavanja, poučavanju muškaraca u »tehnici seksa«.

Glavna je bolest današnjeg braka, izvor velike većine nesklada u tome, što izbjegavaju rađanje djece. Istom djeca unose u brak potpuno novi oblik. Brak se po djeci razvija u obiteljsku zajednicu. *Djeca svojim tijelom i dušom potvrđuju nutarnji smisao i vječnu vrijednost bračnog života. Ona svojom dušom daju pečat i vrijednost njihovim bračnim činima koji se uzdižu do stvoriteljske sfere.* Djeca nisu samo simbol, nego i stvarni znak bračne ljubavi. *Neophodni uvjet bračne sreće. Istom po djeci dobivaju zakoniti muž i žena kvalifikaciju.* Muž postaje ocem, a žena majkom. *Međusobni odnošaji muža i žene stavljaju se istom po djeci na novu stvarnu podlogu.* Svi ginekološki priručnici kažu da žena tek po djeci – fiziološki postaje žena... Čak dolazi do toga, da tek nakon drugog porođaja, žena može doživjeti potpunost bračnog čina – užitak u njemu. *Trudnoća* djeca, ženi su nužno potrebna. *Ženi, da bi postala doista prava žena, u punom smislu riječi, potrebna su njezina vlastita djeca.*

BROJNA DJECA – NAJVEĆI BLAGOSLOV

Psalam 128 (127)

Blagoslov vjernika:
Blago svakome koji se boji Gospodina,
koji njegovim hodi stazama:
Plod ruku svojih ti ćeš uživati
blago tebi i dobro će ti biti.
Žena će ti biti kao plodna loza
u odajama tvoje kuće,
sinovi tvoji kao mladice maslinove
oko stola tvojega...
Blagoslovio te Gospodin sa Siona...
Vidio djecu svojih sinova...

Psalam 144 (143)

Himna za borbu i pobjedu:
... Daj da nam sinovi budu kao biljke
što rastu od mladosti svoje;
a kćeri naše kao stupovi ugaoni,
krasne poput hramskog stupovlja.

U prvom Psalmu sveti pisac obećava, nadahnut Duhom Božjim, blagoslov onima »koji se boje Gospodina, i hode njegovim stazama«. Kakav je to blagoslov? Plod će svojih ruku uživati, ali je uz to kratko obećanje, u šest slijedećih redaka opisan najveći blagoslov. Žena će biti plodna kao loza, sinova će biti kao mladice masline... A kao najveći dar, gledati će radostan ne samo svoju brojnu djecu, nego i djecu svojih sinova. Taj blagoslov Psalmista jamči vjernima. No takav blagoslov on, Božji glasnik, i prosi za svoj narod, koji je bio izložen borbama sa svojim susjedima kroz stoljeća. Blagoslov u djeci. Istina da moli blagoslov za žitnice da budu pune, i stoku da bude tovna i zidine neprobojne, ali mu je prva prošnja za zdrav i brojni porod, dar u sinovima i kćerima, jer ako nema sinova i kćeri, nema niti zasijanih njiva, niti punih žitnica, kao niti ljepote bez krasnih kćeri sličnih hramskom stupovlju.

Danas su nam uši zaglušene od priča o visokorodnim žitaricama, sortnom voću, odličnim grlima goveda, trkaćih konja, i slično. No, isto su nam tako pune oči izvještaja iz dnevnog tiska o izumiranju cijelih etničkih skupina, pa čak i velikih nacija. Sve je to s druge strane garnirano kroz zadnja desetljeća preporukama o sredstvima protiv ženine plodnosti, o sprečavanju začeća najvrijednijih plodova, saznajemo za neshvatljivu i sumanutu viku za prava žena da prekinu »neželjenu trudnoću«, i to ni više ni manje, nego u ime njezina dostojanstva i osobne slobode.

Prve stranice sv. Pisma govore o stvaranju čovjeka. To stvaranje nije zamišljeno i izvedeno na isti način, kao što se zbilo kod svih drugih živih i neživih stvorova. Ponavlja se uz svaki stvoriteljski čin samo zapovijed od dvije riječi: »Neka bude!« I svjetlost, i svod nebeski i sunce i mjesec, i kopno i more, i ptice i ribe sa svim vrstama životinja. Uz to je dana naredba svim vrstama živih bića, od travke do morskih nemani: »Množite se!«

Bog stvarajući čovjeka – kao da se savjetuje sam sa sobom – kako to stari pisci poetski tumače: »Načinimo čovjeka na svoju sliku... da bude gospodar svim bićima:« ribama u moru, i pticama u zraku, i svim živim stvorovima što puze po zemlji... pa opet: »Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji... pa opet: »Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme!« Kratak izvještaj ponavlja taj specijalni zahvat u stvaranju čovjeka, gospodara svega: »Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih!« – Uz te je riječi dodao Gospodin: »Podvrgnite sebi sve!« Kako je Bog tu vlast i gospodarsku moć odlučio predati ne samo prvom čovjeku i ženi, nego i njihovim potomcima, pobrinuo se da se i oni umnažaju, plode: »Rađajte se i množite i napučite lice zemlje!« – Rekli smo s posebnim znakom Božjeg odabranja: »Podvrgnite sebi sve!« Zapovijed rađanja, umnažanja dao je Stvoritelj svim živim bićima i u cijeloj se prirodi bez pogovora ispunjavaju Božji planovi. Ptice savijaju svoja gnijezda, životinje svoja legla i duplja, umnažaju se i kukci i stanovnici rijeka i mora, cvatu cvijetovi i pretvaraju se u plodove, sve niče, buja i raste od sitnog praživa pa do morskih nemani i divovskih stabala u prašumama.

Samo jedno stvorenje je u stanju usprotiviti se tom zakonu, uskratiti poslušnost zakonu umnažanja, uništiti sebe, cijele zajednice, plemena i narode. To je biće čovjek. I on uspjeva u tome. Povijest govori o brojnim civilizacijama, veliki ih povjesničar dr Toynbee nabraja devetnaest u jednom vremenskom razdoblju, koje su iščezle ne samo u ratovima i međusobnom istrebljivanju, nego radi odbijanja zapovijedi o rađanju i umnažanju.

U naše vrijeme liječnici, sociolozi, demografi i političari, s najvećom ozbiljnošću upozoravaju javnost na opasnost od totalne propasti, opet baš civiliziranih i bogatih naroda, koje je naravna kultura materijalnih dostignuća, toliko zaludila, da su izgubili osjećaj za vlastitu opstojnost. Spremni da žrtvuju najveće vjerske i nacionalne vrijednote za račun vlastitih egoističnih planova spremni su razoriti vlastita gnijezda života, i prouzročiti samouništenje. Mi smo stoga u gornjim recima podsjetili na Božje planove i Božji blagoslov, povezan uz darivanje novih života, i to opet – blagoslov i sreću za pojedince, njihove obitelji kao i zajednice kojima pripadaju. Pokušati ćemo u nekoliko članaka, ne samo argumentima vjere, nego nepobitnim činjenicama znanstveno dokazanim, pokazati da su brojna djeca uz blagoslov koji donose, i uvjet za pravu sreću i blagostanje.

DJECI TREBAJU DJECA. – Djeci trebaju braća i sestre.

»Jedinac se teže uklapa u društvo. Previše razmaženo, narcisoidno, (zaljubljeno u sama sebe), egocentrično, ono kasnije sazrije od svojih vršnjaka, teško nalazi riješenje u obiteljskim konfliktima, a kasnije teže odgaja i vlastitu djecu, što se odražava velikim brojem razvoda upravo kod te kategorije.

»Djeci su potrebni roditelji, ali im istodobno trebaju braća i sestre«, tvrdi doktor Perchstein i napominje da su *velike, tj. brojne obitelji već od antike njegovale »tradicionalne vrijednosti naše suvremene civilizacije.«*

»Obitelj s troje djece sretnija je od obitelji s jednim djetetom, pa i od onih s dva djeteta«, tvrdi ovaj njemački stručnjak. Njegovi savjeti, pa i savjeti njegovih kolega, kao da previđaju neke činjenice. Danas mlade žene, prije nego se odluče da imaju djece, žele da steknu diplomu, da napreduju u profesiji, da »stvore uvjete« na neki način.

Reklo bi se da su se pedijatri, profesori, psiholozi i pedagozi urotili protiv »modernog shvaćanja«. Međutim, oni su toliko sigurni u svoje stavove, da iznose »kako je budućnost društva dovedena u pitanje«, i traže pravnim kanalima »pomoć roditeljima spremnim da se žrtvuju, kako bi podizali djecu u skladu s tim kriterijima«. (dr Victor Vincent).

I mišljenje netom spomenutog stručnjaka, kao i najozbiljniji navodi dra Perchsteina, a u članku se naglašava da je to mišljenje i njegovih kolega, složni su u tome da je tragedija pojedinca, koji, krivo postavljeni od rođenja radi osamljenosti, uzrokuju i toliko nesretnih brakova, da su u najbogatijim zemljama svijeta rastave nadišle polovicu ukupno sklopljenih brakova. Svi oni govore o »teškoj prilagodljivosti jedinaca koji se ne snalaze niti u rješavanju »obiteljskih konflikata« niti u konfliktima koje susreću svi ljudi tokom svojeg života. Očito je, nasuprot tome, da su brojnije obitelji sretnije – od malobrojnih, pa to izražavaju jezikom računice: Sretnije obitelji s dva djeteta nego one s jednim, a sretnije obitelji s tri djeteta, nego one s dva. Opet bismo sumnjačima mogli odgovoriti matematičkim jezikom: tvrdoglave brojke!

DJECA NAJSAVRŠENIJA VEZA U BRAKU

Opet govore brojke, i to na najpresudnijem području – stabilnosti brakova. Ovaj puta su statističari iz naše zemlje.

Prije donošenja utjecaja koji vrši broj djece, na mogućnost održavanja braka u doba sveopće krize braka, statističar navodi broj rastava u pojedinim republikama bivše države: U Makedoniji se razvede 3,1 posto sklopljenih brakova, u Crnoj Gori 7,6 posto, u Bosni i Hercegovini 8 posto, u Sloveniji 13,4 posto u Hrvatskoj 14,3 posto. Tako je u pitanju nataliteta Hrvatska kroz niz godina na zadnjem mjestu, a prva je u pitanju rastave brakova. Kao potvrdu tom reciprocitetu statističar na zadnje mjesto stavlja Kosovo, koje mnogostruko po natalitetu nadilazi sve ostale dijelove zemlje, pa opet najviše Hrvatsku, a na tom području ima samo 2,3 posto rastava. Dakle skoro sedam puta manje nego u Hrvatskoj. Brojke se mogu za sve krajeve navesti općenitim pravilom postavljenim na sigurnim brojkama iz opće statistike gledom na broj djece u rastavljenim brakovima

49,6 posto u slučajevima rastave u brakovima bez ijednog djeteta
34,4 posto u brakovima s jednim djetetom
12,5 posto s dva djeteta
3,5 posto u brakovima sa troje ili više djece.

Brojke neumoljivo svjedoče. Gotovo polovica propalih brakova su oni bez djece. Poprilično je manje brakova rastavljenih, koji imaju barem jedno dijete. Skoro tri puta je manje od takovih brakova u raspadu, u kojima je dvoje djece, dok brakovi s troje ili više djece pretstavljaju gotovo zanemarivi broj obzirom na sve druge brakove.

Već smo utvrdili da je Hrvatska zemlja s najmanjim brojem djece u cijeloj bivšoj državi. Zato obratno: ima prvenstvo u broju propalih bračnih zajednica. Potpuno je

sigurno da će dvije karike u jednom lancu snažnije vezati nego jedna, a da će tri ili četiri takove veze, biti daleko čvršće nego dvije ili tri. I dva, tri ili četiri šava će čvršće vezati dva komada sukna, nego jedan. To je jasno već iz prirodnih zakona, no ako prijeđemo na duhovno područje, a ta je sfera bitna za bračnu zajednicu, koja je zajednica ljubavi, onda će biti lako shvatiti, da će više puta ponovljena ljubav utjelovljena u novim bićima, u rađanju novih članova obitelji, postati najstabilnija veza muža i žene, i najsigurniji temelj njihova zajedništva.

Pisac članka i statističar u pitanju odnosa između broja djece i broja rastavljenih brakova, zaključuje svoj izvještaj gotovo kršćanskim načinom rezoniranja: »Očigledno, djeca produžuju ljubav, i bez sumnje, učvršćuju osjećaj odgovornosti i smanjuju egoizam – sebeljublje!« – U mnogim sociološkim raspravama o stabilnosti braka, se bijeg od potomstva, kako na Istoku, tako i na Zapadu, označuje teškom riječi »egoizam«. Kako je egoizam konstantno traženje samoga sebe u svim vidovima, potpuno je jasno da tražeći uvijek i u svim prilikama samo sebe, gubi i one koji su neposredno uz njega – ženu i djecu.

Kako se prava ljubav, a iz ljubavi se sklapaju časni brakovi, sastoji u davanju, egoizam je uz sve nabrojeno protivnost Kristovoj zapovijedi ljubavi prema bližnjemu! Sigurno je pak, da su najbliži jedno drugome muž i žena. U čemu se ta ljubav mora sastojati tumači Isus u zapovijedi odricanja samoga sebe, svaki dan. Odricanje je pak najsavršeniji čin ljubavi, jer se čovjek odriče sebe da ugodi svojemu bližnjem. Zato su brakovi istinski raspoloženih vjernika stabilni i daleko nadmašuju čvrstoćom i trajnošću sve ostale oblike bračnih zajednica: civilnih, brakova bez ikakovih službenih oblika zajedničkog života, na različitim razinama na kojima se danas pokušavaju osnovati bez »blagoslova Crkve« kako se nekoć govorilo.

Spominjući nagli pad broja novorođene djece u Grčkoj, jedan izvještaj govori da se u nekoliko godina broj 45 djece na tisuću stanovnika srozao na ciglih petnaest, demografi optužuju za to žalosno stanje u zemlji »egoizam supružnika«. U tzv. socijalističkim zemljama, sada već bivšim, čak se je toj pojavi davala politička konotacija s ocjenom »reakcionarnih supružnika«, što je u ono doba označavalo takove kao »neprijatelje naroda«. I sa općenito uzetog shvaćanja, svakako takovi supružnici ne mogu biti »prijatelji naroda« – kada postaju sukrivci za njegovo izumiranje, pa bilo da se o kojem narodu radilo. Rekosmo da je ipak najadekvatniji izraz za takav način života bez djece ili s najmanjim brojem – egoizam. I to smo ustanovili iskazima stručnjaka, da je najteža kazna za takav način života raspadanje bračnih zajednica, koje su uvijek bile u svim vremenima shvaćane kao najveće naravno dobro. Zajednički život opečaćen zajedničkom odanošću i ljubavlju, koja se utvrđuje u rađanju djece.

Kako se, dakle, radi o veoma bolnim i često veoma tragičnim nuspojavama kod raspada brakova, vezanim uz mnoge patnje i gubitke na emotivnom kao i na materijalnom području, donosimo još primjere o najsnažnijem »lijeku protiv rastave«, a to su kako je već istaknuto: djeca.

Djeca najbolji lijek protiv rastave.

Naslov je originalan, kako ga bilježi strani tisak, i kako je preveden u našem tisku. – »Jedan njemački sociolog proveo je anketu među onima koji su se odlučili na rastavu braka, pa onda odustali. Molio ih je da odgovore na pitanje: Zašto su napustili misao na rastavu braka? Stigli su brojni odgovori, no najveći je broj odgovora, raznim riječima, navodio iste razloge: »Htjeli smo se rastati, ali nam se onda našlo dijete, pa smo se radi njega pomirili. Sada smo opet sretni.«!

Jedna anketa provedena među 10.000 muževa pokazala je slijedeće: »Poznato je odavno da djeca »cementiraju bračnu zajednicu«... »Muškarci, naime, prema riječima sociologa, imaju kudikamo razvijeniji očinski instinkt, nego se obično misli«... Slijedeći tu misao, možemo slobodno zaključiti, činjenice to potvrđuju, da će muževi, posebno oni labilnijeg morala ili slabijih karakternih osobina, u djeci imati snažnu potporu i motivaciju da ostanu u braku. To je sa stanovišta muževa. Žene pak, misleći da će kraj

malog broja djece jače vezati muža uz sebe, na taj način varaju same sebe, jer zaboravljaju na taj jako razvijeni instinkt očinstva. Biblija govori o blagoslovu koji – posebno ocu – donose sinovi i kćeri njihove. Ne kaže sin i kćer, nego se govori u množini. To je pak za vjernika daleko najsigurnije jamstvo za čvrstoću njegova braka, a ženi razlog da se uputi pravim putem »osvajanja« i sačuvanja svojeg muža.

Priča iz naših krajeva: Tko voli djecu, tko ne voli i tko protiv djece ratuje?

Pet godina nakon rata, došao mladi svećenik u malu slavonsku župu. Bilo mu je dovoljno da zaviri u matice krštenih i umrlih, pa da shvati da je u kraju o kojem su pisali Kozarac i Švelovica. Djece veoma malo, i to pretežno djeca doseljenih iz Bosne. »Bijela kuga« je tu gospodarila mnogo godina. U povijesti župe je našao bilješku jednog od svojih predčasnika, na kojoj je zabilježeno, kako se župa smanjila u osamdeset godina za skoro dvjesto duša. Čuo je o tome nešto u bogosloviji, nešto iz hrvatske književnosti, a sada podosta iz prakse. Dakako da je o tome bilo počešće spomena u propovijedi, poticaja u ispovjedaonici, pa nije čudo da je selo u prvi mah reagiralo na svoj način.

Prvog Božića po dolasku u župu, priča župniku njegova rođakinja, našla se u slavonskom gradiću sa župljankama novodošlog župnika. Nju nisu poznavale, jer je bila iz druge župe, pa na njezin upit: »Kako novi župnik?« – bez ustezanja su odgovorile: »Svaka mu čast, ali nije naš nego bosanski i dalmatinski. A osim toga on voli djecu, a mi ne volimo, pa se ne slažemo«. – Radilo se o velikom antagonizmu između domorodaca i doseljenika, koje su nazivali i došlje, i Dripe, pa i Turci. Cijela je buna nastala, kada je za vrijeme vjeronauka koji se održavao svake nedjelje poslije podne, nakon »večernjice«, pozvao »u ured«, na mjesto pred oltarom određeno za djevojke, i djevojke doseljenika. Trebalo je dugo vremena da se stiša bura koja se podigla.

Nakon desetak godina pastoralnog rada i nastojanja, natalitet je porastao za gotovo 100 posto, mladići i djevojke su se uzimali bez obzira na protivljenje roditelja, a župa je kroz godine slovila kao jedna od najvitalnijih, jer su župnici koji su se pojavljivali u selo, ozbiljno nastojali oko sačuvanja obitelji. Prvi župnik, nakon tri desetljeća, na autobusnoj stanici susreće svoje bivše župljane, koji su u njegovo doba bili mladići. Poveo se razgovor: »Šimo, koliko imaš djece?« – »Sedmero! I nas je bilo u oca sedmero!« – »A ti Pejo?« pita njegova brata. »Devetero velečasni«. Oba su porijeklom Bosanci. Nu, javio se i Mato rođeni Slavonac i sa smješkom završi: »I ja ih imam hvala Bogu šestero!« Trebalo je mnogo vremena da se promjeni mentalitet – izražen na usta seoskih žena: »On voli djecu, a mi ne volimo, pa se ne slažemo«.

Nestalo je polako nečasnih uzrečica kao što su: »Ni oko krmače nije lipo vidjeti mnogo prasaca, a kamoli oko žene mnogo đece!«. Ili: »Koti se ko zečara«! Pa opet izravno pitanje: »Kravo, kada ćeš se oteliti«? Sada se mogla u selu čuti pjesma mladog čovjeka, Slavonca, sa šestero djece, koji je na bockanja radi »čopora đece«, odgovarao ponosno pjesmom: »Nije gazda tko ima volove, već tko ima kćeri i sinove«. – Isto je nestajao krajnje nečasni i nekršćanski odnos neprijateljstva i prijezira prema doseljenim obiteljima iz drugih predjela zemlje. Nije potrebno naglasiti, da je taj učinak u prvom, ako ne jedinom vidu bio plod vjerskog preporoda, po kojemu se selo ubrojilo među one s bujnim vjerskim životom, te cijelim nizom svećeničkih i redovničkih zvanja, što se konstantno i nastavlja.

STAROST KAO PREDVORJE SMRTI – PLOD BIJEGA OD POTOMSTVA

Počinjemo primjerom iz sela o kojem je bio netom govor. Starica osamljena, bez igdje ikoga, životari uglavnom od milostinje susjeda, ili darova za kakove sitne usluge. O blagoslovu kuća, odvijao se razgovor u istom stilu, svake godine. »Kako ste bako?« – Pitao bi župnik. Odgovor je bio uvijek isti. »Nema, gospodine, živoga groblja da idem u njega!« Živjela je čekajući da umre. Pravo predvorje smrti. Župnik ju je »ožalio u susjedstvu i podstakao da joj pomognu koliko mogu. Odgovorili su da to i čine, ali su

imali malo što dobra o njoj ispričati. Nakon smrti muža ostala je sama. Bez ijednog djeteta. Kada bi počela nabrajati koliko ih je »utrošila« – slavonski izraz za pobačaj – onda bi žene tjerale djecu iz sobe. Za vrijeme velikih ljetnih radova, molile bi žene da im pripazi na djecu. Onu manju. No djeca bi, čim bi je ugledala, udarila u dreku i plač. Žene su se pitale radi čega, jer je poslovično da bake vole djecu, ne samo svoju unučad, nego i tuđu. U povjerenju otkrila je tajnu svojoj »drugi«. »Kada mi ostave tu nevoljnu djecu, ja ih se naštipam i naplašim, pa biže od mene«. Dodala bi uz to: »Nisam voljela ni svoju, a kako bi tuđu«. Umrla je u krajnjoj zapuštenosti duhovnoj i materijalnoj. Kako nije bilo tada zdravstvenog osiguranja, župnik je platio injekcije za umirenje boli. Umrla je od raka. »Rađat ćeš u bolima djecu svoju« – Bog je rekao prvoj ženi. Ova je sirota umrla u boli i osamljenosti – jer je odbila da rađa djecu svoju, a nije prihvaćala ni tuđu.

Cijena osamljenosti i predvorje smrti

Gornji podatak je iz Slavonije, a jedan je od mnogih primjera žalosnog svršetka osamljenih staraca. Ovo što čitamo u nastavku, predstavlja studiju sociologa s istom tematikom, ali iz podpuno drugog područja, iz svjetskog velegrada, francuske prijestolnice 7 milijunskog velegrada. Odmah za početak: polovica svih stanovnika, dakle tri i pol milijuna, žive i čekaju smrt osamljeni. Stoga je pisac i stavio naslov uz onaj navedeni: starost kao predsoblje smrti.

»Ostaje žena iza muža, ili mnogo ranije muž iza žene, te stari momci i djevojke koji se nisu nikada ženili ni udavali, ne samo zato što nisu htjeli... Mnogima samoća ostaje kao predvorje smrti, zadnji stadij života... žive naime potpuno sami... Ima li izlaza iz tog masovnog stanja osamljenosti, kada se zna da je svaki drugi čovjek stariji od 65 godina, udovac ili udovica, rastavljen ili rastavljena, neoženjen ili neudana?

U društvu u kojem se granica smrti sve više pomiče, u kojem se, naime, sve duže živi, to su velike brojke: polovica od 7 milijuna Parižana je iznad 65 godina. Uz to što je polovica svih osuđena na samotni život, četvrtina tih ljudi koji su zašli u »treće doba« nema nikoga na svijetu. Možda jedino psa ili mačku. Treba li se složiti sa jednim stranim radnikom koji se žali da gazdarica bolje hrani – mesom – psa, nego njega? Nije mu jasno, što je njoj: pas joj je bliži, jer će radnik prije ili poslije otići, a s njom će ostati samo pas«.

Sociolog dalje pripovijeda o očaju staraca u velegradu, o jedinom prijatelju (osim psa) telefonu s kojim mnogi održavaju kontakt s patnicima iste vrste... Svakako da je to stravično. Da je takva starost predvorje smrti, više je nego očito, no da je općenito poznato, što se u članku ističe, kako je »desetke godina uhodan »sistem jednog djeteta«, da država mora radi toga proširivati broj državljana čak i pružanjem azila strancima, pa da su osamljenici sami krivi za svoju nesreću. Spasti na psa kao na jedinog ukućanina, ili na telefon kao na jedinog prijatelja, neće članovi onih obitelji, koji su na vrijeme trijezno razmišljali i odlučili se na prihvaćanje razumnog broja djece. Samo će im ta djeca pružiti mirnu starost u materijalnom pogledu, i što je najvažnije, umjesto starosti kao predsoblja smrti, nju doživjeti kao viziju života koji će oni nastaviti u svojem potomstvu kojemu su poklonili život.

Nerodna smokva. Kratka ali potresna priča iz evanđelja. No, taj događaj nije jedna od Isusovih usporedba, nego je ispričan kao dio zbivanja u Gospodinovom životu. Evanđelje pripovijeda kako Isus ogladnje, i ugledavši smokvu, priđe joj da ubere koji plod i osvježi se. Bila je to lijepa, granata i lisnata smokva, ali bez ijednog jedinog ploda. I kada ne nađe na njoj nijedne smokve, prokune je, i ona se smjesta osuši. Nema sumnje da je onaj koji je otkrivao najdublje tajne ljudskih srdaca znao da na smokvi nema roda i prije nego joj je pristupio. Ali isto je tako van svake sumnje, da to nije bez razloga učinio. Može li ovaj događaj s nerodnim drvetom išta drugo značiti, doli opomenu svima prisutnim, što biva sa svim što ne rodi roda. »Svako drvo koje ne donosi roda, sječe se i baca se u oganj, te gori« – čitamo u evanđelju. A Spasitelj podsjeća da dobro drvo »nosi dobre plodove« i pokazuje što biva s drvetom koje nema nikakovih plodova. Jer je svim živim bićima dao zapovijed da se množe, spominje se i drveće sa

sjemenom, pa kada je osudio nekrivu smokvu bez roda, što će reći čuvarima najplemenitijih izvora života, novih ljudskih bića, koji su se usudili prezreti zapovijed njima danu: »Rađajte se i množite se?«.

Apostol piše u svojoj Poslanici: »Žena će se spasiti rađanjem djece«! Možemo li sumnjati u zaključak izveden iz toga: »Žena koja neće rađati djecu – neće se spasiti.

ŠTO MANJE DJECE – VIŠE ZLA

To nije originalan natpis izvještaja koji ćemo donijeti, ali je jedino mogući zaključak na temelju podataka iz toga izvještaja.

U Velikoj Britaniji demografske prilike sve lošije. Znamo što to znači. Rađa se sve manje djece – što nije dobro, ali da li paralelno s tim rastu i mnoge druge loše pojave, koje mogu biti s tom činjenicom čak i u uzročnoj vezi, sami ćemo prosuditi.

»Prema podacima Centralnog statističkog ureda u Britaniji (dakle za cijelu zemlju), rađa se sve manje djece, brakovi se rastavljaju u sve većem broju, (dvostruko većem nego prije deset godina). Statističari su došli do zaključka da je u desetljeću od 1971. do 1981. godine rođeno dva milijuna Britanaca manje nego u prethodnom desetljeću (od 1961. do 1971. g.). Prošle je godine (1981. izvršeno 129 tisuća pobačaja za koje se znade, što je porast za 36 posto u odnosu na stanje prije deset godina. U 1981. g. rastavljeno je 157.000 brakova što je dvostruko više nego u desetljeću prije toga.

Jedino opravdanje žena a i muževa za bijeg od potomstva, je težnja da se osigura bolji, udobniji život, i liši briga oko uzgoja djece. Kakove su, međutim tragične posljedice takove filozofije, pokazati će brojke raznih ozbiljnih nedaća, koje su u desetljeću smanjenog nataliteta, dobili za uzdarje! Povećanje nevjerojatno negativnih posljedica.

- U desetljeću od 1971. do 1981. g. dva milijuna djece manje
- Godine 1981. na kraju tog desetljeća 36 posto pobačaja više
- U istom razdoblju razvedenih brakova 100 posto više
- U 1981. g. rekordan porast kriminala – zabrinjavajuće više (3 milijuna zločina)
- Broj policajaca je povećan za 25 posto nasuprot dotadašnjem broju, no unatoč tome, otkriveno daleko manje kriminalaca.

Da je izvan svake sumnje da se brakovi s malim brojem djece lakše razvode, i da stoga porast rastava može i ovdje imati uzrok u smanjenom natalitetu i to je izvan svake sumnje. Smanjeni broj djece, trebao je osigurati viši standard života, što sudeći prema »rekordnom« porastu kriminala, nije ostvareno. Da je i državni budžet stradao, jer je čak za 25 posto uvećan broj policajaca, sigurno nije pozitivan plod umanjenog nataliteta. Uz umanjeni broj novorođenih, a uvećani broj pobačenih, nije moguće zamisliti mirniji i sretniji život roditelja koji su se na to odlučili. To ćemo jasnije upoznati u poglavlju o pobačajima i fizičkim i psihičkim posljedicama takvog »reguliranja poroda«. Sva pak ta zla, po sudu nas vjernika, ne mogu biti nagrada – jer potresaju nemilo tu veliku i bogatu zemlju. A dali je to Božja kazna za veoma ozbiljne prestupe Božjih zapovijedi, to će svaki vjernik bez poteškoće sam zaključiti.

KRIZA BRAKA U VELIKOJ BRITANIJI

Podaci su još koju godinu stariji, od crnih podataka o desetljeću nazadovanja. Govori se veoma ozbiljno o padu moralnih vrijednota, o porastu broja oboljelih, sve većem broju osamljenih, sve većem postotku djece rođene izvan zakonitog braka.

ONE NAPROSTO NE VOLE DJECU

Prije nepune dvije godine, imali smo prilike slušati u jednoj tv emisiji ginekologa iz jednog grada na Jadranu. Govorio je o problemu – koji tišti dobar dio svijeta, a to je nagli pad nataliteta, sve manji broj rođene djece, sve veći broj pobačaja. Među ostalim naveo je podatke iz kojih se vidi kako se u Dalmaciji rađa znatno više djece nego u Sla-

voniji. Usporedio je to s brojkama iz bogatog svijeta, raznih evropskih zemalja. Zaključio je predavanje s riječima: »One (žene) naprosto ne vole djecu«. – Cijeli niz primjera koje smo već naveli utvrđuju činjenicu da je i kod nas tako bilo poodavno, i da je to najvažniji razlog nestanka dobrog djela starosjedilačkog pučanstva. One naprosto nisu volile djecu, kao što je sada, čusmo, ne vole žene u Evropi, pa im je odvratno i »njihovo slinjenje, i gubitak vremena uz kolijevku, i gubitak vremena za užitke različitih vrsta«. Najstrašnije je pak to da mladi isto tako misle, oni koji se spremaju da kad tad uđu u barak.

Država kupuje djecu za novac

»Vlada u Bonnu je odlučila da mladim bračnim parovima dodijeli mjesečni dodatak od 600 maraka za svako dijete, kako bi se time povećao natalitet. Za to je odobrena svota od 10 milijardi maraka. U Njemačkoj je inače za posljednjih trinaest godina (zabilježeno 1985. g.) natalitet neprestano u padu, a statistike bilježe i sve manji broj sklopljenih brakova«. – Sedam godina nakon proglašene »kupovine djece« – situacija se samo pogoršala. Svima je sve više jasno, da se uopće ne radi o materijalnim uslovima za prihvaćanje većeg broja djece nego ponavljamo: »One, a i oni, naprosto ne vole djecu.

NAJBOGATIJE ZEMLJE NAJMANJE DJECE

Manje djece – više novca. Tako je zabilježio jedan naš novinar ono što se godinama konstatira na stranicama dnevnog tiska u Zapadnoj Evropi.

EVROPA SVE BOGATIJA – EVROPA SVE STARIJA

Opet Evropa. U podnaslovu: »Gdje rastu neboderi – ne rastu djeca!« – Poznato je gdje rastu neboderi. U zemljama blagostanja, bogatstva, sveopćeg materijalnog prosperiteta. Čovjek bi očekivao i najveći prosperitet, umnažanje najvećeg čovjekova dobra: njegove rođene djece. No u zemljama najvećeg bogatstva, u bogatoj i »kršćanskoj« Evropi – vlada najveće i najbolnije siromaštvo. Siromaštvo djecom! Najviše novca, najmanje djece. Evo činjenica: Evropljani, i to oni najpametniji, optužuju Evropu. Članak koji prenosimo iz tjednika »Svijet« nosi naslov tiskan najvećim slovima koja se rabe u takvim časopisima:«

Od bogatstva do neplodnosti!

»Povećanjem ekonomskog blagostanja i na istoku i na Zapadu dešava se jedno te isto: PAD NATALITETA, STARENJE PUČANSTVA, SMANJENJE RADNOAKTIVNOG STANOVNIŠTVA.

Na jednoj je strani ekonomski prosperitet. No pisac tu pojavu stavlja u uzročnu vezu s cijelim nazivom teških posljedica po zemlje u ekonomskom razvitku – sve jedna nevolja veća od druge, kao što je mali broj novorođenčadi, starenje nacija – prevlast starosti nad mladošću, i s time jedna baš po ekonomskim razvoj zemlje fatalna – sve manje radne snage, što mora dovesti i do pada ekonomskog napretka na dužu liniju, a što je najgore do izumiranja. Na jednoj strani novac, a na drugoj propast, što se ne ustručavaju u raznim izvještajima naglasiti stručnjaci, koji su jedini pozvani da o tim pojavama govore s autoritetom.

Među ostalim u tom članku se veli: »Engels je, istina, tvrdio, da će »tek socijalizam naseliti zemlju«, kako to možemo naći u velikoj Sovjetskoj enciklopediji, nadalje se tu može pročitati kako su »najvažnije crte socijalističkog zakona stanovništva, brzi porast populacije, niski morbiditet (smanjena smrtnost te puno korištenje aktivnog stanovništva... Nekoliko godina iza tog podatka tako ugledne Enciklopedije, sovjetski akademik Strumljin zastupa tezu da i u socijalizmu vrijedi također zakon o obrnutoj proporcionalnosti između blagostanja i nataliteta, dok u isto vrijeme na Zapadu pri-

je prije nešto više od tri stoljeća bilo četiri ili pet milijuna Nijemaca. Danas ih ima oko osamdeset milijuna. Ako se taj narod za razmjerno kratki period razvio u tako veliku naciju, koji je to razlog da su Hrvati nakon tisuću godina dostigli brojku daleko ispod ove?

Povijest svjedoči i o tome. Počevši od Hercegovine i Bosne, kroz gotovo pet stoljeća, u Slavoniji kroz 150 godina, turska je sila – vojska skupljena s cijelog Istoka, nadirala u teškim i krvavim ratovima i otkidala komad po komad naše domovine. I pohara Mongola, i višestoljetni ratovi, bili su razlog za stalna pustošenja naših domova. Poznato je da je samo u jednoj bitci – na krbavskom polju palo 40.000 muškaraca. Austrija je u to isto vrijeme birala najbolje po godinama i ratničkoj sposobnosti, mladiće i muževe, te ih slala na mnoga bojišta diljem cijele Evrope, sve do drugog svjetskog rata, kada je u četiri godine ostavilo svoje kosti u tuđini više hrvatskih vojnika, no što ih je izgubila velika Amerika. – Sva je ta tragedija opisana stihovima osjećajne pjesme o Hrvatu, koji je umirao za tuđina: »Zaj n'on je vojeval, zaj'n krv je proleval, za hvalu su rekli mu, da je bedak«. Koliko je žrtava palo u drugom svjetskom ratu, neće se nikada moći ustanoviti, ali da je to bio veliki broj, o tome nitko ne sumnja.

Mogao bi čovjek s pravom upitati, kako je nakon toliko prolivene krvi, kroz toliko stoljeća, uspio naš narod da se uopće održi? Kakova je bila pohara u nekim manjim djelovima Slavonije, vidi se po tome, što je npr. u biskupskom gradu od 13 stoljeća, Đakovu, nakon cijelih 150 godina turskog gospodarenja, ostalo u Đakovu svega nekoliko katoličkih kuća. Bosna je s Hercegovinom, sa svojim planinama i šumama bila pogodnije tlo da se narod sačuva, no još je nešto i to daleko važnije bilo što se taj narod sačuvao, a to je bila ljubav prema potomstvu. Uz sve ostale zulume, nasilja, pljačke, progonstva i ubijanja, ljudi i žene u tim krajevima se nisu bojali rađati djecu. Kraj strašnih uvjeta za održanje na samom životu, Turci su kroz stoljeća uzimali harač u krvi. Ponajbolje dječake otimali bi iz naručja roditelja, odvodili u Tursku, poturčili ih i pretvorili u janjičare, vojnike, koji su ostavši rano bez roditelja, odgojeni u grubom vojničkom sistemu, cijeli život ratovali za tursku carevinu.

No to nije bilo sve. Otimali su i djevojke, djevojčice, i to one najljepše i najživotnije, odvukli ih zauvijek u roblje na istoku, gdje su svršavale daleko od rodnog doma u najbjednijim uvjetima života. Danas se često čuje, pa i kod onih skromnog obrazovanja, kako nema »uvjeta za rađanje«. U kakovim su uvjetima živjele tada majke i očevi? Bilježi povijest da su roditelji znali dječacima oštetiti pojedine udove, a djevojčice unakazati, samo da ih ne izgube. Ali nisu prestali rađati. Tim i takovim majkama možemo zahvaliti svoj vlastiti život. Jer je i sama Slavonija, nakon odlaska Turaka, naseljena najvećim dijelom baš iz Herceg-Bosne. Pa dok su čuvali taj duh ljubavi prema djeci, obastali su i u novim prilikama. No, bilo je dosta tri stoljeća blagostanja, da zaborave i na svoje porijeklo, i na snažni duh svojih predaka, pa da sami učine ono što Turci i sve ostale osvajačke horde ne učiniše – da unište – sami sebe.

Vole i rađaju i uz cijenu života

Nije priča ni podatak iz knjige, nego je iz ustiju u uho predano. Pripovijeda majka, koja je u ranoj mladosti doselila iz Bosne, udala se i počela rađati djecu. Rodila ih je sedmero, svi su »živi i zdravi«, kako to često majke govore, s materinskim ponosom i srećom. No drugo dijete joj je donijelo veliki teret. Liječnici u jednoj od najuglednijih ginekoloških ustanova, dali su dijagnozu teškog oboljenja, opasnog po trudnu majku, a i za dijete. Ako ga rodi, biti će ili maloumno, ili s nekom značajnom tjelesnom manom. Majka nije htjela niti čuti. Pošteni liječnici nisu je silili da dijete odstrani, ali su je upozorili da se upušta u veliki rizik, i na vlastitu odgovornost. Dijete se napokon rodilo. Potpuno zdravo, a majka se toliko rehabilitirala, da je to bio za cijeli centar »nevjerojatan medicinski slučaj«, tako da su profesori dovodili studente majčinoj postelji radi proučavanja. Pri svakodnevnoj viziti, a često i izvan nje, dolazili su učeni ljudi i s ljubavlju i poštovanjem pitali: »Kako mamica, i kako bebica?« – Ona im je od srca zahvaljivala, ali je bez ustručavanja pričala o još jednom »svojem zahvatu«. Neprestano je molila: »Gospodine Bože, spasi moj život radi života mojega djeteta.

hvaćaju takozvani Bartionov zakon, prema kojem *blagostanje vodi sterilnosti* (neplodnosti).

Ne može biti teže osuda za pojam bogatstva i opasnijeg stremljenja prema bogaćenju, do činjenice, dokazane na Istoku i Zapadu da bogatstvo mori djecu, kako bi rekli stari Slavonci. Moramo li ponoviti sve ono iz najbogatijih krajeva domovine, koje je radi stjecanja i očuvanja materijalnih dobara u kojima su radi stjecanja i očuvanja materijalnih dobara prezreli i odbacili božansku naredbu o umnažanju i sačuvanju najvećeg blaga čovječanstva – njegova potomstva. Taj je prezir prema rađanju, uzrokovan bolesnom trkom za sve većim posjedovanjem, ugasio u srcima ljudi zaraženih pohlepom, i učenje Crkve, i opomene svojih najumnijih ljudi, pa su tako ne samo izdali, nego i upropastili svoju rodnu grudu. Da to nije pretjerano? Sjetimo se naslova kao: »Hrvatska na umoru.« Slaba je utjeha što je tako i u velikim i veoma bogatim državama. Uz sve zlo koje stiže i njih, ne smijemo zaboraviti da se tu radi o veoma velikim narodima, a da našem malom narodu predstoji brzo samouništenje. Već smo izgubili Srijem, opustošena je Bačka i Baranja, radi niskog nataliteta, a po svim zakonima prirode ne prijeti li opasnost da se taj stravični proces nastavi i dalje?

Nema sumnje da je potrebna ekonomska pomoć, da se moraju poboljšati uvjeti za život dostojan čovjeka. Isto je tako od prijeke potrebe, uporno se brinuti za socijalni i zdravstveni standard naših obitelji, ili s druge strane ne smijemo prešutjeti, da su i prije i danas, i u cijelom svijetu i u nas, najsiromašniji imali najbrojnije obitelji. Nije to stoga što bi oni bili nesposobni raznim sredstvima spriječiti povećanje obitelji, ili čak posegnuti za životom svoje djece, što se dešava sve više na našem području, nego se radi o većem stupnju duhovne kulture, žive vjere, koja rađa ljubavlju prema Bogu i ljubavlju prema vlastitoj djeci, od kojih je svako novo dijete, i dijete Boga živoga i baštinik kraljevstva Božjeg.

To mora biti glavna težnja u »duhovnoj obnovi«, koja je naglašena i na nivou svjetovnog auktoriteta, a da se ne govori o duhovnom auktoritetu koji je i prije i sada, uporno naglašavao duhovne vrijednote, među kojima je rađanje i solidna briga za potomstvo, na prvom mjestu. Jer ako nema djece, nema ni đaka, ni radnika, ni branitelja domovine, ni vrijednih ruku, ni snažnih umova – koji svi zajedno čine ono što mi zovemo dragim imenom: Moja domovina.

Tko ne valja, neka ga i nema.

Tako je zavaršio svoje razmišljanje o padu nataliteta jedan francuski publicista. »Francuza je svake godine sve manje«, pisao je u jednoj raspravi o tome pitanju. Zaključio je: »Oni koji misle da nisu ni za što, da nisu vrijedni da sačuvaju svoje mjesto na zemlji, onda neka i propadnu. Tko naime, ne valja, neka ga i nema.« – Kako bi bila strašna i sama pomisao da na takav zaključak moradne doći i neki Hrvat. Da sam obezvrijedi svoju naciju i poželi joj propast. No ta propast može doći samo iz narodne želje da prestane opstojati. Pojam samouništenje se često upotrebljava za narode koji se ne brinu za zdravo potomstvo. Jedna stara priča govori o zmiji otrovnici, koja je bjesna na svakoga i na sebe, jednoga dana zagrizla sama svoj rep, počela ga je proždirati sve dalje i dalje, dok nije proždrla sama sebe. Takovih zmija u stvarnosti nema, ali da je takovih naroda bilo, a da ih ima i danas, nije priča – nego tragična zbilja.

Oni su volili djecu i uz najveće žrtve

Rekli smo oni. I to baš naši preci, Hrvati. Nakon što su došli na područje sa kojega je nestalo prastarih plemena, nastanili su se ovdje i počeli živjeti. Prema pisanju starog uglednog povjesničara, došli su prije trinaest stoljeća, a nakon tri stoljeća svoje prisutnosti u svojoj domovini između Drave i Jadranskog mora, živio je snažan narod. Po broju vojnika, blizu dvjesto tisuća pješaka i konjanika, i brodovlju od 180 većih i manjih plovila, povjesničari računaju da je tada bilo na tom dijelu svijeta oko dva milijuna Hrvata. Danas živi na tom području oko pet milijuna, s onima u Herceg Bosni, te nekoliko milijuna u svijetu. Povjesničari, koji prate razvoj pojedinih nacija, govore da

Majka nakon mnogo godina završava svoju priču: »Ta je moja malena, od sve djece najpametnija, a meni najbolja. I u školi i na vjeronauku – vele da je najbolja.« – Svima dobra, jer je žrtvom najveće dobrote, osjetila dobrotu u krilu majke, pa ju je upila u svaku ćeliju svoga bića. Sve se češće piše o presudnom odnosu majke i čeda za vrijeme trudnoće. O nevjerojatnom utjecaju majčinog, ne samo fizičkog nego i psihičkog stanja, na razvoj tjelesni i duševni, djeteta pod njezinim srcem. Pa ako se kroz toliko mjeseci iz majčina srca prelijeva u djetetovo srce osjećaji sklonosti, ljubavi, i radosnog očekivanja, lako je shvatiti što će se sabrati u cjelokupnom biću novoga stvorenja. – No, ne moramo li zaključiti i obratno: ako svijest o životu djeteta u vlastitoj utrobi, rađa kod majke nevoljkost, bjes, možda i mržnju sa zlim nakanama, što se mora kod takvog djeteta sakupiti kroz devet mjeseci? Zar od zla može izaći dobro? Zar i to dijete neželjeno od početka, neće donijeti na svijet svu skupljenu mržnju, odsutnost dobrohotnosti ljubavi, zbijenu u malom tjelešcu. Ako netko rekne da to nije sve znanstveno dokazano, ne može li mu se odgovoriti da je vrlo vjerojatno, i podsjetiti na neugodan susret u kojoj kući, ili s kojom osobom, kakove tragove često ostavi kroz cijeli život. Pa to dijete, kako vele stručnjaci, već u krilu majke, spava, praćaka se radosno, siše pačac, pokazuje mnoge oznake ljudskog bića u ranoj dobi. Kolike pouke za plemenite mlade majke i koliko zahtjevnosti za njihov odnos prema čedu koje očekuju!

Vole djecu, i rađaju djecu – bez ikakovih uslova

Medicinska sestra, sa šestero djece, živi u malom stanu sa svojim mužem. Plaća skromna i njezina i muževa, ali ona, kao i on, ne bježe od djece. Došla je u župski stan i pripovijeda župniku: »Pokušala sam u poduzeću u kojem radim ishoditi malo veći stan. Upravitelj, čovjek sa krasnom kućom, vikendicom autom – i još uz to svim potrebnim i nepotrebnim blagom, a sa dvoje djece, spremno ju je dočekao: »A zašto rađaš, kada nemaš uvjeta?« – Nije morao dugo čekati na odgovor, koji je odmah uslijedio: »A zašto ti ne rađaš, a imaš uvjete«? – Slika bogate Evrope pa naših bogatih krajeva: Baranje, Srijema, Slavonije, Podravine, Posavine... Doseljenici su bili upravo progananjani radi brojnih obitelji – jer su ludi – zato što »rađaju sirotinju«. Pitanje na koje slijedi uvijek isti odgovor: »Zašto vi ne rađate bogataše, kada ste bogati?« – Tko je mudar, a tko lud, pokazuje toliko spominjana »demografska propast« najbogatijih u svijetu i kod nas.

12 djece – 12 operacija

Jedini primjer iz medicinskog iskustva, reče jedan znanstvenik na tom području. Uz članak je prikazana 41 godišnja Engleskinja Katlyn Mc Gary sa njezinih 12 mališana. Neobičnost nije u brojnom potomstvu, piše izvjestitelj, već u tome što je ta majka svu djecu izrodila uz pomoć »carskog reza«. Ne spominje se takav slučaj u medicinskoj literaturi – stručno se izražava šef klinike. Carski se rez kao ozbiljni zahvat, primjenjuje tek od ovoga vijeka, ali se dozvoljava takav zahvat najviše tri puta, pa se poslije trećeg savjetuje majci da više ne rađa djecu. No i majka, plemenita Katlyn, i njezina djeca (osam dječaka i četiri djevojčice) odličnog su zdravlja.

Bogata ministarka

Nije se obogatila radom na području politike, nego ljubavlju u svijetu materinstva. Ušla je u vladu kraljevine DAnske kao ministarka za trgovinu. »Nisam se nikada bavila politikom, no kada mi je ministar predsjednik telefonirao i zamolio me da prihvatim ministarski resor, mislila sam da se šali. Kada mi je naveo razloge, ja sam ipak prihvatila i postala ministarka. Kada sam nastupila u parlamentu, od ministarskog sam stola mahnula svojoj djeci. Deset je mojih sinova i kćeri bilo na tribini među publikom«. Riječ je o 43 godišnjoj L. Groes.

Bakini rekordi

Osamdesetjednogodišnja Lilie Snader imala je dvanaestero djece. Onda je postala baka – ni manje ni više nego 51 puta. Danas ima točno 59 praunučadi i jednu pra-pra-unuku. Na slici je prikazana sa tri mališana u naručju: jedan unuk, jedan praunuk i jedna pra-pra-unukinja, a svi su rođeni istog tjedna.

Ova baka se sigurno ne osjeća u svojoj dubokoj starosti, kao u »predsoblju smrti«, poput osamljenih Parižanki. U nekim zemljama je došlo do stravične situacije osamljenosti radi jedinaca koji se rađaju, pa onda se pomalo gube i rodbinske veze, nema niti tazbinskih odnosa – i stari se ljudi nađu kao »riba na suhom« kako reče netko.

Bit će ih još

Atena – Zaista rijedak rekord postavila je jedna 43 godišnja Grkinja donesavši na svijet svoje devetnaesto dijete. »Bude li sreće«, izjavila je zaprepaštenim novinarima, »bit će ih još«. Zasada, bračni par Zganelis ima deset djevojčica i osam dječaka. Samo je jedno dijete umrlo u ranom djetinjstvu. U izvještaju se naglašava da su »vrlo skromnoga stanja«. Materijalnog, ali u svemu drugom, i sa ljudskog, i vjerskog, i nacionalnog stanovišta – radi se o pravom bogatstvu, koje im ne može propasti, jer ga ne mogu izgubiti niti na burzovnim špekulacijama, niti u nečasnom mešetarenju – kakovim se bave bogataši druge vrste.

Što je njoj najvažnije

U Francuskoj, radi konstantno niskog nataliteta, država visokim dječjim dodacima i drugim beneficijama, pokušava potaknuti Francuskinje da prihvaćaju djecu. Među ostalom, svako dijete od desetoga dalje, ima pravo da mu bude kum na krštenju predsjednik francuske Republike, te stiče pravo na znatnu novčanu pomoć. Marie Cachot rodila je dvadeset prvo dijete, pa će se sada »okumiti« s predsjednikom zemlje, jedanaesti puta. Kako se pak oni mjenjaju u određenom roku, i ovaj neće biti prvi. Kada je dobila službenu obavijest o kumstvu i materijalnoj pomoći održala je skupljenim novinarima sa svoje porodiljske postelje kratko predavanje: »Za mene je velika čast što će predsjednik moje zemlje, biti kum mojem djetetu, ali sam mnogo ponosnija radi svijesti da je Otac nebeski, Otac i mojem djetetu. I na pomoći sam zahvalna, jer mi je potrebna, no razlog mojem pouzdanju je mnogo veći zato, što znam da je moje dijete na platnom spisku dragog Boga.

Taj momenat u motivaciji za rađanje nije suviše spominjan u svjetskoj štampi, no iz mnogih redaka koje smo pročitali, on je stalno prisutan. To smo već i naglasili, da su vjerski razlozi: ljubav prema djeci jer su sva i djeca Božja, i strah od grijeha i čuvanja i pobačaja, najčvršće su jamstvo za rađanje djece. Mogli bismo i tu, bez sumnje ponoviti na neki način Bartijonov zakon – po kojem je sve manje djece što je više bogatstva. Ovdje bi vrijedila maksima: »Što više vjere, to više djece! Što jadnija vjera, jadnije potomstvo«.

Majka 26 djece – i njezini ekonomski »uvjeti«

»Foto vijest« iz »Vjesnika«, a uz sliku tumačenje: »Ova žena po imenu Lucien Svard ima samo 47 godina, a rodila je ništa manje nego – dvadeset i šestero djece. Ovih dana je posljednji sinčić ugledao svijet. Majka je smješeći se izjavila. »Mogu ih ja još roditi«. Simpatična žena u Sant David de Falardeu u Kanadi, supruga je šumara koji ima 100 dolara mjesečne plaće i 70 dolara dječjeg dodatka – Simpatična žena – vele novinari. Svakako svim plemenitim ljudima, jer stara riječ kaže: »Tko ne voli djecu i životinje, bježi od njega«. Ono o životinjama ne mora biti bezuvjetno, ali tko ne voli djecu, bilo bi razloga da se pomišlja na oprez. I materijalistički humanizam, i pojam socijalizam, označuje ljubav prema čovjeku, drugarstvo prema drugu. Mali čovjek, dijete je u stadiju kad kod njega nema ni lukavosti, ni bilo kakova oblika pokvarenosti, pa je teško naći uzrok – da ga se voli.

Dvadeset prvo i posljednje

Još jedna fotovijest, i još jedna priča o majkama koje rađaju bez »osnovnih uvjeta« i očevima koji se ni toga ne boje. Ovo je moje posljednje dijete, izjavila je Edith Hill iz engleskog grada Leicestera, zajedno s posljednjom obiteljskom prinovom. To joj je 21 dijete. Na životu ih je 19. Šestero ih je već oženjeno ili udato, a ostali žive kod roditelja. »Mlada majka« Edith Hill ima već 12 unučadi, a tek joj je 46 godina. Nećaci i nećakinje stariji su od svojeg najnovijeg strica.

Suprug Edith Hill, poštanski činovnik, zarađuje tjedno deset funti, a samo za prehranu brojne obitelji troši tjedno 14 funti. Razliku naknađuje dječjim dodatkom i prekovremenim radom. »Preporučam velike obitelji kao najbolju garanciju za sretni obiteljski život«, izjavila je majka novinarima koji su je došli slikati u rodilište. – Kako se tu naprosto lomi toliko ponavljana priča o ekonomskim uvjetima potrebnim za rađanje djece. I dok mladi očevi i majke u bogatoj Evropi žele malu obitelj, da im ostane vremena za »stručnu« naobrazbu, sticanje diploma, mjesto u društvu, a dame bježe od dječjih slina i traže dosta vremena za putovanja po svijetu, i dovoljno zabave«, ovo dvoje plemenitih ima samo jednu ljubav, jednu brigu, i zanimanje i stručnost i zabavu – a to je rađanje i odgoj djece. On nema »položaja u društvu«, nego se bez »stručnog usavršavanja« »zabavlja« prekovremenim radom, pa kako to čini i prihvaća 21 dijete nema sumnje da je i on uvjeren u uvjet za bračnu sreću – veliku obitelj.

Misionareva riječ

On je iz naših krajeva. Pohodio je propovijedajući preko 200 župa, podijelio stotine tisuća odrešenja sjedeći i po desetak sati na dan u ispovjedaonici pokazujući veliki smisao za žrtve iz ljubavi prema bližnjemu. On pripovijeda o obitelji iz koje je ponikao. Rodio se kao šesto dijete u obitelji sa desetero djece. Majka je umrla razmjerno mlada, a otac kada mu je bilo devet godina. Uzela ga je tada sebi starija sestra, koja je rodila trinaestero djece. Dva očeva brata i tri sestre rodili su 31 dijete, od toga je bilo u jedan mah živo sedamdesetak praunuka, i ukupno 145 živih pripadnika tog obiteljskog »klana« kako bi se danas reklo. Požrtvovno djelovanje toga misionara koji je činio mnogo dobra mnogima, proisteklo je iz obitelji gdje se je znalo za žrtvu i odricanje, bez čega nema niti rađanja djece, niti odgoja u smislu prave plemenitosti.

Ni sam ne zna kako...

Govor je o južnoameričkom radniku sa 17 djece, koji je radeći kod bogatih posjednika teško privređivao za sebe i svoju brojnu obitelj. Pozvali su ga u mjesnu, lokalnu radio postaju i ponudili mu da se obrati svojim mještanima za pomoć. Začuđenim slušačima je rekao: meni nije potrebna nikakova pomoć. Pa kako izlazite s tolikom djecom? – Radim ja i moja žena! – Pa koliko imate prihoda mjesečno, počeo je računati i spomenuo u dolarima svotu od 120 dolara. Koliko trošite mjesečno ukupno? – Odgovorio je: Oko 140 dolara! »Pa odakle podmirite onaj manjak koji se pojavljuje?« Blago se nasmiješio i rekao: »Ne znam! No kakogod se moji računi ne poklapali, imamo najnužnije što nam treba«. Rekao je da se svaki dan tri puta mole prije jela, i da je njegovo uvjerenje kako »onaj koji hrani ptice na nebu i ribe u moru« vodi njegovu ekonomiju.

Svi su – kako je vidljivo iz navedenih primjera, uzeti iz dnevnog tiska, ili iz svakodnevnog života. Namjerno su izostavljeni primjeri iz života velikih ljudi pa i života svetaca od kojih su mnogi potekli iz obitelji s veoma velikim brojem djece. Jer ti mali ljudi, iz kratkih novinskih izvještaja, svojom su veličinom dovoljno svjedočanstvo o njihovoj vrijednosti. Ujedno su neporecivo svjedočanstvo da su djeca u brojnim obiteljima plod herojske ljubavi roditelja kojima su jedino i isključivo bogatstvo, od kojega nema većeg. I za same roditelje, i za narod kojem pripadaju, i za cio svijet kojima su primjer najviše ljudske dobrote i uvjerljivi dokaz gdje je prava sreća.

DA DRUŠTVO POSTANE PRIJATELJ DJECE

Imali smo prilike čuti brojne podatke o krizi obitelji u dobrom dijelu svijeta, kao i dramatične pozive da se stanje popravi, i pokušaje da se nešto učini. Crkva pak, živi u takvom nastojanju od početka. Ona je uvijek naglašavala vrijednost djeteta. Podsjećala je na Isusove riječi: »Pustite meni malene, i ne priječite ih da dođu k meni... jer njihovo je kraljevstvo nebesko«. U našem vremenu, unatoč bjesomučnih protesta i napadaja čak i sa strane djela vjernika zadnjih je nekoliko papa ustalo protiv dehumaniziranog shvaćanja, koje nosi na sebi kao najnedostojniji pečat – prezir, čak i borbu protiv roditeljskih obaveza glede rađanja i kršćanskog odgoja djece. Nije tomu davno, da je održan veliki XIV Međunarodni obiteljski kongres u glavnom gradu SR Njemačke Bonnu. Tema kongresa je bila »Obitelj je budućnost«, a sudjelovalo je 3500 izaslanika iz cijelog svijeta, a među poznatim govornicima nastupila je uz predsjednika Njemačke Kohla, i Majka Terezija. Što je ona rekla, žena s Nobelovom i Nehruovom i Balzanovom i Sveindijskom i ostalim nagradama radi svojeg humanizma kojim je fascinirala naprosto cijeli svijet? Njezina je poruka slijedeća:

»Pozivam sve prisutne, a preko vas sve ljude dobre volje u cijelom svijetu da u djetetu otkrijete pravu sliku Božju, i da svako dijete prihvatimo kao »najveći dar Božji«. Obitelj nam mora biti središte ljubavi, pa će se na taj način promicati mir u svijetu«.

Predsjednica kongresa Gabrielle Pettenberg zauzela se za stvaranje takvog ozračja u društvu, da »društvo postane prijatelj djece«. To znači društvo u kojem će otac i majka imati sve uvjete rada na odgoju djece. Kroz cijeli je svijet prošla slika Majke Terezije koja pritišće uz sebe malo odbačeno indijsko djetešce. To jedno dijete je simbol mnoštva djece koju je spasila sakupljajući ih na gradskim smetlištima, prihvaćajući ih za ruku siromašnih majki, ili onih koje su ih rodile izvan braka i predale ih u ruke one, koja je za cijeli svijet Majka Terezija. Ime nije važno – nego njezino ime »Majka«. Osvojila je cijeli svijet svojom neopisivom dobrotom, koja se očituje uz brigu za djecu, i u brizi za više od 50.000 gubavaca, u brizi za umiruće i gladne kojima pod njezinim vodstvom njezine suradnice svaki dan podjele više od milijun obroka. Sve to bez ikakvih »ekonomskih uvjeta«, bez stalnih prihoda, vođena samo velikim majčinskim srcem, koje je uvijek bilo simbol najviše dobrote. Kod nje to još daleko više vrijedi – jer je Majka onima, koje su druge rodile, a ona im poklonila svoje duhovno materinstvo, mnogo snažnije od onog tjelesnog. Što bi mogle učiniti tolike majke svijeta, kada bi imale dobrotu ove Majke, koja je rodila materinstvo bez primjera?

Majka Terezija ne govori samo na ovom kongresu. Ona govori svojim djelima već mnogo godina cijelom svijetu. Da se taj govor može shvatiti, treba raditi na promjeni mentaliteta, što znači prema njezinim riječima: »Gledati u svakom djetetu sliku Božju, i smatrati ga »najvećim darom Božjim«. Ona to uporno ponavlja da je glavni uvjet za mir u svijetu »Učiniti obitelj središtem ljubavi Božje«.

BOGATI DAROVI MATERINSTVA

Uz sve prednosti rađanja djece, radosno prihvaćenog materinstva, danas se sve više naglašava i čisto tjelesni blagoslov, koji se odražava na cijelom biću porodilje. Iznijeti ćemo bez ikakovih dorada, misli svjetskih stručnjaka, koji su nakon mnogogodišnjih istraživanja, strogo znanstvenim putem otkrili što može žena steći rađanjem djece.

Vratimo se na čas plemenitom Slavoncu Matasoviću koji u svojim »Slavončicama« uz zlo svojeg kraja ističe i dobro. Pripovijeda o mladoj Barici, koju majka upravo progoni svojim savjetima protiv rađanja. Pisac veli: »Barica nije slušala majčinih riječi jer je volila djecu, kako ono najveće, tako i ovo koje je nosila pod srcem. Ona mu se radovala kao dijete kakvom daru, za koji još ne zna kako izgleda. Pitala se hoće li biti muško ili žensko, kakve će oči imati, kakvu kosu, i samo je molila Majku Božju, da ga sretno donese«.

Jedan je svećenik često u predavanjima spominjao baš takovu sliku, koje se sjećao iz ranog djetinjstva. Dok se igrao nezapažen u sobi, slušao je kako su gošće njegove

majke pripovjedale o svojoj djeci. Tada je majka – njegova – ispričala, kako je njezin muž, inače čovjek autoriteta i veoma suzdržljiv, prije rođenja svakog djeteta, a imali su ih petero, uvijek iznova, baš poput dječaka koji se veseli daru, postavljao pitanje hoće li biti muško ili žensko, kako će mu ime dati, komu će biti sličan njemu ili majci, i sto drugih pitanja. Zaključila je svoju priču: upravo bi podjetinjio u tom razdoblju, a njegovom veselju nije bilo kraja«.

Mogli bismo reći: ne samo zanos jednostavne seljanke, nego i jakih muškaračkih likovi. No prijeđimo na temu koristiti od materinstva za ženu. O tome pisac Slavončica: »Barica se nije bojala djece. Doduše teret je to i briga, ali poslije svakog djeteta bila je zdravija i krepča. I od one slabe djevojke, postala je jaka i jedra žena. Vidi to Baričina majka i znade da žene koje imaju djece, nakon svakog djeteta bivaju sve jače. Bog je to odredio ženi, pa joj daje i snage.« – U vrijeme kada je knjižica iz slavonskog života tiskana, nije bilo ni spomena o nekim istraživanjima takve vrste, pogotovo u našim stranama. No, opće je poznata činjenica, da žene rađanjem ojačaju, osim iznimno onih, koje su podložne nekoj osobnoj slabosti. U korist te činjenice, iznosimo sada mišljenja stručnjaka.

BLAŽENSTVO PORODA

»Drugo stanje nije više neprilično.« »Nosi li se opet dijete?«, pitala je davno neka novinarka iz Australije. »Da, nosi se. Ponosne žene danas otvoreno pokazuju svoju trudnoću. Otkrile su da sve većim zaokruživanjem svojega tijela postaju i sve ljepše. To im potvrđuju i njihovi muževi«.

»Tek kad sam ostala u drugom stanju, otkrila sam svoje tijelo«, piše jedna žena koja je nedavno rodila. »Počela sam osjećati svoje tijelo u punom smislu riječi. Manje sam gledala u zrcalo, a više osluškivala samu sebe. Osjećala sam promjene na tijelu, koje je do tada bilo samo nešto što funkcionira. Nije to nikakva nova osjećajnost, već izraz pojačane samosvjesti te prirođenog shvaćanja i osjećanja vlastitog tijela... Činjenica je da se broj porođaja posljednjih godina smanjio u nekim zemljama za 40 posto... Prosječni zapadnonjemački brak nema više od jednog i pol djeteta kada se raspodjele djeca na sve brakove u zemlji«.

Objašnjenje za taj manjak beba nalazi se možda u tome, što zadrte žene u borbi za »prava i slobode žena« smatraju i propovjedaju da je rađanje djece sputavanje žene u njezinom pravu na slobodu i što se mnogi parovi mire s neprijateljskim stavom društva i pojedinaca prema djeci. Moramo baš tu naglasiti, da je to u potpunoj protivnosti s pozitivnim osjećajima trudnica – Dodajmo znanstveno dokazano na temelju osobnih iskustava trudnica, koje su jedine i mjerodavne da o tome govore. Drugi tek na temelju njihovih svjedočanstava.

POROĐAJ POMLAĐUJE

Naslov pun obećanja i daleko, s druge strane od onoga, što se s rađanjem povezuje. Teret, patnje, opasnosti, bolesti, oštećenja organizma, pa sve do opasnosti za život porodilje. O tome najpozvaniji: liječnici.

»Liječnici potvrđuju ovo otkriće (o pomlađivanju rađanjem), koje će iznenaditi mnoge žene. Donijeti na svijet dijete znači svoje tijelo podvrgnuti kuri pomlađivanja. Porođaj može da ih oslobodi mnogih nedaća: glavobolje, oboljele jetre, lošeg varenja, frigidnosti ili čak kratkovidnosti.

Suprotno pradavnom mišljenju i vjerovanju žena o opasnosti rađanja, još grčki, rimski i egipatski liječnici tvrdili su da porođaj ne čini ženu starijom, već je naprotiv pomlađuje.

Sve počinje jednim jakim, neugodnim pritiskom, koji je dobro poznat svakoj porodilji. Kada se jedan sat nakon velikog događaja, mlada majka zaljubljeno sagne nad koljevkom svoje bebe, odjednom osjeti da se njezina utroba grči. To je signal koji označava početak kure pomlađivanja, a bolni grčevi pretstavljaju kontrakciju maternice. To je razumljivo, jer se poslije porođaja maternica smanjuje. Kako se to događa?

Ponovno su stupili na scenu hormoni koji su i tokom trudnoće bili od primarnog značenja. Oni upravljaju kontrakcijom maternice, čiji je prvi zadatak da zaustavi krvarenje. Zarašćivanje je tisuću puta brže nego kod bilo koje rane. Tkivo koje je bilo olabavljeno tokom rađanja, obnavlja se takvom brzinom, da se slični primjeri ne nalaze u čitavoj prirodi.

Kada bismo poznavali biološku tajnu zacjeljivanja porodilje, piše profesor Meier sa kalifornijskog univerziteta Palo Alta, kada bismo znali kako da analiziramo fantastični proces readaptacije i obnavljanja ženskog tijela poslije porođaja, unijeli bismo mnogo svijetla u medicinu ćelija. Napredovali bismo i u proučavanju raka. – Od trenutka kada počinje kontrakcija maternice, ženin organizam oslobođen od brige za embrij, posvećuje se svojem obnavljanju iz kojega će izići ojačan i pomlađen.«

Transformacija – preobražaj

»Neobični fenomen pomlađivanja ne odnosi se samo na organe direktno povezane sa trudnoćom i porođajem. Poslije povratka menstrualnog ciklusa, ovaj fenomen pomlađivanja osjeća se u cijelom tijelu: u venama, arterijama, kostima, mišićima, nervnom sistemu. Sve ćelije tijela profitiraju iz ovog pomlađivanja. Kao što cvijeće i trava bujaju poslije kiše, tako i tijelo žene poslije porođaja pronalazi novu mladost. Rezultati ove kure kojoj nema ravne u medicini, manifestiraju se u različnoj vremenskoj dužini – šest nedjelja ili dva mjeseca, deset nedjelja ili duže, ali su trajno prisutni.

Mnoge mlade majke koje su patile od jetre, poslije porođaja neće više doživljavati krize, one koje su imale migrenu neće više patiti od glavobolje, ili ako su se loše osjećale poslije jela, neće više imati muke s probavom. I frigidnost ako je postojala kao psihička posljedica, može biti pobjeđena ovim prirodnim liječenjem.

Velike tajne – misterije.

I druge bolesti nestati će kao da su odnesene čarolijom. Žene koje su imale suviše masnu ili suviše suhu kosu, imati će sada normlnu, a one kojima je opadala kosa, iznenaditi će se kada opaze da im je prestala opadati.

Kako se ti događaji objašnjavaju? »To je jedna od najvećih misterija života – kaže profesor Meier, koja obećava najveća otkrića u budućnosti. – Odakle dolazi taj vitalni utjecaj. – Za sada se moramo samo zadovoljiti konstatacijom o njegovom postojanju i snazi. Spoznaja da nose u sebi devet mjeseci tu malu tvornicu visokog napona koja se zove ljudski začetak, pretstavlja za mladu porodilju mogućnost pomlađivanja, čiji će se utjecaj dugo osjećati«.

(»Feljton«)

KADA JE ŽENA ZDRAVA I RASPOLOŽENA?

– Odgovor veoma kratak i veoma jasan. Glasi ovako: »Žena je i zdrava i raspoložena, kada rađa, i kada oba supružnika žele djecu... Strah od začeća je često uzrok neslozi u porodici. Uzrok je čak i frigiditetu i iskrivljenim odnosima i u kući i na poslu. Naprotiv: žena je i zdrava i raspoložena kada rađa djecu«. – Ta izjava jednog od ginekologa zabilježena je prije više od tri desetljeća. Napretkom medicine, znanstvenim istraživanjima došlo se je do spoznaja o kojima se tada nije niti slutilo. Tako smo u članku, netom navedenom, mogli upoznati nevjerojatni spektar pozitivnih zbivanja kod žene za vrijeme trudnoće, te isto tako iza nje. Sve žene sanjaju mnogo o tome, kako ostati mlada i sačuvana. Tvrdnje liječnika da je upravo nošenje djeteta i procesi nakon rađanja neslućeni do sada misterij pomlađivanja, i zdravstvenog snaženja, mogu sve žene i obradovati i pružiti im motivaciju da bez straha prihvaćaju djecu. Koliko je istražen i dokazan svaki detalj o kojem se govori, no nije li tomu dokaz i ono narodno uvjerenje da porođaj ne škodi, nego koristi ženi. I o tome iznosi, pučkim načinom izraženo narodno iskustvo A. Matasović kada priča o Barici, koja je nakon porođaja bila

sve jača i od slabašne djevojke postala snažna žena. Njegov je zaključak u neku ruku objašnjenje liječničkih otkrića: »Bog je to odredio ženi, pa joj, onda daje i snage«. Žena dajući u svom krilu, stvarajući uz pomoć Stvoriteljevu pojedine dijelove organizma – lako shvatljivo – te dijelove u svojem tijelu obnavlja.

Jedan od najvećih liječnika našeg stoljeća, dr. Alexis Carrel, koji je među prvima počeo prakticirati presađivanje žila, i zamislio prototip umjetnog srca, te dobio Nobelovu nagradu za svoj naučni rad, u svojim uspomenama piše: »Kad god sam prisustvovao porođaju koje žene, prihvaćajući tek rođeno dijete, imao sam svaki puta želju da povičem: »Aleluja? Bogu hvala! Evo opet novog čovjeka najvećeg čuda u svemiru! Čudo rađanja, ili misterij kako vele liječnici, rađa čudesnom obnovom porodilje, što je najkraći prikaz izvještaja liječnika koje smo proučili.

BROJNA DJECA – OPASNOST OD PRENAPUČENOSTI

Potrebno je osvrnuti se i na ovaj razlog, radi kojega protivnici brojnih obitelji uporno rade na smanjivanju nataliteta. No najveće čudo je pri tome činjenica, da se tim bave, nastoje oko toga, opet pretstavnici iz najbogatijih zemalja, kod kojih ne postoji ni opasnost prenapučenosti, jer ih je sve manje, niti opasnost od gladi, jer u svojim skladištima posjeduju nagomilane zalihe hrane, koje se izražavaju stotinama milijuna tona raznih žitarica.

VIŠKOVI ŽITARICA.

Viškovima žitarica mogao bi se hraniti cjelokupni nerazvijeni svijet nekoliko godina. – »Naslov koji mora svakoga uzbuniti pa i zaprepastiti, kada se znade koliko ima krajeva zemlje, radi se o velikoj većini, koji doslovno umiru od gladi (trideset milijuna godišnje), žive na rubu života radi nedovoljne hrane (oko 500 milijuna), dok dvije trećine ukupnog čovječanstva nema dovoljno »kalorične hrane«. Što je tomu uzrok tumači članak.

»Prema procjenama Organizacije UN za poljoprivredu (FAO) te svjetske banke, viškovi žitarica koje su osnovna ljudska hrana, te su godine (1987) rekordni i iznose čak 450 milijuna tona. Iduće godine imali bi premašiti 500 milijuna tona; s tim rezervama mogao bi se hraniti *sav nerazvijeni svijet nekoliko godina.* Jasno je da se to neće dogoditi (ishrana nerazvijenih)... jer nedostaju tehnička sredstva za distribuciju (raspodjelu, prevoz). Stravična činjenica i nevjerojatno obrazloženje, u vremenu kada se svaki čas šalju ekspedicije u svemir, a u ratnim akcijama i transakcijama, stvore se za tili čas i prevozna sredstva i novac za njih. Ne treba zaboraviti, da bi cijeli nerazvijeni svijet mogao nekoliko godina imati dovoljno hrane, da se malo potrude njihova »razvijena braća«. Poznato je da su ekipe iz zapadnih zemalja obilazile nerazvijene zemlje, i kroz godine dijelile sredstva protiv rađanja, umjesto da su uložile barem toliko truda da im dijele sredstva za preživljavanje – kako se to zove u izvještaju – osnovna ljudska hrana.

Prenapučenost? Izdvajamo samo nekoliko mišljenja stručnjaka. »Zemlja je prenapučena«? – Hoće li zemlja zaista postati premalena? Zar će naša unučad biti osuđena da gladuje? – Neće! Zemlja može prehraniti 65 milijardi, a možda i 600 milijardi ljudi«... »Samo deset posto zemljine površine intenzivno se obrađuje za ljudsku prehranu.«

»70 posto poljoprivrednika u svijetu pozna samo motiku i drveni plug.«

»Zbog nedovoljno uspješne borbe protiv štetočinja, svake se godine na Zemlji uništi samo riže u količini koja bi mogla prehraniti 150 milijuna ljudi, a da se ne govori o ostalim žitaricama i različitim plodovima zemlje. Stoga tvrdimo da na Zemlji ima mjesta za 65 milijardi ljudi i dovoljno hrane« – »Profesor Baade tvrdi da zemlja može ishraniti 65 milijardi, a kada bi se iskoristile za prehranu alge, moglo bi se prema mišljenju imenovanog učenjaka ishraniti čak 650 milijardi zemljinih stanovnika.«

ŠTETOČINE MEĐU NAMA

Prije petnaestak godina smo mogli pročitati jedan podatak o štetočinama – ljudima. Računajući koliko se stotina vagona kruha nađe u stanovitom periodu na smetlištima naših gradova, stručnjaci su izračunali – ovaj puta bez pogreške, da se svake godine baci jedna desetina žetve. Dakle, za deset godina cijela žetva. Koliko se pak svega drugoga od hrane može naći još uvijek na našim ulicama, najbolje je svjedočanstvo, kako stojimo i mi u pitanju prehrambenih mogućnosti. Pa kao što je na bogatom svijetu veoma teška obaveza da ne rasipa svoje viškove – što se doslovno dešava kada se bacaju u more i lože sredstva prehrane – tako bi veoma ozbiljno trebalo pristupiti i kod nas u tom pogledu – čuvanje hrane.

Rastrošnost kao uzrok bijede.

Samo jedan primjer iz samo jedne zemlje, i to iz zemlje koja se bori s najvećim poteškoćama kako da prehrani svoje mnogoljudno pučanstvo. Radi se o stanju u bivšem SSSR-u, a izvještaj je star par godina. MOSKVA – »U Sovjetskom Savezu proizvelo se prošle godine (1987) 44 posto manje vina, votke i piva, nego godinu dana prije toga. Zahvaljujući borbi protiv alkoholizma, manja je i smrtnost od alkohola za 52 posto (godinu dana prije toga umrlo je od otrovanja alkoholom 11.000 osoba). Najviše veseli što je trezvenjaštvo utjecalo i na natalitet – sada se na tisuću stanovnika rađa više od 20 beba, tvrdi general-pukovnik A. Logvinov. Čini se da u Sovjetskom Savezu vrijedi formula: Manje votke – više beba. To je sa zdravstvenog stanovišta. No postoji još jedan vid toga problema. Kako je država otežavala proizvodnju alkohola, veliki je broj osoba počeo sam proizvoditi alkohol, po sistemu »samogon«. U jednoj je godini 397.000 ljudi kažnjeno radi toga, no vele da će se do kraja godine taj broj udvostručiti. Kakav je efekat toga obzirom na nacionalnu ekonomiju? Samo u jednoj godini, utrošeno je oko 1,4 milijuna tona šećera za proizovodnju alkohola u »samogonima«. Ta je količina dovoljna za godišnju prehanu države od 50 milijuna stanovnika. – I još jedan vid, koliko se baca novaca za alkohol, koliko su prikraćeni svi ostali članovi u obitelji osim alkoholičara, koliko je doslovno uništeno dragocjenog prehrambenog artikla, i koliko gube i pojedine obitelji i cijela zemlja radi rasipanja novca i hrane.

Uzimajući u obzir te sve momente, i krajnje nepravednu odluku da se smanji broj djece, pa da se sačuva hrana za preostale, lako ćemo shvatiti govor Pape Pavla VI pred Ujedinjenim Nacijama, kada je uz poziv na mir uputio još jedan dramatičan poziv: »Ne treba smanjiti broj uzvanika za zajedničkim stolom čovječanstva, nego treba proširiti stol da svi nađu mjesta za njim.

POBAČAJ – PRAVO UBOJSTVO LJUDSKOG BIĆA

U krajnje nerazumnoj težnji za smanjenjem pučanstva na zemlji, došlo je do najtragičnije pojave koja se može dogoditi najplemenitijoj vrsti stanovnika Zemlje, do masovnih pobačaja, kao najčovječnijeg oblika planiranja obitelji. Što treba misliti uopće o broju stanovnika pojedinih zemalja u svijetu, i o mogućnostima za preživljavanje, kao i činjenici da najmanje ugroženi imaju najmanje djece, dosta je rečeno. O tome se uporno govori i piše zadnjih desetljeća na svim razinama političke, socijalne, i ekonomske politike. Moderna medicina, ali ona koja se pojavljuje kao znanost u pravom smislu riječi, otkriva katastrofalne po broju, a isto tako po posljedicama nevolje, koje su vezane uz sve veći broj pobačaja. Što treba misliti o ubojstvu čovjeka, koga Bog stvori na svoju sliku, sebi slična, a koji to jest od prvog časa začeća, tumače nam i liječnici, a sve više i zakonodavci i pravni stručnjaci. Sa stanovišta vjere, a vjernicima se u cijelom svijetu priznaje daleko iznad 90 posto pučanstva, pobačaj, ubojstvo nerođenog djeteta jest u nebo vapijući grijeh. I riječi Stvoritelja, i sam čin stvaranja, kao i najava: Učinimo čovjeka na svoju sliku, nedvojbeno označavaju čovjeka, kao plod posebne Božje ljubavi. Po tijelu ima doduše zajedničke svojine od ostalog stvorenog svijeta, ali po planu po kojem je zamišljen i stvoren, on je Božja slika po svojem duhu, po kojem

jedino može biti sličan Bogu koji je čisti i neizmjerni Duh. Biblija to i naglašava kada govori o tijelu iz praha zemaljskog i duhu koji mu je Bog nadahnuo. Još u pradavna vremena prorok, nadahnut tim Duhom Božjim, promatra čovjeka i sav zanesen pjeva: »Stvorio si Gospode čovjeka, malo manjim učinio od anđela, postavio si ga nad sva djela ruku svojih«. Bili itko od ljudi, a velika većina posjeduje vjeru, pa i vjeru u duhovna bića, mogao pomisliti da kojega od anđela sruši s neba, ili ga protjera, pa čak i uništi? No one, koje Bog zove svojom slikom, a Pisac bićem malo manjim od nebeskih duhova, odredili su danas kao nešto nepoželjno, prekobrojno, lišili ih svakog prava i dozvolili da se na najsvirepiji način ubiju i odbace. Veliki dio svijeta je ustao protiv smrtne kazne, pa i za najteže i višestruke zločince, jer je to »nehumano«. Mnoga društva za zaštitu životinja bore se svim silama protiv mučenja, nedopuštenog postupka i ubijanja životinja. Sve veći broj ekoloških društava čuva s mnogo brige mora, šume, planine, svaki oblik života. U to isto vrijeme, bez ikakova ustručavanja, da ne reknemo bez ikakovog stida (vele da je čovjek jedina životinja koja se može stidjeti) bez ikakova se stida javno pledira za dozvolu pobačaja, žene izbezumljeno po ulicama gradova manifestiraju, nose natpise samo s jednom svrhom: da im se dozvoli ubijanje vlastite djece. Postavljamo stoga ovaj gorući problem ponajprije na osnovicu vjere. Što Bog misli o ljudskom životu, i kako postupa s onima koji se usude da ga unište?

PRVI UBOJICA BRATA SVOJEGA – KAJIN

Izvještaj je iz Sv. Pisma. Naslov je odlomka: Ubojstvo Kajinovo – nemir i prokletstvo«.

»Kajin reče svojem bratu Abelu: »Hajdemo van!« I našavši se na polju, Kajin skoči na brata Abela i ubi ga. Potom Bog upita Kajina: »Gdje ti je brat Abel?« »Ne znam – odgovori – zar sam ja čuvar brata svoga?« – Bog nastavi: »Što si učinio? Slušaj! Krv brata tvoga iz zemlje k meni viče. Stoga budi proklet na zemlji koja je rastvorila usta da proguta krv brata tvojega. Obrađivat ćeš zemlju, ali ti više neće davati uroda svojega. Vječni ćeš skitalica na zemlji biti!« (Post. 4,8-14). Kako je na to odgovorio Kajin, i to piše u nastavku: »A Kajin reče Bogu: Kazna je moja odviše teška da se snosi. Evo me danas tjeraš s plodnog tla; moram se skrivati od tvoga lica i biti vječni lutalac na zemlji!«

U ovih nekoliko redaka u kojima se priča o prvom ubojstvu, ističe se tragedija ubojice, koju nosi u sebi nakon zločina. Nemir, prokletstvo, grižnja savjesti, bjeg ispred lica Božjeg, »pred kojim se mora skrivati« i vječno lutalaštvo.

Pokušao je sakriti svoje zlodjelo isprikom, lažju: »Zar sam ja čuvar svoga brata?« – To je uzrok njegove definitivno određene propasti. Biblija, naime, uzrok doživotnog nemira, kaznu prokletstva ne opoziva. Tako je živio do kraja. Proklet na zemlji, ne može biti blagoslovljen u vječnosti.

Te sve nesreće koje su se oborile na Kajina jer je prolio krv svojega brata, neizbježiva su baština onih koji dižu ruku na bližnjega – čovjeka. O tome je mnogo rasprava napisano – o problemu duševne rehabilitacije zločinaca. Izdržanom kaznom, oslobađaju se i polaze među ljude. No, veliki je broj onih koji ne nađu više nikada nutarnju slobodu od nutarnjeg nemira, osjećaja krivnje, pa nije rijetkost da nasrnu i na svoj život. U jednoj tv emisiji prije par godina mogli smo o tome mnogo čuti iz ustiju samih zločinaca. S užasom pripovijeda jedan, kako se svake noći budi iz sna, uvijek istog, jer vidi sliku uvijek istu: mrtvo tijelo svoje žrtve.

U savjetima liječnika, koje smo mogli naći u cijelom nizu tjednika kroz godine, onima koji pitaju što treba misliti o pobačaju, odgovor je stotipan: Veoma opasno obzirom na tjelesne posljedice, i: nećete lako steći mir u savjesti. Zašto?

Kajin je ubio svojeg rođenog brata. No veza između majke i djeteta, je mnogo svetija i snažnija nego između braće i sestara. Naš narod veli za tu vezu – bratsku: pod istim smo srcem ležali. No srce svakog djeteta počinje kucati pod srcem svoje majke. Tu se govori o uzročnoj vezi, o životu koji je proizašao iz života vlastite majke. Zato je i zloća nasilno prekinutog života djeteta, voljom majke, zlo nad zlima, opačina nad opa-

činama. Današnji papa Ivan Pavao II., prilikom prvog pohoda Poljskoj rekao je: »Što ćemo tražiti kojekakove izraze za prekid trudnoće. To je naprosto ubojstvo, a majka je ubojica. Na zadnjem pohodu svojoj domovini koji se zbio nedavno javno je pred mnoštvom izjavio: »Ubojstvo nevine djece je veći zločin od onoga, što su ga počinili nacisti u logorima smrti«. – Nikome to ne može biti čudno, naprosto stoga, što su nacisti ubijali u logorima nevine žrtve, ali koje su oni proglasili svojim neprijateljima. Dok masovna ubojstva djece, još nerođene, govori se već o broju od 100 milijuna godišnje, počinjaju vlastiti roditelji, odnosno liječnici od kojih to očevi i majke zatraže.

Biblija tvrdi da je Bog Kajina prokleo, da je izgubio svoj mir, no kada se je pobojao da će Bog dopustiti i njegovu smrt, dobio je obećanje da će na njega staviti znak, kako ga nitko ne bi dirao. Što se tiče, pak, nevine djece koja stradaju još u krilu majke, može se primjeniti svetopisamski izvještaj o nemiloj kazni koja je stigla Židove, što su žrtvovali svoju djecu krivim bogovima svojih poganskih susjeda. Oni su to činili, jer su željeli prolijevajući krv rođene djece postići obilje na svojim njivama, poljima i vinogradima. Već u Levitskoj knjizi stoji opomena: »Ne smiješ dopustiti da koje tvoje dijete bude žrtvovano Moleku; ne smiješ tako obeščastiti ime Boga svoga. Ja sam Bog!« (Lev,18,21). U istoj knjizi Ljetopisa čitamo i prijetnju i izvanredno tešku kaznu za one koji budu žrtvovali svoju djecu krivim bogovima:

»Gospodin reče Mojsiju: Kaži Izraelcima: Tkogod, Izraelac ili stranac koji živi s Izraelcima, žrtvuje svoje čedo Moleku (krivom bogu), mora se smaknuti; na rod zemlje neka ga kamenuje. Ja ću se okrenuti protiv toga čovjeka i odstraniti ga iz njegova naroda, jer je on ustupivši svoje čedo Moleku, obeščastio moje sveto ime. A ako narod zatvori svoje oči nad tim čovjekom i ne smakne ga što je svoje čedo žrtvovao Moleku, ja ću se suprostaviti tom čovjeku i njegovoj obitelji, odstranit ću ih iz njihova naroda...« (Lev 20,2-6).

Kazna smrti, koju je Bog odredio za ubojice vlastite djece, ima se primijeniti čak i na one, koji štite takove zločince. Da je Gospodin Bog ozbiljno mislio možemo čuti iz redaka Psalma 106, koji glasi ovako:

PSALAM 106.

Žrtvovahu sinove svoje i svoje kćeri zlodusima.
Prolijevahu krv nevinu, krv sinova i kćeri svojih,
Koje žrtvovahu likovima kananskim.
Zemlja bijaše okrvavljena krvlju
Djelima se svojim uprljaše...

•

Na svoj narod Gospodin srdžbom planu, zgadi mu se njegova baština.
Predade ih u ruke pogane, te vladahu njima mrzitelji njihovi.
Mučili ih neprijatelji i tlačili rukom svojom.
Prečesto ih izbavljaše, ali ga razjariše naumima svojim.
Pokošeni bjehu za bezakonja svoja...

Najveći broj djece, još nevinije od onih koje su, već rođene, žrtvovali krivim bogovima, stari Izraelci, – nerođene djece, ubija se danas pod izlikom teškog materijanog stanja. Ono što učini i izumrla Slavonija, kako smo već čuli. Da se sačuvaju njive, voćnjaci, dukati, svila i bogata oprema, platili su svojim životima – da ponovimo riječi sociologa – »nerođeni mrtvaci«. Može li za isti zločin, biti primijenjena druga kazna?

Bog je prokleo Kajina, što je ubio rođenog brata, a prokleta mu je postala zemlja koja je popila krv njegova brata. Riječi su sv. Pisma.

Spomenuti Psalam spominje »zemlju koja bijaše okrvavljena krvlju nevinom sinova i kćeri izraelskih. Kazna? Planu Gospod srdžbom... zgadi mu se njegov narod... Predade ih u ruke pogana, vladahu njima mrzitelji njihovi, mučili ih neprijatelji i tlačili rukom svojom.

Stariji se ljudi sjećaju drugog svjetskog rata, rušenja gradova avionskim bombama, a znade se da je u jednoj jedinoj noći poginulo na desetke tisuća ljudi. Ovaj zadnji

kratki, ali strašni rat – pružio je istu sliku. Kako je bilo žalosno gledati, gdje se na zvuk sirene u gradu sve zaustavlja, a mlado i staro bježi u skloništa. Stara dama gura se tako grubo kroz mnoštvo koje ulazi u sklonište, da se netko podrugnu: »Vidi babe kako se boji smrti!« A nekom pade na pamet, kako se u tom gradu kroz desetke godina na jedno rođeno dijete ubija troje nerođenih. To je javno posvjedočeno u dnevnom tisku.

I ZEMLJA I ZIDINE KRVLJU POŠKROPLJENE.

Bolnica u Sisku, prema pisanju tjednika »Danas« izgleda ovako: »2013 pobačaja i 1050 poroda obavljeno je lani u Medicinskom Centru u Sisku. Prekid trudnoće prema riječima dra Ivana Banića, poprimio je epidemiološke razmjere i broj pobačaja će rasti i dalje, ako se ne poduzmu mjere«. – Prema riječima liječnika, čitamo – a što možemo očekivati prema riječima Gospodnjim, i to smo pročitali.

Dva slavonska grada i dvije bolnice.

U prvom gradiću, bolnica radi već desetke godina. Ljudi idu da se liječe, oporave, spase život. Pa i starci i starice jer i njihov je život dragocjen. Našla se u bolnici i jedna majka sa sela. Došla je na ginekologiju nakon sedmog rođenog djeteta. U selu su se rugali – eto joj sada djeca! Međutim ona se sretno vratila kući, i dočekala sretnu starost u krugu djece i unučadi. No ona je ponijela iz bolnice jedan doživljaj, kojega je svakom pričala sa užasom i suzama u očima. »Digla sam se jedne noći i pošla u kupaonicu. No kako sam tek stigla, nisam se znala snaći i ušla sam u krivu prostoriju. Sledila sam se. Na podu su ležala mala tjelešca djece, kao poklani praščići«. Grubi izraz seoske žene, ali joj osta slika iz života. Tako se radi samo sa životinjama većim i manjim, a ovdje sa malešnim ljudskim stvorovima. Može li tko izraziti čuđenje, kada na takvu bolnicu padaju granate i bombe. Mi se sigurno tome ne radujemo, ali imamo pravo na sav glas vikati: »Dok neprijatelj tuče, a rođeni ubijaju nerođene, tko je gorji?

Drugi grad.

Ostati ću povijesti zapisan zlatnim slovima, i tu je prolivena krv, ali onih koji su je žrtvovali ne za svoj bolji život kao poganski narodi, nego su žrtvovali svoje dragocjene živote da drugi sretno žive. Dugogodišnja suradnica u mjesnoj bolnici na upit da li je tamo bilo prekida trudnoće rekla je žalosno: »O da, nekada i po četrdeset na dan«. Sva krv junaka prolivena u tom gradu i zidovi njom poškropljeni iz rana branitelja, pomješala se s krvlju nevine djece, koja je sišla možda i u temelje te bolnice. – Što joj sigurno nije moglo donijeti blagoslov.

Treći grad.

Velik je, pokriva potrebe pučanstva od skoro dvjestotisuća ljudi. I u njemu je bolnica, u kojoj plemeniti liječnici kroz godine spašavaju živote i u tom poslu jedni stare i odlaze, a drugi dolaze i nastavljaju svoj uzvišeni trud. Odmah iza rata, pohvalio se međutim jedan između njih, kako je »Danas skratio za glavu 12 malih Hrvata«. U gradu se to znalo i prepričavalo. Na sudu je opet otkriven drugi, koji se posebno bavio ubijanjem djece. Suđen je zato, što je »ilegalno« – »radi zarade« vršio opaki posao. Takvim je radom stekao palaču, automobil, jahtu, i – sve drugo. No jedno je sigurno, da nije mogao ubiti nijedno dijete, da nije dragovoljno došla bilo koja majka, s pratnjom ili samo dozvolom oca, i taj zločin zatražila. Uništena bolnica u kojoj su uništene nebrojene nevine žrtve.

Na nama je, da svi skupa djelujemo tako, da se, kako reče liječnik iz Siska, poduzmu potrebne mjere. Koliko radi spasa svojeg naroda, toliko i radi toga, da Bog ne mora poduzimati mjere protiv »svojeg naroda koji mu se zgadio«, radi nevine prolivene krvi, kako ističe Psalmista.

NAJOPASNIJE MJESTO ZA DIJETE.

Prema izjavi jednog liječnika ne tako davno, najopasnije je mjesto za dijete, majčina utroba. Odatle se može umaknuti, nema za njega sirene koja će ga upozoriti na smrtnu opasnost, a vlastite ga nožice još ne mogu nositi da bi mogao umaknuti nemiloj smrti. U prometu postoji znak opasnosti: Uskličnik! Kao da viče: »Pazi, opasnost, čuvaj glavu!« – Prema tom načinu opomene na mnoge bi majke trebalo staviti uskličnik: Opasnost! I to na smrt! Samo u tom slučaju »ugroženom« nema spasa.

Postoji i znak za bolnice. Slovo »H« koje vrijedi za sve zemlje u svijetu. Ono govori: »Ljudi ako ste bolesni, ako ste stradali, dođite ovamo! Učinit ćemo sve da spasimo vaš život«! To vrijedi za sve vrste bolesti, i za sve građane bilo koje dobi. Kolika se dobra tu podjele, koliki se životi spase. No mjesto slova H, ipak bi trebalo staviti i ovdje uskličnik. Opasnost! Ali samo za male nerođene. Pazite, ovdje se svaki dan rađaju mališani, ali, vele stručnjaci, dva, pa čak i tri puta više ubijaju mala nevina, još nerođena djeca. I to samo ona, i nitko, baš nitko više. Osim ako se radi o ludim, sumanutim osobama, koje se ponekad nađu i dospiju na stranice svjetskih novina. Evo jedne takve slike.

MASOVNO ZA POBAČAJ.

Pod tim naslovom »Vjesnik« od 11. IV. 1989., dakle iz nedavne prošlosti, donosi prikaz o masovnim demonstracijama u Washingtonu. Uz članak je i slika s tekstom: »Oko petsto tisuća ljudi okupilo se na demonstracijama podrške pravu na pobačaj... Rijeka pobornika pobačaja, traži od sadašnje administracije predsjednika SAD, da promijeni svoju antipobačajnu politiku... Ističe se da republikanci vrše snažan pritisak na zakonske organe (da se donese zakon protiv pobačaja). Naglašava se da i predsjednik Gerge Bush ne krije da je na strani neprijatelja pobačaja«. Među parolama koje su nosile žene bila je i ova: »Moje tijelo, moja stvar.« – Pojednostavljeno bi značilo: Moje dijete, moja stvar, tražim pravo da ga ubijem! Kroz mnoga stoljeća među Eskimima, Japancima, Kinezima bio je običaj ili čak zakon, da se ostarjele majke odnesu u planine (Japan) da tamo umru od zime i gladi. Morao ju je odnijeti rođeni sin. Slično u drugim zemljama, gdje su rođena djeca, rođene majke, gurali u smrt. Kako bi to, recimo bilo, da danas mladi Amerikanci dođu pred predsjedničku palaču s parolom: »Moja majka, moja stvar. Tražimo pravo da ih ubijemo«! Bilo bi to adekvatno s navedenim slučajem. I još jedan razlog koji su civilizacije uništenja staraca navodile: Ne može više raditi, ne može niti jesti, a već su se i naživile, pa neka umru. Djeca pak umiru, na pragu života.

DRUGA SLIKA – SUMANUTE SESTRE NA KLINICI SMRTI

Ta je slika neposredno ispod slike sa manifestacija za pravo na pobačaj, pa zato djeluje upravo potresno. O čemu se radi. »Sumanute sestre«, kako ih naziva novinar, ubile su najmanje 50 pacijenata u jednoj bečkoj bolnici. Zašto su to činile? Odgovor glasi: one su pronalazile beznadne bolesničke slučajeve, i ubijale ih kako bi ih »oslobodile patnji«. Zaista sumanuto i monstruozno. No koje razlike između oba naslova sa iste stranice, ispisana veoma upadljivim slovima? U jednom se članku govori o 500.000 žena koje javno traže pravo na ubijanje vlastite djece, koja su tek počela živjeti u majčinoj utrobi. Takovih ubojstava ima u SAD prema službenim procjenama najmanje 1 milijun godišnje, jer se veli: možda i više.

U drugom naslovu se priča o pedeset ubijenih osoba, – ostarjelih, »beznadno bolesnih«. Ubijeni su u toku dvije godine,do 25 godišnje. Tko je sumanut u višem stupnju, i gdje se više ubija, nije teško odgovoriti, uspoređujući broj pobačaja nebrojenih – i broj okrutne smrti staraca. Radi se o borbi za život nekoliko desetaka ljudi koji su po naravnom zakonu na pragu smrti, i o borbi za pravo ubijanja onih brojnih, koji su tek počeli živjeti. U članku se ta klinika zove: »klinika smrti«. No koliko ima u svijetu ginekologija, porodilišta koja su postala nešto posve slično: pobacilišta, kako to nazivaju Francuzi – umjesto porodilišta.

Da li je ubojstvo nerođenog djeteta, fetusa, ljudskog začetka – pravo ubojstvo čovjeka?

Pustimo stručnjake da oni govore. Jedan od njih veli: »Plod nije više nedefinirano »bestielesno biće« (kako se dugo tumačilo), pa bi se o njegovim pravima moralo češće raspravljati« – Tako počinje članak, napisan prije nešto više od godine dana u našem »Vjesniku«.

»Plod je najnedužnija, najzavisnija i najugroženija žrtva među svim živim bićima« – Tu moramo dodati ono najvažnije: ljudski plod, i ponoviti – najugroženije biće. – »Prije svih ugrožava ga njegova majka, time što se može uglavnom slobodno odlučivati o pobačaju, a i svojim nesavjesnim ponašanjem u toku trudnoće (pušenje, alkohol, loša prehrana) dovesti do mentalnog poremećaja, usporenog rasta ploda... Dakle kao ustuk onima koji viču samo o pravima žene, pa i o pravu da se dijete uništi, dolaze do pitanja prava nerođenog djeteta, jer nije ono »nedefinirano, bestjelesno biće«. (Nekoć se govorilo u grumenu krvi ili ćelija – nedefiniranog oblika). Uklanjanje dakle djeteta spada u krivično pravo. Nije nešto indiferentno što se može po miloj volji činiti.«

U članku se spominje presuda Vrhovnog suda u Georgiji SAD, u predmetu majke koja je radi svog baptističkog vjerskog stava odbijala da se primjeni carski rez budući da se drugačije nije moglo dijete spasiti. U presudi se govori, da je *pravo nerođenog djeteta na život,* veće od majčinog prava na njezino vjersko uvjerenje. To bi pak bilo ono što borci za život naglašavaju: Ako majka ima pravo na svoj »život«, tj da živi načinom koji njoj odgovara, onda i svako dijete ima pravo na život u njegovom elementarnom smislu, tj. da naprosto ima pravo na život umjesto da na temelju tuđe odluke bude usmrćeno.

FETUS POD ZAŠTITOM.

– Dijete je potencijalna individua. Osoba, u smislu mogućnosti postojanja. – »Nagli razvoj medicine, osobito pojava humane genetike i ultrazvuka, zatekla je pravnike, a osobito stručnjake za krivično pravo, jer su se pojavile nove dileme oko zaštite života djeteta prije rođenja. Spoznaja da ljudski zametak (fetus) ima mnogo osobina već rođenog djeteta, i da život djeteta počinje mnogo ranije nego što smo dosad mislili, nameće čitav niz moralno etičkih i pravnih pitanja. Dosada je bilo uobičajeno da krivično zakonodavstvo u principu štiti dijete nakon rođenja, odnosno nakon »prvog plača i prvog udisaja«, ali to se nije primjenjivalo za nerođenu djecu čak i u visokom stupnju trudnoće. Po novim otkrićima i razmišljanjima, drži se da dijete u visokom stupnju tudnoće nije samo organ majke (»moje tijelo, moje dijete«) nego da je to potencijalna individua, prema tome, u slučaju uništenja i žrtva, i to nezaštićena žrtva, kojoj stoga zakon mora pružiti i pripadajuću zaštitu«. Prevedeno s pravnog jezika, dijete već prije rođenja, ima pravo na život, tako ako postane žrtva ubojstva, krivični zakonik goni zločinca. Samo bi morali upozoriti na jednu činjenicu. Ako sada nakon spoznaja postaje jasno da dijete mnogo ranije živi, a prije se to nije usvajalo, koliko je nestalo dječjih života radi te krive pretpostavke.

U nastavku se govori o zločincu koji je djevojku u devetom mjesecu trudnoće nožem ranio u trbuh. Na sudu je bio optužen što je ugrozio život ne jedne osobe tj. djevojke, nego što je ugrozio »druge živote« (dva) i »pokušao »druge« lišiti života«. Spominje se i nastojanje da se donesu novi i savršeniji propisi o zaštiti nerođene djece. – Jedno ipak ostaje nejasno. Može se zakonski progoniti svatko tko ugrozi život nerođenog djeteta – osim jedne jedine osobe – a to je rođena majka vlastitog djeteta. Da se opravda, dovoljan je komad papira, formular, o dozvoli za abortus. Ne progone se međutim ni liječnici, iako se razlikuje pojam »legalnog« i »ilegalnog« pobačaja. Sudski se progone liječnici koji radi niskih pobuda, radi »materijalne koristi« vrše na svoju ruku pobačaje, dok su oni u bolnicama »stručno obavljeni« dopušteni, pa makar se i tu radilo o »niskim motivima«.

»JEDNOSTAVNA RAČUNICA«

– Legalna, zakonita ubojstva iz materijalnih razloga. »Pomnoženo sa 1500 dinara. Naslov koji zaprepaštava. O čemu se radi? »Vjesnik« od 20. X. 1982. donosi: »Novac što se daje za prekid trudnoće, mnogim je bolnicama dodatni izvor prihoda, a taj se novac često koristi za investicije (izgradnju) ili se prelijeva u osobne dohotke.«

»Nerođeno dijete gradi bolničke odjele ili pak »utječe « da se povećava platna vrećica zaposlenih... Gotovo da i nema zemlje (u svijetu) koja je svojim zakonima učinila toliko kako bi se svaka žena mogla slobodno odlučiti za prekid trudnoće. Postupak prekida trudnoće je ne samo legaliziran, već i jednostavan: žena odabere bolnicu, plati, i sutradan je kod kuće (nakon pobačaja). Poznato je da je novac što se daje za izvršenje pobačaja, mnogim bolnicama dodatni izvor prihoda, a taj se pak, često koristi za nove investicije (»nerođeno dijete gradi bolničke odjele«) ili se prelijeva u osobne dohotke... Sarkastički nastavak glasi: »Kad se to zna, onda ne čudi ljubaznost bolničkog osoblja i konkurencija između »pojedinih odjela (u pridobivanju »pacijentica«)«. Sada se navode enormne brojke pobačaja već prije deset godina, pa čak i novinar zahtjeva potrebu rada s budućim majkama i savjetovališta za njih. – Završava s gorkom porugom: »A novac? Pa sudeći po broju pobačaja, ima ga! Dovoljno je pomnožiti broj pobačaja sa 1,500 dinara (1982 g). – Naslov članka: jednostavna računica, mogao bi biti i *»Jeziva računica«*. – Te je godine u Hrvatskoj 51.301 dijete pobačeno.

EPIDEMIJA POBAČAJA

Jedan od veoma čestih naslova u novinama, tjednicima i tema na raznim medicinskim sastancima »Liječnici«, dosadašnji borci za pravo na prekid »neželjene trudnoće«, upozoravaju da će se *ubuduće zalagati za sprečavanje abortusa...*

Tako počinje članak napisan prije 18 godina, kada je bilo razmjerno teško dobiti dozvolu za taj čin, i kada je pobačaja bilo znatno manje nego sada. Pa ipak, čujmo one najpozvanije – ginekologe, od kojih članak spominje na prvom mjestu dra Franca Novaka:

»Da nam se 300.000 sugrađana razboli svake godine od tifusa, kakvu bismo društvenu akciju poduzimali? Svi bismo bili na nogama, i vojska i unutrašnji poslovi. Opravdano, razumije se. Tri stotine tisuća pobačaja, međutim, kao da nas ne zabrinjava. Kao da to nije *najveća epidemija koja je ikada harala kod nas... kao da ne znamo koliko su pobačaji štetni i opasni!* – Govorio je dr. Novak.

Iako klinički hladan i kao skalpelom odmjeren, oštro govoreći nije mogao da pritaji svoju ozlojeđenost, kad se ovim riječima obratio skupu liječnika, socijalnih radnika i pravnika.« Dosada je velika većina ginekologa utrošila mnogo vremena na radu oko abortusa, što u komisijama (za odobravanje zahtjeva za abortus), bilo u izvođenju samih abortusa, ili liječenju njihovih posljedica, smatram da bi sada najviše našeg vremena – od sedam ginekoloških kongresa, abortus je na šest bio glavna tema – *sada morali utrošiti na sprečavanje abortusa.*

Kakve opasnosti krije i »legalni« abortus u stvari je postalo naročito jasno u toku posljednjih godina, kada su ginekolozi sistematski pratili zdravstveno stanje žena kojima su komisije dozvolile pobačaje. *Ozbiljnost posljedica koje na psihu i organizam trudnica ostavlja namjeran prekid trudnoće, ne treba više dokazivati«*, rekao je doktor, profesor M. D. – Pitanje je samo kako ta tragična saznanja približiti onima koji se odlučuju na abortus.«

»Za svaki prekid trudnoće, kaže jedan od prisutnih profesora medicine, »Komunalni zavod za socijalno osiguranje« plaća teške novce. U nastavku se iznose podaci o troškovima oko hospitalizacije žena, koje moraju barem nekoliko dana ostati u bolnici, te strašni podatak iz jednog grada da je trebalo platiti troškove za liječenje 10.000 žena koje su imale komplikacije iza prekida trudnoće. Taj broj žena izgubio je 127.995 radnih dana. Dakako to vrijedi samo za jednu godinu – u bolnici jednog velegrada. Svi nabrojeni izgubljeni dani odnose se na liječenje žena koje su imale komplikacije nakon pobačaja. Na temelju toga izvještaja, možemo učiniti tragičnu rekapitulaciju:

1) Pobačaj je najveća epidemija koja je harala kod nas ikada
2) Na Kongresu ginekologa svi govore o borbi protiv »epidemije pobačaja.«
3) Od sedam ginekoloških kongresa – abortus je bio glavna tema na šest od njih.
4) Pobačaj ostavlja na psihu i organizam žena ozbiljne posljedice.
5) Samo u jednom velegradu zemlje, tokom jedne godine rođeno je 19.000 djece, na 45.285 pobačaja, što iznosi 119 pobačaja na 49 poroda. Podatak je star skoro 10. godina. U Zagrebu sada dolazi jedan porođaj na tri pobačaja. Prema narodnoj uzrečici da su stare »babice« pomorile bataljone vojnika, ovdje je riječ o pravim ratnim divizijama.
6) Čitavih 10.000 žena je imalo komplikacije nakon pobačaja (od njih 49.000 koje su se na to odlučile).
7) Izgubljeno je 127.995 radnih dana, a uz to je isplaćen silan novac za njihovo liječenje.
8) Uz sve ostalo, na sastanku ginekologa je utvrđeno da na učenice i studentice otpada 13 posto pobačaja. Slika, koliko stravična, toliko od presudne važnosti za svu javnost, posebno za one koji se na to odlučuju. Uvijek se iznova govori isključivo o odgovornosti žene, o »ženinoj odluci«, no teško je reći koliki je među njima postotak onih, koje su se same na to odlučile u punoj svijesti i slobodi, a koliko je onih koje su to učinile pod pritiskom od strane svojih muževa, najbliže rodbine, javnog mišljenja koje nije u prilog rađanja. Na kongresu ginekologa, naglašava se neinformiranost žena obzirom na posljedice svakog namjerno učinjenog nasilnog prekida trudnoće.

Čudovišno je upravo to, što se uvijek iznova govori o krivnji majki radi učinjenog pobačaja. Iz teksta ćemo vidjeti, da izvanredno visoki postotak učinjenih pobačaja otpada na djevojke, a među njima na maloljetnice. Svi zakoni kada govore o odgovornosti prekršitelja, uzimaju u zaštitu, i umanjuju odgovornost maloljetnih počinilaca. S druge strane, u mnogim zemljama postoje vrlo stroge uredbe obzirom na »zavođenje maloljetnica«. O takovim zakonskim zahvatima kod nas se ne može čuti. Ili možda vrlo rijetko. O odgovornosti muškarca za svaki učinjeni pobačaj se rijetko raspravlja, a općenito je poznato da upravo oni najčešće zahtjevaju od djevojaka, a naročito od maloljetnica, da prekidom trudnoće prikriju neželjeno stanje i oslobode se odgovornosti koje proističu iz takove situacije.

Govoreći o zavođenju, ne možemo prešutjeti, naročito kada se radi o mlađim djevojkama i mladićima, kako seksolozi ističu, da se sve ranije djeca erotiziraju, a brakovi se sve kasnije sklapaju. Erotiziranje je nečasno djelo javnih medija, kako putem pornografske štampe, pa preko filmova i televizijskih ekrana. Kada sociolozi, i seksolozi o tom problemu govore preko predavanja i dnevnog tiska, na to nažalost ne obraćaju pažnju niti roditelji, niti škola, barem ne u značajnijem obujmu, a da se i ne govori o mladeži podložnoj trajnom »zavođenju«. Jedan poznati pisac je javno u jednoj publikaciji, takove nazvao *»davitelji duša«. »Abortus je najveća epidemija koja hara našom zemljom, a bezopasnog pobačaja nema«.*

To je naslov članka, tiskanog desetak godina nakon izvještaja sa kongresa ginekologa kojega smo netom donijeli. U nastavku slijedi: »To nije nova stvar« (da je abortus najveća epidemija), »Novo je, međutim, da su porodi i pobačaji došli u položaj matematičke jednakosti. U Hrvatskoj na jedan porod dolazi jedan pobačaj«, upozorila je dr. Dubravka Štampar. Među ostalim se veli: »Ako se nastave sadašnji demografski trendovi, onda će sve manji broj aktivnog stanovništva morati se brinuti za sve veći broj starijih. Ne bude li se situacija s natalitetom popravila, za nekoliko godina, (u 2.000 godini) na sto mladih doći će 73 osobe starije od 60. godina. Novinarka govori tim povodom o stanju u Šibeniku, te zaključuje: *»Abortus je najveća epidemija koja hara Jugoslavijom.* Kažu da ih ima *više od 500.000 godišnje. A bezopasnog pobačaja nema: u tijelu žene ostaju posljedice«.* (Vjesnik, 19. 5. 1984).

Tako izvještaj star osam godina. Podaci u godinama nakon toga su sve tragičniji, pa se u mnogim bolnicama daleko više djece pobaci nego rodi, o čemu će biti još govora. Liječnica govori o ubojstvu svakog drugog djeteta. Najokrutniji osvajači u nasilničkim ratovima su primjenjivali kao najstrašniju osvetu, ubistvo – desetkovanje – neprijateljskih redova. Ovdje nije govor niti o okrutnim osvajačima, niti o neprijateljima, niti samo o desetkovanju. Radi se o nečuvenoj okrutnosti nad nevinim vlastitim

porodom, i da podsjetimo: u vrijeme kada ekonomsko stanje nije bilo ni približno teško kao sada, a kada se Hrvatska ubrajala – među ostalim republikama – među najbolje stojeće dvije političke jedinice. U svakom slučaju isprike nema, a još manje opravdanja. Najžalosnije je pri tomu svemu, što su to najvjerodostojniji podaci, jer ih iznose liječnici, ginekolozi. Uz to se svaki puta dodaje kao napomena: to su brojevi »legalnih« pobačaja, a koliko je ilegalnih to nitko ne zna.

Apsurd pobačaja

Dr. Ružica Ćavar, članica svjetskog viktimološkog društva, u jednom dopisu »Glasu koncila«, osvrće se na gnjevne prigovore protiv naljepnica viđanih na ulicama naših gradova, u kojima se protestira protiv pobačaja, kao »Volim nerođene«, »Abortus je ubistvo« i slično. Dr. Ćavar piše: »Pitam novinarke« (koje zagovaraju pobačaj u ime slobode žene), kako može biti govora o slobodi izbora »Roditi ili neroditi«, ako oni koji se odlučuju na pobačaj nemaju prave informacije... Zašto im se ne smije pružiti informacija da je namjerni pobačaj ubojstvo nerođenog djeteta... Nitko ne može imati pravo da uzme život čovjeku, osobito nedužnom i nemoćnom. Začeto dijete nije ničije vlasništvo, ni onih koji su sudjelovali u činu začeća«. Poznato je kako malo može odlučiti majka koja daje život djetetu, hoće li začeto čedo biti muškog ili ženskog roda, hoće li biti plavo, smeđe ili crno, kakova stasa, kakovih umnih kvaliteta, i bilo što drugo. Sve to o njoj ne ovisi, i s kojim pravom prisvaja sebi pravo da ga smakne? Začeće čovjeka i rođenje i ateisti proglašavaju za veliku tajnu »prirode«. Za vjernike, a njih je daleko više od 90 posto, to nije čin prirode, nego Stvoritelja – Boga. Žena dakle, koja prekida trudnoću, izričito se protivi Bogu, razara njegovo djelo ili »najveću tajnu prirode«, pretvara život u smrt, te uništava ono, što nije sama kadra stvoriti.

Broj pobačaja. Dr. Ćavar navodi: »U našim bolnicama, primjerice u Zagrebu, *prosječno se vrši tri pobačaja na jedan porođaj.* Ova država (bivša Jugoslavija) je po broju pobačaja prva u Evropi, a možda i u svijetu. Liječnici i drugi zdravstveni radnici prisiljeni su djelovati protiv liječničke etike i liječničke zakletve – zbog zakonskih propisa i radi dobiti. Stvara se kategorija ljudi koji kao da imaju pravo raspolagati životom i smrću drugih ljudskih bića... (»Glas Koncila«, 25. 6. 1989).

U podnaslovu članka stoji: »Zakon ne može prisiljavati na zločin. I sa toga se stanovišta vidi koliko ima u raznim dopisima po dnevnim listovima pravog šarlatanstva, jer dok se s jedne strane traži pravo žena na ubojstvo djeteta, s druge se strane niječe pravo liječnika da odbije sudjelovanje u takovom zločinačkom činu.

»Pobačaj i dužnost poštivanja ljudskog života«.

Naslov je iz korizmene poslanice biskupskog zbora. U njemu čitamo: »Mi vam ovim pismom kao vaši pastiri nedvosmisleno i jasno dozivamo u svijest i ponovno naglašavamo trajnu nauku katoličke Crkve o vrijednosti ljudskog života, i o izravnom pobačaju kao teškoj povrijedi moralnog prava« ... »Najviše zabrinjava gubitak svijesti da je pobačaj teško moralno zlo. Iz toga slijedi čak omalovažavanje pobačaja kao medicinskog, socijalnog i narodnog problema... Umjesto radosti života, polako se uvlači i širi zadah smrti...«

Štetne posljedice pobačaja. »Upravo je nevjerojatno«, kažu dalje naši biskupi, »da se danas tako olako prelazi preko štetnih posljedica za žene, a kojima je uzrok pobačaj. Medicina je jednodušna da je pobačaj opasan medicinski zahvat koji u većini slučajeva ostavlja štetne posljedice. To se odnosi ne samo na t.zv. »ilegalne« pobačaje koji se vrše pod nehigijenskim uvjetima i od medicinski nestručnih osoba, nego i na t.zv. »legalne« pobačaje koji se vrše u za to određenim ustanovama i bolnicama, a koje vrše specijalisti ginekolozi po svim pravilima moderne medicine. Vrlo su česte različite povrede žena i infekcije. Kao posljedica toga može doći i do smrtnih slučajeva, a vrlo često dolazi do takozvanog sekundarnog steriliteta ili neplodnosti«.

Posljedice pobačaja na psihičkom području. »Posljedice pobačaja« nastavlja biskupska poslanica, »na psihičkom području upravo su nedogledne i strašne. Očite su na samim ženama koje su pobacile. Unatoč potiskivanju i pokušajima opravdanja,

takve zahvate prate često psihičke napetosti i poremećaji koji katkada poprimaju i psihijatrijske oblike. O tome svjedoče mnogi koji imaju uvid u konkretno vršenje, opseg i domet pobačaja. Ti psihički poremećaji imaju često negativni utjecaj i prema već rođenoj djeci, prema bračnom drugu i ostaloj okolini«.

Biskupi u poslanici napominju, kako se pobačajem ne rješavaju niti socijalni, niti ekonomski, niti obiteljski problemi, a ne zaobilaze niti teško stanje obzirom na demografiju. Izumiranje našeg naroda. Poslanica je izašla prije više od deset godina, a kakovo je katastrofalno stanje danas, u svim nabrojenim vidovima i medicinskim i socijalnim i ekonomskim, kao i demografskim, nastojimo brojnim svjedočanstvima osvijetliti. I to ne samo sa stanovišta crkvene nauke i morala koji ona propovijeda, nego sa najstrože uzetog područja moderne znanosti.

Dolaskom slobode na području naše domovine, mnogi su zakoni prethodno doneseni dokinuti, radi krive ideologije na temelju koje su dani, kako se ističe u novom zakonodavstvu. Zato djeluje kao nešto nevjerojatno, da se u dnevnom tisku, tako često nestručne osobe, u pogledu tako važnog stanovišta prema natalitetu, odnosno pravima nerođene djece, pozivaju na zakone stare kojih desetak godina, kojima je, prema već navedenim podacima, dana »najšira mogućnost za pobačaje u Evropi«. I to unatoč sve oštrijim prosvjedima i ginekologa i sociologa i demografa. Nije zato teško ustanoviti tko se bori za dobro domovine, malih ljudskih bića, i najviše uz djecu majki, koje snose najteže organske i psihičke posljedice, radi permisivnih uredaba u pogledu pobačaja. I u dnevnom, i u vjerskom tisku, mogli smo ovih dana čuti osudu te pojave sa strane našeg kardinala, koji uz to *najoštrije osuđuje one koji tumače da je svaki liječnik dužan obaviti pobačaj svaki puta kada koja majka to zatraži.*

Pojedini članci u novinama spominju neke izjave da je slobodni pobačaj »kulturna tekovina« do koje se došlo dugogodišnjom borbom za prava žena. Imajući u vidu s jedne strane toliko spominjane teške posljedice za žene koje se služe takovom »slobodom«, a s druge strane mišljenje medicinskih stručnjaka kod nas i u svijetu, pa i političkim stanovištem najuglednijih državnih foruma u svijetu, lako možemo ustvrditi da je to puka laž. Ne treba opet spominjati, sa humanog, još više kršćanskog stanovišta, da je takova »kulturna tekovina« kao sloboda pobačaja, zalivene krvlju milijuna nevinih ljudskih osoba »in potentia«, kako već i prijedlozi naših pravnih stručnjaka insinuiraju, kada govore o novim vidovima zakona koje treba donijeti kao zaštita za nerođene.

Nerijetko se spominje i javno mišljenje, zahtjevi, apeli, pa i masovne demonstracije žena na ulicama gradova u svijetu. Kao da bi to bio dokaz »osvješćenja žena«. I kao da se ne radi o moralnoj dekadenci tog novog soja, i to najviše u najbogatijim zemljama, s najmanjim natalitetom, u kojima se već računa koliko desetaka godina mora proteći, da sami sebe zatru. Spominju se i referendumi, pa čak i u katoličkim zemljama, gdje se većina žena izjasnilo za pobačaj (kao i za rastavu braka) sa širokim mogućnostima. Imali smo prilike čuti što misli o tome vrhovni učitelj Crkve, sadašnji Papa, koji ništa drugo i ne može govoriti, doli uporno dozivati majkama u pamet, da je pobačaj ubojstvo, a da su one koje se na to odlučuju ubojice djece. A kakovim se drugim imenom može nazvati prekid života, vlastitog čeda?

Što se tiče katoličanstva, ili općenito vjere takovih žena koje se izjašnjavaju za slobodu u prekidu trudnoće, ne moramo daleko tražiti podatke o tragičnim učincima takvih stavova. Hrvatski se narod izjasnio na zadnjem popisu od 1991. g. u visokom postotku, kao narod vjernika. Radi se o 97,1 posto. Kroz cijelu je svoju slavnu, ali krvavu povijest, kako je to rekao sadašnji Papa, pripadao svim srcem Crkvi. Velikih otpada nije bilo nikada što se tiče nauke Crkve. Pa? Tristo godina nakon odlaska Turaka iz Slavonije, ona je nestala, u pravom smislu riječi, a da sa zebnjom opet konstatiramo da i novo pridošli elemenat poprima opaki način života, bijeg od potomstva, i težnju za lagodnim životom, koja se očitovala davno prije tragičnih dana koje proživljavamo. Nije li dužnost svih vjernika u Crkvi Hrvata, da sami sebi odgovore, može li Bog Stvoritelj, ljubiti, štititi i blagosloviti narod u kojem majke istrebljuju djecu, umjesto da ih rađaju, ili da umjesto životne radosti, kako vele naši biskupi, šire zadah smrti. Može li očekivati bilo tko i tražiti pravo na vlastiti život, a to isto pravo zanijekati i uskratiti vlastitom porodu, te ga umjesto kolijevke, obdariti kontejnerom za smeće i otpad? Stara je riječ Biblije: »U čemu tko griješi, u tom se i kažnjava«. Tko smrt zadaje, smrt će

i baštiniti. I ovdje na zemlji, prečesto, veli medicina, a u vječnosti za takove Biblija veli da će baštiniti »smrt bez smrti« – umiranje bez svršetka. Međutim, pokušajmo na temelju izvještaja iz svijeta potvrditi ono što uči Crkva, a što je jasno svakom čovjeku dobre volje, kakav je odnos prema dozvoli za pobačaj s jedne strane, i obavezi liječnika da vrše pobačaje s druge strane. Tako ćemo najlakše otkriti, o kakovoj se to »kulturi« kod nas propagiranoj radi, a u čemu se sastoji prava kultura osnažena ne samo vjerom, nego i medicinskom naukom.

FRANCUSKA: Liječnici u borbi protiv pobačaja.

»Liječnici u Francuskoj neće da obavljaju »zakonite« pobačaje, i neće da im bolnice postanu »avortoirs« (=pobacilišta) ...*Liječnicima i svem ostalom bolničkom osoblju zakon ostavlja na volju da odbiju vršenje pobačaja iz razloga savjesti.* I sada se pokazuje da liječnici i bolničko osoblje *zaista odbijaju izvršavati pobačaje, pozivajući se na tu zakonsku mogućnost.*

Tako su nedavno u provinciji Melun, tri mlade trudnice došle u bolnicu na ginekološki odjel, sa svim dokumentima što ih novi zakon propisuje za mogućnost pobačaja. S njima je došla i grupa »simpatizera«, među njima i dva liječnika. Ravnateljica ginekološkog odjela doktorica Lelièvre, odbila je sve tri žene, odlučno izjavivši da melunska ginekološka služba, dok je ona ravnateljica, neće postati »javna klaonica ljudskog mesa«.

Tako su slično postupili i liječnici i liječnice drugdje u Francuskoj; u Rennesu, u Rouenu, Nantesu, Chalonsu i drugim mjestima. U Boulognu su mer-u, doktor Frederic Debusshère je na jednom javnom skupu rekao: »Ne znam kako će to svršiti. U tri privatne klinike u našem gradu nitko neće da obavlja pobačaje.

U državnoj bolnici sastali su se ovih dana kirurzi, ginekolozi i opstetrici (liječnici koji prisustvuju porođajima) – nitko od njih nije htio preuzeti odluku o obavljanju pobačaja »po zakonu«. *»Zakletvom koju smo položili mi liječnici smo se obavezali na obranu ljudskog života od samog početka«.*

Ginekolozi kažu da »državni abortus« (zakonom dopušten) nije njihova stvar nego kirurga, a kirurzi opet da je to stvar ginekologa. Jedni i drugi, kaže novinska kronika, boje se ogovaranja i povrede svog profesionalnog dostojanstva. Supruge liječnika, pak, boje se vršenja zakonskog pobačaja koje može naškoditi društvenom ugledu njihovih muževa: jer ima u tim starim francuskim gradovima i svijeta koji će uskratiti pozdrav liječniku zbog izvršenog pobačaja. Aborteri su u Francuskoj bili uvijek na zlu glasu – stari je prezirni naziv za njih »faisseurs des anges«, što otprilike znači »tvorničari nevinosti« (pobačaj kojim se prikriva gubitak nevinosti neke djevojke). Udruženje liječnika... strogo se protivilo uvođenju novoga zakona, i ostaje pri tom, unatoč drugačijem mišljenju pojedinih članova. Jak je otpor i među bolničarkama: neće da sudjeluju u djelu, koje je do jučer bilo zločin, odbijaju da ih se premješta na ginekološki odjel kad taj ima postati »avortoir« (pobacilište)«. – »Glas Koncila, 30. 3. 1975.«

Ne može biti jasniji odgovor propagatorima pobačaja, posebno u javnim medijima, nepoučenim, nepozvanim i nesavjesnim, a isto tako onima, koji misle da mogu donositi permisivne zakone o pobačaju (najgore u svijetu) čak i prisiliti na opaku rabotu i one kojima to savjest zabranjuje, bilo radi čisto etičkih principa bilo radi vjerskog osvjedočenja. S oba pak aspekta, kao i sa stanovišta prave medicindki nauke, pobačaj je najveće zlo, uvijek opasan, s najtežim organskim i psihičkim posljedicama po ženu. Sve su to tehnički termini kojim se služe stručne osobe. Stoga, jer je to od posebne važnosti radi informiranja i javnosti i časnih liječnika ističemo i glavne točke iz tog izvještaja sa područja kulturne Francuske, koja sigurno nije klerikalna:

1) Liječnici u Francuskoj neće obavljati »zakonite« ili »državne« pobačaje, jer neće da im bolnice postanu »Les a ortoirs« – pobacilišta.

2) Noviji francuski zakoni su širi nego prije što se tiče dozvola za pobačaj, ali oni i liječnicima i svem bolničkom osoblju, »ostavljaju na volju da odbiju izvršenje pobačaja iz razloga savjesti, te mnogi liječnici i bolničko osoblje odbijaju pobačaje, pozivajući se na tu zakonsku mogućnost«.

3) Navodi se cijeli niz velikih francuskih gradova i »drugih mjesta« gdje liječnici naprosto odbijaju vršenje pobačaja. Karakteristična je izjava ravnateljice jedne od tih

bolnica, koja je odlučno rekla da melunska ginekološka služba neće »postati klaonica ljudskog mesa«.

4) Liječnici, kirurzi, opstetrici, nijedan od njih, nisu htjeli preuzeti odluku o vršenju pobačaja pa niti po francuskim zakonima, a razlog je slijedeći »Zakletvom koju smo položili, mi liječnici smo se obvezali na obranu ljudskog života od samog početka«.

5) Što se tiče javnog mišljenja u gradovima – kulturne Francuske – građani čak i pozdrav uskraćuju liječnicima »zbog izvršenog pobačaja«.

Svi ti navodi, očito obeskrepljuju sve neistinite priče po našem tisku, posebno žena novinara – o kulturnim tekovinama pobačaja, o stanju u svijetu i o nekim zakonima koji mogu obvezati na ubojstvo nevinog ljudskog bića. Ponavljamo to uporno jer je u našem tisku trajno prisutna krajnje uvredljiva galama i borba protiv onih koji vode borbu »za život«. Ponovimo: kao da je veća sramota boriti se za pravo na ubojstvo, nego pravo na život. Kako je u nekim zemljama došlo do slobodnijih zakona u pitanju pobačaja potpuno je jasno. Pojedine političke strukture koje su na vlasti, boje se da ne izgube svoje glasače. A to su sada i veliki broj žena, pa i »vjernica«, koje se »gade nad dječjim slinjenjem, gubljenjem vremena, nad kolijevkom, izgubljenim prilikama za uživanje«. Sve jedan nedostojniji motiv od drugoga. Čak i u kršćanskim zemljama, gdje bi moralo biti jasno svim tim krugovima »vjernica« da je njihovo mišljenje, javno izraženo, doslovno znak otpada od vjere i Crkve za koju tvrde da joj pripadaju. Treba li opet spomenuti Slavoniju, Srijem, Baranju, Podravinu, a u novije vrijeme – i Hrv. Zagorje, Prigorje i mnoge druge krajeve. Tu se svakako mora primjeniti kod vjernika riječ Apostola. »Nemojte se subličiti ovome svijetu«, a vjernice ne smiju zaboraviti da samo ateistički nastrojeni zakonodavci, novinari, mogu pledirati za prekid trudnoće, jer za njih nema niti prisutnosti Božje u svijetu, niti vrijednosti djeteta kao stvorenja Božjeg i slike Boga živoga. Možda bi baš to trebalo uporno naglašavati, gdje je zapravo korjen filozofije smrti namjenjene slobodi umorstava. Jeli potrebno još jednom naglasiti kako u slobodarskoj Francuskoj, ginekolozi to nazivaju jedinim pravim imenom »klaonica ljudskog mesa«. Možda bi nam druga strana mogla ponuditi neki prikladniji izraz, ali ne mimoilazeći strašnu stvarnost uništavanja ljudskih života.

Opet Francuska. Izvještaj »Glasa koncila« o liječnicima koji u veoma visokom postotku, da ne kažemo u nekim gradovima upravo svi, odbijaju izvršavanje pobačaja, a koji je tiskan 1975., nije jedini te vrste. Punih sedam godina iza toga, »Vjesnik« od 12. 7. 1982. piše pod naslovom: *»Liječnici Francuske – neprijatelji pobačaja«, kako slijedi«:*

»Usprkos zakonu koji je donesen 1979. godine kojim je legaliziran pobačaj, izgleda paradoksalno, da je sve teže, kako godine prolaze, legalno prekinuti trudnoću... U slučaju jedne žene koja je tražila prekid trudnoće, od 18 bolnica koje su zamoljene za obavljanje pobačaja, 11 ih je izjavilo da nemaju mjesta za tu ženu. Dakle, više od polovice.

U Parizu od 100 žena koje traže prekid trudnoće, samo ih 15 dobiva potvrdni odgovor u javnim bolnicama... U trenutku kada su se stvarali centri za prekid trudnoće, 90 posto šefova ginekologa bilo je protiv abortusa«, kaže doktor Jean-Claude Magnier...«

Kratki komentar: Ova dva izvještaja, učinjena nakon dva zakonska odobrenja za pobačaj u Francuskoj, a u razmaku od sedam godina, označuju izvanredno visoki postotak ginekologa i bolničkih ustanova, koji s indignacijom odbijaju izvršavanje pomora djece. Bilo bi zanimljivo čuti odgovor i naših novinarki, i onih naših liječnika, koji govore o pobačaju kao kulturnom dostignuću u »cijelom kulturnom svijetu«.

Liječnici velike Francuske pozivaju se, što je i najrazumljivije na svoju liječničku zakletvu, kojom se obvezuju da će čuvati ljudski život od njegova sama početka, a zakletva vrijedi za sve liječnike u cijelom svijetu, pa je i u bivšoj komunističkoj Jugoslaviji obvezivala sve pripadnike liječničkog staleža. U knjižici »U ime nerođenih« možemo pročitati o toj temi slijedeće:

Etički odgoj liječnika

»Etičkom odgoju liječnika od najstarijih vremena posvećivala se najveća pozornost. Poznata je drevna Hipokratova zakletva koja se u bitnim elementima nije izmjenila do danas. Na kongresu Međunarodnog saveza liječničkih udruženja u Ženevi godi-

ne 1948, raspravljalo se uglavnom o liječničkoj etici. Tom prigodom prihvaćena je modificirana Hipokratova zakletva prilagođena današnjim potrebama i shvaćanjima. Nazvana je »Ženevska formulacija Hipokratove zakletve«. Ona glasi:

»U času kada stupam u liječničke redove svečano obećavam da ću svoj život staviti u službu humanosti. Prema svojim učiteljima sačuvati ću dužnu zahvalnost i poštovanje. Svoje ću zvanje vršiti savjesno i časno. Najvažnija briga će mi biti zdravlje mojega pacijenta. Poštivati ću tajne onoga koji mi se povjeri. Održat ću svim silama časti plemenite tradicije plemenitog liječničkog zvanja. Moji kolege biti će mi braća. U vršenju dužnosti prema bolesniku, neće na mene utjecati nikakvi obziri vjere, nacionalnosti, političke ili klasne pripadnosti. APSOLUTNO ĆU POŠTIVATI LJUDSKI ŽIVOT OD SAMOG POČETKA. Ni pod prijetnjom neću dopustiti da se iskoristi moje liječničko znanje protivno zakonima humanosti. Ovo obećajem svečano, slobodno, pozivajući se na svoju čast!«

Tu su zakletvu prihvatila liječnička udruženja Jugoslavije i ona je obvezatna za sve naše klinike – Tako u navedenoj brošuri. Čudno, kako to nisu zapazili oni, koji se pozivaju na zakone iz toga vremena. Prema njima, zakletva o čuvanju života od samog začeća – jedino nije obvezatna.

I u »*Kodeksu etike* zdravstvenih radnika« Jugoslavije čita se dalje: »Vjerni principima socijalističkog humanizma, zdravstvenih radnici *BEZUVJETNO POŠTUJU ŽIVOT OD SAMOG ZAČETKA* i aktivno se bore za unapređenje, čuvanje i uspostavljanje zdravlja kao jednog od osnovnih ljudskih prava. Polazeći od principa poštovanja ljudskog života OD SAMOG POČETKA, od socijalističkog humanizma i medicinske nauke, *zdravstveni radnik smatra pobačaj biološki, medicinski, psihološki i socijalno štetnim«*. – Koliko nevjerojatnih izvrtanja oko tako jasno liječničke deklaracije, ionako vrijedne za cio kulturni svijet.

»U 'Deklaraciji o pravima djeteta' jednoglasno prihvaćenoj u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija 20. studenog 1959. između ostalog se kaže: »*Djetetu je zbog njegove fizičke i mentalne nezrelosti, potrebna* naročita zaštita prije i poslije rođenja!« Možemo govoriti o toj deklaraciji koje uvijek velikom većinom sastavljaju muškarci, da odiše upravo materinskom nježnošću. I ta i sve slične izjave, zakletve i deklaracije o pravima na život i zaštitu čeda prije i poslije rođenja, su zaista dostojne čovjeka našeg vremena. Nema im se što ni dodati ni oduzeti. Međutim, kakove tragične oprečnosti u stvarnom odnosu prema djeci, naročito prije rođenja. Broj ubijene djece se već popeo prema nekim statistikama, na sto milijuna godišnje. Takovu brojku ili njoj veoma blisku, spominjao je naš tisak još prije nekoliko godina, takovu je izjavu dala i velika zaštitnica djece Majka Terezija, a kako zlo rata protiv djece konstantno eskalira, možemo zaključiti samo da je danas daleko gore i teže stanje po nerođene. Pojedinci, stanoviti krugovi i cijeli pokreti su sve agresivniji i nametljiviji u borbi za »pravo na pobačaj«. U tisku u svijetu i kod nas stvara se javno mišljenje i nastoje se proturiti zakoni, koji su ne samo u najoštrijoj protivnosti sa vjerskim, nego i opće humanim osjećajima ljudi. To se čini unatoč jasnim smjernicama moderne medicine koja označava pobačaj kao krajnje štetan i opasan sa BIOLOŠKOG, MEDICINSKOG, PSIHOLOŠKOG I SOCIJALNOG STANOVIŠTA. Kod nekih je to pitanje politizirano u već poznate ateističke propagande, koja lišavaju čovjeka njegova prirodnog i natprirodnog dostojanstva, manipulira, naročito ženama, podilazeći im neistinitim floskulama o »pravima i slobodama žene«. Kakovim je plodovima urodila takva propaganda, najočitije je iz raznih izvještaja koji govore o fatalnoj činjenici, kako smo već naveli da je »broj pobačaja nadišao broj porođaja. Svakako u svijetlu te žalosne stvarnosti, nije teško zaključiti tko je prijatelj i žene i vlastite zemlje, ili uopće ljudskog života kao takovog. I još jedan »uspjeh kojim se mogu podičiti ti isti. Prema pisanju »Vjesnika«, *ŽENE JUGOSLAVIJE SU NA NESLAVNOM PRVOM MJESTU U EVROPI PO BROJU IZVRŠENIH POBAČAJA«* (Vjesnik, 12. 10. 1985). Možemo nastaviti i zaključiti: Evropa je na prvom mjestu u svijetu, Hrvatska na prvom mjestu u Jugoslaviji – bivšoj, – tako da Hrvatice postaju prvakinje svijeta u tom najžalosnijem poslu uništavanja vlastitog poroda. I dodajmo – nismo niti najsiromašniji u svijetu, niti kulturno najzaostaliji, valjda niti najopakiji – izuzev ovu opačinu nad opačinama. Glasnik Srca Isusova za travanj ove godine (1922.) daje u tom smislu neke podatke:

»Mi Hrvati imamo danas i poseban demografsko-politički razlog (da ustanemo protiv pobačaja), koji je u punom skladu s naukom Evanđelja. Tisuće Hrvata, naročito mladih, su ubijene. Tisuće su protjerane iz svojih domova; tisuće su nestale i pobjegle u inozemstvo. A da li će se i koliko će ih se vratiti? Raspadamo se kao narod«. – Međutim, davno prije ovoga rata, možemo spomenuti, počeo je taj »raspad«. Zašto? Jer majke Hrvatice nisu kroz mnogo godina, u mnogim krajevima, naprosto htjele djecu. Da je tako i u posljednjim godinama, svjedoči podatak iz 1988. godine koji Glasnik navodi:

Godine 1988. na tisuću stanovnika godišnji je prirast prema republikama:

- Kosovo – 24,7-pro mile (na tisuću)
- Makedonija – 11,4-pro mile (na tisuću)

Crna Gora – 10,4-pro mile (na tisuću)
Bosna i Hercegovina – 9,2-pro mile (na tisuću)

- Slovenija – 3,9-pro mile (na tisuću)
- Srbija – 2,6-pro mile (na tisuću)
- Hrvatska – 1,2-pro mile (na tisuću)

Tragična bilanca: Hrvatska ima najmanje djece u bivšoj državi, najviše rastava brakova, najveći broj pobačaja u bivšoj zajednici od šest republika. A u ostalom svijetu:

- Irska – 8,5-pro mile (na tisuću)
- Poljska – 6,9-pro mile (na tisuću)
- Francuska – 4,2-pro mile (na tisuću)
- Španjolska – 4,7-pro mile (na tisuću)
- Nizozemska – 4,1-pro mile (na tisuću)
- Švicarska – 2,3-pro mile (na tisuću)
- Grčka – 2,1-pro mile (na tisuću)
- Zap. Njemačka – 1,3-pro mile (na tisuću)

Zaključak: Hrvatska najmanje djece u bivšoj državi, u cijeloj Evropi *i u cijelom svijetu.* Ako tome pridodamo i postotak rastavljenih, pobačenih, kao i žalosna istina da smo prvi po psovci u svijetu, s kakovim pravom možemo očekivati pomoć odozgor i blagoslov i zaštitu u budućnosti. Svakako nikakovu – ako tako nastavimo.

Političari, državnici i pobačaj

»Američki predsjednik Regan je u časopisu »Human Life Review« objavio tekst u kojem između ostalog kaže: »Sjedinjene Države moraju ukinuti zakon o slobodnom pobačaju jednako kao što su nekoć ukinule zakon o ropstvu, da bi mogli živjeti kao slobodna nacija«. (Vjesnik – 1983.)

Govor je bio o zakonu kojim je dokinuto ropsko stanje kod američkih crnaca. Nisu imali nikakova prava, prodavali su ih kao životinje, postupali s njima gorje nego s domaćim životinjama. No bijela djeca, bijelih roditelja i u svijetu a naročito u Hrvatskoj, nisu prodavana, nisu batinama obdarivana, nego žalosnom smrću kojom su ih podarili njihovi roditelji kroz mnoge godine. Želimo li i mi živjeti, ne samo kao slobodna nacija, kako kaže Regan, nego želimo li mi naprosto živjeti, obastati u dragoj nam domovini, mi moramo svi zajedno – kako kaže spomenuti »Glasnik«, svi kao jedan ustati i protiv takovih zakona i protiv takvog mentaliteta, koji oduzima djeci pravo na život – i sam život.

Predsjednik SAD i pobačaj. – Tko ne dobiva pomoć i zašto? Problem abortusa.

»Na svjetskoj konferenciji UN o stanovništvu, najveće je zanimanje delegata izazvao istup vođe američke delegacije Buckley-a. On je potvrdio poznate stavove predsjednika SAD Regana i njegove administracije protiv abortusa, te je ustvrdio da će SAD uskratiti financijsku pomoć institucijama koje podržavaju abortus...

Sve vlade pojedinih zemalja će i dalje dobivati pomoć, ako u svojim populacijskim programima nemaju – abortus... Za financiranje Fonda UN za populacijske aktivnosti SAD su odredile posebne uvjete. Fond će dobivati američku pomoć za aktivnosti u planiranju obitelji ako u svoje programe ne uključe abortus ni prisilne metode planiranja obitelji«. Poznato je, naime, da se u nekim zemljama vrše prisilna ograničavanja poroda, čak i pomoću sterilizacije, što pretstavlja najodvratniji čin protiv ljudske slobode i dostojanstva.

Ovaj podatak, uz već navedeni, gdje se govori o borbi predsjednika Regana protiv pobačaja, dokaz je o mišljenju predsjednika i njegove administracije o zločinima nad ljudskim životima. Ta najbogatija zemlja na svijetu, spremna je pomoći svima, osim onima koji se bore protiv rađanja djece, ili dozvoljavaju njihovo uništavanje. Napomena: Još jedan i te kako snažan pokazatelj – što kulturne zemlje misle o pobačaju, i što zagovornice »kulture smrti« moraju na temelju toga zaključiti. Svakako barem jedno: da nije kulturno pisati neistine o »kulturi smrti«.

Predsjednik SAD Bush i njegova administracija.

Ne samo Regan i njegova administracija, dakle vlada SAD, nego i njegov nasljednik Bush i njegova administracija izražavaju svoje najodlučnije stavove protiv pobačaja. Spominjući masovne demonstracije pred Bijelom kućom koje smo već opisali, komentator navodi: »Pobornici pobačaja (tokom demonstracija), traže od sadašnje predsjedničke administracije da promjeni svoju antipobačajnu politiku... Ističe se da republikanci vrše snažan pritisak na zakonske organe (da se donese zakon protiv pobačaja – koji je dotada vrijedio). Naglašava se da i sam predsjednik George Bush ne krije da je na strani protivnika pobačaja«. – Podsjetimo na stanje u Francuskoj, te ponovimo i podvucimo rezoniranje ljudi u dvije kulturne zemlje o velikom zlu koje vlada u svijetu.

Jedan kralj i pobačaj

Izvještaj iz SAD o našoj temi, je star svega tri godine. Tokom 1991. se u mnogo navrata pisalo o izboru novog člana Vrhovnog suda SAD, Souttera, koji je poznat kao veliki protivnik pobačaja, a mjesto vrhovnog suca znači veliku ingerenciju u sudstvu te velesile. Zamjerali su mu neki da je protiv pobačaja, pa bi njegovim izborom i Vrhovni sud sa svojim članovima imao prevagu u borbi protiv pobačaja. Taj je borac protiv velikog zla ipak izabran.
Nadovezujući na tu vijest možemo spomenuti i zbivanja u Belgiji, koja su se odigrala prije ne mnogo vremena. U Belgiji je izglasan zakon o stanovitim mogućnostima glede dozvole za pobačaj. Kralj Belgije Baudoin, poznat kao duboko religiozni vladar, nije htio potpisati zakon, pa da se izbjegne politička kriza, on se je privremeno odrekao prijestolja. Javno je uskratio svoj potpis na zakon koji je protiv njegove savjesti. Vlade su u toj zemlji u velikom periodu nakon zadnjeg rata pretežno u rukama demokršćana, ali, kako je već rečeno, radi »javnog mišljenja« koje stvaraju u tom pitanju najviše »vjernice« i te kršćanske zemlje, popustili su da ne izgube svoje glasače. I kralj je glasao, protiv, na svoj način, no nijesu ga skinuli s prijestolja.

Jedan ministar i problem rađanja.

Riječ je o Robertu Kennedyu koji je u vladi svoga brata imao resor ministra pravosuđa. Vele da je ubijen od udruženja gangstera što se borio protiv kriminala, masovnog zločinstva u SAD. Što je kao ministar pravde mislio o ljudskom životu, pokazao je ne svojim proklamacijama, nego svojim životom. Imao je desetero djece, a jedanaesto se rodilo nakon njegove smrti. Pitali su ga zašto ima tako veliki broj djece. Odgovorio je: »Bog mi je poklonio obilje materijalnih dobara, pa se smatram obvezanim da mu zahvalim brojnom djecom, koju sam u stanju podići na noge«. Njegovi su roditelji imali devetero djece. Najstariji sin Joseph poginuo je u ratnoj mornarici za vrijeme posljednjeg rata. Johna su ubili zavjerenici, isto tako i Roberta, jedna je kćerka poginula u avionskoj nesreći. Jedna je nesretno udana, jedna je rođena maloumna. Njihova majka Rouse, svaki dan prisustvuje sv. misi i pričesti, i veli novinarima da je tu njezina snaga, pa i sada kada se nalazi u dobi od 100 godina. »Bog nam je dao obilje dobara, pa moramo primiti i patnje koje nam šalje.« – To je rekla okrenuvši se i pokazujući na crkvu iz koje je upravo izašla. I John i Robert, pokopani su s krunicom u ruci, koja u njihovom slučaju nešto i znači. Ima ljudi koji poznaju mnoge s krunicom u ruci, a koje brojeći zrnca krunice, mogu cijeli niz zrnaca, pa i desetinu, znano je i dvije, povezati ne samo s mukom i smrću svojega Spasitelja, nego i svoje rođene djece koje su predale na muku i smrt. Netko je poodavno rekao za Slavoniju. »Moli se i pjeva pobožno kao u samostanu. No kao i u samostanu – nema dječje molitve i pjesme.

UDRUŽENJE LIJEČNIKA – POŠTENJAKA

Imali smo prilike upoznati mišljenje brojnih liječnika, posebno ginekologa među kojima znanstvena auktoriteta, koji iz etičkih i humanih razloga odbijaju mogućnost pobačaja, čak i ratuju protiv njega, uvjeravajući žene, da se izlažu mnogim tjelesnim i duševnim patnjama prekidom trudnoće. No sada ćemo navesti pojedince i zajednice liječnika, koji vođeni dubokom vjerom, kraj svih znanstvenih, medicinskih razloga, navode i razloge vjere kao najveći i najsnažniji motiv svojeg nastojanja da se to zlo našeg stoljeća istrijebi, ili barem što je moguće više umanji.

100.000 liječnika odbacuje pobačaj.

Svećenik, redovnik, otac Paul Marx, koji je jedan od najsnažnijih likova u borbi za život nerođenih, i osnivač pokreta »Za život«, tvrdi da već u osamdeset zemalja u svijetu djeluju organizacije za spasavanje nerođene djece. On veli: »Mi smo pomogli organizaciju »svjetskih liječnika koji poštuju život«, udruženje koje ima više od 100.000 članova, liječnika, koji odbijaju pobačaj.«

Na pitanje zašto je osnovao svjetsku organizaciju za ljudski život – »Human Life Internacional«, on odgovara: »Zato jer se po cijelom svijetu vodi rat protiv Boga, ljubavi, braka, čak i protiv samoga života. Tri četvrtine čovječanstva odbacilo je zaštitu – zakonsku – nerođene djece, što ima za posljedicu da se svake godine pobaci, prema službenim statistikama (»atlas pobačaja u svijetu«) čak do 85 milijuna djece, a Majka Terezija koja toliko čini za djecu cijeloga svijeta, procjenjuje na 100 milijuna djece ubijene svake godine.

Što učiniti da se pomogne obiteljima u planiranju zdrave obitelji? On veli: Prirodno planiranje obitelji je popularno ne samo kod katolika, nego i kod pripadnika drugih vjera... Prihvatili su ga protestanti, Mormoni, Budisti, Hindusi i mnogi drugi... naglašavaju se duhovne vrijednosti u tim nastojanjima. »Da«, veli o. Paul, »Bog je Otac života. Vrlo smo svjesni da je to njegovo djelo, a ne naše, a da je stvarni neprijatelj (života) sotona«. – Tako veli plemeniti redovnik i dobročinitelj čovječanstva, koji čuva nerođene od smrti, a njihove i majke i očeve od pristanka na zločin. Već smo spomenuli da vjernici, bilo liječnici, bilo roditelji, ne mogu i ne smiju zaboraviti da je rađanje najveća tajna u živoj prirodi, a da je to djelo Boga Stvoritelja, čija je slika svako začeto dijete, po duši koju ima od prvog trenutka začeća. Stoga ćemo, da utvrdimo tu istinu, iznijeti, uz nauku Crkve koja je jasna, i mišljenje najpozvanijih koji se bave tom velikom tajnom.

Nerođeni – Ljudska bića od začeća.

U izvanrednoj knjižici »U ime nerođenih« nalazimo najplemenitije misli o djeci nakon začeća, a prije njihova dolaska na svijet.

»Čovjek je sam sebi mjerilo (obzirom na odluku o rađanju). Nitko ne može natjerati ljude niti da stupaju u brak niti da djecu začinju. Ali, kada je dijete već začeto, onda se tu ne radi više o onima koji su pri tome sudjelovali, već o novoj osobi koja počinje život za sebe. To je sada već netko drugi, i po kakvom moralu i s kojim pravom bi njemu trebalo oduzeti život? Zar nismo svi na svijetu bili jednom začeti? I da su nekim slučajem naši roditelji odlučili učiniti pobačaj, kome bi život oduzeli nego nama? Ili zar nisu bila u začetku sva naša djeca koju smo rodili, koju toliko volimo, za koju bismo i život dali? I zar ne bismo baš njima, ovima koji su sada oko nas, oduzeli život na najokrutniji način, da smo se odlučili na pobačaj. Neshvatljivo je da su toliki ljudi u svijetu tako slabe svijesti, pa ne mogu voljeti neko od svoje djece, koje još ne mogu vidjeti, iako znaju da je već pod srcem svoje majke!

Ipak je činjenica da neki ne shvaćaju, i to veliki broj njih, da na tom području vladaju teške predrasude, krive predodžbe i neznanje. Naime, u vrijeme trudnoće, čvrsto se uvriježio pojam, da je »oživjelo dijete« tek u petom mjesecu, kad majka osjeti prvi pokret. To nije poimanje samo kod laika, već i u riječniku nekih liječnika. Na temelju toga mnogi misle da dijete nije živo prije tih pokreta i da ništa ne smeta ako se to »neživo dijete« izbaci iz krila majke. Majke obično pri pobačaju ne vide ništa, pa misle da je to samo »krvarenje«.

Stvarnost je međutim drugačija. Čovjek je već kod začeća pravi, puni čovjek, s određenim već osobinama, u maloj, prostim okom jedva vidljivoj stanici. Univ. docent dr. Bosiljka Durst-Živković, kao prevodilac knjige »Život prije rođenja« isto kaže: »Život prije rođenja bez sumnje je nedjeljiv dio ljudskog vijeka. Upoznavanje njegova toka, olakšava razuman pristup tim zbivanjima i približava ih svijesti čovjeka. Misterij o embrionalnom razvitku se gubi i čitalac je suočen s istinom da je čovjek od začeća – čovjek. To ga neminovno upućuje na jednak odnos prema životu prije i poslije rođenja«.

Svakom čovjeku koji imalo razmišlja jasno je to i prema samoj prirodi stvari. Dođe li n.pr. do spontanog pobačaja, očito je da život – mi ga zovemo duša – napušta začetak, koji tada postaje mrtvo tijelo, i tijelo majke ga radi samozaštite odbacuje. Taj je dakle život – duša od početka u fetusu koji se razvija. Prepustimo li sve prirodnom toku, dolazi na svijet dječak ili djevojčica, koji će u životu biti radnici, poljoprivrednici, stručnjaci, možda i učenjaci, sposobni vođe zajednice, a svi danas-sutra, očevi i majke. Sve takve osobe, kako to veli i medicina i pravo: osoba in potentia, pobačajem su izbačene izvan životnog zbivanja i svršavaju u kontejnerima. Koliko je čovječanstvo na taj način izgubilo svojih članova u masi od stotinjak milijuna umorene djece svake godine! Naprosto je neshvatljivo, kako se tom načinu razmišljanja, zagovornici pobačaja, čak i liječnici podruguju. Mogle bi im najjasnije protumačiti stvar majke koje su oni nagovarali da učine umorstvo, a one odlučujući se na rađanje, gledaju na svoje dijete koje se razvilo u divno ljudsko biće. Možemo govoriti o potpunoj zasljepljenosti, pa ako je išta plod djelovanja sotone neprijatelja života, kako veli otac Paul Marx, onda je to upravo ova činjenica. Nesposobnost da se prihvati istina o gubitku određenih ljudi i žena, koji bi to postali, da im nit života još prije rođenja nije nasilno prekinuta. – Spomenuta liječnica, docent, zaključuje na temelju znanstvenih dokaza, da je obvezatan isti odnos prema rođenom i nerođenom djetetu. *Čovjek je, naime, čovjek od početka...*

Koga ću? Majka očekuje dolazak novog člana obitelji na svijet. Ona mu se raduje, iako ih ima već četvero na brizi. Muž je, naprotiv, ogorčen. On više ne želi djece. Danima se svađa sa ženom. Moli, zahtjeva, naređuje da se podvrgne »operativnom zahvatu« i oslobodi djeteta.

Sav bjesan, nakon jutarnje svađe, određuje jednog dana odlazeći na posao; »Kada se vratim s posla, hoću da bude sve gotovo. Evo ti novac, otiđi u bolnicu pa neka se to već jednom završi!« Vratio se s posla, sjeo za stol i pita najprije pogledom, dali je sve u redu. Žena ništa ne odgovara. On shvaća da njegovo naređenje nije izvršeno. Onda, crven od gnjeva poče da urla: »Šta čekaš? Zašto nisi poslušala?« Žena baš u taj čas velikim kuhinjskim nožem reže kruh i stavlja komade u kotaricu. Podiže nož u vis i sada ona vrišti: »Hoću, samo reci koga od ovih za stolom?« Pri tome je uperila nož prema djeci. On blijedi, gleda nju i djecu. Diže se od stola. Odlazi bez riječi iz kuće i ne vraća se do večeri. Onda pred djecom stavlja ruku ženi na rame i mirno govori: »Oprosti ženo! Kako smo rodili i podigli ovih četvero, isto tako će biti i s petim. Pa i to je naše dijete!«

Ova je žena, ta ona nosi u krilu svako dijete, i znala i osjećala da je to dijete još u njezinoj utrobi, isto tako kao i onih četvero za stolom. Njoj je to bilo jasno od početka, a njemu je tek sinula pred očima ta istina, kada je vidio nož uperen prema onoj djeci koju je već danima gledao i za njih se brinuo. Kratka i jezgrovita pouka i nadasve učinkovita.

U već citiranoj knjizi »U ime nerođenih« daje se uvid u zbivanja prije rođenja svakog djeteta. Tu čitamo: »Značajno je bilo da prije pobačaja svaka majka (a ne bi škodilo reći i svaki otac) vide onaj mali plod od dva ili tri četiri mjeseca, kako poput male lutkice od tri ili četiri centimetra, leži na svojoj lijepoj i udobnoj posteljici, ili pak vide fotografske slike razvitka djeteta slikane direktno u tijelu majke za vrijeme liječničkog pregleda u raznim fazama od začeća do rođenja. Brzo bi se uvjerili ne samo da je dijete živo, već i da sliči na dijete, još prije nego li je žena saznala da je trudna.

Već sa 26 dana trudnoće, naslikan je u tijelu majke jedan od najranijih portreta čovjeka. Vidi se osnova izgleda djeteta. Tu su već obrisi čela, oka, usta, ždrijela, donje čeljusti, srca, vrata, krvnih žila, mokraćnog mjehura, debelog crijeva. Tada obično žena još ne zna, tek pomalo sumnja, jer je prošlo tek desetak dana da nije dobila menstruaciju. Zatim – na primjer – jedna druga fotografija sa 35 dana trudnoće: pravi se izgled sve više oblikuje, tu su već i male nezgrapne ručice. Na početku trećeg mjeseca

dijete je već dosta veliko, oko 3 cm, srce normalno radi, oči su formirane, uši su na svom mjestu, ruke i noge su već konačne. Svi su organi oblikovani. Dijete treba dalje samo rasti. Ono sliči na pravo dijete: bezbrižno spava, ili se već pomalo radosno praćaka. Majka tek tada dozna da je stvarno trudna. Sve to o djetetu ne znaju mnogi ljudi i žene koji se odlučuju na pobačaj.

Liječnik čiste savjesti. Umro je prije dvadesetak godina u velikom slavonskom selu, kako je doselio kada je pošao u mirovinu. Doživio je duboku starost, i sada je već u devedesetoj godini, potpuno bistar, ali fizički klonuo, ležao u krevetu. Studije je završio u Pragu u liberalnoj sredini početkom stoljeća. Sin Bosne ponosne, djelovao je u rodnoj zemlji u gradiću na Savi. Svakog utorka bi na vratima ordinacije izvjesio natpis: danas liječim besplatno. Vjera iz djetinjstva je zamrla, no ostao je uvijek pošten, savjestan i skroman. Dvorila ga je velikim poštovanjem supruga, učiteljica u selu gdje su sada živjeli. Tetošila ga je poput djeteta, a kako je bilo očito da se život časnog starca bliži kraju, molila je župnika koji je tek došao, da ga katkad posjeti. Svećenik mu je darovao evanđelje, i u razgovoru s njim otkrio svu plemenitost jednog liječnika, koji je cio život proveo u radu za dobro malog čovjeka. Nisu posjedovali ništa do skromne kuće i svoje mirovine, koju su časno zaradili. U čestim pohodima, otkrio je župnik, da je učeni muž, iako u dubokoj starosti, i godinama u kojima je izgubio veze s Crkvom, naučio cijele dijelove evanđelja napamet. Pun radosti, otkrivao je starac sve ono što je doživljavao čitajući sv. Pismo.

Nakon nekoliko mjeseci, toliko je oslabio, da je bilo očito kako će brzo završiti njegov život. Svećenik mu s pažnjom i poštovanjem ponudi svete sakramente, kojima nije odavno pristupio, kako je napomenula njegova supruga, a on to prihvati kao nešto po sebi razumljivo. Oko njegove postelje su uz suprugu stajali susjedi, kako je bio u selu običaj, i svećenik ulazeći pozdravi bolesnika i blagoslovi sa Svetootajstvom. Stari liječnik, malo pridigne glavu i poče: »Cio život radio sam za dobro svojega naroda, nikada u životu nisam izvršio pobačaj... Tu ga je svećenik ganut prekinuo, napomenuo da će u svetoj ispovijedi sve što je potrebno reći i primiti sv. sakramente. S uvjerenjem mu je na koncu rekao: »Dragi doktore, naš je Gospodin rekao: »Koji su činili dobro, ići će u život vječni«. Radujte se susretu s njime. Umro je potpuno miran i sabran podsjećajući na onu: »Kako je lijepa smrt pravednika«.

Poznato je kako žene na samrti osjećaju tešku grižnju savjesti radi učinjenih pobačaja. Naprotiv, one s brojnom djecom, na upit dali su koje dijete uklonile odgovaraju s ovim liječnikom: Nikada. Svećenik kada takove sprema za smrt, vidi gdje se oči takovih žena na ovo pitanje širom otvaraju, i čuju svjedočanstvo: Imala sam ih koliko je Bog dao, od toga sam grijeha čista. Imala sam ih – često se od takvih čuje: desetero, dvanaestero pa i više. I njima svećenik s mirom i ganućem može reći: »Majko, Bog vas dragi već čeka u nebu, da vam za velike žrtve podijeli veliku nagradu.

Liječnik monstrum. U prvim godinama iza rata, putovao je svećenik iz slavonskog gradića u Zagreb. Na stanici se susreo s apotekarom svojim znancem, koji ga pozove u svoj kupe. Putovao je s grupom liječnika i ljekarnika u Zagreb na neki kongres. Raspredali su o svojim profesionalnim problemima, a jedan od njih poče pričati o pitanju pobačaja. Iznio je jedan događaj za vrijeme rata. Pozvali su ga da izvrši prekid trudnoće u jednom selu kraj grada. Platili su mu ukućani i kočiju, pa je za vrijeme vožnje pričao kočijašu kako ga je strah, pokraj obećane velike nagrade, jer su kazne u to vrijeme bile veoma teške i za liječnika i za majku ako se usude ukloniti dijete. No, priča liječnik, kočijaš mu sa smjehom dobaci: »Gospodine, velika opasnost, velika plaća«. Liječnik je završio smijući se u sav glas: »Ja sam tako i učinio. Platili su mi toliko, koliko bih zaradio za nekoliko mjeseci«. – U odjeljku vagona zavladao je tajac. Svi su ga šutke gledali, a ja sam imao dojam da svi u njemu gledaju liječnika monstruma.

Taj je isti liječnik došao u župu spomenutog svećenika, da održi predavanje ženama o natalitetu. Selo je imalo u prosjeku, znatno veći broj rođenih, no druga sela u okolici. Sakupio se lijepi broj žena. On je naglasio, tumačio kako je veliki broj djece u obitelji, znak zaostalosti. Nazvao je glupačama one žene koje imaju veći broj djece. Jedna od prisutnih, ustala je sa svojeg mjesta i održala tom liječniku »predavanja«, kratko i jezgrovito: »Kada mi žene rađamo djecu, rađamo i građane, i buduće vojnike i porezne obveznike. Nije teško reći da li je to glupo ili pametno, korisno državi ili ne. A vi se možete stidjeti vaših riječi. Po takovom poslu niste morali doći među nas! »Liječnik se zbunjen digao, pokušao ublažiti ono što je izgovorio, a onda izašao iz prostorije. Medi-

cinska sestra je nakon toga pripovijedala, kako je njoj šapnuo: »Hajdemo odavde, mi ovdje nemamo što tražiti.« – Taj je nesavjesni liječnik, nastavio i nakon rata sa svojom praksom: borbom protiv rađanja. I ubojstvom i zlim riječima. No, dobio je potrebnu pouku od žene koja je uz ljubav prema potomstvu, pokazala i svijest o dobru koje čini i svojem selu i svojoj zemlji.

Gdje tu djecu pokapaju? Pripovijeda žena sa sela, nakon predavanja u kojem je među ostalim bilo govora i o abortusu. Sva ganuta ispripovijeda svećeniku što ju je upitao njezin sinčić od devet godina. Slušajući gdje se govori u crkvi o smrti nerođene djece, upita majku: »Mama, velečasni pripovijeda da ubijaju malu djecu, a gdje se oni pokapaju?« »Pa nema ih na groblju; niti zvona za njih ne zvone«? »Nisam znala što da mu odgovorim« nastavila je majka, a onda je uslijedilo još jedno pitanje: »Mama, a dali si ti ubila koje dijete?« – Što je ona na to odgovorila nije rekla, no u selu se šaputalo da je zaboravila svoju zdravstvenu knjižicu na ginekologiji, anešto je u toj knjižici pisalo. Nešto veoma zlo za tu majku.

Komu zvona zvone? Poznat naslov jednog književnog djela, koji se često upotrebljava kada se želi naznačiti neko intrigantno pitanje. Da ta zvona ipak zvone i ubijenoj maloj djeci, svjedoči naš vjerski tisak. Što je na stvari?

»Svakog utorka u 14 sati, kad u mjesnoj bolnici počinju s pobačajima, župnik u Guissanu u Italiji daje zvoniti kao na pogreb. Dva ginekologa zbunjena tim načinom protesta, radi toga već su odbila činiti pobačaje. Više žena je također odustalo od tog čina. Čak i mjesni komunisti ne zamjeraju jer smatraju da se pobačajima ne smije kontrolirati rađanje.

Župnik je to obrazložio: »Ne zvonimo pokojnima nego umirućima. Zvono poziva na molitvu za one koji su u smrtnoj borbi. Poziva svakoga da razmisli nad onima koji skončavaju usred opće ravnodušnosti.« – Tim povodom se u cijeloj Italiji razbuktala rasprava u javnim sredsvima informiranja, između protivnika pobačaja i zagovornika. Onima koji su protestirali što župnik »uznemiruje« druge tim zvonom, odgovorio je slavni filmski režiser Zeffirelli: »Nekada su mrtvačka zvona zvonila kada bi nekog na smrt osuđenog vodili na gubilište, u znak da kršćansku zajednicu boli što jedan čovjek mora izgubiti život, iako je govor o zločincu. Zašto pak danas kršćanskoj zajednici ne bi bilo dozvoljeno da bolnim glasom kaže »zbogom« nevinim dušama dječice što ih nepravedno šalje u smrt zasljepljena sebičnost odraslih uz pomoć zakona što su ih ti odrasli sramotno stvorili... Zašto onda smatrati divljacima i groznim ubojicama neke urođenike što žrtvuju svoju djecu?...«

Savršen odgovor plemenitog umjetnika i onima koji donose takove zakone i majkama, »vjernicama«, koje se služe takovim zakonima na propast rođene djece, i onima koji to odobravaju, pa tako postaju sudionici u mnoštvu zločina nad nevinim žrtvama.

Groblje kamene djece. Još jedna javna manifestacija, koja u velikoj istočnoj državi, svjedoči o svijesti nesretnih majki umorene djece. Vijest je iz Japana. – U srcu Tokya nalazi se jedinstveno groblje na svijetu. To je groblje nerođene, pobačene djece. Majke koje su pobacile svoju djecu, dolaze na to groblje, i postavljaju na određeno mjesto mali kameni lik djeteta... To malo kameno dijete jest i znak žalosti i žaljenje majke, jer u budističkoj vjeri nema svijesti o grijehu ili grešnosti na kršćanski način«. – Tu možemo dodati, ali postoji glas savjesti, koji ih uznemirava, i dovodi do svijesti da je to zlo djelo, da je to dijete uništeno, pa osjećaju potrebu da ga nadomjeste kamenim likom. Kod kršćana, vjernika i vjernica koji su poučeni o težini toga grijeha, postoji duboka spoznaja o veoma teškom grijehu. Kako to Crkva naglašava, o grijehu u »nebu vapijućem«. Za razliku od pogona, one ne postavljaju niti kamene spomenike u znak neke žalosti. Njihova djeca nemaju niti svoje »spomen-groblje«, nego svršavaju u kontejnerima odakle stižu na gradska smetišta, ili krematorije, ili se prodaju tvornicama gdje od njihovih tjelešaca proizvode sredstva za uljepšavanje žena koje su možda iste vrste kao i njihove majke. U isto vrijeme na duše njihovih majki navaljuje se kamen – teret njihove svijesti o velikom zlu u koje su gurnule i svoju djecu i svoje materinske duše.

Koliko je takovih majki? Onome što smo već čuli, želimo dodati izvještaje iz cijelog svijeta, da se spriječi ta svjetska katastrofa, probudi savjest kod okorjelih, a sačuva od zla one koji bi u nj mogli upasti.

MOSKVA – Sve više pobačaja. Jedan od trajno ponavljanih naslova. »Broj namjernih prekida trudnoće u Sovjetskom Savezu veći je od broja porođaja. Prema najnovijim statističkim podacima objavljenim u listopadu 1986. u SSSR-u je 1985. godine rođeno 5,3 milijuna djece.«

Kako se u nastavku članka tumači, sve veći je broj pobačaja, a obzirom na broj porođaja nije teško sračunati da se radi u više od pet milijuna ubijene djece u jednoj godini. Ističu se materijalne i socijalne poteškoće, koje su iz godine u godinu bile sve teže u toj velikoj zemlji. To se navodi kao glavni razlog tolikih prekida trudnoće. Podatak je star šest godina, a kamo je takav način »planiranja porodice« i rješavanja navedenih ekonomskih i socijalnih poteškoća doveo, poznato je ne samo iz krajnje teškog materijalnog stanja u bivšem SSSR-u nego i sveopćeg teškog stanja. Uz strahovito tešku nestašicu hrane, naglo se množi broj rastava braka, tako da u nekim regijama dosiže već 70 posto sklopljenih brakova. Prema nekim procjenama 67 posto žena svoju prvu trudnoću prekida »ilegalno«, dok je porast kriminala zadnjih godina, naročito među mladima, u postotku koji zabrinjava. Mnoštvo žrtvovane djece prosperitetu zemlje, nije spasilo zemlju niti u ekonomskom, kao ni u socijalnom vidu. Službene statistike to potvrđuju, a nije teško sa stanovišta humanizma, još više vjere, zaključiti da nikako drugačije nije niti moglo biti.

POSLJEDICE POBAČAJA

Ginekolog o tragičnim posljedicama na cjelokupnoj ličnosti žene, koja se usudi prekidom trudnoće, učiniti nasilje nad životom djeteta i na samoj sebi.

Rascvjetana i usahla voćka. Opasni pobačaji.

Žena je kao rascvjetana voćka«. Tako započinje vrhunski ginekolog u jednom od najvećih gradova, izvještavajući kako se u zemlji izvrši oko pola milijuna pobačaja, s veoma teškim posljedicama, ponekad i smrtonosnim. U nastavku piše:

»Drvo se osuši ako mu posječete cvjetove. Cio ženin organizam, prilagođava se novom životu, nakon začeća djeteta... Prekinete li tu vezu, nastaje pustošenje koje ne može svatko izdržati. A svake se godine, kako već spomenusmo, izvrši u zemlji pola milijuna nasilnih abortusa.

Žene liježu na operacioni stol i stare prije vremena. Trećina takovih žena boluje od internih upala. Postaju loše majke, supruge i radnice. Krupna bi bila brojka, kada bi se izračunalo koliko stoji takova primitivna »kontrola rađanja« našu zajednicu.

»Možda više nećete moći rađati«, govori liječnik svakoj ženi. »Muž će se možda zaželjeti odjednom da ima još jedno dijete. Tražiti će rastavu braka, ako se ne uspijete izliječiti od neplodnosti. Izgubite li materinstvo i drugi vam brak neće biti sretan. Izgubiti ćete možda ljepotu, svježinu, privlačnost. Za vaše vas dobro upozoravam: ne tražite pobačaja!« – Ljepše, umnije, plemenitije ne bi mogao apelirati niti kakav propovjednik na svijest i savjest onih majki koje se odlučuju na pobačaj. Posebna je pak vrijednost sa znanstvenog stanovišta, što to govori liječnik ginekolog, profesor u toj grani medicine. Kako žene slušaju te savjete, očito je po tome što »liježu po deset puta na operacioni stol«. Tko pak uz žene koje tim činom gube »ljepotu, privlačivost, svježinu, a kontrahiraju razne teške upale i gube sreću u braku, tko najviše uz njih strada? Opet ti liječnici, koji ih moraju sada liječiti, dok zajednica krupne brojke izdataka snosi radi takovih nesavjesnih majki i žena. Pati zajednica i stoga, što to više nisu potpune majke, niti supruge, niti radnice – tvrdi stručnjak.

Opasni pobačaj. »Svaki, pa i najsolidnije izvedeni pobačaj, ostavlja psihičke, a gotovo redovno i fizičke posljedice na ženi. Ta je činjenica poznata svakom liječniku, a i svakom iole razumnom laiku... Svaki prekid trudnoće, pa i najlegalniji, što ga izvodi liječnik–stručnjak u klinici ili bolnici, u biti je brutalni akt nad tijelom žene, koji može ostaviti trajnih psihičkih i fizičkih posljedica. U najtežim slučajevima može dovesti i do smrti pacijentice.« (Dr. med. Velimir Celić)

Matasovićeva pacijentica. U svojoj priči o stradanju žena koje se odlučuju na pobačaj, opisuje teško stanje seljanke Staše nakon zlog čina: »Staša je ležala kao teški bolesnik, i na njoj se vidjelo kako teško pati. Tanjila se kao daska, a lice joj se svuklo kao daska, kao da je nožem obrezano. Ona je imala jedno jedino dijete, već veličko, a govorilo se da je išla babi Polki (paklenjači) tri-četiri puta...« Staša je govorila Barici: »Sestro i prijateljice, teško je, sve trune u meni... Mnogo ih imaš sestro, ali nemoj ići

babi Polki, da ti ne bude kao meni. Jedan put ili dva put uspije, ali kada se ponesreći zlo je, da se ne može iskazati. I grijeh je to, veliki grijeh, ubiti svoje ni krivo ni dužno«.

U selima, gdje svatko pozna svakoga, kraj brižljivog prikrivanja, uvijek se saznavalo kada bi koja žena posegnula za životom djeteta. Često se mogao čuti sud: »Biljeda, žutog lica, suha ko daska, prava slika smrti«. Kao što su žene s brojnom djecom i u kasnijim godinama pokazivale svježinu i životnost, tako je isto bilo opće poznato da žene koje uništavaju djecu, prerano ostare. A da prerano i umru, kao i Staša iz priče, o tome govori i medicina.

Nikada bez posljedica. Pod tim naslovom dr. D. Kremer prije nekoliko godina piše o problemu pobačaja: »Gotovo da nema pobačaja koji ne pretstavlja neposrednu opasnost, ili koji nije uzrok kasnijim komplikacijama. Opasan je i pobačaj izvršen u bolnici i pod stručnim nadzorom, a kamoli onaj koji vrši nestručnjak...

Međutim treba naglasiti da i najbolje izveden pobačaj ostavlja posljedice. Poznato je da se žena za vrijeme trudnoće mijenja i fizički i psihički »od vlasi na glavi do nožnog palca«. To vrijedi osobito za one mlade koje prvi puta rađaju. Mlada se žena prema mišljenju brojnih stručnjaka tek nakon prvog poroda razvije u »pravu ženu«. A baš mlade žene iz ovog ili onog razloga najčešće nasilno pobacuju. Pobačaj je tada nasilan, grub *prekid fiziološkog razvoja njihovog organizma,* koji nakon začeća dobiva nove funkcije i biološke zadatke. Da je takav prekid štetan, ne treba niti spominjati...

Prema Fehtovoj statistici u Njemačkoj se izvrši oko pola milijuna pobačaja godišnje. Osamdeset tisuća žena plati taj zahvat glavom ili zdravljem, a 200.000 ostaje doživotno sterilno. Trovanje, anemije, upale, psihički poremećaji. Nije dovoljno izvesti »sterilni pobačaj«, ali *što sa psihom?.* I frigidnost te druge komplikacije su daljnje posljedice, kaže profesor Feht. Radi velikog broja pobačaja izvan kontrole, u SSSR-u je vlada svojevremeno legalizirala pobačaj. No 16 godina nakon legalizacije pobačaja na kongresu ginekologa u Kijevu, sovjetski su stručnjaci konstatirali da je usprkos vršenja pobačaja u bolnicama i od strane stručnjaka, smrtnost prelazila 1 posto« (Obzirom na to da se u toj državi vrši preko pet milijuna pobačaja godišnje, došli bismo do brojke od 50.000 unesrećenih žena). – »Uz to je 80 posto žena imalo poremećaje u svojim ciklusima, a kod preko 70 posto žena su se razvile upale, degeneracije i tumori maternice. Stručnjaci su izjavili da su se komplicirali porodi, vanmaternične trudnoće i drugi poremećaji gravidnosti, u 65 posto slučajeva su se nalazili u žena koje su u prijašnjem životu imale pobačaje. Kao posljedica pobačaja nastao je poremećaj u radu žlijezda s unutrašnjim lučenjem, gojaznost, gubitak libida, zatim živčani poremećaji, potištenost, neuroze i konačno frigidnost kod 40 posto pacijentica.«

Počevši od pravog pomora žena, preko raznih teških upala i neplodnosti, sve do teških živčanih oboljenja, i nesposobnosti za bračni život, pobačaj je uzročnik svih tih nevolja pa ma bio izveden pod stručnim nadozorm i u bolničkim ustanovama. Ta serija nevolja, koje stižu žene, mora kod svakog poštenog čovjeka izazvati suzdržljivost kada je riječ o borbi za slobodni pobačaj. Naročito se to odnosi na dnevni tisak, razne publikacije, u kojima se vrši nestručna i zlonamjerna propaganda u ime nekih prava žene na slobodnu odluku u prekidu trudnoće. Mnoge žene, kako ćemo vidjeti u slijedećim člancima, polazeći od takovih tumačenja, lišene osnovnih informacija o suštini pobačaja i posljedicama koje taj čin slijede, na laku ruku, a na vlastitu nesreću, opredjeljuju se za smrt svoje djece i vlastite nedaće najozbiljnijeg značaja.

Tko je za osudu? Desilo se u jednoj skandinavskoj zemlji. Žena je došla u bolnicu i zatražila od dežurnog liječnika da izvrši prekid trudnoće. On je to odbio, po zakonima svih demokratskih zemalja koje daju slobodu liječniku da se sam odluči, no ona je našla drugoga, koji je udovoljio njezinoj želji. Nakon završenog zahvata, liječnik je uzeo pincetom ručicu djeteta i pokazao njegovoj majci uz riječi: »Vidite što ste učinili!« – Nastao je skandal, ona je vriskala i tražila da se napravi zapisnik o toj stvari, na temelju kojega je predala tužbu, »radi mentalne okrutnosti« liječnika. Za suđenje je vladao veliki interes, pa se u sudskoj dvorani našao veliki broj građana. Odvjetnik tužiteljice je stvar tako prikazao, da je pridobio svu publiku, koja je osudila liječnikov postupak.

Odvjetnik tuženog liječnika, zatražio je da se pokaže film o pobačaju, koji su dozvolom suca i prikazali. Tokom prikazivanja, gledajući neugodne prizore umorstva djeteta, u dvorani se čuo jecaj, plač, glasovi zgražanja, a pojedinci su napustili dvoranu užasnuti onim što su vidjeli. Nitko od prisutnih nije imao pojma o stvarnoj težini zlo-

čina. Sada su svi bili na strani tuženog liječnika koji je oslobođen optužbe. Novine su danima pisale o tome, razvila se žučna rasprava o tom predmetu, no mnogima je postalo jasno o čemu se radi kod takvih zahvata: da je to jednostavno okrutno ubojstvo nedužnog ljudskog bića.

Pobačaj i zdravlje žene. »Anketiranjem trudnica dokazano je da u toku savjetovanja nije dovoljno informirano mnogo žena o stvarnosti pobačaja, te da nakon savjetovanja njih 12 posto promjeni odluku i zadrži trudnoću, umjesto da pobaci. Sa stanovišta zdravlja, nedopustivo je da 62 posto trudnica nije znalo ništa o načinu izvođenja pobačaja; 36 posto njih ne zna nijednu posljedicu koja slijedi nakon pobačaja; isto toliko (36 posto) žena ne zna za neplodnost kao posljedicu pobačaja, a samo 28 posto zna samo za jednu štetnu posljedicu... (dok ih ima cijeli niz, i to najozbiljnijih-op). Ovome zaista nije potreban komentar. Ustav jamči željeno roditeljstvo, no liječnici tvrde kako nijedan prekid trudnoće, kakogod bio stručno izveden, nije bez posljedica za zdravlje žene«. (Vjesnik 12. 8. 1989.).

Koliko odudara ovaj izvještaj dnevnog tiska, pun ozbiljnosti i stručnih podataka, od krajnje neodgovornog piskaranja pojedinih novinarki (rijetko novinara) koji bez ikakvog »informiranja« o najtežim posljedicama svakog pobačaja, stvaraju u javnosti dojam da je u pitanju samo sloboda žene, kao takova. Ta pak sloboda rađa tako teškim plodovima, da liječnici kroz desetke godina u našem tisku uvijek iznova ratuju protiv toga zla, i to samo na temelju znanstvenih dokaza moderne medicine. Saznanje da čak 62 posto žena uopće ne zna ništa o naravi samog pobačaja a da drugi 72 posto ne zna ništa o teškim posljedicama, posebno o neplodnosti koja može uslijediti i nakon »stručnog pobačaja«, mora napuniti svakog poštenog čovjeka brigom za tako veliki dio ženske populacije koja je izvrgnuta najvećim opasnostima kojih nije svjesna.

Sjetimo se pisanja izvjestitelja »Vjesnika«, kako su dozvole za pobačaj u bivšoj državi, tako lako djeljene, da ne postoji nijedna druga država u kojoj se na tako laki način dolazi do odobrenja za prekid trudnoće. Treba li naglasiti, opet na temelju izvještaja koji nitko nije zanijekao, da se pojedine bolnice »bore« za što veći broj takovih »operacija«, da bi se tim novcem izgrađivale i dograđivale bolnice, ili se novac »slivao u blagajnu za osobne dohotke zaposlenog osoblja«. Ponovimo li da prema izvještaju dr. Ružice Ćavar na tri pobačaja u Zagrebu, dolazi jedan porođaj, onda je slika u svoj svojoj tragičnosti potpuna. Da opet naglasimo, kako oni koji napadaju dijeljenje letaka sa slikama o stvarnosti pobačaja, koje nazivaju vandalizmom, zapravo sami čine vandalski čin prema neinformiranim ženama, koje svojim piskaranjem guraju u tolike nevolje? Može li uopće častan čovjek prepustiti nekoga da postavi bilo kakav čin, ako nije temeljito poučen o njegovoj bilo moralnosti, bilo mogućim posljedicama? Na to mogu odgovoriti samo »borci« za takova »prava«, a sebi odgovoriti – što uporno ponavljamo, da li je časnije, boriti se za život djece u zemlji koja je po broju porođaja odavno na zadnjem mjestu – čak u cijeloj Evropi, kao i za zaštitu trudnih žena, ili drzovito, nasuprot svjedočanstvu liječnika, podilaziti nepoučenim ženama savjetujući njima slobodu, i tražeći što šire zakonske ovlasti – za ono što medicina zove: uvijek opasni pobačaj.

Smrt radi pobačaja.

»Svakog dana u Velikoj Britaniji djevojke i žene umiru tajnom smrću. Svakog dana u zabačenim ulicama, u jarcima, napuštenim stanovima, policija nalazi tjelesa djevojaka umaljana krvlju. Umrle su od »unutrašnjeg krvarenja«. To se događa u civiliziranoj Engleskoj dvadesetog stoljeća. Pa ipak, štampa gladna senzacija ne piše o tome... o abortusu se malo govori, iako je to operacija koja je svaki dan na dnevnom redu. Procjenjeno je da se u Velikoj Britaniji izvede tjedno 5000 pobačaja, ili tokom godine 250.000. – Zvuči nevjerojatno, ali na svakih četvero djece koja se danas rađaju u Velikoj Britaniji, dolazi jedno dijete koje je ubijeno abortusom«. (United Press).

Istina je da je to pisano prije dvije decenije, ali bismo mi mogli sa stravom konstatirati, da se broj rođene djece izjednačio. U Hrvatskoj s brojem pobačene, da se u Sisku, prema svjedočenju liječnika u bolnici ubije dva puta više nego što se porodi u jednoj godini, a da u Zagrebu na tri pobačena djeteta dolazi jedno rođeno. Nastavi li, tako, nema nikakove sumnje da će ova stara draga zemlja postati plijen totalnog umiranja. I dodajmo opet: zahvaljujući djelomično nečasnoj propagandi smrti. Uza sve to, bez ikakova ustručavanja, a možemo reći i stida, javno se i poimence napadaju borci pokreta »za život«. Svoje nastojanje da se i tiskom djeluje protiv širenja pobačaja, borci za uništavanje pojedinca i zajednice, ratujući za opaku slobodu, niječu prava borcima za život da se javljaju i iznose svoje poglede i činjenice kojima raspolažu.

Opasni pobačaji. Isti naslovi isti sadržaj. »U Italiji ima navodno 700.000 do milijun pobačaja godišnje. U Francuskoj se izvodi 600.000 pobačaja godišnje... Broj od 5.000 žena umrlih u bolnicama od pobačaja ograničena je samo na medicinske ustanove u Italiji, za ostale ne postoje podaci.« (Dnevni tisak)

Ako se sjetimo koliko umire u SSSR-u žena, i to nakon »stručno« izvedenog pobačaja, i pribrojimo već navedene podatke iz Njemačke, tada ćemo veoma lako shvatiti onu biblijsku: »U čemu tko griješi, u tome se i kažnjava«. Majke koje svojoj djeci nanose smrt, mjesto da daruju život, i same postaju plijen smrti. Za jednu se zemlju posebno naglašuje da od posljedica pobačaja, umiru – prije vremena – možda i nakon nekoliko godina, tisuće žena.

Manje ilegalnih više legalnih pobačaja. – 107.000 dana bolovanja. »Naslov i podnaslov iz našeg tiska, u nastavku slijedi: »Prije dvije godine (podatak iz 1980. godine), 42.620 žena odlučilo se u našoj republici na pobačaj, i one su zbog toga prosječno ležale u bolnici dva i pol dana... Svakako je zanimljiv podatak da je najviše žena koje se odlučuju na pobačaj djece rođene izvan braka. Docent dr. D. Štampar tvrdi da su to uglavnom maloljetnice ili mlade žene u dobi od 20 do 24 godine... Tu zabrinjavaju medicinski razlozi više nego u žena koje već imaju djecu, zbog mogućih posljedica za zdravlje i kasniju mogućnost rađanja... Oko 36 posto žena koje su zatražile pobačaj, imalo je dvoje djece, 22 posto jedno, a 26 posto nijedno dijete. Ispustivši prvu grupu (s dva djeteta), koja ne može naći opravdanje sa socijalnog stanovišta, sa zaprepaštenjem čujemo o četvrtini onih koji imaju samo jedno dijete a već drugo uklanjaju, kao i o onih 22 posto bez ijednog djeteta. I to je bilo u godinama, kada nije bilo ni približno tako loše ekonomsko stanje kao danas«. (Podaci iz »Vjesnika« 1979).

Jedne je godine u cijeloj državi izvršeno oko 370.000 pobačaja, za koje postoje podaci, a da cijela polovica slučajeva otpada na djevojke. Sjetimo se podatka iz Velike Britanije, i već iznesenih iz naše zemlje, pa da shvatimo o kakovoj se katastrofi biološkoj i moralnoj radi. Dodamo li da su tu sukrivci i očevi te umorene djece, pa ćemo dobiti doslovno armije moralno iskrivljenih osoba, koje će donijeti u brak kao baštinu iskrivljenu i moralno kao i psihički ličnost.

Ozbiljne posljedice

Isti naslov, isti sadržaj: »Prema ocjenama medicinskih stručnjaka čak i pobačaji izvršeni u zdravstvenim ustanovama u oko 30 posto slučajeva imaju ozbiljne posljedice i *prerano smanjuju životnu snagu žene.* Pobačaji ne nanose samo štetu zdravlju, nego i ekonomskim interesima žena – prije svega zaposlenima« – Lako je shvatiti da »smanjivanje snage, znači i skraćivanje dobi života, te opet opomena o ozbiljnim posljedicama.

PSIHIČKE SMETNJE – POSLJEDICA POBAČAJA

»U psihi žene koja je abortirala često se javlja osjećaj krivnje. Površnom promatraču sve se to i ne čini tako strašnim, jer se žena sama odlučila na taj zahvat. Međutim, u svakodnevnoj praksi susrećemo žene koje su frigidne i zbog samog straha od pobačaja. Ukoliko žena donosi sama odluku o pobačaju u trenutku slabosti, u njoj se javlja unutarnja napetost, neuroza, depresija, osobito ako nakon pobačaja ostane neplodna. Često se događa da ona osuđuje partnera koji je sudjelovao u donošenju odluke, a koji ju je iznevjerio baš u trenutku kada je očekivala od njega najveću moralnu pomoć. U predbračnom životu to može dovesti do raskida kod mladića i djevojke. U braku se to ne događa, ali abortus i te kako podriva stabilnost bračnih odnosa«. (Dr. D. Kremer).

Patnje životinjskih majki. Piše jedan književnik: »S užasom sam saznao prve godine svojeg svjesnog djetinjstva, da se male mačkice moraju ubiti. Kroz cijeli niz dana, slušao sam bolno mijakanje njihove majke, koja ih je tražila po dvorištu, u podrumu, na tavanu i kućnim zakutcima. Njezino žalosno glasanje je podsjećalo gotovo na ljudski plač. Djeda, koji je mačiće stavio u vreću i njom lupio nekoliko puta o zemlju, zamrzio je iz dna djetinjeg srca. Dugo mu se pričinjao upravo kao ubojica. Mačku je uzimao u krilo, no ona se je otimala, i uvijek iznova nastavljala da traži svoju djecu, ispunjajući kuću, vrt i dvorište svojim životinjskim plačem.

Kod ljudskih majki, javlja se i bol i žalost i grižnja savjesti nakon učinjenog zlodjela. O tome govore psihijatri, i svećenici koji slušaju cijeli život najtužnije samooptužbe nesretnih žena. Onih, koje su nakon »stručno izvedenog ubojstva«, potpuno napuštene od sviju i prepuštene svojoj duševnoj nesreći, i nemilosrdnoj savjesti koja ne prašta. Prijekor pak savjesti, nepogrešivi je sud nakon svakog zločina, među koje se kao najteži ubraja ubojstvo vlastitog čeda.

Razmišljanja: braniteljima pobačaja

Danas u mnogim zemljama svijeta postoje društva za zaštitu životinja, koja protestiraju na svaki i najmanje okrutni tretman životinja, pa čak i tužbama na sud, progone počinitelje »zločina«. Pune su stranice svjetskog tiska o vrstama koje su ugrožene, takvim pticama, ribama, zvijerima čak i zmijama. Kada pak plemeniti ljudi dižu glas protiv ubijanja nerođene djece, onda se sa bjesnilom javljaju mnogi, posebno žene, i umjesto da se stide zločina, kao i propagande koja odobrava zločine, svojim napadajima žele prikazati te borce za prava djeteta ne samo konzervativcima, nego i zaostalim, vandalima i protivnicima kulture.

Postoje klinike za životinje – radi se o njihovoj zaštiti i liječenju. Ne veterinarske stanice toliko potrebne za domaće životinje, nego klinike za razmažene kućne ljubimce, pse, mačke i ostale. Nikada se nije čulo da na takvim klinikama izvode veterinari »nasilne pobačaje«. Sigurno nijedan veterinar nije dobio takav zahtjev. U novinskim oglasima se često nude prekobrojni mačići, psići ili druge životinje, a ako se koja izgubi, onda se obećavaju bogate nagrade. Samo za djecu, neželjenu, nema ponuda jer se njih lako riješiti – potreban je samo jedan formular, »reda radi«. Dozvola se lagano dobiva.

Mnogi gradovi svijeta imaju već desetke godina unatrag groblja za četveronošce. Čitamo i epitafe, čak i s nazivom – »podiže ga mamica«. Mnoga, međutim, djeca u »najkulturnijim« zemljama bogatog zapada svršavaju u kantama za smeće i odvoze se kontejnerima na gradska đubrišta...

SMRT MAJKE UBOJICE

Lisbeth Burger, iznosi u svojem djelu »U četiri oka« doživljaje primalje koja je 40 godina radila u jednoj bolnici na Zapadu. Evo jednog prikaza smrti majke koja se nalazi na samrti, nakon što je uništila trinaestero djece. Smrt trinaestog djeteta, donijela je smrt i njoj.

»Jedne noći pozovu sestre u bolnicu... u bolnicu su dovezli ženu gostioničara u tvorničkoj kantini. S velikom vrućicom, bez svijesti, buncala je i krvarila. Nadošla je strašna noć. Najužasnija mojega života, a slijedilo je još nekoliko groznih dana i noći. Htjela bih da su ih proživjeli i svi oni koje je vrag ikada naveo na misao da abortiraju. Primalja je naviknuta na koješta; na krv i jezu. Gdje bi druge žene već davno pale u nesvjest i utekle, mora primalja ostati i raditi svoj posao tiho, pouzdano i čvrsto, kao da nema nešto živo pod rukama i kao da nema srca, koje se zajedno s majčinim trza i krvari. ali takav konac, kakav je imala ta mlada tridesetgodišnja žena, ne bih više nikada rado doživjela.

Sat na zvoniku odbio je dvanaest u tihu, mlačnu proljetnu noć. Dan je bio sparan. Svi su prozori bili otvoreni, da u sobu uđe noćna svježina. Bolesnici obično rado slušaju otkucavanje sata. Ali na ovo izbijanje sata žena se uspravi... pogleda ukočenim očima, punim bezgraničnog užasa prema vratima... Sve više bulji oči... u njima se javlja grozno ludilo... kosa joj se kostriješi... hoće da iskoči iz postelje do otvorenog prozora da se sunovrati kroza nj.

»Otići... samo otići« ... usopljeno šapću bijedne usne... Na čelu joj se od straha vidi znoj. Nama s najvećim naporom uspjeva da je zadržimo na postelji. Onda se zavuče pod pokrivač, zavija i cvili u muci i strahu...

A nikoga nema u sobi. Ništa. Ni sjene, ni zrake svijetla. Sav je prostor u mirnom sumraku. Ako ga jače osvjetlimo, tada ona još jače viče u svojoj patnji. Ako posve zamračimo, onda je progoni njena avet... Neko vrijeme leži iscrpljena na svojim jastucima kao mrtva. Žuta kao vosak i sasušena kao žena od sedamdeset godina. Onda opet vidi avet i počinje puna straha govoriti:

»Sad... sad opet dolaze... jedno za drugim, jedan, dva, tri... to je već veliko, skoro odraslo... četiri... pet... to je ostalo posve maleno... šest... sedam... osam, tom je glava otkinuta, pa je nosi u ruci... devet, deset... to je bez nogu, a ipak se kreće... raspolovljeno je i krvari... jedanaest... dvanaest... i sada samo jedna ruka i jedna noga... Gdje ti je glava?... drugi udovi?... Zašto nemate očiju?... nemate očiju?« Nenadano trgne pokrivač u vis i pritisne ga na lice.

»Ne... ne... ne... idite... idite... vi nemate pravo da živite...« i izmučena pade natrag na uzglavlje. Za neko vrijeme opet počinje »Čujete li ih kako govore? Slušajte ih... – Ne možemo vidjeti vječno svijetlo... daj nam tvoje oči majko!... Ti si nam uzela naše, daj nam sada svoje oči... zar ih ne čujete... tu... tamo... jedan... dva... tri...« opet jezovito brojenje do trinaest.

Meni zastaje srce od straha, jer odjednom sve razumijem. Ali ne, to je buncanje, lude misli žene u vrućici. To ipak nije moguće. Te se misli ne mogu više osloboditi. Konac se slaže: ruka je i noga dosad izašla iz tijela ubijenog djeteta koje je na zločinački način ubijeno, rastrgana u materinu tijelu. Ali da je to trinaesto?

»Što hoćete ovdje?... sada... danas... Vi ste mrtvi... nikada niste živjeli... Ja nemam djece... tko vas je poslao amo?... Tu... tu... opet dolaze svi... jedan... dva... tri... Čujete kako zapomažu... Čujete li ih? – Ne možemo ući u vječni pokoj... ti ti nam uzela mir... uzela vječnu domovinu... protjerala iz svojega krila materinskog... ukrala si naš počinak... daj nam pokoj vječni... A oči!... užasno šuplje oči...«

Šiljasti prsti bolesnice opet pokazuju i broje duž stijene... »Dva... tri... četiri... šest... idite... idite...« Pruža ruke kao da se brani. Udara bjesno oko sebe. Brani se od nevidljivih likova, koji navaljuju na nju, dok opet ne klone. Ali ne nalazi mira. Dolazi nova groza:

»Tu... tu... jedan... dva... tri... trinaest... zašto ste tako gnjusni, krvavi, rastrgani, razderani, goli...? sva se trese kao od gađenja. »Ne dirajte me... odlazite, odlazite... Zar ne vidite... zar ne čujete, kako se jadaju i cvile, kako plaču i viču... tamo... sad opet... mi nemamo krštenja, vode da operemo svoje duše... nemamo odjeću milosti, da pokrijemo svoju golotinju... nemamo svečanu haljinu za vječnu svadbu... isključeni smo... zebemo... gladujemo... daj nam Svijetla... Svijetla... ugrij nas majko... Ta zar ništa ne čujete? Tu... tamo... ovdje... jedan... dva... tri...«

Nenadano pobjesni i opet poče vikati: »Idite... idite... ne dotičite me se... pustite me da idem... odem... Oni hoće da mi uzmu oči... srce... pustite me!... dalje, dalje od mene...« Tada gurne sestru od sebe. Na sreću stiže liječnik. S valom krvi iziđe iz tijela i zdrobljena dječja glava. Brza naredba liječnika: odmah operacija. Sve je pripravljeno već – izvještava sestra poglavarica. Budući da je broj sestara radi rata bio veoma umanjen uslijed potrebe u mnogim bolnicama, ja sam često pomagala kod operacija. Tako i danas. Nalaz je potvrdio moje očekivanje. Dijete je bilo raskomadano nasilnim putem u majčinoj utrobi. Nastala je upala potrbušnice. K tomu neprestano krvarenje. Kako se može predvidjeti, ubrzo će nesretnici biti kraj. Obavijestili smo muža.

Taj je primio vijest posve ravnodušno, dok nije čuo, da će svakako uslijediti istraga radi pobačaja. Onda je i on počeo divljati. I na pravnike koji »nemaju drugog posla, nego da svoje nosove turaju u tuđe brakove, mjesto da se brinu za svoje vlastite.«

Dok je on tako bjesnio i psovao, počela je jadna žena još uvijek u narkozi opet brojiti: »Tu... opet dolaze... svi... jedan... dva... tri... pet sedam, osam. Muž je užasnut utekao kao da ga vile gone.

Uboga žena vikala je i stenjala tri dana i noći. Ni najjače injekcije omamljujućeg sredstva nisu je mogle umiriti. Uvijek je iznova vidjela svoje trinaestero djece, što ih je nosila u svojem vlastitom krilu, kako joj dolaze svojim tužbama, predbacivanjima i molbama. Nije se toliko osvjestila da bi se u nje moglo probuditi pokajanje nad strašnim zločinima, i na povratak Bogu, ili da bi se moglo pokušati da je se obećanjem Božjeg milosrđa i dobrote oslobodi te užasne duševne patnje. A ni umrijeti kao da nije mogla od samog straha i tjeskobe. Sestre, druge bolesnice, dapače i sam liječnik, smutili su se radi te jezovitosti. Ni svećnik nije mogao ništa.

Četvrti dan nenadano se razbistrila, barem se tako činilo. Obavijestili smo opet župnika, a poslali smo i po njezina muža. Svećenik je odmah došao. Prekinula ga je odmah, čim je pokušao da joj govori: »Trinaest ih je, da! Ne morate pitati... A kad je svećenik htio da joj govori o milosrđu Božjem, rekla je posljednjom snagom: »Pustite me da idem... hoću u pakao... da tom nitkovu plaćam mržnjom u vječnosti...«

Zadnja je njezina riječ bila: »Lopove!« – upravljena mužu koji je ušavši stao na vrata. I umrla je!«

Muškarci i pobačaj

»Nekoliko tjedana nakon raskida sociolog Artur Shostak, ušao je sa svojom bivšom djevojkom u vlak u Philadelfiji i otpratio je do klinke za pobačaje u predgrađu. Oboje su bili za operaciju, ali Shostak je bio potpuno nepripremljen za takvo iskustvo. Još je bio ljut na prethodno tumačenje službenika klinike koji je o pobačaju govorio kao o »odstranjivanju nakupine tkiva«. Nije bilo nikakva savjetovanja ni literature za muškarce, a klinika mu je zabranila pristup u operacijsku dvoranu i sobu za oporavak. »Bio sam užasnut«, prisjeća se. »Pobačaj je i muškarčev problem, a nema gotovo nikoga da pomogne mnogim muškarcima, koji ga proživljavaju svake godine.«

Otada Shostak gotovo već deset godinâ proučava utjecaj pobačaja na muškarce. Njegov zaključak: pobačaj je golemi duševni potres za muškarce, možda jedini takova značenja koji većina muškaraca proživljava neznano, bez ičije pomoći. Shostak, profesor na Univerzitetu Drexel u Philadelfiji, ispitao je tisuću muškaraca, pobačajnih veterana, (koji su već prošli takove događaje), u osamnaest država SAD, koji su temeljiti knjiga: »Muškarci i pobačaj: pouke, gubitak i ljubav«, izdati će izdavač Praeger, pokazuje da se većina muškaraca osjeća osamljenima, da su bili ljuti sami na sebe i svoje partnerice, i u strahu od fizičkih i emocionalnih nevolja, što ih mogu pretrpjeti žene...«

»Iako je 93 posto muškaraca reklo da bi učinili sve što je u njihovoj moći samo da ubuduće izbjegnu pobačaje, trećina ih se ipak našla opet u istoj situaciji.

Muškarci su uglavnom krili svoj stres i prekrivali svoje sumnje željom da pomognu ženi i učine »pravu stvar«. Četvrtina muškaraca ponudila je novac da plaća troškove podizanja djeteta ako bi žena bila protiv pobačaja, a pola neoženjenih bilo je pripravno da se oženi. Otprilike 26 posto muškaraca smatralo je pobačaj ubojstvom, 81 posto njih izjavilo je da su razmišljali o djetetu koje se moglo roditi, ali malo ih je željelo nagovoriti ženu da se predomisli.

Mnogi muškarci izgubili su vlast nad sobom i plakali za vrijeme anketnog razgovora. Ardnold Medvene, psiholog u Savjetodavnom Centru Univerziteta Maryland, kaže: »Pobačaj je jedno od najvećih iskustava smrti što ih ljudi doživljavaju. On oživljava vrlo važne i vrlo primitivne porive, uspomene i osjećaje«. Ili kako je rekao jedan od anketiranih muškaraca: »To je rana koju ne možeš vidjeti ni osjetiti, ali ipak postoji«. Najčešća reakcija bila je osjećaj bespomoćnosti. »Velik dio muškaraca navikao je da upravlja situacijom, a u ovom slučaju to nije moguće« ističe Andre Watson zdravstveni odgojitelj u Centru za planiranje obitelji za muškarce u Washingtonu. »Osjećaju se nemoćnima...« (»Ibor«, 2/1984)

Rekosmo već, da veoma velika većina muškaraca smatra pobačaj isključivo kao stvar žene, ne misleći da oni, muževi, sudjeluju u stvaralačkom činu novog života, i da su muževi baš kroz tisućljeća srtali u borbu za očuvanje života vlastitog poroda. Ovdje se slika potpuno mijenja. Oni, kada se radi o nerođenoj djeci, baš toj nezaštićenoj, navješćuju rat do istrebljenja. Ono što primalja u svojoj priči o majci ubojici prikazuje ko izdvojen slučaj, može se uzet kao tragičan primjer oca zločinca. Koliko je pak žena svršilo na groblju – kako novinar iz Slavonije izvješćuje – u nemalom broju, a koliko je takovih zaglavilo pod pritiskom osionih muževa, nije teško zaključiti, kada se sjetimo kakav je bio položaj žene u obitelji i u društvu kroz stoljeća. Sada ćemo iznijeti naročito potresan prikaz o djevojkama, posebno maloljetnicama, koje su izvan braka zanijele, i iz raznih razloga posegnule za životom svoje djece. Da je to izvanredno ozbiljan problem, moći ćemo zapaziti na temelju svjedočanstava najpozvanijih: liječnika, ginekologa.

DJEVOJKE, MALOLJETNICE I POBAČAJ

Statistika kaže da svaki dan u SAD tri tisuće maloljetnica ostaje u drugom stanju. Osamdeset posto nisu udate. Pedeset posto će legalno ili ilegalno abortirati. Ako izvršimo račun, onda dobijemo za cijelu godinu 547.000 pobačaja kod maloljetnica. Podaci za grad New York još su šokantniji: trideset posto maloljetnica koje izvrše pobačaj ne rade to prvi puta, nego drugi ili čak treći put. Put do kakve tragedije? Već kao 12 godi-

šnjaci se bez ikakovih problema upuštaju u avanture« (Slobodna Dalmacija, 5. 5. 1987).

Mala vijest o strahovitoj nesreći. I obzirom na moralno stanje u toj velikoj zemlji, već kod djece, kao i na tragične posljedice takova razvratnog života. Što se tiče morala, kakove se ličnosti mogu razviti od 12 godišnjaka s takovim iskustvima, iza kojih slijedi ubojstvo djeteta. Najprije okaljane duše, a onda krvlju okaljana savjest! No da nije tako samo u SAD, da je i u nas stanje gotovo jednako, ako uzmemo u obzirom djevojke, pa i maloljetnice, moći ćemo saznati ako zavirimo u izvještaje koji pune stranice dnevnog tiska.

Eksplozija pobačaja u dvadesetom stoljeću. To je jedan od naslova s tim sadržajem. A onda slijedi: »Neželjene prinove izvan (obiteljskog) plana. Pedeset posto pobačaja se odnosi na djevojke. Kao sudionike u tom zločinu nitko ne spominje očeve te ubijene djece, koji su najčešće i inicijatori predbračnog života a isto tako zagovornici pobačaja, koji sa svim posljedicama padaju na leđa djevojke, odnosno žene.« Unutar članka je slika žena koje čekaju u osječkoj bolnici. Na što čekaju? O tome govori podnaslov: »Gužva u hodnicima osječke ginekologije. Dnevno dolazi najmanje 15 žena na pobačaj«. – Kraj sve tragedije osječke bolnice smijemo spomenuti gužvu u svim hodnicima osječke bolnice ovih ratnih dana. Sada se liječe stradali građani od nepravednog rata i oni koji su stekli rane u tom nepravednom ratu. Međutim, čovjeku se nameće primisao, koliko je krvi proteklo kroz desetke godina, i to u nepravednom ratu protiv nevine djece i to vlastite!

Prevelik broj pobačaja. »Naš zakon omogućuje svakoj punoljetnoj ženi da do desetoga tjedna trudnoće odluči o sudbini čeda. Zahvaljujući tome u našoj zemlji svake se godine obavi u našim bolnicama oko 400.000 pobačaja i nekoliko tisuća ilegalnih pobačaja. Zabrinjava, međutim, stalno povećanje broja vrlo mladih djevojaka, pa i djevojčica koje traže pobačaj... Prema podacima stručnjaka dr. D. Štampar, samo u Zagrebu je prošle godine oko 2.800 djevojaka mlađih od dvadeset godina prekinulo trudnoću. Nema točnih podataka koliko maloljetnica u cijeloj državi uz pristanak roditelja učine pobačaj, ali stručnjaci upozoravaju da su granice puberteta kod djevojaka sve niže i one danas sve ranije stupaju u intimne odnose. (»Vikend« 7. 4. 1985).

U tom je izvještaju ocrtana sva nesreća djevojaka posebno maloljetnica. Osim toga što pubertet nastupa sve ranije, jedan seksolog ističe, i da se sve ranije djeca erotiziraju a sve kasnije žene, što je još jedna žalosna činjenica. Roditelji daju dozvolu za pobačaj maloljetnoj djeci, ali počinje s time, što oni daju dozvolu za sve raniji slobodni život, nekontrolirane zabave, i sve ono što uzrokuje pad morala i ulazak u krug onih koji žele pokriti svoj neuredni život uklanjanjem vlastitog djeteta. Lako je uočiti, da taj i drugi novinski izvještaji ni najmanje nemaju permisivni odnos niti prema takovom životu, niti prema onome što slijedi iza toga kao neminovna posljedica.

Katastrofalni podaci. Opet: maloljetnice. »Dok škola i roditelji jedni drugima prebacuju lopticu odgovornosti zbog nedostatka seksualnog odgoja, mladi se napajaju sumnjivim filmovima i literaturom. Djeca sve više češće nadoknađuju nedostatak teorijskog znanja o sebi i svojoj seksualnosti – čitanjem pornografskih časopisa i knjiga, na sumnjivim filmovima... Koje su posljedice?« Podatak iz 1983. godine: Od 371.284 prekida trudnoće za koje se zna, polovica je registrirana kod maloljetnica. Zabrinjava i podatak da je u porastu postotak prekida neželjene trudnoće među djevojčicama iz starijih razreda osnovne škole, te među srednjoškolkama«. To su podaci stari punih devet godina, a da se stanje konstantno pogoršava, sveopće je uvjerenje potkrepljeno nemilosrdnim brojkama.

U istom se članku spominje jedan od sastanaka na kojemu je iznesen materijal za predavanja mladima o pitanju seksualnosti. »Istaknuti specijalisti za medicinsku psihologiju, ocjenili su taj materijal kao i skup za omladinu, kao neodgojan i neukusan«. – O tome je svojevremeno pisao i poznati liječnik, profesor, sociolog i seksolog, koji takove »neukusne i neodgojene pouke« ocjenjuje kao genitalne, a ne seksualne, jer ističe da je seksualnost široko područje u kojem se uzvišenost tog pojma oskvrnjuje grubim fiziološkim, isključivo tjelesnim analizama i poukama. To govore i stručnjaci medicinske psihologije, kako veli novinar. Sama riječ psihologija označava duševnu komponentu koja je izostavljena pri takovim neukusnim i neodgojnim predavanjima. (Podaci: »Vjesnik 4. 2. 1990).

Rode otjerane abortusom. »Broj pobačaja u Hrvatskoj (samo »legalnih«) je u neprekidnom porastu, a sve češće mu pribjegavaju i maloljetnice. Kako stvari stoje odnos broja

pobačaja i porođaja koji je sada 1:1, vjerojatno će se još pogoršati, tj. biti će sve više pobačaja a sve manje porođaja«. Opet maloljetnice. Opet stravični broj – jednako pobačaja i porođaja. Sve više maloljetnih majka koje u nježnim godinama uklanjaju svoju djecu. I opet – Isto toliko, vjerojatno maloljetnih očeva, koji u zločinu sudjeluju, ili pak punoljetnih zločinaca koji su krivi za zavođenje maloljetnica. Kraj tjelesnih nevolja koje očekuju te mlade majke, što može jedna zemlja očekivati od mladih koji počinju svoj život na taj nedostojan – u svakom pogledu – način.
Neodgovorni savjeti i preporuke. U jednoj od anketa u vezi s problemom pobačaja i kontracepcije, mogli smo pročitati i ovaj savjet: »Neželjena trudnoća, njezino prekidanje kao i rađanje, izazivaju mnogo jače potrese u psihi maloljetnica nego kod odraslih žena. Već samo začeće izaziva veliki strah, koji se sve više pogoršava ako žena nailazi na nerazumjevanje okoline. U takovom stanju maloljetnice nisu u mogućnosti da same sebi pomognu (a na pomoć sa strane rijetko kada nailaze), pa u stanju duševne napetosti prave razne nerazumne pokušaje i katkada dižu ruku na svoj život«. Ovo mudrovanje završava monstruoznim zaključkom i savjetom: – »Ako ljudi nemaju u sebi snage, da svoju moralnu svijest oslobode obmana i iluzija o »čistoj« i »nečistoj« djevojačkoj duši... onda je društvo dužno da u interesu mladih, njihova razvoja i budućnosti, legalizira pobačaj...«

Kakove nakazne filozofije. S jedne strane ističe se štetnost pobačaja, a s druge se on preporučuje. Što se pak tiče perverznog stava prema čistoći i nečistoći, to »umovanje« je lišeno osnovne istine da do pobačaja ne bi ni došlo, kada bi i danas djevojke sačuvale takove »obmane i iluzije« – biva o čistoj djevojačkoj duši. Takovo je zaključivanje potpuno u skladu s tolikim nastojanjima da se djevojke kontracepcijom i pobačajem sačuvaju samo, od neželjene trudnoće, gurajući ih na taj način u planirani nemoral. Da su takova nastojanja i nečasna i nenaučna, nije teško otkriti. Evo nekoliko savjeta na znanstvenoj bazi:«

Psiholog, sociolog i seksolog s medicinskog fakulteta:

»Nikada se dosta ne ističe važnost moralnog sazrijevanja čovjeka kao misaonog bića, za njegov spolni život i pravilan odnos prema jedinki suprotnog spola kao i prema društvu. Pubertet se u njega suviše usko, suviše isključivo vezuje za tjelesno formiranje u vezi s tjelesnim sazrijevanjem, zaboravljajući da seksualnost obuhvaća i svu njegovu misaonost...

U svakom slučaju tjelesno i duševno zrela osoba, nije samim tim i etički (=moralno) zrela. Proces spolnog sazrijevanja neosporno mora obuhvatiti i sve ono što čovjeka čini socijalnim bićem, u toliko više što proces moralnog sazrijevanja u odnosu na spolno sazrijevanje nastaje po pravilu kasnije, nekad vrlo kasno, a nekada potpuno izostane, jer se pogrešnim odgojem javljanje (moralne svijesti) suzbija i sprječava. U tom slučaju pojedinac je moralno zaostao, zakržljao, pa čak i potpuno slijep. Zato u takvim slučajevima nije pretjerano govoriti o moralnom infantilizmu (nedoraslosti) kojim se mogu objasniti mnoge nenormalne pojave u odnosu spolova...«

»Međutim dokazima za moralnu nedozrelost, pravi infantilizam mladih muškaraca, najviše se ističe napuštanjem voljene djevojke u trudnoći od koje je na vrlo vješt način izmamljen pristanak na predbračni odnos, kao tobožnji »dokaz ljubavi«. »Kako se vrlo brzo zaboravljaju date obaveze i kako se lako raspršuju lijepa sanjarenja. Pokajanje je vrlo rijetko, a cinizam je do krajnjih granica raznovrstan. To se naročito često dešava ako je u djevojke u pitanju nevinost...« (Dr. A. K.).

Učenjak, posebno stručnjak na području seksologije, jasno ocrtava redoslijed nevolja koje se redovno događaju. Moralno nerazvijene osobe, naročito muškarci, lišeni i moralne svijesti i datih obaveza djevojci, iskorištavaju njezinu nedozrelost kao misaonog i moralnog bića, a kada dođe do neželjene trudnoće, onda je besramno napuštaju i prepuštaju patnjama svih vrsta. Kod takovih tipova, koji su vrlo česti, kako na selu tako i u gradu, možda je najbolje izražen spomenuti već cinizam u pjesmi: »Lupaj mala glavom o ćupriju, ja sam našo sebi pošteniju«. To pak poštenje, koje traži kod druge djevojke, uništio je on kod prve, »izmamljujući pristanak kao dokaz ljubavi«. Ponavlja se izraz »infantilizam«. Radi se o nerazvijenosti pojedinaca kao misaonog bića i moralne osobe, prema riječima učenog čovjeka. O tome moraju u predavanjima čuti djevojke obzirom na moguće nevolje, u najmanju ruku, a mladići obzirom na svoje ljudsko

dostojanstvo, i jedinke, i kao »socijalnog bića«, koje ne smije u najbitnijim stvarima narušiti red u ljudskoj zajednici.

Kod vjernika postoji i odgovornost pred Božjim zakonima, i božanskim planovima koje Stvoritelj ima s mladim bićima jednog i drugog spola. Evo jednog članka baš u tom vidu. Mladenački snovi, poraženi i slomljeni pred stolom na ginekološkom odjelu. Slika okrutna, ali s okrutnom i istinom obrazložena.

Ginekološki stol u bolnici. Slika, a uz sliku tužaljka: Tko bi očekivao stol za pobačaje u pričicama o divnim nezaboravnim, prvim školskim ljubavima«. Anketari dobivaju sadržajne odgovore od »mudrih i ludih djevica« da se poslužimo evanđeoskim izvještajem. Neka Danijela svjedoči: »Zaljubila sam se u 14 godini, no kada bi on (moj mladić) znao da sam u 14 godini pobacila, ubio bi me!« Kakova jezovita odgovora. Možemo reći i bestidnog. Ni traga o kajanju, a prema njezinim riječima on izgleda časniji i moralniji, barem što se tiče ubojstva djeteta. Stari su govorili da će doći vrijeme kada će »djeca djecu rađati«. Mi bismo mogli uz to dodati: »Došlo je vrijeme kada djeca svoju djecu ubijaju! – Tragedija bezgranična u svoj svojoj strahoti.

Što reći maloljetnicama? – Odgovor predsjednika SAD Regana.

U to vrijeme (1980) vodila se javna rasprava o tome, dali već u školi treba maloljetnicama govoriti o kontracepciji i bez znanja roditelja dijeliti im takova sredstva. Novinari su postavili takvo pitanje i tadašnjem predsjedniku SAD Ronaldu Reganu. Evo njegova odgovora: »A što bi joj se dogodilo da je rekla samo: NE! Kratko i jasno. A da se mladež u SAD znade tako i držati, možemo vidjeti iz slijedećeg izvještaja:

»*Čedni studenti*«. »I pored toga što se u redovima američkih studenata osjeća tendencija oslobađanja bilo kakovog moralnog kompleksa, u suštini, na temelju naširoko provedene ankete, samo neznatan broj od ukupno 7 milijuna američkih studenata živi nemoralno«. – I ovo je kratka i jasna poruka – životom saopćena.

Mladi na stari način.

»Među američkim studentima provedena je opširna anketa koja je trebala utvrditi njihove sklonosti i ideale. Rezultati su bili zapanjujući:

Većina je studenata izjavila da se slaže s roditeljima, da se ne drogira, i da ne želi živjeti vanbračno – prije sklapanja braka. Ništa neobično, izjavila je tim povodom američki sociolog u časopisu »National inquier«, povodom ove ankete. »Većina je američkih studenata u podsvjesti ostala vjerna tradicionalnim i puritanskim vrijednotama«. – Zanimljivo je istaknuti, da je ova druga anketa izvršena punih pet godina iza one prve, i da se nije ispunilo ama baš ništa od onih nagovještaja da se američki studenti žele »osloboditi od moralnog kompleksa«.

Svakako, studenti su pripadnici najviših škola, univerziteta, pa su suviše pametni da se iz moralnog života zapute u nemoralni život. Pa o tome reče i već spomenuti sveučilišni profesor, sociolog i seksolog, da je čovjek misaono biće i da nezrelost u odnosu prema drugom spolu znači infantilizam, zalupanost, i nečasnost.

Da to nije takvo jedino mišljenje, evo još po kojega te vrste.

Kada ljubiti a kada učiti?

O toj temi piše dr. sci. profesor Predrag Keros: »Većina stručnjaka se slaže da preuranjeni spolni odnosi mogu osobito štetno djelovati i remetiti razdoblje mladenačkog sazrijevanja, jer preuranjeni spolni život i prijevremena trudnoća prekidaju pravilnost razvitka, pa ga štoviše mogu potpuno zakočiti. Znameniti stručnjak profesor Smoling ističe: »Pubertet je tek djelomična zrelost i preuranjena spolna aktivnost može ometati potpuni duševni razvitak, dok profesor Bretschneider piše: Prijevremeni spolni odnosi troše snage, što potom nedostaju duševnom razvitku dozrijevanju čovjeka i njegovoj stručnoj izobrazbi. Tako nastaje osiromašenje interesa i duševnog života. Umjesto zaključaka, veli profesor, navodimo riječi istaknutog učenjaka Negoluana: »Biološko sazrijevanje nastupa prije moralnog. Zato što se prije pojavi spolna aktivnost, to se ona izrazitije očituje u svoj svojoj nespretnosti i besciljnosti, pa i protusocijalnosti«.

Evo odgovora i mladima, i roditeljima, i odgojiteljima posebno, koji uporno zagovaraju zaštitu od tjelesnih nevolja mladih: zaraze i neželjne trudnoće. Da se i ne govori o šarlatanskim člancima, i to mnogobrojnim u dnevnom tisku, kojima se mladi upravo potiču na nemoral, sugerirajući im isključivo kako će izbjeći neželjene posljedice. U člancima navedenih učenjaka, neprestano se ističe moralna zrelost, pa kako je poznato da tjelesna zrelost, po kojoj čovjek na neku ruku sazrijeva kao i ostale životinje, uvijek slijedi sa zakašnjenjem duševna zrelost – koja se ističe u moralnoj formiranoj osobi.

Za one pak, koji se svjesno, a nekontrolirano, upuštaju u nemoralni život, opet jedan sveuč. profesor daje slijedeću ocjenu: »Svakom mora biti jasno da tjelesni čin ostavlja u duševnom životu tragove, nekada duboke i dugotrajne. O tim se tragovima, nažalost slabo vodi računa. Onaj koji jednom pripadne drugom spolu, ne može izbrisati svaku uspomenu na to. Po tome se čovjek razlikuje od životinje. Čovjek i u najsirovijem odnosu poklanja, i ne znajući, od svoje ličnosti. Ako čula lako zaboravljaju, duša ne zaboravlja... Sve zlo, dakle, dolazi od toga što se vjeruje da tjelesni odnos ne ostavlja nikakove tragove u našoj duši. Zato takav slobodan život ne obogaćuje, nego osiromašuje duševne vrijednote čovjeka, i pretvara takove osobe u duševne bogalje i siromahe. Svaki dodir tijela plaća se manjim ili većim duševnim bolom«. – I taj izvještaj, neprestano ističe duševnu zrelost ličnosti, po kojoj se jedino razlikuje od životinje. Ne prihvaća li to, veli liječnik, on to plaća duševnim bolom, osiromašuje sama sebe, svodi sebe na duševnog bogalja. Bilo bi zanimljivo znati, što bi na to rekli propagatori slobode, borci za oslobođenje čovjeka od »iluzija o čistoći i nevinosti«. Možda bi ipak mogli zaključiti da oni koji tako žive, lišavajući se svake duševne komponente, već po tome postaju učesnici isključivo životinjskog načina života na području seksualnosti.

Tko se odlučuje za pobačaj? I ovaj prikaz govori u potresnoj činjenici, da djevojke i maloljetnice pretstavljaju veliki dio onih koji se odlučuju na pobačaj. Prema jednoj statistici staroj sedam godina, u Hrvatskoj je izvedeno 58.000 pobačaja. Od toga:

- 6 posto adolescentkinje,
- 28 posto neudane
- 23 posto s prvom trudnoćom
- 30 posto bez ijednog djeteta a već s prekidom trudnoće
- 56 posto onih koje imaju već jedan pobačaj

Ako to raščlanimo, onda dolazimo do slijedeće žalosne slike: adolescentkinje, dakle po zakonu se zovu još djevojčice, a već i žalosna iskustva, i ubojstvo djeteta. Neudane (28 posto) ubiru gorke plodove moralne slobode. One s prvom trudnoćom počinju i s prvim ubojstvom, bez obzira na zdravstvene posljedice (neplodnosti). Zatim (30 posto) prekid trudnoće, a nijednog djeteta u kući. A oni koju su već imale jedan pobačaj, pretstavljaju 56 postotaka od onih koji se odlučuju na pobačaj. U izvještaju se naglašavaju dvije stvari: Ovo je zemlja gdje se može kao nigdje drugdje lako i brzo dobiti rastava braka, kako tvrde pravnici, i gdje je potreban samo jedan formular i potpis da se dobije dozvola za pobačaj.

Na završetku razmatranja o udjelu djevojaka, posebno maloljetnica u pobačajima koji se izvode u nas, možemo spomenuti članak jednog novinara, koji je komentirao različite izvještaje o tom predmetu, a pod naslovom »Da nam curice ne postanu trudnice«. Dakako, da je tu cijeli spektar savjeta. Na to bismo mogli odgovoriti jednostavno: Neka naše curice, ne budu bludnice, pa neće biti niti trudnice. Možda surovo, ili sirovo? Sa stanovišta vjere postoji za nemoralan način života iz kojega izrastaju tolike nevolje, pa i neželjena trudnoća s pobačajem, jedinstveno riješenje, utemeljeno na jednoj Božjoj zapovijedi: »Ne sagriješi bludno!« Tko tu zapovijed ne drži počinja grijeh bludnosti, bilo mislima, željama pogledom, ili činima koji uzrokuju životne tragedije pojedinaca, a naciji podsjećaju korjene njezina opstanka. O tome pak ne govori samo vjera, nego i moderna medicina. Radi toga su navedeni toliki primjeri, ankete, izvještaji koje može prihvatiti svaki dobronamjerni građanin bilo kojega svjetonazora.

RAZLOZI KOJI VODE U POBAČAJ

O tome je podosta rečeno na stranicama koje govore o razlozima izumiranja cijelih naših krajeva, no evo još nekoliko redaka o toj stvari.

»Nesređeni odnos s mladićem« je razlog za prekid trudnoće kod 11 djevojaka od 20 neudanih. Dakle više od 50 posto. To je plod, već naglašene »brige« oko »naravnog« života, života bez morala. Od ukupno 100 anketiranih žena 32 su izjavile da su ih na pobačaj nagnale ekonomske prilike. Njih 16 je izjavilo da je »dvoje djece dosta«. Pet, da ih je troje dosta, pa četvrto uklanjaju. Tri su izjavile da »nisu završile studij«. Socijalno medicinske razloge navele su samo tri od sto žena. – Od pobačaja je odustalo nakon informiranja 12 žena. Na upit zašto su odustale od pobačaja navele su strah od kirurškog zahvata, jer to nije dobro, da je svaki prekid trudnoće ubojstvo, samo je jedna izjavila »jer je katolkinja«. Ako si dozovemo u pamet da je prošle godine o popisu stanovništva izjavilo 97,1 posto Hrvata da su vjernici, onda je slika kompletna obzirom na motive pobačaja. To su sve vjernice, koje djecu i krste i pošalju na prvu pričest i krizmu, a ostale pošalju u grob.

Utjecaj okoline.

Bogati slavonski kraj. U obitelji se našlo petero djece, a onda je majka saznala da je šesto na putu da se pridruži braći i sestrama. No majka mlade žene, svim je silama uznastojala da do toga ne dođe. Uspjela je nagovoriti kćerku da potraži pomoć seoske »babice«, čedomorke, koja je to i izvršila. Ubila je dijete, ali i njegovu majku. Došlo je do otrovanja, a onda je nastupila bolna smrt. Kako su u to vrijeme zakoni bili veoma strogi, potplatili su kotarskog liječnika, koji je naredio da se na kući pokojnice stavi upozorenje, da je umrla od zarazne bolesti. Svakako, taj komad papira nije utišao glasove osude u selu, a još manje oživio dva izgubljena života. – Nije tu, međutim priči kraj. Baba, koja je poslala u smrt kćerku i unuče, bjesnila je kada je bio govor o pobačaju, bilo u crkvi, bilo u selu. Punih dvadeset godina kasnije, vraćala se kući tjerajući svinje s paše. Poplašeni konji naletjeli su na nju, »rudo« od kola ju je probilo i prouzrokovalo nemilu smrt. Gotovo na isti način, na koji je poslala kćerku u grob. Općenito je poznato, da su majke i svekrve među prvim »uzrocima« pobačaja, iako je ljubav bake prema unučadi upravo poslovična. Osim – kada se ne radi o ljubavi, nego mržnji.

Još jedna opaka baka. Za razliku od tragedije u Slavoniji u kojoj je sudjelovala rođena baka djeteta, zbilo se u velikom gradu na obali Jadrana. Pripovijeda primarius bolnice, što je doživio njegov kolega na ginekologiji. U ordinaciju je ušla starija gospođa, lijepo dotjerana, s velikim križem oko vrata, i neposredno nakon pozdrava upitala: »Gdje se tu dica uklanjaju? Znate moja je kćerka još jako mlada, pa nije dobro da odmah sada rodi. Mora dite malo da uživa, pa bih želila da joj pomognem«. Ginekolog ju je zgranut gledao, a onda je počeo vikati iza glasa, te otvorivši vrata, naprosto ju je istjerao. Svakako i radi toga što nije zakonski dozvoljeno da takove stvari »ugovara« netko drugi umjesto majke, a sam reče, i radi toga, što ga je razjario zahtjev izrečen na taj način i to od rođene bake djeteta, na čijem je vratu uz to visio križ.

Spomenuli smo zaključke biskupske sinode iz Rottenburga, u kojoj se vjernicima cijele zemlje stavlja na srce briga za majke trudnice, pa se na tu brigu obvezuje i župska zajednica, i muža s ostalom rodbinom, i svom okolinom. Spominje se posebno stvaranje takvog ozračja, u kojem se mlada majka ne mora smatrati manje vrijednom u svojoj zajednici, baš zato što je trudna. Što pak može opaka okolina prouzročiti, pokazuje primjer iz dnevnog tiska, koji je prenio »Glas koncila«.

»Bogati supružnici M. i S. iz sela D. su roditelji troje djece. Otac je smatrao da će im se smijati cijelo selo ako dobiju još jedno dijete... zbog toga je ubio tek rođenog sina. Učinio je, to smišljeno. U prisustvu majke... Na ljude se u tom kraju gleda s podsmjehom ako imaju brojnu djecu. I tako je zbog podsmjeha ugašen jedan život«. (Glas koncila, 14. 6. 1987).

Oboje su, dakako, izvedeni pred sud zbog ubojstva djeteta. I kažnjeni – zna se. Izazvali su zgražanje jer su ubili tek rođeno dijete. Svi pak oni, a ima ih 400.000 godišnje koji složno odluče ubiti svoje dijete prije rođenja, niti za to odgovaraju, niti se toga sti-

de, ne osuđuju ih niti ljudi, niti sud. Prema nekima je to naime, u okviru »kulturnog dostignuća« – za što neki tvrde da je to pobačaj. I tu snose dobar dio odgovornosti baš takovi propagatori prekida trudnoće, koji s podsmjehom pišu o borcima za život djeteta. Dva podsmjeha s istim rezultatom. Podsmjeh okoline uzrokuje veoma često smrt nerođenoga, a podsmjeh širitelja kulture smrti ohrabruju mnoge da učine ono isto, za što su suđeni spomenuti roditelji. U jednom i drugom slučaju umire dijete, koje nije svjesno vlastite smrti, s tom razlikom da majci ubojstvo nakon rođenja ne može škoditi, a ubojstvo prije rođenja uzrokuje mnoge nedaće. Ne bismo li s bolom mogli predvidjeti da će do toga »kulturnog dostignuća« s vremenom doći negdje nekakovi zakonodavci. Tako su na primjer radili mnogi divljaci kroz tisućljeća, opravdavajući to suvišnom djecom, ili njihovim slabim zdravstvenim stanjem.

Malformacija djeteta kao razlog za pobačaj.

Medicina je danas toliko napredovala, da se može raznim aparatima ustanoviti zdravstveno stanje djece prije rođenja. Čak i njihovi razni značajniji nedostatci. U tom slučaju se pojedine bolnice odlučuju na prekid trudnoće. Zovu to i pobačaj radi medicinskih indikacija. Koliko te indikacije počesto vrijede?

Nevjerojatna beba. »Danijela Harrington je čudo od djeteta. Njena je majka na početku trudnoće doživjela saobraćajnu nesreću. Liječnici su joj savjetovali da abortira. Ona je odbila. Htjela je dijete. Željela je samo da bude normalno. Mala Danijela koju su »stručnjaci« osudili na smrt, ne samo da je normalna, nego svojim sposobnostima zapanjuje liječnike: čvrstu hranu za bebe počela je da jede već nakon jedanaest dana, da pije iz čašice poslije pet nedjelja, prvi puta je stala na noge kad joj je bilo tri mjeseca, a naučila je plivati pomoću gumenog pojasa – kada joj je bilo šest mjeseci«. Tako jedan naš tjednik. Zaista nevjerojatno! Kada se sama priroda želi narugati ljudskoj mudrosti. Ili netko drugi!

Nevjerojatni dječak. Najbolji u školi, najbolji na vjeronauku, najsnažniji u razredu i ugodnog izgleda. Njegova majka priča župniku. Kada sam bila s njim trudna, pala sam sa stepenica. Nekoliko mi je liječnika reklo da ga moram ukloniti, jer će biti ili invalid, ili umno zaostao. Rodila sam ga. Vi ga hvalite kakav je u crkvi, a isto mi vele u školi. Katkada mi navru suze kada ga gledam, a on me pita: »Mama, zašto plačeš?« Zar mu mogu kazati da je bio osuđen na smrt? On, najbolji majci, u školi i u crkvi. »Nisam ga vidio« priča župnik, »nekoliko godina, ali sam saznao da je s odličnim završio jedan fakultet. Spasila ga je njegova mama, koja je više vjerovala svojem majčinskom srcu i svojoj savjesti, nego opakim savjetima svoje okoline. Pa makar i znanstvene.

Dva ginekologa. – Oduzeti život ili ne?

»Doktor Bonimond, ginekolog na univerzitetskoj klinici u Bordeauxu, priča: U jednom teškom porođaju dijete je došlo na svijet faktički mrtvo. Specijalista, ginekolog, bigot (bolesno pobožan-pogrdno), učinio je protiv moje volje sve da bi dijete oživio, koje je bilo očito pravo čudovište. Imalo je na vratu tumor velik koliko i sama glava. Nekoliko dana, nakon vraćanja u život, dijete je operirano i veliki je tumor uklonjen. Danas je to ljupka djevojčica koja na vratu ima jedan mali neprimjetni ožiljak, jedino svjedočanstvo prvih nesreća«. – Tako jedan liječnik o drugome. Liječnik bigot-pobožnjak – učinio je sve da djetetu spasi život i ukloni opasnu i ružnu izraslinu. Drugi, nepobožni, želio je da dijete bude prepušteno smrti. Zvuči nevjerojatno, da on to sam bez ikakova ustručavanja pripovijeda. Zaključak? Koliko takvih ljupkih djevojčica, i dječaka, smaknu svake godine diljem svijeta liječnici bez savjesti, pa umjesto da se ta djeca vesele životu, nesavjesni ih liječnici šalju u grob.

Medicinske indikcije, na temelju bolesti majke. Veoma bliska rođakinja, priča rođaku svećeniku. Udala se u bogatu kuću za muža po vlastitom izboru. Odmah prve godine, ostala je trudna, pa je pošla liječniku na savjetovanje. Kao i mnoge slavonske žene, bila je »slaba na plućima«, pa je liječnik odrješito rekao nakon pregleda: »Ili dijete ili vi«. Kako je vjerski odgojena, a plemenita po naravi, nije joj bilo ni na kraj pameti da dijete ukloni. Rodila je bez komplikacija i za sebe i za dijete. Imala je svega sedmero

djece, što je u Slavoniji velika rijetkost. Ostalo ih je na životu petero, a majka je ušla u deveti decenij, te se raduje svojoj praunučadi. Koliko bi svaki svećenik mogao ispričati sličnih sudibna, jer njima se povjeravaju mnoge životne tajne! A kolike nisu nigdje ispričane, nego su ostale sačuvane u srcima plemenitih majki i Srcu Božjem!

Što sve majke nisu u stanju učiniti da spase svoje dijete? »Jedna 32 godišnja Amerikanka obratila se bolnici u San Francisku. Bila je trudna 22 tjedna, a ultrazvuk je pokazao da njezina beba ima anomalije bubrega i mjehura... Postojala je mogućost da još nerođena beba bude operirana. Liječnici su upozorili roditelje da će operacija biti opasna i za bebu i za majku. Unatoč opasnosti, majka je uz suglasnost muža odlučila da liječnici pokušaju izvršiti veoma opasni zahvat. Kirurg, dr. Michael Harrison je carskim rezom došao do djeteta, te ga za nožice izvukao dopola kako bi ga mogao operirati. Nakon neobične operacije, beba je vraćena u majčinu utrobu da još čeka drugo rođenje. Majka je nakon operacije bila u bolnici samo šest tjedana... Dijete koje je već bilo osuđeno na smrt tako je ušlo u povijest medicine... Danas, godinu dana kasnije, liječnici kažu da stanje maloga Michela zadovoljava. Riječ je o velikom podvigu liječnika koji su na taj način utrli put za spašavanje nerođenih beba.« (Večernji list 4. 1. 87).

Možemo kratko dodati, da taj veliki podvig, koji je ušao u povijest medicine, ne bi uspio, da junačka majka nije izložila svoj život samo da spasi život svojeg nerođenog čeda.

Majka zločinka. Vjenčali su se u krajnjem siromaštvu, ali obogaćeni vjerom i duboko shvaćenim pojmovima o braku. Djeca su dolazila na svijet jedno za drugim, dok ih se nije našlo osmero u kući. Nakon jednog liječničkog pregleda, pojavila se sumnja da se radi o početku karcinoma. Dakako da su se čuli komentari u selu: »Eto joj sada! Tolika djeca! Pa to nije normalno!« Otišla je u bolnicu i tu je na ginekološkom odjelu bila podvrgnuta temeljitim pretragama. Tu su se nalazile i one, koje se nisu došle liječiti, nego su došle na »čišćenje«. Jedan od najodvratnijih naziva za pobačaj. Kao da se radi o izbacivanju smeća iz krila žene. Jedna od njih tih se dana vratila s krvavog posla, legla u postelju, a onda se počela luđački smijati i vikati iza glasa: »Dođi dite s đubrišta, došlo je materi mliko!« I one druge, koje su došle radi istoga »posla« zgrozile su se. A tko i ne bi? Majka kvalificirana zločinka. Okorjela čedomorka. Bez trunka ljudskog u sebi, a umjesto roditeljke s najmilijim nazivom majke, postade biće gorje od ijedne životinje, koje znadu danima cviliti, zavijati urlikati radi izgubljene mladunčadi. Majka osmero djece, njiše s radošću brojnu unučad.

»Divlje žene i pobačaj«. Stavili smo navodnike uz pojam divlje žene, jer se radi o majkama Indijankama iz prašume, koje »kulturni« narodi tako nazivaju. No tko je kulturniji u osnovnim pojmovima humanosti i plemenitosti, možemo saznati iz jednog izvještaja koji govori o odnosu Indijanki prema prekidu trudonoće.

Indijanka i pobačaj. »Nuditi Indijanki pobačaj kao oblik oslobođenja, može samo izmamiti njezin podsmjeh... »Neovisno o tome da se indijansku ženu ne pita apsolut no ni o čemu, a pobačaj sigurno neće biti izuzetak, odgovor koji bi ona dala, sigurno bi se razlikovao od onoga gradske žene. Indijanka bi se jednostavno nasmijala kaže antropolog Margarita Nolasco.

Indijanka se bori da izbjegne pobačaj, i to prirodni, izazvan pothranjenošcu i nedostatkom liječničke njege. Borba Indijanke je u tome da preživi, jer od deset ili dvanaest trudnoća koliko ih ima u toku svog drugog plodnog života (udaje se vrlo rano) trećina završava upravo prirodnim pobačajem, trećina umire u prvim godinama života, a samo trećina djece preživi. Tako je prosjek indijanskog para četvero ili petero djece.

Činjenica je da poznaju mnoge biljke koje im pomažu u provociranju pobačaja, ali su za njih važnije i brojnije one koje pozitivno djeluju na njihovu plodnost što pozitivno govori o njihovu odnosu i interesu da imaju djecu... Antropolozi smatraju da su problematika provociranog pobačaja i metode protiv začeća apsurdni kad se nastoje nametnuti indijanskoj ženi. Nuditi pobačaj Indijanki kao oblik oslobođenja može samo izmamiti njezin podsmjeh, jer za nju bi oslobođenje značilo nove mogućnosti za njezinu djecu, više zdravstvene zaštite, obrazovanje i hrana«. (Vjesnik, 13. 8. 1979.)

Podsmjeh na licu Indijanke kojoj nude pobačaj kao »oslobođenje«, svakako da govori o visokom nivou plemenitosti njezine duše. Ona ne želi smrt svoje djece da olak-

ša svoj život. Ona sanja kako bi velikom broju djece osigurala i zdravstvenu zaštitu, i obrazovanje i hranu, i to u što većoj mjeri. Kako bi bilo potrebno da nam te »divljakinje« održe koje predavanje o toj temi. Ponajprije majkama, a onda borcima za pravo na smrt.

Borba za život nerođene djece. Ne radi se tu o jednom djetetu, niti o nekoj Indijanki, »primitivnoj i zaostaloj«, nego o ženi sa Zapada. Uz članak je slika majke sa dvanaestim djetetom. To je već heroizam, posebno danas. No to nije sve. Novine izvješćuju da je svako dijete rodila primjenom teškog zahvata, carskim rezom. Inače se ne preporuča više od dva puta takav zahvat pri rađanju, a da je toliko puta prihvatila svjesno materinstvo, znajući što je čeka, to je sigurno u našem vremenu uzdiže na pjedestal mučenice rađanja.

BRANITELJI NEROĐENE DJECE: Očevi, majke, liječnici

Otac brani, majka ubija. Pištoljem protiv abortusa. – Torino. – Student medicine iz Torina 25 godišnji Simon Lfevi, izrazio je svoju protivnost pobačaja na vrlo originalan način. Kada se njegova djevojka nalazila već pod anastezijom u operacionoj sali gdje je trebala prekinuti trudnoću, on je iznenada ispalio »upozoravajući hitac« u strop. Operacija je tako na vrijeme prekinuta. Student koji je radio ovog »emotivnog izljeva« kažnjen samo sa osam mjeseci zatvora – uvjetno – kaže da je samo htio spasiti »nekoga koga već smatra članom obitelji«. – Svakako potpuno ispravno (što se tiče stvarnog stanja), jer svako dijete koje se nalazi u krilu majke, dolazi u krug obitelji – ako ga majka ne uništi.

Samo pokušaj nešto učiniti: jao tebi! Tako priča u društvu starica sa desetero djece i četom unučadi. Priprosta, ali pametna i što je najvažnije: sretna. Muž joj je nedavno umro. Ona žali za njim, ali su oni kojima život dadoše ostali trajna veza i trajno sjećanje na njezinog životnog druga. Priča: »Doselili smo u Slavoniju, a da još nismo imali nijedno dijete. Onda je došlo prvo. Sve su se susjede sjatile oko mene i savjetovale mi da se sada »smirim«, jer ne treba rađati prebrzo i ne previše. Kod drugog djeteta su se već pomalo ljutile, i nudile mi »pomoć« ako zaželim da otiđem u bolnicu – zna se i zašto. Nije mi bilo ni na kraj pameti, a isto tako niti mojem mužu da okaljam ruke krvlju svojeg čeda. Muž je saznao što su »komšinice« savjetovale, pa mi je rekao: »Samo probaj nešto učiniti! Jao Tebi!« Djeca su dolazila jedno za drugim, dok ih se nije našlo oko našeg stola desetero. Bilo mi je jako teško, ali sam se svakojako snalazila. Brala sam koprive, kada me nije nitko gledao, pa bi ih popurila i mješala sa kukuruznom mećom – i to cijelo vrijeme dok je bilo oko kuće kopriva. No godine su prolazile, počeli su i moji sinovi raditi, život je bio sve lakši. Dolazili su često k nama, a kada bi se o blagdanima sakupili sa svojom djecom oko nas staraca, veselju nikada kraja. I oni, i njihova djeca, bili su nam najveća radost. Kada mi je muž umro, uzeo me je jedan od sinova k sebi, ali su mu oni drugi prikričali: »Pazi, kod svakoga će biti po par mjeseci. I sada se puno puta desi ovo: Kada prođe neko vrijeme, eto drugog, trećeg, petog ili sedmog, koji kore brata i broje koliko vremena već nisam bila kod njih. I tako neprestano. »U tom cijelom pričanju, ponavljala je sva ozarena kao pripjev radosti: »Velečasni, imam deset sinova kao deset jelena, sve jedan bolji od drugoga!« Jeleni, othranjeni koprivama i kukuruznim brašnom, i obranjeni i ocem i materom od zločinačkih napadaja zlokobnih savjetnica.

Jedan život za drugi. Plačući je pripovijedala: »Ne znam što mi je bilo, valjda me je sam đavo nagovorio, uz pomoć zlih duša. Uništila sam svoje dijete. Plakala sam danima, a onda sam, da mi još bude teže, čula propovijed o tom zločinu. Zaista sam se iz dna duše pokajala i odlučila da ću mjesto ubijenog roditi drugo. I evo, čedo moje pokore je pod mojim srcem! Ako Bog da roditi ću ga kroz koji mjesec«! Dok je to pripovijedala, u očima su joj se caklile suze pokajanja, ali i radosti radi onoga koji dolazi.

Njezina pokora. Imala ih je već petero, rodila bi i šesto iako je prošla četrdesetu, ali su sa svih strana počeli takvi napadaji puni prave mržnje, da sam bila svaki dan do dna duše potresena. Govorili su mi: »Zar te nije stid? Baba, pa rađaš djecu? Kuda ćeš s tolikima? Smije ti se cijelo selo. Rađaš ko životinja!« I štošta drugo što me je stid i reći. Napokon sam klonula. Ubila sam svoje dijete. Danima sam plakala, san me osta-

vio, a činilo mi se da sav svijet gleda u mene i kori me: »Ubojice!« Prošlo je već mnogo godina, no ja sam kroz to cijelo vrijeme, čim bi se saznalo da koja »mlada« očekuje dijete, odlazila, kao slučajno, kod nje, pa bi je hrabrila. Nudila sam da ću joj biti od pomoći u porodu, da ću joj pričuvati djecu kada nekamo pođe. Znala bih kupiti pelena pa joj odnijeti i slagati da je to od ovoga ili onoga, samo da se ne stidi. O kako me još danas boli duša! Ta ja sam ubila svoje rođeno!« – Tako se uvijek iznova žalila, makar je znala da Bog prašta i takove zločine. Nije očajavala, ali se uporno kajala i grijeh oplakivala.

Što bi pak, čedo, da može pisati zapisalo u svoj dnevnik, piše jedan znalac.

DNEVNIK ČEDA C. Schaetzing

1. V. – Iz ljubavi su moji roditelji dali meni danas život.
15. V. – Stvaraju se moje prve žile-a moje tijelo naglo se oblikuje.
19. V. – Ja već imam usta.
21. V. – Moje srce počelo je da bije – tko može sumnjati da ja živim?
22. V. – Ja uopće ne shvaćam, zbog čega je moja majka u brizi?
28. V. – Moje ručice i nožice su počele rasti.
8. VI. – Ja se osovljavam i ispružam. Na mojim ručicama iznikoše prstići. To je lijepo. Doskora ću moći njima hvatati.
15. VI. – Istom je danas moja majka saznala da sam ja u njenoj utrobi. Ja sam zbog toga jako radostan.
20. VI. – Sad je već sigurno da sam ja djevojčica.
24. VI. – Imam već sve organe. Mogu čak i bolje osjećati.
6. VII. – Kosa i obrve su počele rasti. To me ukrašuje.
8. VII. – Oči su mi već davno razvijene, makar su kapci još zatvoreni. Ali doskora ću moći sve vidjeti – Sve lijepo na svijetu, a nadasve moju milu majčicu, koja me još u sebi nosi.
19. VII. – Moje srce sjajno kuca. Ja se osjećam toliko zaštićena u krilo moje majke i veoma sam sretna.
20. VII. – DANAS ME JE MOJA MAJKA UBILA...

Tako bi svako dijete reklo majci, ocu, svemu svijetu, kada bi moglo govoriti. To, pak, što ne može reći, kazuje zdrav razum, osjećaj za pravdu i vjerska svijest svima i svakome. Divno započeta životna tajna, žalosno prekinuta nasilnom smrću krivnjom, i to isključivom, roditelja. Bez njihova, naime, pristanka ne može dijete niti započeti život, niti tako tragično završiti. No kako daleko ide zločinačka aktivnost uperena protiv života nerođenih, uvidjeti ćemo na temelju slijedećih izvještaja.

Pobačaj, kao kvalificirani zločin.

Materinstvo i sport. (La Stampa) – Pod tim naoko nevinim naslovom, krije se jedan od najstravičnijih oblika zločina nad nerođenom djecom. U čemu je stvar?

»Profesorica doktorica Renata Huck govorila je o jednom monstruoznom zločinu. Radi se o športašicama, koje uoči svjetskih natjecanja nastoje da zatrudne, jer je dokazano da je fizička kondicija žena u prvim mjesecima trudnoće izvanredna, a onda nakon završenog natjecanja djecu unište pobačajem. Profesorica doslovno kaže: »To je druga strana medalje (obzirom na šport i uspjehe) i to druga strana strašna, apsurdna, perfidna, neprihvatljiva«. – Ti svi pojmovi ocrtavaju lik jednoga dijela ženske populacije u svijetu. Uz razloge »slobode«, uživanja, naobrazbe, bijega od »slinjenja djece i kolijevki«, evo još jedne oznake koja govori o krajnjoj moralnoj i intelektualnoj bijedi. Moralnoj, jer se radi o osobama lišenim svakog osjećaja za čast i poštenje, s oznakama pravog kriminala, i intelektualnoj jer nisu sposobne ocijeniti osnovne vrijednote svoje ženstvenosti, kao i domet svojih zločinačkih manipulacija.

Ubijanje ženske djece. Problem koji je nastao na temelju mogućnosti da se za vrijeme trudnoće može u određenom stadiju ustanoviti da li se radi o djevojčici ili dječaku. U golemoj Indiji, a u skladu sa starim želosnim uvjerenjem da su ženska djeca »nesreća« ili čak božja kazna, služe se tim mogućnostima i na taj način, da prisile majke kako bi žensku djecu uklonile prije rođenja. Kakova je to tragedija vidi se iz naslova

članka: »Indija ostaje bez žena«. I ovdje se može govoriti o moralnoj i intelektualnoj bijedi u punom smislu riječi. Kako i za to većinom odgovaraju muškarci, koji to zahtjevaju od žena, počinjaju na taj način posebnu vrstu zločina prema ženama i nerođenoj djeci. S druge strane očituju svoju intelektualnu mizeriju, ne shvaćajući da su ih rodile žene-majke, da bez njih nema života, što pak posebno podvlači naslov članka: Indija ostaje bez žena, bez majki, pa onda i bez budućnosti.

Nerođena djeca u industriji ljepote. Izvještaj je star nepune tri godine. Borac za zaštitu nerođenih Pierre Jacquinot: »Upravo smo na švicarskoj granici zaustavili kamion s rashladnim uređajem krcat ljudskim fetusima namjenjen francuskim proizvođačima kozmetike«. (1. VI. 1989).

Povjesničari tvrde da je već pračovjek, prije više desetaka tisuća godina vjerovao čak u uskrsnuće od mrtvih, jer je svoje pokojnike pokapao u »embrionalnom položaju«, naznačujući tako vjeru, da će pokojnici jednom izaći iz utrobe zemlje, kako dijete izlazi iz utrobe majke«.

Kamion pun ljudskih fetusa, zaleđen poput ostalih vrsta mesa, a određen za izradu kozmetičkih preparata, je još jedan monstrouzni dokaz o katastrofalnom stanju nemorala i matera koje su djecu pobacile, i trgovaca ljudskim mesom, kao i onih koji rabe ljudska tjelesa za »uljepšavanje« svoje kože. Tvrde da u cijelom svijetu postoji veoma razvijena industrija takove vrste. U cijelom svijetu svijetu zločina. *Zloupotreba ljudskih zametaka.* »U posljednje vrijeme sve se više razvija prava trgovina ljudskim zamecima, koji se koriste i radi dvojbenih »znanstvenih pokusa«, te za kozmetičke zahvate i »podmlađivanja« Štoviše predsjednik Medicinske akademije u Francuskoj Jean Cheymol, optužio je neke medicinske laboratorije da obavljaju istraživanja sa živim ljudskim fetusima u dobi od tri do pet mjeseci, pa i starijima. Tako nastaju složeni medicinsko-etički, sociološki, moralni, pravni i drugi problemi, koji se ne mogu nikako protumačiti »uzvišenim potrebama znanosti«.

»Francuski stručnjaci C. Jacquinot i J. Delaye pišu: »Živi fetusi, gdje kad u 21. tjednu života, izvađeni neopravdanim carskim rezom bez oštećenja, secirani su ili su katkada umjetno održavani na životu i potom im je odrubljena glava«.

U knjizi koju su napisali, nastojeći potaknuti javnost i vlasti na poduzimanje zaštitnih mjera protiv te vrste zločina, spominje se i slučaj izvoza ljudskih zametaka iz Jugoslavije 1981. godine za kozmetičke institute, pa se nadasve koristan napor naše novinarke Ingrid Badurina da obavijesti o svemu našu javnost, ističe kao primjer borbe protiv toga zla«. (Vikend 9. 8. 1985.)

Netko je iznio misao: »Ubojice žive među nama«. Ako to za išta vrijedni onda za ovu vrstu ubojica. Liječnička, koji vadi iz krila majke začetu djecu, vrši na njima pokuse kako se to inače radi na životinjama, pa im nakon seciranja odrubi glavu. Postoji već poodavno pojam liječnici-zločinci. Ovi spadaju u prve redove. Takove zločine i zločince osuđuje i predsjednik francuske Medicinske akademije, koji niječe pravo da se takovim zločinačkim zahvatima vrše »znanstvena ispitivanja«. I spomenuti stručnjaci nazivaju takovu djelatnost zločinačkom. Navodi se da djeca u toj dobi života osjećaju bol. No na vrhuncu zločinačke rangl liste stoje one koje su omogućile sva ta krvološtva i zločine: rođene majke mučene i ubijene djece. A one naše, iz naše zemlje, koja se također u svijetu spominje kao izvoznik ubijenih tjelešaca, trebale bi biti dovedene pred jedan takav kamion hladnjaču. Možda bi prepoznale ako ne svoje ubijeno dijete, a ono učinak svojega zločina. Da nisu na ubojstvo pristale, svi bi ostali zločini i liječnika, i trgovca i kozmetičara izostali.

Plod kao donator organa. »The Times, veliki londonski časopis iznosi mišljenja liječnika, koji bez ikakova ustručavanja govore o korištenju organa djece, koja su prekidom trudnoće izvađena iz majčine utrobe, pa se njihovi organi upotrebljavaju za transplantaciju raznim bolesnicima. Ubiti dijete, pa njegovim organima liječiti druge. Prava zločinačka medicina. Vele da se radi o djeci za koje se pretpostavlja da bi se bolesna rodila. Tko pak ima pravo donijeti neprikosnovani sud o budućem djetetu najbolje se vidi iz već navedenih primjera o »malformiranoj djeci«, kao i iz nagovještaja zle budućnosti djece radi bolesti majke. Ponavljamo, da se govori već o posebnoj vrsti kriminala u vezi s »darovateljima organa« nerođene djece.

Lijek protiv šećerne bolesti.

»Da bi se pomoglo bolesnima od šećerne bolesti razrađen je nov postupak presađivanja stanica i to iz gušterače još nerođenog čeda... Stanice se uzimaju iz gušterače zametka koji su pobačeni između 16 i 24. tjedna trudnoće...«

Došli smo do toga, da se planski u određenom tjednu trudnoće ubijaju djeca, pa se tada otimanjem djelova njihova tijela, pomaže drugima. Opet: Jednom smrt, drugom život, ali putem nasilja. Način koji normalnog čovjeka mora zaprepastiti. Govori se i o transplantaciji moždanih ćelija ljudskog zametka, na mozak umno bolesnog čovjeka. Ubiti normalno dijete, da se liječi abnormalna jedinka. Na tu temu postoji cijeli niz filmske fantastike. Nije bez podloge, kako smo se osvjedočili.

Kontracepcija
Pilula, sterilizacija, spirala

Zašto reći »ne« kontracepciji?

»Papa Ivan Pavao II. naglašava od svoga nastupanja na papinskoj stolici kod svih generalnih audijencija i na svim svojim putovanjima po svim dijelovima svijeta, vrijednost i obveznost enciklike »Humanae vitae« s odlučnom formulacijom da svaki bračni odnos »mora biti otvoren prema djetetu«. Nauka je Crkve da svako privremeno ili trajno obesplođivanje znači isključivanje Boga iz najnutarnjijih ljudskih odnosa između muža i žene. Isključenje Stvoritelja i samovoljno mijenjanje njegovog stvoriteljskog reda sa strane čovjeka ne odgovara Božjoj volji nego čovjekovom htijenju. Takovo ponašanje uvijek je grijeh, tj. pobuna čovjeka protiv Boga i njegova plana«.

Dr Alfred Haussler, »Prirodno planiranje obitelji kao temelj za kršćanski život«. – Miriam Verlag, Jestetten.

Rano abortivno djelovanje pilule.

Mnogi ne znaju da je pilula u svojem djelovanju ne samo kontracepcijsko sredstvo, nego često i abortivno. Evo izjava stručnjaka:

»Rano abortivno djelovanje pilule je u posljednjih dvadesetak godina znatno poraslo. Dok se krajem 60-tih godina prema postojećim podacima u do 7 posto slučajeva moralo računati s ovulacijom unatoč uzimanja pilule, danas se kod u trgovini uzetih uobičajenih preparata samo u 50 posto slučajeva sprječava ovulacija – prema prof. Hilgersu (prof. ginekologije na St. Louis univerzitetu u SAD). Razlog za veliko povećanje mogućih ovulacija leži u tome, da se posljednjih godina količina estrogena (koji treba spriječiti ovulaciju) jako smanjila kako bi se na taj način spriječila šteta popratna djelovanja pilule.

Prema prof. Marxu (Washington) prouzrokuju se samo u SAD godišnje »milijuni neprimjećenih prekida trudnoće« pilulom i spiralom, daleko veći broj od prekida trudnoće koji se obavljaju u bolnicama i klinikama«.

Zbog ovog alarmantnog nalaza krajnje je vrijeme da se neinformirana javnost pouči o potajnom pobačaju pilulom i spiralom. Naročito bi za kršćane trebali gore navedeni znanstveni podaci biti povod za pokoru. Zastrašujuće mnogo kršćana zarazilo se od danas vrlo proširenog kontracepcijskog mentaliteta, te poseglo za umjetnim sredstvima kontracepcije, koja u pogledu (mogućeg) rađanja, nasilno razaraju od Božje stvaralačke mudrosti složen sklad ljubavne zajednice. Duboko je potresno da mnogi kršćani, pa makar iz neznanja, upotrebljavajući pilulu i spiralu ubijaju vlastitu djecu i prema tome ne smijemo biti ravnodušni. Bilo bi dobro za vjernike svih konfesija da poslušaju encikliku pape Pavla VI »Humana vitae« o kojoj se mnogo raspravljalo, jer odbacivanje umjetnih kontracepcijskih tehnika, o čemu govori ova enciklika, nije samo neko rimokatoličko specijalno naučavanje, već odgovara i biblijskoj predodžbi o stvaranju svijeta, začeću, plodnosti i braku, i odgovara jedinstvenoj etičkoj tradiciji svih konfesija do početka ovog stoljeća, koja je tek u protestantizmu 20 stoljeća naišla na otpor«.

»Werner Neuer: Medizin und Ideologie«
August 1985. – Ulm.

Pilulama se ne rješava problem. Dalekovidna vizija učenjaka. Nakon kratkog izvještaja liječnika naših dana, koji svjedoče protiv pilule, donosimo mišljenje liječnika, profesora medicine, seksologa i sociologa, koji je prije punih 25 godina na brojne upite žena škode li pilule, dao opširan odgovor u vezi s mogućim opasnostima za one koji se njima služe. Kako su ta upozorenja znanstveno dokazana, moći ćemo vidjeti ako nakon četvrt stoljeća uzmemo u obzir sve ono što danas liječnici vele. Dr. A. Kostić, sveučilišni profesor je dao ovakove opomene:

Ženama koje postavljaju to pitanje, škode li pilule, treba odgovoriti jasno i odlučno, to više što se preko našeg tiska tvrdi da je njihova upotreba bez ikakovih štetnih posljedica. U odgovoru ne mogu tvrditi da su pilule neopasne. Konačni se sud o tome još ne može donijeti, jer su u upotrebi tek desetak godina (1967 g.). Taj je rok suviše kratak. Kakove će negativne posljedice imati duža upotreba tih sredstava, vidjeti će se tek poslije trideset i više godina i to ne samo na tjelesnim organima nego i drugim vidovima, ne samo na tijelu žene, nego u njenom duševnom životu i ponašanju«. (Članak izašao 18. 11. 1967. g.). – Kako ističe profesor medicine, u nastavku, trebati će trideset i više godina upotrebe da se otkriju sve moguće posljedice koje će uzrokovati primjena kontracepcije pilulama. Danas se nedvojbeno ističe opet putem tiska i producenata pilula, da su one pilule bile zaista i opasne i štetne u mnogim vidovima, ali da su nove pilule bezopasne, jer nema u njima estrogena, sredstava koje potiču rak, ili druge štetne pojave. No drugi opet ponavljaju upozorenje od prije četvrt stoljeća: vidjeti ćemo nakon duže primjene što će »nove« pilule pokazati. Možemo odmah istaknuti-a tko će odgovarati za sve bezbrojne štete kroz cijelih tridesetak godina koje su pretrpjele mnogobrojne žene, zahvaljujući nesavjesnom, i neznanstvenom radu i trgovačkim interesima podsticanim željom za bogaćenjem tvorničara pilula, pa i uz cijenu ljudskog zdravlja. Evo što je već tada upozorio liječnik poznat sa svoje stručnosti.

»Pilule su sredstvo koje »nasilno mijenja prirodne cikluse u žena s abnormalnim djelovanjem i štetnim posljedicama na ženin život. Kod uzimanja pilula treba upoznati i promjene u cijelom tijelu žene, a naročito one koje mogu nastati u njezinom duševnom životu (promjene u emotivnom stanju) kao i na drugim važnim organima. Te promjene ne moraju ugrožavati život ženin. Dovoljno je da poremećuju njezinu ravnotežu, makar i u kasnijim godinama, pa da se donese negativan sud o piluli. Ne treba pri tome misliti samo na sadašnjost, nego i na budućnost, bližu, dalju i najdalju«.

Brojni podaci koje ćemo donijeti, pokazati će upravo nevjerojatnu vidovitost učenjaka obzirom na cijeli niz teških posljedica, čak i po život žena koje su se odlučile na uzimanje pilula. Tu se ispunjava pretskazivanje o budućnosti bližoj, daljoj i najdaljoj. Međutim, u vrijeme kada je to liječnik pisao, kako i sam spominje, nije se moglo nigdje pročitati nikakovo upozorenje o opasnostima takve kontracepcije, nego naprotiv euforičan stav prema upotrebi »lijeka koji će jednom zauvijek riješiti tolike bračne probleme«. Sada su, obratno, novine pune članaka koje navodimo u daljnjem tekstu, koji govore o izvanrednim štetama uzrokovanim pilulama. Zadnjih se godina pojavljuju u dnevnom tisku veoma često članci s istim naslovom »Opasna pilula«, a sa uvijek novim otkrićima koje to opasnosti ona uzrokuje.

»Mislim da će biti korisno upozoriti na probleme koji još nisu riješeni, a na koje ukazuje izvještaj Svjetske zdravstvene Organizacije održane ovih dana (još daleke 1967).« Prije svega treba savjesno proučiti djelovanje ovih pilula na nervne centre i na kontrolu žlijezda hipofize. Valja razjasniti djelovanje pilula na štitnu žlijezdu kao i na koru nadbubrežnih žlijezda. Važno je saznati kakav je promet ugljičnih hidrata u žena koje uzimaju pilulu a naginju šećernoj bolesti... Još se točno ne zna da li ove pilule ne potiču pojavu raka u kasnijem periodu, u toliko prije što su u tih žena zabilježeni češći slučajevi blagih tumora (fibrioma). Važno je nadalje saznati i kakovo je djelovanje ovih pilula na lučenje mlijeka i na njegovu kakvoću. Od posebne je važnosti ispitati, prije i poslije klimakterija djelovanje pilula na jetru i njezinu funkciju, na zgrušavanje krvi i na pojavu tromboze«. – Tako liječnik prije 25 godina, a sada ćemo nakon potrebnih decenija upotrebe, slijedeći liječničke nalaze, vidjeti cijelu tragičnu situaciju sa svim opasnostima koje su se ostvarile, a predvidjela ju je Svjetska zdravstvena Organizacija, ustanova koja se nesebično trudi oko zdravlja cijelog čovječanstva, a u kojoj djeluju ljudi svjetskog ugleda na polju medicine.

Opasni hormoni iz pilule. Pod tim je naslovom jedan naš mnogo čitani tjednik prije nekoliko godina izazvao pravu senzaciju kod javnosti. Uz članak je bila slika sedam vrsti pilula, koje su u Njemačkoj i ostalim zapadnoevropskim zemljama povučene iz upotrebe i proizvodnja im je zabranjena. U čanku se među ostalim ističe izjava neke žene: »Progutati ću i vraga samo da se spasim od trudnoće«. Opet izgrađeni mentalitet, a brojne izjave liječnika potvrđuju tako odnos žena sličan onomu kod odnosa prema pobačaju.

Koliko je opasna pilula? Lodon. (AP) Čak 500.000 žena u Velikoj Britaniji je ove godine (1977) prestalo uzimati pilule, velikim dijelom pod utjecajem dokazanih rezultata nekih istraživanja, koja upozoravaju na štetnost toga još najpopularnijeg kontracepcijskog sredstva. Istraživanja su pokazala da su pilule opasne za one koji imaju u obitelji nasljedne sklonosti srčanim manama, i nekim drugim hereditarnim bolestima, zatim za strastvene pušače i žene koje boluju od nekih bolesti«. – Mogli bi se upitati a kome onda ta sredstva ne škode, imajući u vidu cijeli niz bolesti koje vezano uz trošenje pilule prijete neželjenim posljedicama. Koliko je pak tih zabrana, imati ćemo prilike pročitati.

Uzbuna zbog ružičastih pilula. Oko tih pilula vodi se živa polemika. O njima se raspravlja ne samo u liječničkim krugovima i dnevnom tisku, nego i u engleskom Parlamentu. Treba međutim istaknuti da su glavni i najžešći pritivnici pilule upravo liječnici. Mnogobrojni ginekolozi i endokrinolozi izražavaju ozbiljnu zabrinutost i ukazuju na mnoge štetne posljedice koje bi pilule mogle imati na zdravlje žena, naročito nakon duže upotrebe. Sir Charles Doods, predsjednik Kraljevskog medicinskog koledža, i jedan od najpoznatijih biokemičara u svijetu, oštro je ustao protiv pilule, a on je ujedno bio i jedan od prvih koji je ustao protiv upotrebe pilula i upozorio svjetsku javnost na moguće opasnosti. On ni više ni manje ne kaže, doli da posljedice uzimanja pilule mogu biti kobne, radi mijenjanja ženske prirode. U Parlamentu se javila i lady Sommerskil i osudila proizvodnju pilule kao svojevrsnu opasnost. Pilula će postati veliki trgovački artikl i donijeti nečasnim trgovcima novac. Njen je izvanredni argument: »Upotreba pilule će se brzo širiti, uzimati će je i zdrave žene, ali koje ne žele djecu, pa i one koje žele zabavu bez posljedica... žene će oboljeti od mnogih bolesti, a moguće je da se počnu rađati djeca s urođenim manama«.

Razlozi koje donosi i Svjetska organizacija zdravstva, i šef medicinskog Kraljevskog instituta, i ovo zadnje navedeno, jasno pokazuju pravi znanstveni odnos prema piluli. Nagli pad nataliteta i u Engleskoj i u svijetu, mnogi uz ovo svjedočanstvo, pripisuju uzimaju pilule. I naš sveučilišni profesor spominje duševno stanje žene, koje iskrivljuje pilula obzirom na emotivni život, no uz taj razlog, može se sa mnogo više zauzetosti ustvrditi opasnost koja uzrokuje, kako veli lady Sommerskil, drugu duševnu izobličenost, a toj je sračunati bijeg od djece i želja za »zabavom bez posljedica«. Godinama se može čitati da je pilula omogućila ženama lakog morala da se olako upuštaju u izvanbračna lutanja, a djevojkama omogućila život bez morala, a sa zaštitom kontracepcijskih sredstava. Koliko pak i jedno i drugo štetno djeluje i na obiteljski život i na formiranje mladeži, pokazuje broj rastava s jedne strane, a stravičan porast spolnih bolesti s druge strane (od 69 milijuna 1967 do 500 milijuna 1983 – za kasnije ne posjedujemo podatke).

Koje opasnosti od pilule? Profesor sveučilišta Južne Kalifornije E. Quiligan saopćio je na 9 Kongresu ginekologa koji se održava u Tokiju da se žene koje uzimaju pilule izlažu opasnosti oboljenja krvotoka. On je istaknuo da pilula, ako se uzima duže vremena, može izazvati smanjenje proteina i povećanje krvnog pritiska.«

Opasna pilula. Kopenhagen. (UPI) – Osam Dankinja koje tvrde da je njihov organizam ozbiljno oštećen uzimanjem pilula za kontracepciju, počele su pravu bitku koja treba utvrditi tko je kriv za njihovo loše stanje. Oštećene osobe stare između 18 i 45 godina, pate naime od cerebralne tromboze – bolesti koja nastaje kao posljedica stvaranja ugrušaka krvi u mozgu – i njihov odvjetnik tvrdi da je njihov uzrok pilula za kontracepciju. Bolesnice tvrde da im njihovi liječnici nisu nikada rekli za štetne uzgredne efekte djelovanja pilula protiv zašeća«. – Tu bismo mogli napomenuti, da bi se s toga stanovišta moglo tužiti i one koji neodgovorno propagiraju putem javnog tiska upotrebu pilula, pa tako stvaraju javno mnijenje o neškodljivosti kontraceptivnih sredstava – sa fatalnim učinkom.

. *Cerebrovaskularne bolesti.* Oboljenja koja danas poput epidemije ugrožavaju zdravlje čovjeka. Naslov i podnaslov.

»Danas možemo pouzdano reći da cerebrovaskularne bolesti zauzimaju jedno od vodećih mjesta pobola i pomora pučanstva... najnovija istraživanja svrstavaju te bolesti neposredno iza zloćudnih tumora i srčanih oboljenja... Samo u Zagrebu svake godine 600 do 700 građana postaju invalidi nakon pretrpljenog i preživjelog udara... Uzroci: povišeni krvni pritisak, masne tvari u organizmu, poremećaji u procesu zgrušavanja krvi, itd. – postoje i drugi faktori među koje mnogi ubrajaju i kontraceptivna sredstva (pilule protiv začeća) Ako starije osobe doživе udar, ostanu invalidi, možda i umru, može se govoriti o razumljivom procesu, no ako se to zbiva s mladima, ili s onima u punom zamahu života, onda treba i o tome ozbiljno razmišljati. Pogotovo kada mnogi ubrajaju među uzročnike nemilih pojava već i spomenute pilule«.

»Mlade žene padaju na ulicama poput muha mrtve, od posljedice začepljenja vena«, piše jedan novinar, služeći se tekstom iz svjetske štampe. Uz već navedenu tužbu Dankinja za teške posljedice nakon uzimanja pilula, postoje i brojni sudski procesi radi smrti mladih žena i majki koje su izgubile život radi dokazanog štetnog učinka nakon trošenja pilula.

Kazna zbog smrtonosne pilule. Berlinska farmaceutska tvrtka mora isplatiti odštetu zbog smrti supruge norveškog radnika. OSLO-Sud u Oslo-u osudio je zapadnonjemačku tvrtku Scheering AG da isplati odštetu od 150.000 norveških kruna, norveškom građaninu mađarskog porijekla Josefu Hudetzu čija je žena umrla od infarkta pošto je uzimala pilulu »Anovilar«. Ovo je prvi proces u zapadnoj Evropi (1971.g) u kojem je pravno utvrđena odgovornost jedne tvornice lijekova zbog tragične posljedice njezina preparata, a tvornica osuđena na plaćanje odštete. Pošto je Hudetz dobio proces, očekuje se više tužbi protiv tvornica lijekova, jer je zabilježen stanoviti broj smrtnih slučajeva zbog uzimanja pilula. Odvjetnik obitelji Hudetz dobio je parnicu protiv tvornice pilula, pošto je dokazao na temelju brojnih izjava liječnika prema kojima je očito da uzimanje pilula uzrokuje trombozu i kod mladih žena, sa mogućim smrtnim ishodom... »Tvrtka je mogla predvidjeti« rečeno je sudu, što se moglo desiti obzirom na sud stručnjaka, onima koji uzimaju pilule« – Jedno je sigurno, da visoka odšteta ne može povratiti život mladoj ženi, niti njezinoj djeci, imala ih je troje, – njihovu majku.

Već smo spomenuli, kako je pretstavnik engleskog Parlamenta istaknuo proizvodnju pilula kao nečasnu trku za materijalnim ostvarenjima tvorničara. No prema svjetskim informacijama, već je cijeli niz tvornica pilula prestao sa radom u SAD – gdje se žene sve više okreću prirodnom reguliranju poroda u obiteljima.

Pilula izaziva emboliju. Stockholm. – Pilula za kontracepciju ponovno se nalazi pred sudom – ovoga puta u jednom od predgrađa Stockholma. Tužbu su podnijele tri obitelji, u kojima su žene u razdoblju od tri godine umrle od embolije izazvane upotrebom pilula. Pilule za kontracepciju koje su izazvale smrt tri žene proizvela je švedska farmaceutska tvrtka »Astra«. – Još jedan dokaz o smrtonosnom utjecaju pilule na život žene.

Pilula i srčani udar. Washington (Reuter) – »Žene koje u SAD u apotekama uzimaju pilule, dobivat će od sada i brošuru u kojoj se najdetaljnije objašnjavaju neželjene posljedice njihove upotrebe... Osim neželjene posljedice od tablete kao zgrušavanje krvi u nogama, plućima, mozgu, srcu i ostalim organima, krvarenje u mozgu zbog pucanja krvnih sudova, tumora jetre, poremećaja u novorođenčadi u žena koje uzimaju pilulu, ne znajući da su trudne i visokog krvnog pritiska, američka uprava za hranu i lijekove ističe da su i u zdravih žena koje uzimaju pilule, opasnosti od srčanog udara dva puta veće nego kod žena koje je ne koriste.«

Štete od pilule. »Poznato je da estrogen koji se nalazi u pilulama povećava zgrušavanje krvi a tim se stvaraju grudvice krvi... Grudvice krvi mogu se stvoriti u površinskim ili dubinskim krvnim sudovima, a zatim da nastave put u pluća izazivajući emboliju ili u mozak gdje se manifestiraju napadima. Bilo je slučajeva kada je mnoštvo sićušnih grudvica zaustavilo cirkulaciju krvi u srcu ili trbušnim arterijama«.

Mozak i oči. Visoki krvni pritisak povećava opasnost od napada tromboembolije i hemoragije – prskanja krvnih sudova... Kod nekih je došlo do oštećenja vida, pa i slje-

pila koje se pojavilo kao posljedica stvaranja grudvica u sićušnim kapilarnicama mrežnice. – Kako je migrena rezultat proširenja kapilara ispod same površine lubanje, i to se može pripisati utjecaju pilule na krvne sudove... Pouzdano je utvrđeno da povišen nivo estrogena (uzimanjem pilule) povlači za sobom i povećanje triglicerida u krvi, što je opet povezano sa pojavom arterioskleroze i oboljenja srca... Pilula može također ubrzati početak šećerne bolesti.«

RAK.

Utvrđeno je da estrogen može izazvati rak, a to je dokazano u pokusima vršenim na životinjama... liječnici govore o »prekanceroznim promjenama«, o raku »in situ« koje ne moraju ali mogu uvjetovati stvaranje raka«.

Pilula i rak dojke. Stockholm. »Žene koje su počele uzimati tablete protiv začeća šezdesetih godina, imaju po svemu sudeći više izgleda da obole od raka dojke u usporedbi s onima koje su počele uzimati kasnije, kaže jedna švedska znanstvena rasprava objavljena u časopisu švedskog liječničkog društva »Kartidningen«. – Međutim za one koji su uzimali kasnije pilule s manjim dozama estrogena posljedice će tek trebati proučavati«. Praktički: Prije tridesetak godina su liječnici potpuno mirno prepisivali pilule, da sada otkriju njihovo zlokobno djelovanje – oboljenje od raka. Sada pak prepisuju nove, s uvjerenjem da su manje opasne, ali ne i da će sigurno ostati bez posljedica u budućnosti, pa ih treba proučavati. Kao na pokusnim životinjama. Sami to priznaju. I da još jednom podsjetimo na ono što je upozorio profesor medicine za staru pilulu: trebat će par desetaka godina da se ustanovi štetnost – na ljudskim bićima.

Škodljiva pilula. Strahovi od nepoznatog. »Godine 1986. grupa znanstvenika lansirala je zanimljivu hipotezu o kancerogenom (s radkom povezanom) djelovanju kontraceptivnih pilula izrađenih na bazi steroida« (novi tip), »Citiramo sve moguće komplikacije koje se javljaju upotrebom pilula: »Nuspojave od upotrebe kontraceptivnih preparata manifestiraju se kao vaskularne (krvožilne) i trombotske poteškoće, koje iniciraju veću mogućnost pojave dubokih venskih tromboza, plućne embolije, moždanog udara i visokog tlaka. Zapažene su teškoće i sa jetrima i žuči, te indokrine tegobe. Od ostalih pojava ističu se depresija ili druge pojave raspoloženja, poremećaj masti u krvi, porast težine, i spominje se još cijeli niz teškoća diskretne naravi. – U nastavku se među ostalim navodi: »Komplikacijama nakon uporabe izložene su žene starije od 35 godina (usput rečeno kada se pilule najviše traže). »Nije preporučljivo da te pripravke uzimaju žene s visokim tlakom i nekim bolestima (bubrega, jetara, dijabetesa, astme, alergijskih bolesti i još nekih). Kontraindikacije postoje i za djevojke s nedovršenim rastom u visinu jer novija istraživanja pokazuju na mogućnost da ti preparati mogu izazvati prijevremeno okoštanje epifiznih pukotina«.

Nakon svih nabrojanih tegoba i opasnosti, čovjek se mora čuditi, to više što to iznose znanstveni radnici, da se pilula uopće može preporučiti ili prepisivati, pa ma i na traženje pacijentice. Uočili smo da se žene oštećenog zdravlja žale da su im liječnici prepisivali pilule a da nisu uopće upozorili na moguće štetne posljedice. Spominju se istraživanja grupe znanstvenih radnika, a među prvim ili točnije kao prva posljedica se spominje mogućnost oboljenja od raka.

Ne bez recepta. RIM (UPI) – Talijanke koje se žele od trudnoće zaštititi pilulom, morati će najprije pokazati recept od liječnika, odlučila je vlada. Ministarstvo za zdravstvo saopćilo je da će se ta mjera poduzimati kako bi se smanjila opasnost od pojave sekundarnih štetnih posljedica od uzimanja pilula«. Sjetimo se rasprave o piluli u engleskom Parlamentu. Dakle i vlada jedne zemlje ratuje protiv pilule. Sigurno ne bez razloga, jer je to zatražilo ministarstvo zdravstva.

Još jedna vlada protiv pilule. Pilula opasna za potomstvo. »Boris Petrovski, ministar zdravlja SSSR-a izjavio je povodom zabrane prodaje kontraceptivnih sredstava u ovoj velikoj zemlji: »Pokazalo se da su ove pilule u ovom stadiju iskustva, veoma opasne za potomstvo. Tek ako budućnost ovo negira, skinuti ćemo zabranu«. Od toga je prošao cijeli niz godina. Ministar za zdravstvo se nije prevario. O pilulama iz tih godina se piše kao, opasnom sredstvu, a za novu, tvrde baš učenjaci, trebati će opet lijepi broj godina, da se pokaže kakovim će zlom uroditi.

Pilula opasna po djecu. –BOSTON– »Djeca žena koje su uzimale pilule za kontracepciju, ili neke druge ženske hormone za vrijeme trudnoće, utvrdili su istraživači sa sveučilišta u Bostonu, dvostruko su više izložena oboljenju od srčanih bolesti... Zbog uzimanja pilula u prvim mjesecima trudnoće, na svakih 1000 djece 18 ih se rodi sa srčanim manama, dok je ovim bolestima ugrožena tek svaka šesta beba majki koje nisu u trudnoći uzimale pilule«. Dakle: Tri puta više nevinih žrtava među nedužnom djecom, što mogu zahvaliti svojim majkama i nesavjesnim liječnicima koji nisu upozoravali žene na tu mogućnost. Radi se, naime, o velikom broju ispitanih slučajeva.«

Antibebi pilule štete vidu. BITOLJ – Specijalisti medicinskog centra u Bitolju na nedavno održanom kongresu liječnika Makedonije, iznijeli su rezultate svoga istraživanja. Oni su: anti-bebi pilule štete vidu. Do toga zaključka došli su na osnovu ispitivanja koja su u Očnom odjelu Medicinskog centra u Bitolju proveli nad pacijenticama koje su duže vremena upotrebljavale ove pilule.

Depresija i kontracepcija. »Već se dosta pisalo o međusobnom odnosu psihičkog stanja žena i kontraceptiva koje uzima... Najnoviji radovi dra Hectora Warnesa (University Ottava) i Carlo Fitzpatrick (St. Patricks Hospital) govore na osnovu praćenja 790 žena tokom šest godina uzimanja kontraceptivnih pilula, da uzimanje takovih preparata, osobito onih koji sadrže dosta progesterona a malo estrogena, kroz dulje vrijeme, često uzrokuju depresiju... »I ovdje se radi o sveučilišnim profesorima, pa se ne može zanijekati ozbiljnost rezultata do kojih su oni došli. Čuli smo: estrogen uzrokuje potencijalno rak, a sada: progesteron je kriv za depresiju. Možemo opet potsjetiti na konstataciju staru 25 godina, sa strane sveuč. profesora dra A.K. koji je već tada nagovijestio moguće »promjene raspoloženja«. Depresija je pak i te kako ozbiljna »promjena raspoloženja«.

Pilulin 30 rođendan. »Pilula je dvosjekli mač. Bez rizika i straha od trudnoće odnos muškarca i žene dobio je novu kvalitetu, ali i neke neželjene posljedice: ne samo olako upuštanje u seks, već i jačanje individualnih sloboda na račun odgovornosti i obaveza«. (»The Guardian« – London, 18. 6. 1990.) – Ova još svježa informacija otkriva možda najopasniji vid opasne pilule. O tome smo već imali prilike čuti u reakcijama obzirom na to u engleskom Parlamentu. Panseksualizam, sveopće širenje nemorala u svijetu, izvanredno visoki broj oboljelih od spolnih bolesti koji raste iz godine u godinu, kao i razoreni brakovi – jesu posljedica »jačanja individualnih sloboda na račun odgovornosti i obaveza«. Vrlo diskretno rečeno o vrlo tragičnim posljedicama pilula koje štite od »neželjene trudnoće«.

PILULA I NATALITET

Generacijski pomor pilulom.

Bonn. Tri do četiri milijuna Njemaca (svaka četvrta sposobna za rađanje) troši pilule, ali čak ni bogata farmaceutska industrija ne proslavlja četvrt stoljeća tog »čudotvornog sredstva«. Zašto? To se tumači u nastavku: »Pilula je postala pravo zlo, a ne ključ ženskih sloboda... Ona nije promjenila svijet... nitko nezna izračunati koliko neželjene djece nije došlo na svijet radi tablete, tek ministar obrane se neprestano tuži na »generacijski pomor« koji je počeo prije četvrt stoljeća«.

Radi se o »bijeloj kugi« u ruhu pilule. I kakove li tragedije da ministar obrane mora dizati uzbunu radi sve većeg manjka mladića koji bi morali svake godine poći na vojno obrazovanje za obranu domovine, a svake ih je godine sve manje. »Crkva i vojska još samo proklinju pilulu« – čita se dalje u članku. Nije teško reći da li je to na sramotu Crkvi i vojsci što žale radi izumiranja svoje nacije. Vojska žali radi sve manjeg broja vojnika, a Crkva radi sve manjeg broja onih koji se rađaju radi postizavanja svrhe ljudskog života. Ulazak u nebesku domovinu. Uz razorno djelovanje pilule na mladenački i bračni moral, ovaj je vid štetnosti od pilule katastrofalan po jednu naciju. To ide tako daleko, da se, kako smo već istakli, broje desetljeće u kojima bi taj veliki narod stigao na rub samouništenja. I opet: kada je ta zemlja došla do vrhunca svojeg ekonomskog razvitka.

»PRIRODNO ČUVANJE OD DJECE«

»Tako mnogi i danas nazivaju neprirodni bračni život, sa svrhom da se prekidanjem bračnog čina spriječi začeće.« Tako piše stručnjak u dnevnom tisku prije podosta godina. Taj je način kontracepcije, prouzrokovao pustošenje u svijetu, a posebno u našim krajevima o čemu je dosta rečeno u prvom dijelu knjige koji govori o padu nataliteta i nestanku cijelih sela ili bolje reći krajeva u nas. Liječnik dalje veli: »Ne samo da su brojni slučajevi zanošenja žena koje na taj način spriječavaju začeće, nego se to odražava na duševnom stanju muža i žene mnogo štetnije, nego se to obično misli«. – Nakon toga veoma ozbiljnog uvoda, koji ocrtava svu težinu toga pitanja, i to mnogo težu opasnost nego se obično misli, on nastavlja sa svojim izlaganjem.

»Liječnik se svakodnevno sukobljava s najrazličitijim neurastenijama, katkada veoma teškim, koje su plod ovakovog bračnog života. Mnogi bolovi u krstima glavobolje, zujanja u ušima, nesanice i slično sami od sebe prestanu nakon nekog vremena, ako muž i žena počnu živjeti naravnim životom... »Liječnik sada tumači periodičnost u mogućnosti začeća i veli: »Periodičnost u mogućnosti začeća naučno je dokazana u čitavoj živoj prirodi. Učenjaci su utvrdili dane kada žena može lakše zanijeti kao i dane kada to nije moguće. Oni smatraju da začeće ne može uslijediti u toku prvih 7-osam dana počev od prvog dana menstruacije, te 7-10 dana prije nastupa slijedeće«... Svakako treba tome dodati da je to pisano prije tri desetljeća, a da danas postoje nove mnogo sigurnije metode (n.pr. Bilingsova), kojima se može na dostojan i prirodan način planirati obitelj. U mnogim gradovima postoje savjetovališta vezana uz obiteljske centre (n.pr. u Slav. Brodu, Đakovu, a da se ne govori o Zagrebu itd). Što se tiče crkvenih ustanova, informacije se mogu dobiti u svakom župskom uredu. Tu se ne može uzeti kao isprika stidljivost, jer se radi o strogo znanstvenom radu, bilo u već navedenim institucijama, ili u bolnicama čiji su djelatnici bazirali svoj rad u skladu s naukom Crkve. Posebno se mora naglasiti potreba razgovora sa stručnim osobljem, liječnikom, ili osobama koje su osposobljene za takav rad s ženama, radi individualnih osebina kod pojedinih majki.

Što se tiče pilula i štetnosti od upotrebe kontracepcijskih sredstava, mnogo je toga navedeno, i to na temelju znanstvenih izvještaja stručnjaka kroz desetke godina. Što se pak tiče prakticiranja »prirodnog« čuvanja, kako se to krivo navodi donosimo nekoliko navoda medicinskih stručnjaka koji ističu ne male opasnosti neprirodnog bračnog odnosa.

»Prirodno« čuvanje je štetno. Odmah smo na početku naveli da liječnik tvrdi kako takav način života uzrokuje različite neurastenije, katkada vrlo teške, što se odražava na duševnom stanju muža i žene, i to mnogo štetnije po svojim posljedicama no što se to obično misli«. Što su pak neurastenije, o tome se može naći u svakom medicinskom priručniku, koji daje općeniti pregled bolesti. Donosimo navode »Opće enciklopedije« JLZ gdje se veli: »Neuroze se često razvijaju kasnije osobito zbog nesređenog seksualnog iživljavanja, coitus interruptus (prekidanje odnosa)«. – Taj se razlog kod neuroza stavlja kao prvi u cijelom nizu, i podcrtan je kao naročito važan. Sve pak takove članke u znanstvenim knjigama pišu prvorazredni stručnjaci, pa tako i u ovom slučaju. Teška riječ – »nesređeno iživljavanje« je već navedena prilikom izlaganja liječnika koji govori o krizi braka, koji se pretvara u instituciju iživljavanja, bez želje za djecom, što razara kod žene poštovanje prema mužu i bračnom životu. O tome se ne piše često, ali je baš iz toga razlog potrebno naglasiti ozbiljnost toga problema.

Rađanje djece u »kasnijoj dobi«.

»Mnoge se žene vrlo brzo odreknu misli na još koje dijete, ispričavajući se da su »već u godinama«. To biva već nakon 35 godina. Zato veoma pozitivno djeluje ovaj događaj: »Je li onaj čovjek tvoj djed?«, pitala je neka žena malog Marka. No bila je riječ o njegovom ocu, kojemu je bilo četrdeset godina kada mu se rodio sin. Sada je imao, dakle, oko pedeset, što je izazvalo neukusno pitanje znatiželjne žene. Bistri je mališan odgovorio: »Ne, to je moj pradjed. Star je više od 90 godina, a 700 kilometara dovde prevalio je na biciklu«. Marc je izgovorio cijelu priču na dušak, kako ga je naučio otac, jer su takova pitanja često padala kada se sin nalazio u društvu s njime. Otac

i sin su se izvrsno zabavljali s tom pričom, a iza toga su otišli da zajedno igraju nogomet. Veza između njih je veoma prisna i time tipična za odnose starijih roditelja i njihove djece«. Članak završava konstatacijom: »Donijeti na svijet bebu kojoj su potrebna ljubav i zaštita u dobi kada se zapravo spuštaju jedra i plovi mirnijim vodama, to je prekrasan dar.«

U mnogim našim krajevima, posebno u Bosni i Hercegovini, nije bila nikakova rijetkost, mogli bismo čak reći i pravilo, da žene i nakon četrdesete godine rado prihvate još jedno, ili čak dvoje djece. Netko za njih reče: »Zovu ih starim roditeljima, ali bi ih mogli veoma često nazvati – »Kasne majke mladog lica«.

Kasno majčinstvo. »London-The Times«. Kasno majčinstvo prednosti i nedostatci. »Kao da je postala moda da žene od karijere odvjetnice, novinarske, glumice, liječnice i sl., postaju majke oko četrdeste godine... Ana Nairn bila je u osmom mjesecu trudnoće, čedo je ležalo u poprečnom položaju, i majka je morala do poroda ostati u bolnici. Jednoga ju je jutra posjetio liječnik u pratnji studenata. Studenti su marljivo iščitavali povijest bolesti, i on ih je upitao: »Što mislite što nije u redu s ovom majkom? Jedan glas je bubnuo: »Pa ona je prestara!« Svi su se zbunjeno nasmijali, ali student je bio u pravu. Anni Nairn je tada bilo 44 godine i ona s medicinskog stanovišta nije bila u idealnoj dobi za prvu trudnoću. No uz veliki napredak medicine, i Anna Nairn, i tolike druge »starije žene« sasvim uspješno rađaju.«

O toj se temi piše sve češće i sve više. Penny Blackie autorica knjige »majčinstvo nakon trideset godina, piše o ženi uspješnom producentu, koja se u 42 godini odlučila nakon deset godina braka na rođenje prvog djeteta. Sama je dala izjavu: »Nakon četrdesete godine život vam je bolje organiziran, imate mnogo prijatelja, i na neki način znate tko ste«.... Kasno majčinstvo ima svoje prednosti piše Diana Hughes... Kada vidim žene kako na početku svojih tridesetih paničare jer se boje da neće moći imati djece, želim im reći istinu: »Smirite se, imate vremena. Uživajte, kada dođe dijete još ćete više uživati«!

SUMRAK PILULA U SAD

Završavajući razmišljanje o kontracepciji i svim opasnostima koje su moguće uz njenu uporabu donijeti ćemo još nekoliko podataka o stanju koje vlada u svijetu u pogledu upotrebe tableta.

SAD. Protivnici pilule zahtjevaju da se ona ukloni sa tržišta, tvrdeći da ona ubija stotine Amerikanki svake godine, a od drugih stvara invalide, te uzrokuje neplodnost. Protiv proizvođača pilula podignuto je na stotine tužbi«.

»Američko društvo za planiranje obitelji je stvorilo zajednički zaključak o najvažnijim i najopasnijim posljedicama koje pilule mogu prouzrokovati«.

»Uzbuna u Evropi: iz prodaje se povlači cijeli niz pilula protiv začeća. Razlog? Opasnost od raka. Slične zabrane uslijedile su ili će tek uslijediti u još nekim evropskim zemljama«.

Pilula zavodnica. Činjenica je da u mnogim zemljama gledaju na pilulu s nepovjerenjem prvenstveno radi zdravstvenih razloga.

Francuska je bila jedna od prvih zemalja koja je to priznala (pripisije se piluli krivica za 500 smrtnih slučajeva godišnje).

Japan je treći po veličini proizvođač pilula, a svojevremeno je zabranjena prodaja pilula u apotekama. Liječnici je prepisuju u krajnjim slučajevima.

Sovjetski Savez »veoma su škrti u dozvoljavanju upotrebe pilula. U jednom razdoblju čak je i zabranjena prodaja.«

Njemačka »sve više žena napušta upotrebu pilule.«

Velika Britanija »je imala 26 posto žena koje su uzimale pilulu, a SAD 22 osto. Taj se je broj konstantno smanjivao zadnjih godina.«

Kanada »ministarstvo za zdravstvo preporučuje liječnicima da ne prepisuje pilule cijelom nizu žena.«

Velika Britanija. »Također se apelira na liječnike da budu krajnje oprezni s receptima za pilulu jer »ona prouzrokuje probleme sa srcem i trombozu moždanih arterija.«

Francuska. Žene sve više i same odbacuju pilulu, i to ne samo radi zdravstvenih razloga. Sprječavanje začeća mehaničkim i kemijskim sredstvima, a naročito hormonalnim tabletama, pogađa najdublje korjene ljudskog bića: njegovu spolnost,... želju za potomstvom, čovjekove predodžbe o ljubavi između muža i žene, o braku, porodici, vjeri i sreći«... Ovo je jedna od najdubljih i najplemenitijih motivacija, u kojoj se osjeća kako pilula one koji razmišljaju vrijeđa i ponizuje u dubini njihove ljudskosti. Jedan švicarski psihijatar to slično tumači: »Mnoge žene podsvjesno žele trudnoću kao simbol svoje »normalnosti« i prave aktivnosti tijela, kao ostvarenje svoje ženstvenosti. Za njih kontracepcija pretstavlja pravo osakaćenje njihova ženskog bića«. Obzirom pak na muškarce tvrdi dr Gilberte Stog: »Pilula nije oslobodila ženski svijet, nego je oslobodila muškarce od dodatnog tereta koji se svalio na ženska ramena«. (Netko je napisao: muškarci su izmislili pilulu na teret žena, kao što drugi reče: »bestidnu modu su izmislili muškarci – opet u korist sebi a na štetu ženi«).

Da zaključimo traktat o optuženoj piluli riječima jednog publiciste, koji je na temelju sabranih izjava liječnika napisao: »Kontracepcija proživljava težak period. U toku godina sigurnost o štetnosti pilule je postala sve jasnija, i žene sve više traže prirodnu kontracepciju. Nije nikakva slučajnost da se od 1983. g. u SAD sve manje govori o piluli. Poznato je da je štetna i postoji masovni povratak usmjerenim metodama plodnih i neplodnih dana«.

SPIRALA – VELIKO ZLO

Sumrak spirala. »Spirala, intrauterini pesar, t.zv. kontracepcijsko sredstvo, koje ne sprječava začeće nego izaziva smrt djeteta nekoliko dana nakon začeća, kao da doživljava svoj zalaz, barem u SAD.

Kako javlja Newsweek od 10. veljače ove godine (1986). G.D. Searle i Co., tvornica koja je namicala 90 posto od svih prodanih spirala, prekinula je nedavno proizvodnju toga svog produkta. Proizvodnja je obustavljena zbog toga, što sve više žena korisnica spirale putem suda traže od tvornica odštetu za pretrpljene bolesti uključujući i neplodnost, koje je uzrokovala upotreba spirale. Prošle je godine imenovana tvornica spirala Searle i Co. potrošila milijun i pol dolara za troškove sudskih procesa u vezi tužbi korisnica sa zahtjevom za odštetu, a još je u toku preko 300 odštetnih tužbi.

Prestankom proizvodnji spirale u toj tvrtki, ostaje u SAD kao proizvođač spirala samo još Alsa Corp. iz Kalifornije, jer su drugi proizvođači najavili stečaj svojih tvrtki poradi brojnih tužbi oštećenih korisnica pilula, koje traže putem suda odštetu.

Poznato je da spirala, osim što ubija nerođenu djecu (računa se dva do tri djeteta na godinu), također uzrokuje krvarenje kod žena, gdje lične upale, probijanje maternice i neplodnost. U nekim je slučajevima zbog komplikacija prouzročenih upotrebom spirale potreban i kirurški zahvat nakon kojega ponekad uslijedi i smrt«. (»Glas koncila« 16. 2. 1986.)

Zašto reći »ne« spirali?

»Spirala ne sprječava začeće, nego ubija već začeto dijete. Ljudski život započinje u trenutku začeća, tj. u trenutku spajanja muške i ženske spolne stanice. Do toga najčešće dolazi u jajovodu, odakle dijete putuje prema maternici. Kada u nju dođe, umjesto da nađe sredinu koja će ga prihvatiti i omogućiti mu daljnji razvoj, djetešce stigne do spirale, koja mu onemogućava usađivanje u sluznicu maternice, pa zato umire. To je rani abortus. Spirala dakle nije kontraceptivno sredstvo (sredstvo protiv začeća) nego abortivno sredstvo. Dr. Marcus Seppala s Univerzitetske bolnice u Helsinkiju, ustanovio je da kod žena koje nose unutarmaterničke pesare (spirale) i žive prosječni bračni život, do trudnoće dođe u 12 do 44 posto ciklusa. Međutim te trudnoće spirala brzo prekine, pa ih žena niti ne zapazi. Kako to spirala postiže? Ona izaziva kontrakcije maternice, kronične upale, proizvodi antitijela koja doslovno mogu razoriti novi život kada on dođe u maternicu. Ponekad se dijete ugnijezdi u maternici i razvija se unatoč tome što je prisutna spirala. U tom slučaju roditi će se normalno dijete. Spirala može kod žena izazvati ozbiljne komplikacije, kao što su krvarenja, zdjelične upale,

probijanje maternice, itd. Svaka žena koja drži do života svojeg djeteta od samog začeća, koja drži do svojeg zdravlja, neće nositi spiralu.« (Dr Mijo Marinić, Glas koncila 9. 6. 1985).

Sprečavanje nidacije (usađivanja u maternicu) je pobačaj koji se dešava u prvih 12 dana.

»Registrirano društvo protiv sprečavanja nidacije, D-7918 Illertisen, objavilo je prije par godina najnovije straživačke rezultate na temelju istraživanja američkog ginekologa dr Hilgersa... On je spomenuo novi HCG test pomoću kojega se može 5-7 dana nakon oplodnje ustanoviti trudnoća. Testirano je bilo oko 100 žena sa postavljenom spiralom. Te su žene većinom začele unatoč tome. Kod mnogih žena koje su nosile spiralu, ustanovljeno je oko šestog dana nakon bračnog odnosa oplodnja i trudnoća. Spirale nisu dozvoljavale da dođe do smještaja već stvorenog čovjeka u sluznici maternice. ZAČETAK JE UBIJEN. Dr. A. Haussler.

PRIRODNO PLANIRANJE

Prirodno planiranje obitelji. Zašto se to naglašava?

»Mi smo sasvim sigurni da je prirodno planiranje obitelji kako ga mi zovemo, dio Božjeg odgovora na cijeli spektar zločina protivnika života. Nije slučajnost da nauka daje spektakularna otkrića metoda prirodnog planiranja djece upravo kada čovječanstvo krivo upravlja svojom reprodukcijom (obnavljanjem života). Bog otkriva ljudima svoj plan. Danas je moguće svakom plodnom bračnom paru da izbjegne ili postigne trudnoću sa sigurnošću koja se približava stopostotnom procentu koristeći se samo prirodnim metodama. S prirodnim planiranjem bračni parovi mogu lagano uvidjeti da je njihova plodnost blagoslov, prilika za suradnju u ljubavi i dublju intimnost, a ne da je to prokletstvo ili bračno bojno polje. Prirodno planiranje dopušta ljudima da žive u skladu s prirodnim ciklusom: Time se postiže da se mentalitet protiv djece i protiv života razbije u samom izvoru. U tridesetak godina rada s oženjenim parovima, daleko su najsretniji bili parovi s prirodnim planiranjem obitelji. I nije čudo da su našli načina da prihvate svoju djecu, što je prirodno, drago, ljudski, pošteno. Prirodno planiranje obitelji uključuje muškarca i ženu, ne zahtijeva lijekove ni sredstva, ne prekida bračni odnos ne oštećuje buduću plodnost, niti izaziva druge medicinske opasnosti, ne stoji ništa, njeguje dublju ljubav i duh samoodricanja i prihvatljivo je svim religijama. Mnogi parovi otkrivaju da takav način života povećava romansu u njihovu braku, i produbljuje njihovu duhovnost. Među pravim brakovima koji primjenjuju prirodno planiranje, rastava braka je gotovo nečuvena stvar«. (o. Paul Marx, osnivač pokreta »Za život«).

SAMOODRICANJE – Bilingsova metoda za planiranje obitelji.

Bilingsovoj metodi prigovara se naročito jedna nezgodna stvar: kako natjerati par da se za vrijeme plodnih dana odrekne bračnih odnosa. Neki stručnjaci smatraju da ovo prisilno uzdržavanje nije ništa strašno, jer »obnavlja želju«. Pilula ili spirala mogu s vremenom prerasti u dosadu: bračni čin se može imati u svako doba, kadgod se poželi, i ljubav može s vremenom postati nešto obično i svakidašnje... Dr Haugel kaže: »Kad bi se desetina novca namjenjenog istraživanju pilule dala za istraživanje na području prirodnih metoda kontracepcije, napredovali bismo mnogo brže«.

Sigurno će laboratoriji čije trgovačke ciljeve ne treba potcjenjivati, pokušati javnost uvjeriti da je pilula najbolja. Sigurno je i to da će neki ginekolozi hvaliti pilulu ne spominjati njezine opasne strane. Ali žene koje odbace pilulu ili spiralu, mogu u prirodnim metodama pronaći ono što u podsvjesti žele: metodu koja ostavlja slobodni izbor, poštuje tjelesne funkcije i ne šteti zdravlju, o tome valja razmisliti. – Dr Haugel kaže: »Piluli i spirali će odzvoniti, a traženju upoznavanja vlastitog tijela i njegovog funkcioniranja, nikada jer se to zasniva na nečem trajnom – na prirodi. Budućnost metode promatranja (u vezi s ciklusom plodnosti) jest upravo u njihovoj prirodnosti, jer one poštuju njihove zakone i iskonske želje žene i muškarca. Zbog toga ih smatram boljima od drugih i prikladnijima za ispunjavanje onog kvaliteta života koji zovemo ljubav«. (Francuski medicinski časopis »Santé«)

PLANIRANJE OBITELJI-BRAMACAHRYA. Indija. »Bramacharya znači odricanje od seksa koje je veoma propagirao indijski nacionalni vođa Mahatmma Gandhi. Prema prastarom indijskom običaju, nakon što bi roditelji poklonili život broju djece za koji su držali da im omogućuje pružanje svega potrebnog, odricali bi se seksualnog života. Čak je u nekim krajevima bio običaj, da bi se muž na nekoliko godina povukao u kakav osamljeni kraj gdje bi živio sam. Radilo se i o planiranju obitelji, ali i o samoodricanju, koje je i te kako bilo prisutno u životu i Indije i ostalih istočnih naroda.« – Spominjalo se svojevremeno ime uglednog političkog vođe u Indiji, koji je taj najzahtjevniji način odricanja nakon što je napustio javni život, kroz godine prakticirao.

Vidimo da se to poklapa i sa zasadama moderne medicine, koja s jedne strane tvrdi da pilulom zaštićeni od trudnoće, bračni parovi gube »romantizam« – te se takav život pretvara u dosadu, a s druge strane da povremeno suzdržavanja (svaki mjesec nekoliko dana), može samo međusobnu ljubav usavršiti i dići na viši nivo. Mogli bismo ponovno podsjetiti na teške riječi o iživljavanju u braku, koje ga razara, uništava međusobno poštovanje i prijeti mu raspadom. Jer brak u kojem se kroz godine izbjegavaju djeca, sa jedinom svrhom udovoljavanja tjelesnim nagonima – kako netko reče, može se nazvati ozakonjeni blud. Ili pozitivno. »Svi su načini kontracepcije protuprirodni, protumedicinski i protupsihološki. Spolni život traži kao naravni plod djecu. Priroda traži djecu« (Dr. Hamilton).

Stručnjaci naglašavaju da je stabilnost braka uvjetovana urednim seksualnim životom, kojemu pravi pečat daju tek djeca. Rastavu braka i nestabilnost njegovu ovako tumači jedan sociolog i mislilac: »Sve veći procenat rastava braka, sve kraće veze, sve dublje rane nesporazume, govore o erotskoj neobrazovanosti mladih ljudi i njihovoj nezrelosti... Budućnost čovječanstva sve manje će ugrožavati glad, bolesti ili demografska eksplozija, a sve više nerazumjevanje, otuđenost, bezobzirni egoizam naroda i pojedinca; od egoizma do rata samo je jedan korak.

Muškarac i žena koji ne znaju da vole morati će dvostruko da mrze. A neće naučiti da voli onak koji je odgojen da slijedi osnovnu poruku nemorala: zadovolji svoju potrebu, onaj drugi je ionako samo stvar, tijelo, koje treba da posluži tvom zadovoljstvu«. – Članak star petnaestak godina, kao predviđanje, danas je dokazan kao ostvarenje. To lucidno zapaža spomenuti dr. Hamilton, koji u knjizi »Od čega boluje današnji brak?«, a koju je napisao ispitujući stotine muževa i žena, kojima je postavio oko 400 pitanja. On veli: »Glavni razlog neskladnosti u braku današnjice izlazi iz toga što se pošto-poto brak pretvara samo u instituciju seksualnog iživljavanja, a sve manje i manje u obitelji«. Pa opet »Najviše literature govori o braku pod vidom seksa, a premalo pod vidom rađanja i odgajanja djece. Previše se tumače različiti načini spriječavanja začeća pod zajedničkim imenom kontracepcija... Oni nose u sebi otrov nezadovoljstva i otrov bolesti i smrti. I ako se traži jedno bez drugoga, tj. tjelesno zadovoljavanje u braku bez rađanja djece, taj brak ide nužno prema propasti«. (Ž. Pavličić: »Porođaj, pobačaj, pilula« – Iz knjige dr. Hamiltona).

Kroz cijelo se djelce provlači kao temeljna misao baš ova istina: Djeca su temelj bračne sreće. Brak je i ustanovljen Stvoriteljevom zapovijedi: »Rađajte i množite se«. Zato su stvoreni »kao muško i žensko«. Stoga brak ne može biti niti sretan niti uopće obastati, ako se isključi jedna od glavnih njegovih svrha. Da je to pak potvrđeno i znanstvenim istraživanjima sociologa, psihologa, seksologa i liječnika, možemo vidjeti iz obilnog materijala koji je s tom jedinom svrhom i donesen u knjizi. I tu se, kao i na svim područjima prave znanosti i ljudskog iskustva vjera i znanost podudaraju, tako da je na razboritom čovjeku, i čovjeku vjerniku da o tome ozbiljno razmišlja i donese potrebne zaključke. Dok ima za to vremena.